MALAYALAM

School-Panchatantram

FOURTH EDITION

പഞ്ചതന്ത്രം

വിഷ്ണുശൎമ്മണാവിരചിതം

അരക്ഷിതന്തിഷ്ഠതിദൈവരക്ഷിതം।
സുരക്ഷിതംദൈവഹതംവിനശ്യതി॥
ജീവത്യനാഥൊപിവനെവിസൎജ്ജിതഃ।
കൃതപ്രയത്നൊപിഗൃഹെനജീവതി॥

MANGALORE
PUBLISHED BY C. STOLZ,
BASEL MISSION BOOK & TRACT DEPOSITORY
1869

വില ൫൨ അണ.

Ci
XIV
46a

N12<526908204 021 LS

ubTÜBINGEN

Malayalim

SCHOOL-PANCHATANTRAM

FOURTH EDITION

പ ഞ്ച ത ന്ത്രം

വിഷ്ണുശൎമ്മണാവിരചിതം

അരക്ഷിതന്തിഷ്ഠതിദൈവരക്ഷിതം |
സുരക്ഷിതംദൈവഹതംവിനശ്യതി ||
ജീവത്യനാഥൊപിവനെവിസൎജ്ജിതഃ |
കൃതപ്രയത്നൊപിഗൃഹെനജീവതി ||

K. UNIV. BIBL. TÜBINGEN

MANGALORE
PRINTED BY STOLZ & REUTHER, BASEL MISSION PRESS
1868

Cixiv 46a 8°

മുഖവുര.

പഞ്ചമരാഗംകൊണ്ടുപാട്ടുകൾപാടുന്നോരു |
പഞ്ചവൎണ്ണിനിക്കിളിപ്പെണ്മണിമാണിക്യമെ ||
പഞ്ചസാരയുന്തേനുംപായസംഗുളങ്ങളും |
പഞ്ചമെന്നിയെതരുന്നുണ്ടുഞാനെടൊബാലെ ||
പഞ്ചതന്ത്രമാംമഹാനീതിശാസ്ത്രത്തെസുഖം |
പഞ്ചധാവിഭാഗിച്ചുപാട്ടുപാടുകവേണം ||
എന്നതുകേട്ടുകിളിപ്പെൺകിടാവുരചെയ്യാൾ |
എന്നുടെഗുരുക്കന്മാരന്തണപ്രവരന്മാർ ||
മന്നിടന്തന്നിലവരീശ്വരന്മാരായതും |
സന്നതന്മാൎക്കുവരന്നൽകുവാനാളായതും ||
അങ്ങിനെയുള്ളമഹാബ്രാഹ്മണപ്രസാദത്താൽ |
എങ്ങുമെഭംഗംകൂടാതിന്നുഞാനുരചെയ്യാം ||
ശ്രീമനുബൃഹസ്പതിശുക്രനുംവേദവ്യാസൻ |
ധീമതാംവരൻവിഷ്ണുഗുപ്തനാംചാണക്യനും ||
മാമുനിപരാശരൻമററുള്ളബുധന്മാരും |
സാമദാനാദിനീതിശാസ്ത്രകൎത്താക്കളെല്ലൊ ||
അജ്ജനങ്ങളെയെല്ലാമഞ്ജലികൂപ്പിക്കൊണ്ടു |
സജ്ജനപ്രസാദത്താൽശാസ്ത്രമൊന്നുരചെയ്യാം ||
ഗ്രന്ഥവിസ്താരെഭയമുള്ളബാലകന്മാൎക്കും |
അന്തരംഗത്തിൽബോധമില്ലാത്തജനങ്ങൾക്കും ||
ചന്തമോടറിവാനായിപഞ്ചതന്ത്രാഖ്യനീതി |
ഗ്രന്ഥതാല്പൎയ്യംകിഞ്ചിൽഭാഷയായിചൊല്ലീടുന്നേൻ ||

പാടലാധരീമാൎക്കുകേളിസങ്കേതസ്ഥാനം |
പാടലിപുത്രമെന്നുനാമമാമ്മഹാപുരം ||
വാടകൾകിടങ്ങുകൾവാടികളങ്ങാടികൾ |
നാടകാഗാരങ്ങളുംനാഗരസ്ഥാനങ്ങളും ||
ഹാടകാലയങ്ങളുംഹസ്തിമന്ദിരങ്ങളും |
ഘോടകാവാസങ്ങളുംചേടികാഗേഹങ്ങളും ||
മാടവുംമഹാമണിമേടകൾമഠങ്ങളും |
മാടുകൂടുകൾമണിത്തോരണശ്രേണികളും ||
തോടുകൾനദികളും കൂപങ്ങൾകുളങ്ങളും |
കേടുകൾകൂടാതുള്ളകേളിസൌധാദികളും ||
കോട്ടകൾനിറഞ്ഞുള്ളകേരവുംക്രമുകവും |
വീടുകൾതോറുംധനധാന്യസംഭാരങ്ങളും ||
ശൈവമന്ദിരംവിഷ്ണുക്ഷേത്രവുംദുൎഗ്ഗാലയം |
ദേവതാഗേഹംബഹുബ്രാഹ്മണാഗാരങ്ങളും ||
ഏവമുള്ളൊരുമഹാരാജമന്ദിരന്തന്നിൽ |
ദേവനായകോപമൻഭൂപതിസുദൎശനൻ ||
വീൎയ്യവാൻവിദ്യാശാലിവിത്തവാൻവിവേകവാൻ |
കാൎയ്യസാരജ്ഞൻപ്രാജ്ഞൻകാമസന്നിഭാകാരൻ ||
താമസിക്കാതോരോരോസൽക്കൎമ്മംദിനേദിനേ |
ഭൂമിദേവന്മാരെക്കൊണ്ടാദരാൽചെയ്യിപ്പിച്ചു ||
എന്നതിന്മൂലംമഹാഭാഗ്യവാന്മഹീപാലൻ |
നന്ദനന്മാരെലഭിച്ചീടിനാനെട്ടൊപത്തൊ ||
നന്ദനന്മാൎക്കുചെററുംവിദ്യയില്ലായ്കമൂലം |
മന്ദഭാഗ്യൻഞാനെന്നുദുഃഖിച്ചുസുദൎശനൻ ||
ചിന്തിച്ചുമനക്കാമ്പിൽവിദ്യയുംവിവേകവും |
സന്ധിവിഗ്രഹാദിയുംനീതിയുംവിനീതിയും ||
സന്തതംഗ്രഹിക്കാതെപുത്രരെക്കൊണ്ടുകാൎയ്യം |
എന്തുള്ളൂ ശരീരികൾക്കെത്രയുംപാരംകഷ്ടം ||
ഗൎഭമുണ്ടാകാതുള്ളഗോവിനെവളൎത്തുന്ന |
ദുൎഭഗന്മാൎക്കുഫലമെന്തഹൊവിചാരിച്ചാൽ ||

പൊറുവെന്നാലുംകറപ്പിക്കയില്ലെന്നുവന്നാൽ |
ഏററവുംമഹാദുഃഖമപ്പശ്രൂപാഴിൽതന്നെ ||
പുണ്യമില്ലാതബഹുസന്തതിവൃഥാഫലം |
എണ്ണമേറയുണ്ടെന്നുവരുത്താന്മാത്രംകൊള്ളാം ||
ധന്യനെന്നാകിലൊരുനന്ദനന്മാത്രംമതി |
തന്നുടെകുലംപരിത്രാണവുംചെയ്യുമവൻ ||
വല്ലാതതനയന്മാരില്ലായ്കതന്നെഗുണം |
വല്ലഭെക്കടൻഗർഭംചരിദ്രിക്കതന്നെസുഖം ||
ഉത്തമനല്ലാത്തുള്ളപുത്രനുണ്ടായാലന്നെ |
ചത്തുപോയാലുംകൊള്ളാംപുത്രിയെന്നാലുംകൊള്ളാം ||
തന്നുടെമഹിഷിതാൻമച്ചിയായാലുംകൊള്ളാം |
താനൊരുവിവാഹവുംചെയ്യീലെന്നാലുംകൊള്ളാം ||
വിത്തവുംസൌന്ദൎയ്യവുമൊക്കയുണ്ടെന്നാകിലും |
വിദ്യയില്ലാതസുതനുണ്ടായാൽസുഖമില്ല ||
ദാനശീലത്വംകൊണ്ടുംശാസ്ത്രനൈപുണ്യംകൊണ്ടും |
മാനനീയനാമൊരുപുത്രനുണ്ടാവാനിപ്പോൾ ||
പുണ്യവാന്മാൎക്കെമുററംസംഗതിവൎദ്ധം |
പുണ്യഹീനന്മാൎക്കൊരുപുത്രനുണ്ടായാലവൻ ||
ഘോരമാംരോഗംപോലെക്രൂരമാംവിഷംപോലെ |
ദാരുണന്മഹാപാപിതൻകുലംമുടിച്ചീടും ||
യൌവനംദ്രവ്യകാമംപ്രാഭവം മൂഢത്വവും |
ദുൎവ്വിധംചതുൎവ്വിധംനാശകാരണംന്നൂണാം ||
എന്നതിലനൎത്ഥത്തിനൊന്നുമാത്രമെപോരു |
പിന്നെയെന്തിന്നുനാലുമേകനിൽസ്വരൂപിച്ചാൽ ||
നമ്മുടെമക്കൾക്കിപ്പോൾധൎമ്മബുദ്ധിയുമില്ല |
നിൎമ്മലവിവേകവുന്നീതിശാസ്ത്രവുമില്ല ||
ദുൎമ്മാൎഗ്ഗങ്ങളിൽമനസ്സുണ്ണികളെല്ലാവൎക്കും |
വെണ്മയിലുണ്ടുതാനുമെന്തുഞാൻചെയ്യേണ്ടുന്നു ||
ആരുവാനൊരുശാസ്ത്രിബ്രാഹ്മണനത്രവന്നു |
ചാരുവാന്നീതിശാസ്ത്രമിവരെബോധിപ്പിച്ചു ||

സാരമാംപുനൎജ്ജന്മമിവൎക്കുസമ്പാദിപ്പാൻ |
ധീരനായ്വരാനിന്നിപ്പാരിടത്തന്നിലിപ്പോൾ ||
ഭൂമിപൻസുദൎശനനിങ്ങിനെവിചാരിച്ചു |
ഭാമിനിമാരോടൊന്നിച്ചാദരാൽമേവുങ്കാലം ||
സോമശൎമ്മാവെന്നൊരുഭൂമിദേവാഗ്രേസരൻ |
സൌമ്യവാൻദേവപ്രിയൻനീതിശാസ്ത്രാംഭോനിധി ||
വിശ്രുതൻബൃഹസ്പതിസന്നിഭൻതത്രവന്നു |
വിശ്രമിച്ചരചനോടിങ്ങിനെചൊല്ലീടിനാൻ ||
മന്നവകേൾക്കഭവാനാറുമാസത്തിന്മുമ്പെ |
നിന്നുടെസുതന്മാൎക്കുനീതിശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ||
ഒന്നൊഴിയാതെകണ്ടുസാദരംഗ്രഹിപ്പിക്കാം |
ഉന്നതന്മാരായവരുത്തമരായുംവരും ||
എന്നതുവന്നില്ലെങ്കിലെന്നെനീനിന്റെരാജ്യം |
തന്നിൽനിന്നാട്ടിപ്പുറത്താക്കകെവേണ്ടുനൃപ ||
എന്നതുകേട്ടുനൃപൻനിൎഭരംപ്രസാദിച്ചു |
തന്നുടെതനൂജവൃന്ദങ്ങളെവിളിച്ചുടൻ ||
സോമശൎമ്മാഖ്യദ്വിജശ്രേഷ്ഠന്റെസമീപത്തു |
താമസംവിനാപറഞ്ഞാക്കിനാൻവിദ്യാഭ്യാസെ ||
സോമശൎമ്മാവുമ്മുദാരാജനന്ദനന്മാരെ |
സാമദാനാദിശ്രീമന്നീതിശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം ||
സാദരംഗ്രഹിപ്പിപ്പാനാശുതാനാരംഭിച്ചു |
സൽക്കഥാകഥനമെന്നുള്ളൊരുമാൎഗ്ഗത്തൂടെ ||
പഞ്ചതന്ത്രങ്ങളെല്ലാംപാൎത്ഥിവന്മാൎക്കുധൎമ്മം |
അഞ്ചിലുംപ്രധാനമായുള്ളൊന്നുമിത്രഭേദം ||
നല്ലൊരുസുഹൃല്ലാഭമെന്നതുരണ്ടാംതന്ത്രം |
ചൊല്ലുവൻപിന്നെസന്ധിവിഗ്രഹംമൂന്നാംതന്ത്രം ||
ലബ്ധനാശമെന്നല്ലോചൊല്ലുന്നുനാലാംതന്ത്രം |
സിദ്ധമാമസംപ്രേക്ഷ്യകാരിത്വമഞ്ചാംതന്ത്രം ||

സംസ്കൃതപഞ്ചതന്ത്രത്തിൽ രാജാവിന്റെ പേർ അമര ശക്തി എന്നും നഗരനാമം മിഹിളാരൊപ്യം എന്നും ഗുരുവി ന്റെ പേർ വിഷ്ണുശൎമ്മാവു എന്നും കേൾക്കുന്നു. പഞ്ചത ന്ത്രത്തെ നിൎമ്മിച്ചവൻ വിഷ്ണുശൎമ്മാവു തന്നെ എന്നുള്ളതും ശ്ലോകത്തിൽ ഉണ്ടു എങ്ങിനെ എന്നാൽ:

സകലാൎത്ഥശാസ്ത്രസാരംജഗതിസമാലോക്യവിഷ്ണുശ
[ൎമ്മേദം |
തന്ത്രൈഃപഞ്ചഭിരേതച്ചകാരസുമനോഹരംശാസ്ത്രം ||

കഥാമുഖം ഏതൽ.

പ്രഥമതന്ത്രമാമ്മിത്രഭേദം.

൧. സഞ്ജീവകന്റെ യാത്ര.

എങ്കിലൊപണ്ടുമഹാസിംഹവുംവൃഷഭവും |
തങ്ങളിൽചേൎന്നമഹാസ്നേഹമായിവാഴുംകാലം ||
ഏഷണിക്കാരനേകൻജംബുകൻചെന്നുകൂടി |
ദൂഷണംപറഞ്ഞവർതങ്ങളിൽഭേദിപ്പിച്ചു ||
ധൃഷ്ടനാംക്രോഷ്ടാവിനെജംബുകനെന്നുചൊല്ലും |
സ്പഷ്ടമാക്കേണമെങ്കിലായവൻകുറുനരി ||
അക്കഥാവിശേഷത്തെവിസ്തരിച്ചുരചെയ്യൂ |
കേൾക്കേണമെന്നുനൃപനന്ദനന്മാരുഞ്ചൊന്നാർ ||
ഉണ്ടുപോൽമഹീതലെമിഹിളാരൂപ്യമെന്നു |
പണ്ടുപണ്ടുള്ളപുരം ദക്ഷിണരാജ്യന്തന്നിൽ ||
വൎദ്ധമാനനെന്നൊരുവ്യാപാരിചെട്ടിശ്രേഷ്ഠൻ |
വൎദ്ധിതദ്രവ്യൻഭവ്യൻതത്രപണ്ടുണ്ടായിപോൽ ||
വിത്തസമ്പത്തുകൊണ്ടുവിത്തനാഥനെപോലും |
ചിത്തത്തിലൊരുബഹുമാനവുമവനില്ല ||
തദ്ധനങ്ങൾക്കുചെറുസംഖ്യയില്ലെന്നാകിലും |
വൎദ്ധനംവ്യാപാരങ്ങൾക്കൊട്ടുമെകുറവില്ല ||
അങ്ങിനെവേണന്താനുമൎത്ഥമുണ്ടായാലതു |
തങ്ങളെയത്നഞ്ചെയ്തുവൎദ്ധിതമാക്കീടേണം ||
മുന്നമെലഭിക്കാത്തുള്ളൎത്ഥങ്ങൾലഭിക്കേണം |
പിന്നെയുംലഭിച്ചതുസാദരംരക്ഷിക്കേണം ||
രക്ഷിതധനംപിന്നെസന്തതംവൎദ്ധിപ്പിച്ചു |
തൽക്ഷണംസൽപാത്രങ്ങൾക്കൎപ്പണംചെയ്തീടേണം ||

രക്ഷണംചെയ്കില്ലെന്നാൽതൽക്ഷണന്നശിച്ചീടും |
ലക്ഷണമതിന്നുകപ്പൂരമെന്നറിഞ്ഞാലും ||
കപ്പൂരംമുളകുമിട്ടിങ്ങിനെസൂക്ഷിക്കാഞ്ഞാൽ |
എപ്പോഴെന്നറിയാതെനാസ്തിയാമെന്നെവേണ്ടു ||
പെട്ടിയിൽധനംപൂട്ടിക്കെട്ടിയങ്ങിരിക്കയും |
പട്ടിണിയിട്ടുകൊണ്ടുതാനങ്ങുകിടക്കയും ||
യഷ്ടികൾക്കല്ലാതതുതോന്നുമൊകഷ്ടംകഷ്ടം |
ചെട്ടികൾക്കതുചിതമല്ലെടൊബാലന്മാരെ ||
അൎത്ഥമുണ്ടായാലതുകൊണ്ടനുഭവിക്കാഞ്ഞാൽ |
അൎത്ഥമുള്ളോരുമിരപ്പാളിയുമൊരുപോലെ ||
ബുദ്ധിമാനായുള്ളൊരുധനവാൻധനങ്ങളിൽ |
പത്തിനൊന്നൎത്ഥികൾക്കുദാനവുംചെയ്തീടെണം ||
സൽക്കാരവ്യയന്തന്നെരക്ഷണംദ്രവ്യത്തിന്നു |
ദ്ധ്ഠാമ്പിലെല്ലാവൎക്കുംബോധമുണ്ടായീടെണം ||
വട്ടമുള്ളൊരുകുളമെങ്കിലുംജലംവന്നു |
കെട്ടിനിൽക്കുമ്പൊൾതീരംപൊട്ടിവാൎന്നൊക്കെപ്പോകും ||
ഓകുവെച്ചതിൽക്കൂടെവാൎത്തുവാൎത്തിരുന്നാകിൽ |
പോകയില്ലതിലുള്ളവെള്ളമെന്നറിയേണം ||
എന്നതുപോലെമഹാബുദ്ധിമാൻവൎദ്ധമാനൻ |
പിന്നെയുംധനമാൎജ്ജിക്കേണമെന്നുറച്ചവൻ ||
ചാട്ടുമുണ്ടാക്കിദ്രവ്യമായതിലേററിക്കൊണ്ടു |
നാട്ടുകൾതോറുംചെന്നുവ്യാപാരഞ്ചെയ്തീടുവാൻ ||
നന്ദിപൂണ്ടുടൻപുറപ്പെട്ടിതുചെട്ടിശ്രേഷ്ഠൻ |
നന്ദനന്മാരെഗേഹരക്ഷണത്തിനുമാക്കി ||
നന്ദികൻസഞ്ജീവകനിങ്ങിനെനാമത്തോടെ |
നന്ദികൾതനിക്കുരണ്ടുണ്ടിഹമുമ്പെതന്നെ ||
നന്ദികളെന്നുചൊന്നാൽകാളകളെന്നു |
നൃപനന്ദനന്മാരെനിങ്ങൾക്കൎത്ഥമുണ്ടായീടെണം ||
മന്ദമെന്നിയെരണ്ടുനന്ദിവീരന്മാരെയും |
ഒന്നിച്ചുശകടത്തിൽബന്ധിച്ചുതാനുമേറി ||

ഘോരമാംകാന്താരത്തിൽപുക്കുടൻഗമിക്കുമ്പോൾ |
ഭാരത്തെവലിച്ചുകൊണ്ടോടുന്നകൂററന്മാരിൽ ||
സാരനാംസഞ്ജീവകന്തന്നുടെപാദന്തന്നിൽ |
ക്രൂരമാംപാഷാണംവന്നടിച്ചുകാലുമ്പൊട്ടി ||
പെട്ടന്നുമഹീതലെവീണപ്പോൾവൎദ്ധമാനൻ |
കെട്ടഴിച്ചങ്ങുവിട്ടുകാട്ടിലങ്ങൊരുദിക്കിൽ ||
വെള്ളവുംപുല്ലുംകാട്ടിരക്ഷിപ്പാൻഭൃത്യന്മാരെ |
ഉള്ളതിൽനാലുപേരെപാൎപ്പിച്ചുപതുക്കവെ ||
ഒററയായിചമഞ്ഞൊരുകൂററനെക്കൊണ്ടുതന്റെ |
മററുള്ളഭൃത്യന്മാരെക്കൊണ്ടുമശ്ശകടത്തെ ||
തെററെന്നുവലിപ്പിച്ചുതല്പുരന്തന്നിൽചെന്നു |
പററിയെന്നതെവേണ്ടുപാരമാധിയുംപൂണ്ടു ||
കാളയെരക്ഷിപ്പാനായിപാൎക്കുന്നഭടന്മാരും |
കാനനംകണ്ടുപേടിച്ചൊക്കവെമാറിപ്പോന്നു ||
കാളയുംചത്തുപോയെന്നുള്ളൊരുഭോഷ്കുണ്ടാക്കി |
നീളവെനടന്നുകൊണ്ടായവർവീട്ടിൽപുക്കു ||

അരക്ഷിതംതിഷ്ഠതിദൈവരക്ഷിതം |
സുരക്ഷിതംദൈവഹതംവിനശ്യതി ||
ജീവത്യനാഥൊപിവനെവിസൎജ്ജിതഃ |
കൃതപ്രയത്നൊപിഗൃഹെനജീവതി ||

൫. പിംഗലന്റെ ഭയപ്പാടു.

ജീവശേഷത്തിൻപ്രഭാവംകൊണ്ടുസഞ്ജീവകൻ |
ജീവിച്ചുപതുക്കവെപാദവുംനേരായ്വന്നു ||
വെള്ളവുംനല്ലപുല്ലുംതണുപ്പുമുള്ളകാട്ടിൽ |
വെള്ളെരുതായുള്ളവൻവെള്ളിമാമലപോലെ ||

മുഷ്കരന്നടന്നങ്ങുമുക്കറയിട്ടനേരം |
ദിക്കുകൾമുഴങ്ങുന്നുജന്തുക്കൾപേടിക്കുന്നു ||
അക്കാലമൊരുസിംഹംപിംഗലകാഖ്യന്മഹാ |
വിക്രമിമഹാഘോരൻവിശ്വവിശ്രുതൻവീരൻ ||
അക്കാട്ടിന്നധിപതിവക്കാണെക്കാരന്തത്ര |
പൊക്കമേറുന്നഗിരിഗഹ്വരെമേവീടുന്നു ||
സ്നാനവുമില്ലതപജ്ഞാനവുമില്ലവിഷ്ണു |
ധ്യാനവുമില്ലവിദ്യാഭ്യാസവുമില്ലെന്നാലും ||
വിക്രമംകൊണ്ടുവിശ്വംജയിച്ചുവിപിനത്തിൽ |
ചക്രവൎത്തിയായ്വന്നുകേസരിപ്രവരന്താൻ ||
ഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടുമഹാഹസ്തിവീരന്മാരുടെ |
മസ്തകംകുത്തിപ്പിളൎന്നസ്തശങ്കമാംവണ്ണം ||
രക്തവുംപാനഞ്ചെയ്തുമുത്തുരത്നങ്ങൾനഖൈ |
കൊത്തുകൊണ്ടാടിച്ചാടിധൂൎത്തുകൊണ്ടുററക്കാരൻ ||
പാൎത്തലന്തന്നിൽസിംഹംസിംഹമെന്നതുകേട്ടാൽ |
പാൎത്ഥിവന്മാരുംകൂടപേടിച്ചുവിറക്കുന്നു ||
പാൎത്ഥിവാത്മജന്മാരെനിങ്ങൾക്കുബോധിക്കേണം |
കീൎത്തിയുണ്ടാവാൻഭുജവിക്രമന്തന്നെമൂലം ||
അങ്ങിനെഗിരിഗുഹാഗൎഭത്തിൽവസിക്കുന്നു |
പിംഗലാഖ്യനാംമഹാകേസരിവീരന്താനും ||
    ഏകദാജലംകുടിച്ചീടുവാന്പുറപ്പെട്ടു |
ലോകവിശ്രുതമായയമുനാതീരെചെന്നു ||
വെള്ളവുംകുടിച്ചുകൊണ്ടുള്ളവുംതണുപ്പിച്ചു |
പള്ളയുംവീൎത്തുമെല്ലെപോവാനായിപുറപ്പെട്ടു ||
പണ്ടുകേട്ടറിവില്ലാതുള്ളൊരുശബ്ദംകേട്ടു |
രണ്ടുചോടിങ്ങുവാങ്ങികിഞ്ചനഭയപ്പെട്ടു ||
മുഷ്കരനാകുന്നൊരുകൂററന്റെകണ്ഠധ്വാനം |
മുക്കറശബ്ദമെന്നുമൎത്ത്യന്മാർചൊല്ലീടുന്നു ||
കേസരിശ്രേഷ്ഠനതുകേട്ടിട്ടുമില്ലമുന്നം |
കേവലമിടിപോലെകേട്ടപ്പോൾഭയപ്പെട്ടു ||

തത്രവന്നിതുമഹാമന്ത്രിയാംക്രോഷ്ടാവിന്റെ ।
പുത്രന്മാരിരുവരുണ്ടെത്രയുംസമൎത്ഥന്മാർ ॥
അഗ്രജൻകരടകൻസോദരൻദമനകൻ ।
വ്യഗ്രമെന്നിയെഅവർതങ്ങളിലുരചെയ്തു ॥
സോദരൻദമനകൻചോദിച്ചുപതുക്കവെ ।
സാദരംസൂക്ഷിച്ചാലുമഗ്രജമഹാത്മാവെ ॥
നമ്മുടെസ്വാമിക്കിപ്പോളെന്തൊരുഭയമുള്ളിൽ ।
ദുൎമ്മദംവിട്ടുപാരംദീനനായ്മേവീടുന്നു ॥
ചൊല്ലിനാനതുനേരമഗ്രജൻകരടകൻ ।
വല്ലതുമാകട്ടെങ്കിൽകാൎയ്യമില്ലതുകൊണ്ടു ॥
കാൎയ്യമില്ലാതവസ്തുചിന്തിച്ചുപ്രവൃത്തിച്ചാൽ ।
കാരണംകൂടാതുള്ളൊരനൎത്ഥംഭവിച്ചീടും ॥
പണ്ടൊരുകുരങ്ങച്ചൻപാഴിലുള്ളൊരംഭത്തെ ।
കൊണ്ടുടൻതരക്കെട്ടുചത്തതുകേട്ടിട്ടില്ലേ ॥
ഞാനതുജ്യേഷ്ഠകേട്ടിട്ടില്ലെന്നുസഹോദരൻ ।
വാനരാപായംകേട്ടുകൊൾകെന്നുകരടകൻ ॥

൨. വാനരാപായം.

വമ്പനാമൊരുനൃപന്തന്നുടെനാട്ടിൽനല്ലോർ ।
അമ്പലംകേട്ടുവന്നുകൂടവുംകൂടെവീണ്ടെ ॥
ആയതുപണിചെയ്യാനാശാരിപ്പരിഷകൾ ।
ആയതമ്മഹാമരംകാമരംവെച്ചുകാട്ടിൽ ॥
ഈൎച്ചയുന്തുടൎന്നുകൊണ്ടാണികൾപൊടിപ്പൊടി ।
താഴ്ചകൂടാതെപാതിപിളൎന്നുനിൎത്തിക്കൊണ്ടു ॥
ഭക്ഷണത്തിന്നുകാലമാകയാൽപണിചെയ്യും ।
തക്ഷകപ്പരിഷകൾഗ്രാമത്തിൽപോയനേരം ॥
മൎക്കടക്കൂട്ടംപലദിക്കിന്നുചാടിച്ചാടി ।
തക്കത്തിൽതത്രവന്നുനിറഞ്ഞുദേവാലയെ ॥

ആയതിലൊരുമരഞ്ചോടിതാൻചാടിച്ചെന്നു ।
അദ്ധമീൎന്നിരിക്കുന്നദാരുവിന്മുകളേറി ॥
രണ്ടുഭാഗത്തുകാലുംകുത്തിവാൽപൊക്കിക്കരം ।
കൊണ്ടുടൻകുററികുലുക്കീടുവാനാരംഭിച്ചു ॥
അന്നേരമ്മരത്തിന്റെവിള്ളലിൽകുരങ്ങിന്റെ ।
അണ്ഡവുമകപ്പെട്ടുപൊണ്ണനുംബോധിച്ചീല ॥
തട്ടിയങ്ങേല്പിച്ചൊരുകുററിമെൽബ്ബലമൊക്കെ ।
കാട്ടിയക്കുരങ്ങച്ചൻകുററിയെവിട്ടതപ്പോൾ ॥
ദാരുഭാഗങ്ങൾതമ്മിൽചേൎന്നിട്ടുകപിയുടെ ।
സാരമാമണ്ഡംപൊട്ടിച്ചതെഞ്ഞുതാനുഞ്ചത്തു ॥
തങ്ങൾക്കുഫലമില്ലാത്തുള്ളതുപ്രവൃത്തിച്ചാൽ ।
ഭംഗമെവരുമെന്നുസൎവ്വരുംബോധിക്കേണം ॥
എന്തിനുവ്യഥാതനിക്കാവശ്യമില്ലാത്തതു ।
ചിന്തിച്ചുമനഃക്ലേശംചെയ്യുന്നുസഹോദര ॥
ഒട്ടേടംഭുജിച്ചുനാമിട്ടേച്ചുപോന്നീലയൊ ।
പുഷ്ടമായൊരുമാംസമായതുതിന്മാൻപോക ॥
എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞീടിനാൻദമനകൻ ।
നന്നിതുമഹാമതെതന്നുടെരാജസേവ ॥
ഭോജനംമോഹിച്ചൊതാനിങ്ങിനെവനാന്തരെ ।
രാജമന്ത്രിയെന്നൊരുപേരോടെനടക്കുന്നു ॥
തന്നുടെബന്ധുക്കളെസന്തതംരക്ഷിപ്പാനും ।
തന്നുടെശത്രുക്കളെയൊക്കവെശിക്ഷിപ്പാനും ॥
ഉന്നതിവരേണമെന്നാഗ്രഹിച്ചല്ലൊലോകെ ।
മന്നവന്മാരെചെന്നുമാനുഷൎസേവിക്കുന്നു ॥
തന്നുടെജഠരത്തെപൂരിക്കെവേണ്ടുവെങ്കിൽ ।
അന്യവസ്തുക്കൾപലതുണ്ടല്ലൊഎളുപ്പത്തിൽ ॥
യാതൊരുപുമാനിഹജീവിച്ചുവസിക്കുമ്പോൾ ।
ആതുരന്മാരാംബഹുജന്തുക്കൾജീവിക്കുന്നു ॥
അല്പമാനത്രെഭ്രമൌകേവലംജീവിക്കുന്നു ।
സല്പമാനവന്തന്നെസാധുതാനവന്തന്നെ ॥

തക്കത്തിൽതന്റെഭുക്തിമാത്രമെവേണ്ടുവെങ്കിൽ |
പക്കത്തിൽചോറുന്തിന്നുകോവില്ക്കൽപാൎക്കേണമൊ ||
പൊക്കത്തിൽപറക്കുന്നപരുന്തുംകിളികളും |
ഒക്കവെതന്നെത്തന്നെപോററിരക്ഷിക്കുന്നില്ലെ ||
അക്കണക്കുള്ളജനംചത്താലുംജീവിച്ചാലും |
മിക്കതുമന്വേഷണമാക്കാനുമുണ്ടൊജ്യേഷ്ഠ ||
ഒക്കവെനിരൂപിച്ചാൽഭൂപതിസേവകൊണ്ടു |
തൽകുലത്രാണന്തന്നെസാദ്ധ്യമെന്നറിഞ്ഞാലും ||
തന്നുടെബലത്തിനുംപൌരുഷത്തിനുംതാഴ്ച |
വന്നുപോകാതെതന്നെവല്ലതുംസാധിക്കേണം ||
ഭുക്തിമാത്രമെയല്ലമാനികൾക്കഭിപ്രായം |
ശക്തികാട്ടേണമെന്നെയേവൎക്കുംതൃപ്തിയുള്ളു ||
ശോക്കടെശവന്തിന്മാനാഗ്രഹിച്ചടുക്കുന്ന |
ശ്വാക്കളുന്തമ്മിൽതമ്മിൽകുരച്ചുംകലഹിച്ചും ||
തരിമാംസവുമില്ലഞരമ്പുമില്ലനല്ലൊർ |
ഇരിമ്പുകണ്ടംപോലുള്ളസ്ഥിമേൽപിടിപെട്ടു ||
കരിമ്പിൻചണ്ടിപോലെകടിച്ചുംകാന്തമ്മിൽ |
ഉരമ്പിഘോഷിക്കന്ന്യകുക്ഷിപൂരണന്നാസ്ഥി ||
തനിച്ചുസിംഹങ്ങൾക്കുതന്നുടെമുമ്പിൽവരും |
തടിച്ചക്രോഷ്ടാക്കളെവധിപ്പാന്മോഹമില്ല ||
മദിച്ചകുലയാനക്കൊമ്പനൊടമർചെയ്തു |
വധിച്ചുകട്ടഞ്ചോരകുടിച്ചെതൃപ്തിയുള്ളു ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നെന്തന്നുടെബലങ്കാട്ടാം |
ധന്യരാകുന്നൊരന്നംഭക്ഷിപ്പാൻചിരംപോരാ ||
പട്ടിയങ്ങുരുളയുംകൊണ്ടുചെല്ലുമ്പോളവൻ |
കാട്ടുന്നഗോഷ്ടികണ്ടാലെത്രയുംചിരിയാകും ||
വട്ടത്തിലോട്ടംപിന്നെവാലങ്ങുവിറപ്പിക്കും |
മുട്ടുകൾകുത്തിക്കുനിഞ്ഞൂഴിയിൽപററിത്താഴും ||
പെട്ടന്നുദാതാവിന്റെവക്ത്രവുമുദരവും |
ഒട്ടൊട്ടുനോക്കിചിലശബ്ദങ്ങൾപുറപ്പെടീച്ചു ||

ങ്ങിനെവികൃതികൾകാട്ടാതെഭക്ഷിപ്പാന്തൻ ।
ചങ്ങാതിക്കൊരുനാളുംസംഗതിവരത്തില്ല ॥
കുംഭിരാജനുതിന്മാൻവാശ്ശുത്തുംകൊട്ടുത്തെന്നാൽ ।
സംഭ്രമംകൂടാതവൻമേടിച്ചുഭക്ഷിച്ചീട്ടും ॥
ഗംഭീരവിലോകനഭാവവുംഭയങ്കരം ।
വമ്പനാംപുരുഷൻെറഭാവമിങ്ങിനെവേണ്ടു ॥
തന്നുടെവിദ്യകൊണ്ടുംതന്നുടെശൌയ്യംകൊണ്ടും ।
തന്നുദരത്തെപൂരിക്കുന്നവന്മഹാധന്യൻ ॥
ശ്വാവിനെപ്പോലെകിഴിഞ്ഞാശ്രയിച്ചുണ്ണുന്നവൻ ।
കേവലംകൃമിപ്രായമെന്നതെചൊല്ലാവുള്ളു ॥
വിക്രമംകൊണ്ടുംവിജ്ഞാനാദികൾകൊണ്ടുംപത്തു ।
ദിക്കുകൾവെളുപ്പിക്കുംകീത്തിധാവള്യത്തോടെ ॥
യാതൊരുപുമാന്മഹാമാനിയായിജ്ജീവിക്കുന്നു ।
നീതിമാനവൻജീവജീവനെന്നുരചെയ്യാം ॥
മററുള്ളമഹാമൂഢൻകൊററിന്നുമാത്രംകൊള്ളാം ।
മുററുമീഗ്ഗുണമൊന്നുംപററാതെജീവിക്കുന്നോൻ ॥
പെററമാതാവിനുള്ളയൌവനമാകുംവൃക്ഷം ।
പററഖണ്ഡിപ്പാനൊരുകോടാലിതന്നെയവൻ ॥
ആരാനുംബലിയിട്ടുകൈക്കൊട്ടുകേൾക്കുന്നേരം ।
പാരാതെപറന്നുടൻചെന്നങ്ങുപിണ്ഡംകൊത്തി ॥
തിന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നകാകനുംജീവിക്കുന്നു ।
എന്നതുപോലെമഹാമന്ദനുംജീവിക്കുന്നു ॥
സ്വല്പബുദ്ധിയായുള്ളമാനുഷന്മഹാദീനൻ ।
സ്വല്പലാഭത്തെകൊണ്ടുതൽക്ഷണംപ്രസാദിക്കും ॥
അല്പമാംജലാധാരമ്പൂരിപ്പാന്മഴത്തുള്ളി ।
സ്വല്പമുണ്ടായാൽപോരുമായതുനിറഞ്ഞീടും ॥
മൂഷികന്തൻെറകൊച്ചുകൈരണ്ടുംജലംകൊണ്ടു ।
തൃപ്തിതമാക്കീട്ടുവാനെത്രപാനീയംവേണം ॥
കൃത്യവുമകൃത്യവുംധമ്മവുമധമ്മവും ।
നിത്യവുമനിത്യവുംസത്യവുമസത്യവും ॥

ഇത്ഥമുള്ളതിലൊന്നുംചെററുമെഗ്രഹിക്കാത ।
മൎത്ത്യനുമ്പശുക്കളുമേതുമെഭേദംനാസ്തി ॥
എപ്പൊഴുമാഹാരവുമപ്പൊഴെനീഹാരവും ।
തല്പുരമുറക്കവുംമൈഥുനവ്യാപാരവും ॥
ഇപ്പറഞ്ഞതുനാലുമൊക്കവെപശുക്കൾക്കും ।
സ്വല്പബുദ്ധിയാമ്പുരുഷാധമന്മാൎക്കുന്തുല്യം ॥
എന്നതിലല്ലാക്കൂടുന്നമ്മുടെസ്വാമിസിംഹം ।
എത്രയുംമഹാവീരൻബുദ്ധിമാൻവിവേകവാൻ ॥
അങ്ങനെയുള്ളസിംഹത്തമ്പുരാന്താനുമിപ്പൊൾ ।
ഇങ്ങിനെവിഷണ്ണനായീടുവാനെന്തുമൂലം ॥

൯. ക്രോഷ്ടാക്കളുടെ ആമന്ത്രണം.

ചൊല്ലിനാൻകരടകൻകാരിയക്ലേശിക്കുന്നോർ ।
അല്ലല്ലൊനീയുംഞാനുമെന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നു ॥
അപ്രധാനന്മാരാകുന്നമുക്കീവിചാരങ്കൊണ്ടു ।
ല്പവുമൊരുകാൎയ്യമില്ലെടൊസഹോദര ॥
ഉത്തരമുരചെയ്തുസോദരൻദമനകൻ ।
സുപ്രധാനത്വംപിന്നെനമുക്കുംവരാമല്ലൊ ॥
അപ്രധാനനായുള്ളപുരുഷൻക്രമത്താലെ ।
സുപ്രധാനനായിട്ടുംമറിച്ചുംകാണുന്നില്ലെ ॥
മറെറാരുത്തന്റെശക്തികൊണ്ടല്ലൊമനുഷ്യന്മാർ ।
ഊററക്കാരാകുന്നതുംമൂഢന്മാരാകുന്നതും ॥
എന്തിന്നുമററുള്ളോൎക്കുററമുണ്ടാക്കീടുന്നു ।
ചിന്തിച്ചാൽതന്റെഗുണദോഷവുന്താനുണ്ടാക്കും ॥
ഉന്നതിവരുത്തുവാനെത്രയുംപരാധീനം ।
പിന്നെയങ്ങധോഗതിക്കെത്രയുമെളുപ്പമാം ॥
എത്രയുംകനത്തൊരുകല്ലുകളുരുട്ടിക്കൊണ്ടു ।
ദ്രിതന്മുകൾപ്പാട്ടിലേററുവാമ്പാരംദണ്ഡം ॥

ആയതുകീഴ്പ്പെട്ടേക്കചാടിപ്പാനെളുപ്പമാം ।
ആയാസംചെററവുംവേണ്ടാതാഴത്തുവന്നെന്നില്ല ॥
തന്നുടെഗ്ഗുണത്തിനുന്തന്നുടെദോഷത്തിനും ।
തന്നുടെജീവാത്മാവെന്നുള്ളതുതന്നെമൂലം ॥
എന്നതുകേട്ടുതദാചോദിച്ചുകരടകൻ ।
നിന്നുടെവാക്കിന്നഭിപ്രായമെന്തെടൊസഖെ ॥
എന്നുടെവാക്കിന്നഭിപ്രായമിത്തമ്പുരാന്റെ ।
ഖിന്നതാമൂഢത്വവുംഭീതിയുംകാണ്കതന്നെ ॥
ഇങ്ങിനെദമനകൻചൊല്ലിനാനിദമപ്പൊൾ ।
എങ്ങിനെയറിഞ്ഞുനീയെന്നപ്പൊൾകരടകൻ ॥
എങ്ങിനെയറിഞ്ഞുവെന്നഗ്രജനുരചെയ്യാൻ ।
ഇങ്ങുതോന്നിയതെല്ലാമടിയനുണർത്തിക്കാം ॥
ചൊല്ലുന്നവാക്കുകേട്ടുഗോക്കളുംപ്രവൃത്തിക്കും ।
തല്ലുപേടിച്ചുമരംവലിക്കുംഗജങ്ങളും ॥
വല്ലതുംകെട്ടിപുറത്തേററിയാൽകഴുതയും ।
കല്ലിലുംപേറിക്കൊണ്ടുമണ്ടുമെന്നതെവേണ്ടു ॥
ചൊല്ലുകൂടാതെതന്നെമർത്ത്യന്റെമനോഗതം ।
തെല്ലുമെത്തേറീടാതെബോധിക്കുമ്മഹാജനം ॥
അന്യചിത്താഭിപ്രായംഗ്രഹിപ്പാനല്ലോമർത്ത്യൻ ।
തന്നുടെയുള്ളിൽബുദ്ധിസാരത്തെവഹിക്കുന്നു ॥
ജംബുകന്തന്നെനാമെന്നാകിലുന്നമുക്കുള്ളിൽ ।
ബിംബിതംപ്രഭുവിന്റെചിത്തസംക്ഷോഭംദൃഢം ॥
നമ്മുടെബുദ്ധികൊണ്ടുനമ്മുടെതമ്പുരാനെ ।
നമ്മുടെപാട്ടിലാക്കിതീർക്കേണമിന്നുതന്നെ ॥
എന്തെടൊനമുക്കുണ്ടോരാജസേവാഭിജ്ഞത്വം ।
എന്നുടൻകരടകനന്നേരംദമനകൻ ॥
എന്നോളംരാജസേവാധർമ്മത്തെഗ്രഹിച്ചവൻ ।
പിന്നെമററാരുമില്ലെന്നഗ്രജൻഗ്രഹിക്കേണം ॥
മന്ത്രിയായ്വസിക്കേണ്ടുമ്മാർഗ്ഗവുംസംസാരവും ।
മന്ത്രിച്ചുമററുള്ളോരെചതിപ്പാനുപായവും ॥

കൈക്കാണംമേടിപ്പാനുംകണ്ടവരോടുചേൎന്നു ।
വക്കാണംകൂട്ടിദ്രവ്യംകൈക്കലാക്കീടുവാനും ॥
കാൎയ്യങ്ങൾതീരുന്നേരംസ്വാമിക്കുചെല്ലേണ്ടുന്ന ।
കാണങ്ങൾപാതീലേററംപററുവാനുപായവും ॥
മറെറാരുവിധന്നാട്ടിൽതീരുന്നവൎത്തമാനം ।
മറെറാരുവിധംചെന്നുസ്വാമിയെബോധിപ്പിക്ക ॥
പററിലുള്ളോൎക്കുകാൎയ്യംഒക്കവെസാധിപ്പിക്ക ।
മററുള്ളജനത്തിൻെറകൊററങ്ങുമുടക്കുക ॥
കൊററിനുവകയുള്ളസാധുക്കൾക്കൊരുവിധം ।
കുററമുണ്ടാക്കിദ്രവ്യമൊക്കവെഹരിക്കയും ॥
ഇത്തരംദുൎമ്മന്ത്രികൾക്കുള്ളൊരുതൊഴിലുക ।
ൾക്കൊത്തൊരുവിധമെങ്കിലായതുന്നമുക്കുണ്ടു ॥
പാരിടത്തന്നിൽനല്ലസാമൎത്ഥ്യമുള്ളോൎക്കേതും ।
ഭാരമാകുന്നകാൎയ്യമൊക്കവെസാധിപ്പാനും ॥
സ്വൈരമാംവണ്ണമ്മണ്ടിനടക്കുന്നരന്മാൎക്കു ।
ദൂരമായൊരുദിക്കുമില്ലെന്നുബോധിക്കേണം ॥
ധന്യരാംവിദ്വാന്മാൎക്കുതന്നുടെദേശമെന്നും ।
അന്യൻെറദേശമെന്നുംഭേദമില്ലൊരേടത്തും ॥
എത്രയുംപ്രിയമ്പറഞ്ഞീടുന്നപുമാന്മാൎക്കു ।
ശത്രുവില്ലെന്നുകേട്ടിട്ടില്ലയൊമഹാത്മാവെ ॥
ഊചിവാൻകരടകൻനന്നിതുദമനക ।
രോചിതമിദംനിൻെറസന്നാഹമെന്നാകിലും ॥
സേവെക്കുള്ളവസരംകാണാതെതിരുമുമ്പിൽ ।
ആവലാതിക്കുചെന്നാലബദ്ധമായിത്തീരും ॥
ചൊല്ലിനാൻദമനകനായതുസത്യന്തന്നെ ।
വല്ലാത്തൊരവസരെചെല്ലുകിലബദ്ധമാം ॥
ആനെക്കുമദപ്പാടങ്ങുള്ളൊരുനേരഞ്ചെന്നാൽ ।
ആനക്കാരനെപ്പോലുമായവൻകുത്തിക്കൊല്ലും ॥
ഏവനെന്നാലുമ്പിന്നെസന്നിധൌസദാകാലം ।
സേവിച്ചുനിൽക്കുന്നോരിൽസ്വാമിക്കുകൃപയുണ്ടാം ॥

വംശശുദ്ധിയുമില്ലബുദ്ധിയുമില്ലകണ്ടാൽ ।
വക്തൃതെല്ലുമില്ലവിദ്യയുമൊന്നുമില്ല ॥
അക്കണക്കുള്ള പുമാനെങ്കിലുന്തിരുമുമ്പിൽ ।
തക്കവുംനോക്കിമൂക്കിൽവിരലുന്തള്ളിനിന്നാൽ ॥
മന്നവന്മാൎക്കപാരമ്പക്ഷമായിവരുംക്രമാൽ ।
അന്യസേവകന്മാരിലഗ്രഗണ്യനാമവൻ ॥
പാൎത്ഥിവന്മാരുമ്പരസ്ത്രീകളുംലതകളും ।
പാൎശ്വസേവയെപ്പാരമ്പാട്ടിലാക്കീടുംദൃഢം ॥
ഇന്ദ്രനോടൊക്കുംസ്വാമിചന്ദ്രനോടൊക്കുംഭവാൻ ।
എന്നെല്ലാംസ്തുതിച്ചുകൊണ്ടെപ്പൊഴുമ്പിരിയാതെ ॥
സന്നിധൌപാൎക്കുന്നവൻപാൎത്ഥിവനഭിമതൻ ।
പിന്നെയെന്തൊബഹുദുൎല്ലഭനെന്നാകിലും ॥
തന്നുടെഹിതന്നോക്കിപാൎക്കുന്നപുരുഷനെ ।
തന്വംഗിമാരുമ്മുദാകൈക്കൊള്ളുംക്രമത്താലെ ॥
മുള്ളുള്ളവൃക്ഷത്തെയുമന്തികസ്ഥിതമായാൽ ।
വള്ളിയുംചുററിപററിക്കേറുമെന്നറിഞ്ഞാലും ॥
ഇന്നതുപ്രയോഗിച്ചാൽകോപിക്കുമ്മഹീപതി ।
ഇന്നതുപ്രയോഗിച്ചാൽമന്നവൻപ്രസാദിക്കും ॥
എന്നുള്ളവിശേഷങ്ങൾകണ്ടുകൊണ്ടുപാന്തികെ ।
നിന്നുസേവിച്ചീടെണമെപ്പൊഴുമിളകാതെ ॥
എന്നിയെനിരസിച്ചുവെങ്കിലുംകൂട്ടാക്കാതെ ।
പിന്നെയുംചുററിക്കൂടിപിന്നാലെനടക്കെണം ॥
ഇങ്ങിനെപലദിനംചെയ്യുമ്പൊൾപ്രഭുക്കളും ।
തന്നുടെവശത്തായിതീരുമെന്നതെവേണ്ടു ॥
ചോദിച്ചുകരടകനെന്തുനീയുണൎത്തിപ്പാൻ ।
ഭാവിച്ചുസിംഹാന്തികംപ്രാപിപ്പാനൊരുമ്പെട്ടു ॥
ഉക്തവാൻദമനകൻവല്ലതുമുണൎത്തിച്ചാൽ ।
ഉത്തരംകേൾക്കാമതിനുത്തരമപ്പൊൾതോന്നും ॥
ഉത്തരന്തന്നിൽനിന്നങ്ങുത്തരമുണ്ടാകുന്നു ।
വിത്തിൽനിന്നല്ലൊപിന്നെവിത്തുകളുണ്ടാകുന്നു ॥

കണ്ടത്തിൽവിതെക്കുന്നനെല്ലുകൾമുളെച്ചുനെ ।
ല്ലുണ്ടാകുമതുതന്നെവിത്തായിത്തീരുമല്ലോ ॥
രണ്ടുവാക്കവിടെക്കുചെന്നുഞാനുണർത്തിച്ചാൽ ।
കണ്ടുകൊള്ളേണമെന്മേലുത്തരംബഹുവിധം ॥
ഏതൊരുവസ്തുചെയ്യാലപ്പോഴെകെടുംകാര്യം ।
ഏതൊരുവസ്തുചെയ്യാൽകാര്യങ്ങൾസാധിച്ചീടും ॥
ആയതുരണ്ടുംമുമ്പെനീതിയുള്ളവർകാണും ।
ആയതിനൊത്തപോലെകാര്യത്തിൽപ്രവേശിക്കും ॥
ഉത്തമനധമനുമ്മദ്ധ്യമനെന്നീവണ്ണം ।
മർത്ത്യന്മാർമൂന്നുവിധമുണ്ടെന്നുബോധിക്കേണം ॥
എന്നതിലധമന്താൻവിഘ്നത്തിൽഭയംകൊണ്ടു ।
ഒന്നുമെതുടങ്ങാതെസ്വസ്ഥനായിരുന്നീടും ॥
മദ്ധ്യമമ്പിന്നെകാര്യന്തുടങ്ങുമ്മുടങ്ങുമ്പോൾ ।
ബുദ്ധിയുംകെട്ടുപാരമ്മടങ്ങിയടങ്ങീടും ॥
ഉത്തമന്മദ്ധ്യേമദ്ധ്യേമുടക്കംവന്നെങ്കിലും ।
സിദ്ധമാവോളംകാര്യംകൈവിടുകയുമില്ല ॥
ഇന്നുഞാനവസരമെന്തെന്നുഗ്രഹിക്കാതെ ।
ചെന്നുചാടുകയുമില്ലെന്നുബോധിക്കഭവാൻ ॥
ദേവകൾക്കാചാര്യനാംഗീഷ്പതിതാനെങ്കിലും ।
കേവലമവസരംബോധിക്കാതുരചെയ്യാൽ ॥
ലാഘവംഭവിച്ചീടുംകാര്യവുംവരാതന്റെ ।
ശ്ലാഘിതത്തിന്നുംഹാനിവന്നുപോമസംശയം ॥
നല്ലൊരുകാലെചെന്നുചൊല്ലുകിലസാരനും ।
വല്ലകാര്യമെന്നാലുംസാധിച്ചുപോരാന്താനും ॥
ദേശവുംകാലങ്ങളുംചിന്തിയാതൊരുകാര്യം ।
ലേശവുന്തുടങ്ങരുതാത്മബോധമുള്ളവൻ ॥
ആശയെപരിപാകമില്ലാതപുമാനൊടു ।
സ്വാശയാഭിപ്രായത്തെചൊല്ലരുതൊരുനാളും ॥
നിഷ്കൃപന്മാരെകാര്യംകേൾപ്പിച്ചാൽസമീഹിതം ।
നിഷ്ഫലമായിതീരുമെന്നതുതന്നെയല്ല ॥

ചിന്തിയാതുള്ളോരനൎത്ഥങ്ങളുമകപ്പെട്ടും ।
എന്തിനുമൂഢന്മാരെചെന്നഹൊസേവിക്കുന്നു ॥
യാതൊരുഗുണംകൊണ്ടുവൃത്തിസൌഖ്യങ്ങൾവരു ।
യാതൊന്നുകൊണ്ടുമമസജ്ജനംപ്രശംസിപ്പു ॥
അങ്ങിനെയുള്ളഗുണമുണ്ടാവാൻക്ലേശിക്കേണം ।
എങ്ങുമെലോപംകൂടാതഗ്ഗുണംരക്ഷിക്കേണം ॥
അഗ്രജൻചൊന്നാനപ്പോൾഭൂമിപാലന്മാരൊട്ടും ।
സുഗ്രഹന്മാരല്ലവൎക്കങ്ങിനെപക്ഷമെന്നും ॥
ആഗ്രഹമെന്തെന്നതുമാരംഭമെന്തെന്നതും ।
വ്യഗ്രമെന്നിയെപാൎത്തുബോധിപ്പാനെളുതല്ല ॥
സോദരഞ്ചൊന്നാനപ്പൊളങ്ങുന്നുപറഞ്ഞതു ।
മാദരിക്കേണ്ടുംപരമാൎത്ഥമെന്നിരിക്കിലും ॥
വങ്കടൽക്കരെചെന്നുനിൽക്കുമ്പൊൾശിവശിവ ।
സങ്കടമിതിലിറങ്ങീടുവാനെന്നുതോന്നും ॥
ഒട്ടുനാളിറങ്ങിയുമ്മുങ്ങിയുന്തിരവന്നു ।
തട്ടിയിട്ടലഞ്ഞുമിങ്ങൊട്ടേടംചെന്നുംപോന്നും ॥
പെട്ടന്നുപരിചയിച്ചീടിനാലൊരുവഴി ।
കിട്ടുമങ്ങതിൽനീന്തിക്രീഡിച്ചുമേവീടുവാൻ ॥
എന്നതുപോലെചെന്നുവന്ദനഞ്ചെയ്തുനിന്നു ।
ചൊന്നതുംകേട്ടുംകണ്ടുംസൂക്ഷിച്ചുംപരീക്ഷിച്ചും ॥
മന്നവന്തന്റെശീലംഭാവവുംപതുക്കവെ ।
തന്നുള്ളിലാക്കിക്കൊണ്ടാൽപിന്നെവൈഷമ്യമില്ല ॥
അങ്ങിനെവശത്താക്കാമെന്നൊരുപക്ഷമിപ്പൊൾ ।
ഇങ്ങുണ്ടുമനക്കാമ്പിൽനിൻകൃപയുണ്ടെന്നാകിൽ ॥
എന്നതുകേട്ടുമുദാചൊല്ലിനാൻകരടകൻ ।
നന്നിതുസഹോദരനല്ലതുവന്നീടേണം ॥
നിന്നുടെമാൎഗ്ഗംശുഭമായ്വരുന്നിരൂപിച്ച ।
തൊന്നുമെഭംഗംകൂടാതസ്തുതെശുഭമതെ ॥

൭. ദമനകന്റെ നീതിവാക്യം.

ജ്യേഷ്ഠനെതൊഴുതുകൊണ്ടപ്പൊഴെദമനകൻ ।
ശ്രേഷ്ഠനാംസിംഹപ്രഭുസ്സ്വാമിയെപ്രാപിച്ചുടൻ ॥
ദൂരവെതന്നെനിന്നുപാണികൾകൂപ്പിക്കൂപ്പി ।
ചാരവെപതുക്കവെചെന്നൊരുദശാന്തരെ ॥
പിംഗലകനുമരചെയ്തിതുദമനക ।
ഇങ്ങുവന്നാലുമ്പലനാൾകൂടികാണുന്നിപ്പൊൾ ॥
എന്തെടൊനീയുന്നിന്റെജ്യേഷ്ഠനുമെന്നെവന്നു ।
സന്തതംസേവിക്കാത്തസംഗതികഥിക്കനീ ॥
വമ്പനാംദമനകൻവന്ദനഞ്ചെയ്തുചൊന്നാൻ ।
തമ്പുരാനടിയനെക്കൊണ്ടെന്തുപ്രയോജനം ॥
കൊമ്പനാനയെക്കൊന്നുതലച്ചോർപഴയരി ।
സമ്പാദിപ്പതിനിങ്ങുസാമർത്ഥ്യംപോരായല്ലോ ॥
എങ്കിലുമമാത്യന്റെമക്കളായടിയങ്ങൾ ।
നിൻകഴലടിപണിഞ്ഞീടാതെപൊറുക്കുമൊ ॥
ഓർക്കുമ്പോളൊരുത്തരെക്കൊണ്ടുപകാരമില്ലെ ।
ന്നാർക്കുമെവരികയില്ലെന്നതുമുണർത്തിക്കാം ॥
പുല്ലുകൾകൊണ്ടുമുപകാരമുണ്ടാകുന്തന്റെ ।
പല്ലുതേപ്പാനുംകൊള്ളാംപയ്യുളെതീററാൻകൊള്ളാം ॥
മെല്ലവെകണ്ണുങ്ങളിലിട്ടുടൻചൊറുകിയാൽ ।
തെല്ലുസൌഖ്യമുണ്ടാകിലാവിധത്തിനുംകൊള്ളാം ॥
കാൽകരംകണ്ണുംമൂക്കുമുള്ളൊരുജന്തുക്കളാൽ ।
ഏകനെങ്കിലുംകാര്യമില്ലാതെഭവിക്കുമൊ ॥
സാരനാംപുരുഷനെപ്പാരമിട്ടിടിച്ചാലും ।
സാരശക്തിയെത്യജിച്ചീടുമാറില്ലനൂനം ॥
തീയെരിയുന്നകൊള്ളികീഴാക്കിപിടിച്ചാലും ।
തീയുടെജ്വാലമേല്പെട്ടല്ലാതെജ്വലിക്കുമൊ ॥
ജീവജന്തുക്കളെല്ലാമൊന്നുപോലെന്നുള്ളൊരു ।
ഭാവവുംഭവാന്മാർക്കുചേർച്ചയില്ലറിഞ്ഞാലും ॥

തങ്ങൾക്കുമററുള്ളോരിൽഭേദമുണ്ടെന്നുള്ളതും |
സംഗതിവരുംദിക്കിൽകാണിക്കുംസമൎത്ഥന്മാർ ||
വിത്തുകളെല്ലാംകൂടിക്കലൎന്നുവിതച്ചാലും |
ഉത്തമൻകിളൎക്കുമ്പോൾതന്മഹത്വത്തെകാട്ടും ||
ഉത്തമസ്ഥലങ്ങളിൽശ്രീകാൎയ്യംവിചാരിപ്പാൻ |
ഉത്തമന്മാരാംകാൎയ്യക്കാരരെകല്പിക്കേണം ||
ശുദ്ധഭൂസുരക്ഷേത്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കധികാരം |
ബൌദ്ധനുകൊടുക്കുന്നമന്നവന്മഹാമൂഢൻ ||
കങ്കണംകരങ്ങളിൽകുണ്ഡലംകൎണ്ണങ്ങളിൽ |
കാഞ്ചികൾകടീതടെഹാരങ്ങൾവക്ഷസ്ഥലെ ||
ഇങ്ങിനെതങ്ങൾക്കുള്ളഭൂഷണസ്ഥലങ്ങളിൽ |
ഭംഗിയിൽചേൎത്തങ്കിലെഭൂഷണംശോഭിച്ചീടൂ ||
കണ്ഠത്തിലരഞ്ഞാണംകങ്കണംകൎണ്ണങ്ങളിൽ |
കൊണ്ടുപോയികെട്ടിത്തൂക്കികൊണ്ടങ്ങുപുറപ്പെട്ടാൽ ||
കണ്ടവർകരങ്കൊട്ടികൊണ്ടുടൻചിരിച്ചീടും |
തണ്ടുതപ്പിഎന്നൊരുനാമവുംലഭിച്ചീടും ||
എത്രയുന്നീചന്മാരാംബൌദ്ധജാതിജന്മാൎക്കു |
ഛത്രവുംപല്ലക്കവുംദീപയഷ്ടിയുന്നല്കി ||
ക്ഷത്രിയബ്രഹ്മസ്ഥാനെമന്ത്രിയാക്കീടുന്നൊരു |
ധാത്രിപാലരെപ്പാരന്നിന്ദിക്കുമ്മഹാജനം ||
തന്നെത്താനറിയാതദ്ദുൎമ്മൂഢക്കളെച്ചെന്നു |
വന്ദിച്ചുസേവിക്കുന്നമാനുഷപ്പശുക്കൾക്കു ||
ഇന്നിപ്പോളിഹലോകെസൌഖ്യമില്ലവർചത്താൽ |
ചെന്നൊരുനരകത്തിൽചാടുകെന്നല്ലാതില്ല ||
മെച്ചമെസുവൎണ്ണത്തിൽചേൎക്കേണ്ടുമ്മഹാരത്നം |
പിച്ചളപ്പതക്കത്തിൽചേൎക്കുന്നപുരുഷനെ ||
സജ്ജനന്തന്നെയല്ലദുൎജ്ജനങ്ങളുംകൂടെ |
തൎജ്ജിക്കുന്തൽസംപൎക്കംവൎജ്ജിക്കുമെല്ലാവരും ||
ബുദ്ധിയുംവിവേകവുംവീൎയ്യവുംപ്രഭുക്കളിൽ |
ഭക്തിയുമുള്ളഭൃത്യൻസ്വാമിയെനികത്തീടും ||

ശക്തിയുണ്ടൊരുത്തനുഭക്തിയില്ലാഞ്ഞാൽനന്നൊ |
ശക്തിയുന്നല്ലസ്വാമിഭക്തിയുന്തികഞ്ഞൊരു ||
ഭൃത്യനുണ്ടെന്നാകിലെവൎദ്ധിപ്പൂമഹീപതി |
ശക്തിയുമില്ലാസ്വാമിഭക്തിയുമില്ലാതോൎക്കു ||
ഭുക്തിനല്കീടുംനൃപനെത്രയുമവിവേകി |
ആയവൻഭുജിക്കുന്നൊരോദനമെല്ലാമൊരു ||
നായിനുകൊടുത്തെങ്കിലായതുപാഴായ്പോകാ |
നായിനുചൊറുനല്കുന്നായകന്മാരെക്കുറി ||
ച്ചായതസ്നേഹത്തിനുമായമില്ലൊരുനാളും |
ആയവന്തന്നിക്കുള്ളകായത്തെക്കൊണ്ടുതന്നി ||
ക്കായവണ്ണമെസ്വാമിക്കെപ്പൊഴുംസഹായിക്കും |
ശസ്ത്രവുംകുതിരയുംശാസ്ത്രവുംവീണാപാണി ||
ക്ഷാത്രവുംനരന്മാരുന്നാരിയുമിവയെട്ടും |
സജ്ജനത്തോടുചേൎന്നാലെത്രയുംപ്രകാശിക്കും ||
ദുൎജ്ജനത്തോടുചേൎന്നാലേറവുമിളപ്പെടും |
അഭ്യാസമുള്ളവീരൻവാളെടുത്തിളക്കുമ്പോൾ ||
സഭ്യന്മാരതുകണ്ടുകൊണ്ടാടിസ്തുതിച്ചീടും |
അഭ്യാഗന്മഹാദോഷൻവാളെടുക്കുന്നുകണ്ടാൽ ||
അപ്പൊഴെയെല്ലാവരുംവാളെടുക്കയെയുള്ളു |
അശ്വപ്പോർഗ്രഹിച്ചവരശ്വത്തിലേറിക്കണ്ടാൽ ||
വിശ്വവാസികളെല്ലാംവിസ്മയിച്ചീടുംദൃഢം |
അല്ലാത്തമൂഢൻചെന്നങ്ങശ്വത്തിലേറുന്നേരം ||
വല്ലാതെപിഴച്ചുപോമെല്ലാരുംഹസിച്ചീടും |
ഇങ്ങിനെതന്നെപിന്നെചൊന്നതുനാലുംരണ്ടും ||
ഭംഗിക്കുമഭംഗിക്കുമ്പാത്രഭേദമെമൂലം |
ഞാനൊരുകുറുനരിക്കുട്ടനെന്നതുകൊണ്ടു ||
മാനസെനിന്ദാഭാവംസ്വാമിക്കുവേണ്ടാതാനും |
പത്മനാഭനുമ്പണ്ടുപന്നിയായ്പ്പിറന്നില്ലേ ||
പാവനനെന്നമുനിമാനായിമേവുന്നീലെ |
ഷണ്മുഖഭഗവാനുമാടിന്റെവേഷമ്മുദാ ||

വെണ്മയിൽധരിച്ചതുതമ്പുരാൻകേട്ടിട്ടില്ലെ ।
ഭൃത്യന്റെഗുണഗണമൊക്കയുമടിയനു ॥
ണ്ടത്യന്തംഭക്തിശക്തിയുക്തിയുമിനിക്കുണ്ടു ।
ഭക്തിയില്ലാതുള്ളോന്റെശക്തികൊണ്ടെന്തുഫലം ॥
ശക്തിയില്ലാതവന്റെഭക്തികൊണ്ടെന്തുഫലം ।
സേവകന്മാരിൽനിന്ദാശീലനാന്നരേന്ദ്രനെ ॥
സേവിപ്പാനാരുമില്ലാതായ്വരുംക്രമത്താലെ ।
ബന്ധുഭൃത്യരുമില്ലാതായ്വരുന്നേരംനൃപൻ ॥
എന്തുപൌരുഷംപിന്നെക്ഷീണമാംപ്രഭുത്വവും ।
പ്രാഭവംകുറയുമ്പോൾപ്രായശൊവിദ്വാന്മാൎക്കും ॥
ലോഭമില്ലാതാമവരാഗമിക്കയുമില്ല ।
നിത്യവുംസമീപത്തുവിദ്വാന്മാരില്ലാതായാൽ ॥
കൃത്യവുമകൃത്യവുംബോധമില്ലാതായ്വരും ।
പാൎത്ഥിവന്മാൎക്കുനീതിജ്ഞാനമില്ലെന്നുവന്നാൽ ॥
പാൎത്തലെവസിക്കുന്നോർഒക്കവെനശിച്ചീടും ।
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞീടുന്നെന്മമസ്വാമി ॥
ക്കുന്നതിവരാന്നല്ലഭൃത്യന്മാർതന്നെവേണം ।

എന്നതുകേട്ടുമഹാസിംഹവുമുരചെയ്തു ।
നന്നെടൊദമനകനിന്നുടെനീതിവാക്യം ॥
നമ്മുടെസചിവന്റെനന്ദനനല്ലൊഭവാൻ ।
നന്മമേൽവരാനുള്ളയത്നന്നീചെയ്തീടേണം ॥
ചോദിച്ചുദമനകനിന്തിരുവടിയിപ്പോൾ ।
മോദിച്ചുജലപാനംചെയ്വതിന്നെഴുന്നെള്ളി ॥
അംഭസ്സിന്നുപാന്തികെവാണരുളുമ്പോൾബുദ്ധി ।
സ്തംഭിച്ചകണക്കകാണുന്നിതുകിംകാരണം ॥
ഉത്തരമുരചെയ്തുകേസരിശ്രേഷ്ഠന്താനും ।
സ്വാസ്ഥമല്ലെന്റെമനസ്സിങ്ങിനെതീൻകഷ്ടം ॥
നമ്മുടെവനന്തന്നിലിന്നൊരുജന്തുവന്നു ।
ദുൎമ്മദംപൂണ്ടുശബ്ദിക്കുന്നതുകേൾക്കുന്നീലെ ॥
എത്രയുംക്രൂരമ്പാരംദുഷ്ടന്റെകണ്ഠധ്വാനം ।

ശ്രോത്രരന്ധ്രത്തിൽപുക്കസങ്കടപ്പെട്ടുക്കുന്നു ||
മററുമീമഹാരണ്യവാസവുംവെടിഞ്ഞുഞാൻ |
മററൊരുവനാന്തരംപ്രാപിപ്പാൻഭാവിക്കുന്നു ||
കണ്ഠശബ്ദത്തെകേട്ടാലൂഹിക്കാമവനേത്തും |
കുണ്ഠനല്ലഹൊമഹാവിക്രമിമഹാവീരൻ ||
രണ്ടുപക്ഷമില്ലിനിക്കായവന്തന്നെകേട്ടും |
കണ്ടുംകൊണ്ടിവിടത്തിൽപാൎക്കവൈഷമ്യന്തന്നെ ||
എന്നതുകേട്ടുമുദാചൊല്ലിനാൻദമനകൻ |
എന്നുടെസ്വാമിവൃഥാചാഞ്ചല്യംതുടങ്ങേണ്ട ||
ശബ്ദമാത്രത്തെക്കേട്ടുശങ്കിപ്പാനെന്തുമൂലം |
ശക്തിമാനെല്ലൊഭവാനെന്തിനുപേടിക്കുന്നു ||
ആൎകളിൽജലംപൊങ്ങിസേതുഭഞ്ജനഞ്ചെയ്യും |
ആറുകൎണ്ണങ്ങൾപുക്കാൽമന്ത്രവുംഭേദിച്ചീടും ||
ഏഷണിപ്രയോഗിച്ചാൽസ്നേഹവുംനശിച്ചീടും |
ഭീഷണിവാക്കുകൊണ്ടുഭീരുക്കൾഭയപ്പെടും ||
കണ്ടപ്പോളതിൽബഹുമാംസമുണ്ടെന്നുതോന്നി |
ചെണ്ടയിലുൾപുക്കപ്പൊൾചൎമ്മവുമൊരുമര ||
ക്കണ്ടവുംമാത്രന്തന്നെകണ്ടതുള്ളു ഞാനെന്നു |
പണ്ടൊരുജംബുപറഞ്ഞിങ്ങനെകേട്ടിട്ടുണ്ടു ||
ചൊല്ലെടൊപുരാവൃത്തമെന്നുകേസരിശ്രേഷ്ഠൻ |
ചൊല്ലുവൻശ്രവിച്ചാലുമെന്നുടൻദമനകൻ ||
പണ്ടൊരുകുറുനരിഭക്ഷണംകിട്ടായ്കയാൽ |
കുണ്ഠിതംപൂണ്ടുവിശന്നങ്ങിനെനടക്കുമ്പൊൾ ||
കുത്രചിൽപ്രദേശത്തുയുദ്ധഭൂതലംകണ്ടു |
തത്രസൈന്യങ്ങൾചത്തുകിടക്കുന്നതുംകണ്ടു ||
അത്രയല്ലൊരുപൊണ്ണച്ചെണ്ടയുങ്കണ്ടാനവൻ |
തത്രനിന്നൊരുശബ്ദംശ്രവിച്ചുഭയപ്പെട്ടാൻ ||
വായുവന്നടിക്കുമ്പൊളായതുതാനെതന്നെ |
തോയദധ്വനിപോലെശബ്ദിക്കുന്നതുംകേട്ടു ||
എന്തുവാനിതങ്ങൊരുജന്തുവാസ്തുതമെന്നാൽ |

ബന്ധുവാരിനിക്കയ്യോനമ്മെയുംകൊല്ലുമിവൻ ||
അന്തികെചെന്നുനോക്കികൊണ്ടുപോരികെന്നുള്ളിൽ |
ചിന്തിച്ചുധൈൎയ്യത്തോടെമെല്ലമെല്ലവെചെന്നാൻ ||
ഭക്ഷണത്തിനുവേണ്ടുംചോരയുമ്മാംസങ്ങളും |
തൽക്ഷണമിതിനകത്തുണ്ടെന്നുതൊന്നീടുന്നു ||
ലക്ഷണംശുഭംനമുക്കേഷഞാനുള്ളിൽപുക്ക |
ഭക്ഷണംവഴിപോലെചെയ്കയെന്നുറച്ചവൻ ||
ചൎമ്മത്തെകടിച്ചൊരുദ്വാരമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു |
ദുൎമ്മോഹിസൃഗാലനങ്ങകത്തുപ്രവേശിച്ചാൻ ||
ആയവനപ്പൊളുരചെയ്തൊരുശ്ലോകാൎത്ഥംഞാൻ |
മായമെന്നിയെചൊന്നേൻകണ്ടപ്പൊളതിലെന്നു ||

൩. സിംഹവും വൃഷഭവും പരസ്പരം സ്നേഹാകുലന്മാരായതു.

ആയതുമനസ്സിൽവെച്ചിങ്ങിനെപറഞ്ഞുഞാൻ |
ആയതദ്ധ്വാനംകേട്ടുഭീതിയെന്തിത്രവൃഥാ ||
കേവലംമഹാശബ്ദംകേൾക്കുന്നവനന്തന്നിൽ |
സാവധാനനാമഹംചെന്നിഹവന്നീടുന്നേൻ ||
എന്തൊരുശബ്ദമെന്നുമെന്തൊരുജന്തുവെന്നും |
എന്തൊരുഭാവമെന്നുമൊക്കവെബോധിക്കുന്നേൻ ||
ഇത്തരമുരചെയ്തുധൃഷ്ടനാംക്രോഷ്ടാപ്രൌഢൻ |
സത്വരംസഞ്ജീവകക്കാളതന്മുന്നിൽചെന്നു ||
ആരെടൊതാനെന്നവൻചോദിച്ചനേരംവൃഷം |
നേരുവാക്കുരചെയ്തുഞാനൊരുകാളക്കൂറ്റൻ ||
വൎദ്ധമാനനെന്നൊരുവാണിഭക്കാരന്നമ്മെ |
വൎദ്ധിപ്പിച്ചതുമിപ്പൊളിങ്ങിനെവെടിഞ്ഞതും ||
അൎദ്ധമാൎഗ്ഗത്തിൽവീണുകാലൊടിഞ്ഞടവിയിൽ |
അൎദ്ധമാസത്തില്പുറംദുഃഖിച്ചുകിടന്നുഞാൻ ||
ദൈവകാരുണ്യംകൊണ്ടുദണ്ഡവുംശമിച്ചുഞാൻ |
ഏവമിപ്രദേശത്തുസൌഖ്യമായ്നടക്കുന്നേൻ ||

ചൊല്ലിനാൻദമനകന്നമ്മുടെസ്വാമിവീരൻ ।
ചൊല്ലേറുമമ്മഹാസിംഹംപിംഗലകാഖ്യൻധീരൻ ॥
ചൊല്ലിവിട്ടിതുനമ്മെസത്വരംകൂട്ടിക്കൊണ്ടു ।
ചെല്ലുവാൻഭവാനെയങ്ങെത്രയുംകൌതുഹലാൽ ॥
സമ്മതമിദമെങ്കിൽസ്വാമിയൊടുണൎത്തിച്ചു ।
സത്വരംവരാമെന്നുകേട്ടപ്പൊൾസഞ്ജീവകൻ ॥
സിംഹനായകന്മഹാവീൎയ്യവാനവന്നമ്മെ ।
സംഹരിക്കില്ലെന്നാകിൽസംശയംവിനാവരാം ॥
വിശ്വസിച്ചവർകളെവഞ്ചനഞ്ചെയ്യുമീടുമൊ ।
വിശ്വവിശ്രുതൻവീരൻവിക്രമിമൃഗാധിപൻ ॥
എങ്കിൽഞാൻവരാമെന്നുകാളചൊന്നതുകേട്ടു ।
കിംകരൻദമനകൻവന്നിതുസിംഹാന്തികെ ॥
വന്ദനംചെയ്തുചൊന്നാൻചണ്ഡനാംസമീരണൻ ।
മന്ദമെന്നിയെവിശ്വമിളക്കുമെന്നാകിലും ॥
എത്രയുമസാരമായുള്ളൊരുതൃണങ്ങളെ ।
ധാത്രിയിൽനിന്നുപറിച്ചീടുമൊമഹാമതെ ॥
ഉന്നതങ്ങളായുള്ളവൃക്ഷങ്ങളെല്ലാംപാടെ ।
ഭിന്നമാക്കുവാൻകുറവൊട്ടുമെയില്ലാതാനും ॥
വീൎയ്യമുള്ളവന്മാരവീൎയ്യമുള്ളവനോടു ।
വിക്രമംപ്രയോഗിപ്പുദുൎബ്ബലന്മാരിലില്ല ॥
എന്നതുമൂലംഭവാൻകാളയെവധിക്കയില്ലെ ।
ന്നൊരുവിശ്വാസംകൊണ്ടത്രഞാൻവരുത്തുന്നെൻ ॥
എന്നതുകേട്ടുപ്രസാദിച്ചുരചെയ്തുസിംഹം ।
നിന്നുടെസഖിയെഞാൻകൊല്ലുമൊദമനക ॥
എന്തെടൊസഞ്ജീവകനെന്നുപേരെന്നുകേട്ടു ।
ഹന്തമെമഹാസുഖമായവൻബന്ധുവായാൽ ॥
താമസംകൂടാതിങ്ങുകൊണ്ടുപോന്നാലുംഭവാൻ ।
കാമസമ്പ്രാപ്തിപ്രിയൻഞാനെന്നുബോധിക്കേണം ॥
അപ്രകാരങ്ങൾചെന്നുപറഞ്ഞുദമനകൻ ।
തല്പ്രകമ്പത്തെപോക്കിക്കാളയെക്കൊണ്ടുപോന്നു ॥

നന്ദിരാജനെസ്വാമിസന്നിധിതന്നിലാക്കി ।
നന്ദിപൂണ്ടരികത്തുസേവിച്ചുനിന്നീടിനാൻ ॥
അന്നുതൊട്ടന്യോന്യസ്നേഹാകുലന്മാരായ്തീൎന്നു ।
നന്ദിയാസഞ്ജീവകൻപിംഗലമൃഗേന്ദ്രനും ॥
അന്യരാംഭൃത്യന്മാരിലാസ്ഥയില്ലാതായ്വന്നു ।
ധന്യനാംമൃഗേന്ദ്രനുനന്ദിസമ്പൎക്കമൂലം ॥
കാളയുംകണ്ഠീരവശ്രേഷ്ഠനുംഗുഹാന്തരെ ।
പാളയംപുക്കുതമ്മിൽപ്രാണവിശ്വാസത്തോടെ ॥
കേളിസല്ലാപംകൊണ്ടുകേവലംദിനേദിനേ ।
മേളിച്ചുമഹോത്സവെക്രീഡയായിമേവുങ്കാലം ॥
ഭൃത്യന്മാരമാത്യന്മാർചേൎച്ചക്കാർബന്ധുക്കളും ।
നിത്യസേവകന്മാരുംപിള്ളരുംകാവൽക്കാരും ॥
നിത്യവൃത്തികളലഭിക്കായ്കകൊണ്ടഹൊകഷ്ടം ।
പ്രത്യഹംപരാധീനപ്പെട്ടുഴലുന്നകാലം ॥
ഏകദാദമനകൻപൂൎവ്വജൻകരടനും ।
വ്യാകുലംപൂണ്ടുതമ്മിൽസംസാരന്തുടങ്ങിനാർ ॥
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻനമ്മുടെസ്വയംകൃതം ।
അല്ലയോമഹാദോഷമിങ്ങിനെസംഭവിപ്പാൻ ॥
തങ്ങൾതാനുണ്ടാക്കുന്നദോഷങ്ങൾമൂന്നുകൂട്ടം ।
സംഗതിവരുമെന്നുസജ്ജനഞ്ചൊല്ലിക്കേൾപ്പൂ ॥
മേഷയുദ്ധംകൊണ്ടൊരുജംബുകൻമരിച്ചുപോൽ ।
ആഷാഢഭൂതിമൂലംനമുക്കുംനാശംവന്നു ॥
തന്തുവായന്റെമൂലംദൂതിക്കുനാശംവന്നു ।
താന്തന്നെദോഷത്രയമിങ്ങിനെജനിപ്പിച്ചു ॥
എന്നൊരുയതിശ്രേഷ്ഠൻപണ്ടരുൾചെയ്തുപോലും ।
എന്നതുഭവാൻകേട്ടിട്ടില്ലയോമഹാത്മാവെ ॥
ആയതുകേൾക്കേണമെന്നഗ്രജനുരചെയ്താൻ ।
പ്രായശൊനിവേദനംചെയ്തിതുസഹോദരൻ ॥

൭. തങ്ങൾ താനുണ്ടാക്കുന്ന ദോഷങ്ങൾ മൂന്നു കൂട്ടം.

ദേവശൎമ്മാവെന്നൊരുസന്ന്യാസിപണ്ടുണ്ടായി |
കേവലംബ്രഹ്മധ്യാനംചെയ്തുമേവുന്നകാലം ||
എത്രയുംബഹുദ്രവ്യമുണ്ടായിനമുക്കിതു |
കുത്രസംഗ്രഹിക്കേണ്ടുവെന്നുടൻവിചാരിച്ചു ||
തന്നുടെകുപ്പായത്തിൽവെച്ചുടൻതുന്നിക്കെട്ടി |
തുന്നലുണ്ടാക്കിതന്റെദേഹത്തിലിട്ടുകൊണ്ടു ||
സ്വൈരമായ്നടക്കുമ്പൊളാഷാഢഭൂതിയെന്നു |
പേരുമായൊരുവിപ്രൻസേവിച്ചുകൂടീടിനാൻ ||
സാരമാംബഹുദ്രവ്യമിദ്ദേഹംകുപ്പായത്തിൽ |
ചേരുമാറിട്ടുതുന്നിക്കൊണ്ടല്ലൊനടക്കുന്നു ||
ഇദ്ധനംകരസ്ഥമാക്കീടുന്നതുണ്ടുഞാനും |
ലുബ്ധനോടൎത്ഥംകൈക്കലാക്കിയാൽദോഷമില്ല ||
ഇത്തരംവിചാരിച്ചുപാദശുശ്രൂഷചെയ്തു |
വൃദ്ധനാംസന്ന്യാസിയെവിശ്വസിപ്പിച്ചുധൂൎത്തൻ ||
ശുദ്ധനാഷാഢഭൂതിനന്നിവനിവൻകൈയിൽ |
മദ്ധനംസൂക്ഷിപ്പാനായികൊടുത്താൽദോഷമില്ലാ ||
ഇത്ഥമങ്ങുറച്ചൊരുവാസരെഭിക്ഷുശ്രേഷ്ഠൻ |
സ്നിഗ്ദ്ധനാമവങ്കൈയിൽകുപ്പായംസമൎപ്പിച്ചു ||
കാനനെനദിതന്നിൽസ്നാനത്തിന്നെഴുന്നെള്ളി |
സ്നാനവുംചെയ്തുജപിച്ചിങ്ങിനെനിൽക്കുന്നേരം ||
ഉദ്ധതന്മാരാംരണ്ടുമേഷങ്ങൾപരസ്പരം |
യുദ്ധമങ്ങാരംഭിച്ചുവാഹിനീതീരന്തന്നിൽ ||
ആടുകൾരണ്ടുംബഹുദൂരവെവാങ്ങിക്കൊണ്ടി |
ങ്ങോടിവന്നുടൻമുട്ടിപിന്നെയുമ്മാറിപ്പോകും ||
പിന്നെയുംവന്നുമുട്ടുന്തമ്മിലീവണ്ണമുള്ള |
സന്നാഹംക്രമത്താലങ്ങെത്രയുമ്മുഴുത്തപ്പൊൾ ||
ഭിന്നമാംമുഖങ്ങളിൽനിന്നുടൻചോരക്കട്ടു |
ചിന്നിയുംചിതറിയുംഭൂതലെപതിക്കുന്നു ||

അന്നേരമൊരുഭോഷൻജംബുകംചെന്നുകണ്ടു |
നന്നിതുചോരത്തുള്ളിനമുക്കുപാനഞ്ചെയ്യാൻ ||
എന്നവൻവിചാരിച്ചുമേഷങ്ങൾവാങ്ങുന്നേരം |
ചെന്നുടൻചോരനക്കികുടിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ ||
പെട്ടന്നുമേഷങ്ങളുംവന്നുമുട്ടുമ്പോൾമദ്ധ്യേ |
പെട്ടോരുകുറുനരിചതഞ്ഞുചത്തുവീണാൻ ||
അമ്മുനിഅപ്പൊളൊരുശ്ലോകപാദത്തെചൊല്ലി |
ജംബുകോമേഷയുദ്ധേനേതി-താനനന്തരം ||
കാഷായംധരിച്ചവനിങ്ങെഴുന്നെള്ളുന്നേരം |
ആഷാഢഭൂതിയെയുംകണ്ടില്ലെന്നതെവേണ്ടു ||
ശേഷമങ്ങൊരുപാദംപൂരിച്ചുതദാവയം |
ആഷാഢഭൂതിനേതി-പ്രസ്ഥാനഞ്ചെയ്തുപിന്നെ ||
കുപ്പായംനിറച്ചുള്ളപൊന്നുരുപ്പികയെല്ലാം |
എപ്പേരുംകൊണ്ടുപോയാനാഷാഢഭൂതിദ്വിജൻ ||
അന്തിയുമടുത്തപ്പൊൾസന്യാസിചെന്നങ്ങൊരു |
തന്തുവായൻെറവീട്ടിൽപുക്കുവാണരുളിനാൻ ||
നൃത്യനൃത്തംചെയ്യുന്നകൂട്ടംചാലിയന്മാരിലൊരു |
ചാലിയൻകള്ളുകുടിച്ചങ്ങിനെചാഞ്ചാടുന്നു ||
ആയവൻകെട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നോരുചാലിയത്തി |
ആയിരംധൂളിചത്തുപിറന്നൊളെന്നുതോന്നും ||
മാരമാൽകൊണ്ടുദാസിദത്തമാമ്മാൎഗ്ഗത്തൂടെ |
ജാരനെസന്ദശിപ്പാൻശ്രദ്ധമായിപോകുന്നേരം ||
മദ്യപനവളുടെവല്ലഭന്തന്തുവായൻ |
മദ്ധ്യമാൎഗ്ഗത്തിൽവെച്ചുകണ്ടെത്തിപിടികൂടി ||
എങ്ങുപോന്നെടീധൂളിയെന്നവൻചോദിച്ചപ്പോൾ |
നിങ്ങളെതിരത്തുഞാൻവന്നേനെന്നവൾചൊന്നാൾ ||
ഉള്ളിലെക്കപടംഞാൻബോധിച്ചുകൊള്ളാന്തൊഴിൽ |
കള്ളത്തിനിന്നെത്തൂണിൽബന്ധിച്ചേമതിയാവൂ ||
ഇങ്ങിനെകയത്തോരുചാലിയൻകയർകൊണ്ടു |
പേണ്ണിനെത്തൂണിൽവരിഞ്ഞങ്ങുപോയുറങ്ങിനാൻ ||

മത്തനാമവനങ്ങുംചത്തപോലുറങ്ങുമ്പൊൾ |
അത്തൽകൂടാതെദാസിതത്രവന്നിതുമുദാ ||
തന്തുവായസ്ത്രീയുടെബന്ധനമഴിച്ചവൾ |
മന്തുവായതിനുള്ളമഹാത്മ്യംകാട്ടീടുവാൻ ||
തന്നെത്താൻപാശംകൊണ്ടുബന്ധിച്ചുനിന്നുമറെറ |
കന്നൽത്താർമിഴിയാളെജാരങ്കൽനിയോഗിച്ചാൾ ||
കുണ്ഠനാന്തന്തുവായനന്നേരമുണൎന്നുടൻ |
ശണ്ഠകൾത്തുടങ്ങിനാന്തന്നുടെകളത്രത്തെ ||
ശുണ്ഠിയുംകടിച്ചവൻഘോഷിക്കുന്നേരമൊന്നും |
മിണ്ടാതെതന്നെനിന്നുദൂതിയാമവൾതാനും ||
കണ്ടകനെഴുന്നീററുദാസിതന്നുടെമൂക്കു |
കണ്ടിച്ചുകത്തികൊണ്ടുകശ്മലന്മഹാജളൻ ||
പിന്നെയുംചെന്നുകിടന്നുറക്കന്തുടങ്ങിനാൻ |
അന്നേരമവിടെക്കുചാലിയത്തിയുംവന്നു ||
എന്തെടൊദൂതിനിൻെറവൎത്തമാനമെന്നവൾ |
എന്തെടൊപറയുന്നുനമ്മുടെവൃത്താന്തങ്ങൾ ||
എന്നെനീപാശക്ലേശംവേർവിടുത്തയച്ചാലും |
എന്നതുകേട്ടുപാശമഴിച്ചുവിട്ടാളവൾ ||
പിന്നെയുമ്മുന്നെപ്പോലെതന്നെതാൻബന്ധിച്ചുകൊ |
ണ്ടുന്നതസ്കനിത്തൂണുംചേൎന്നുനിൽക്കുന്നനേരം ||
ചാലിയനുണൎന്നുബോധിച്ചുചൊന്നാളവൾ |
കാലിയെപ്പോലെയെന്നെക്കെട്ടിയിട്ടൊരുദുഷ്ട ||
നമ്മുടെനാസാച്ഛേദംചെയ്തുപാരംകഷ്ടം |
ദുൎമ്മതെനീയെമ്പാതിവ്രത്യമോൎക്കുന്നീലയൊ ||
എന്നുടെകൌമാരമാംവയസ്സിൽത്തുടങ്ങിഞാൻ |
അന്യപൂരുഷസ്പൎശംചെയ്കിട്ടില്ലെന്നുള്ളൊരു ||
സത്യമുണ്ടെനിക്കതുകാരണംവൈരൂപ്യന്തീ |
ൎന്നദ്യഞാൻമുന്നെപ്പോലെമൂക്കിനെലഭിച്ചീടും ||
പ്രത്യയമിതുലോകപാലന്മാർകേട്ടീടെണം |
പ്രത്യേകംപിതൃക്കളുമൊക്കവെശ്രവിക്കേണം ||

നോക്കെടൊവന്നുമമചന്ദ്രനോടൊക്കുമ്മുഖം |
മൂക്കുകണ്ടാലുന്നല്ലൊരെൾക്കുസുമത്തെപോലെ ||
മൂഢനാമവനതുകേട്ടപ്പോൾവേഗംവന്നു |
മൂക്കുമമ്മുഖത്തെയുംകണ്ടപ്പോൾവിസ്മയിച്ചു ||
കാക്കൽവീണവൻക്കൂക്കിചൊല്ലിനാനെൻെറദുഷ്ടി |
വാക്കുമീവ്യാപാരവുമൊക്കെനീപൊറുക്കേണം ||
തീക്കനൽപോലെനിൻെറചരിത്രംചാലിപ്പെണ്ണെ |
നീക്കമില്ലെടൊബാലെനിന്നെഞാൻവണങ്ങുന്നേൻ ||
ഇത്ഥമങ്ങുരചെയ്തുകെട്ടഴിച്ചുപാന്തികെ |
നിൎത്തികണ്ണുനീർവാൎത്തുപുണൎന്നുമേവീടിനാൻ ||
തത്രസംഭവിച്ചൊരുവൎത്തമാനങ്ങളെല്ലാം |
പാൎത്തുകണ്ടനങ്ങാതെഭിക്ഷുവുംവസിക്കുന്നു ||
ദാസികതാനുമപ്പോൾഖണ്ഡിതമായുള്ളൊരു |
നാസികാഖണ്ഡത്തെയുംകയ്യിൽവെച്ചിരിക്കുന്നു ||
അന്നേരമവളുടെവല്ലഭൻക്ഷൌരക്കാരൻ |
വന്നുടൻക്ഷൌരക്കത്തിസഞ്ചികൊണ്ടുവാപെണ്ണെ ||
എന്നതുകേട്ടങ്ങൊരുകത്തിമാത്രത്തെഎടുത്ത |
ങ്ങോട്ടുകൊടുത്തിതുനാവിതസ്ത്രീയാമവൾ ||
നാവിതന്മഹാമൂൎക്ഖൻസഞ്ചികിട്ടാഞ്ഞുപാരം |
കോപിച്ചുഖൾഗമെടുത്തെറിഞ്ഞാനകത്തേക്കു ||
അയ്യയ്യൊമാലോകരെനമ്മുടെഭൎത്താവിൻെറ |
കയ്യാലെന്മൂക്കുപോയിമൂഢനാമ്മഹാപാപി ||
മൂൎച്ചയുള്ളൊരുകത്തികൊണ്ടെറിഞ്ഞവനെൻെറ |
മൂക്കുകണ്ടിച്ചാനിതുകണ്ടാലുംശേഷംഖണ്ഡം ||
ഇങ്ങിനെപലരെയുംവിളിച്ചുകാട്ടീടിനാൾ |
അംഗനാജനത്തോളംദുൎബ്ബുദ്ധിമറ്റാൎക്കുള്ളൂ ||
അക്കഥാകേട്ടുനൃപൻകല്പിച്ചുഭടന്മാരും |
ചിക്കെന്നുവന്നുപിടിപെട്ടിതുക്ഷൌരകനെ ||
നോക്കെടൊമൂഢനീയിപ്പെൺപിറന്നവളുടെ |
മൂക്കുഖണ്ഡിപ്പാനെന്തുകാരണംദുരാത്മാവെ ||

ആൎക്കുമെതോന്നാതുള്ളദുഷ്കൎമ്മംചെയ്യുനിന്റെ |
നാക്കുകണ്ടിച്ചുതീയിലെരിച്ചേമതിയാവു ||
പെണ്ണിനെദ്രോഹിച്ചവൻശൂലാഗ്രനക്ഷത്രങ്ങൾ |
എണ്ണിക്കൊണ്ടനേകനാളിങ്ങിനെകിടക്കേണം ||
എന്നതുകേട്ടുസന്ന്യാസീശപഥമതുൾചെയ്തു |
കൊന്നുപോകെണ്ടാവൃഥാഭീതനാംക്ഷുരകനെ ||
ദാസിയാമിവളുടെനാസികാച്ഛേദമിപ്പോൾ |
നാവിതനല്ലചെയ്തുനാമെല്ലാംബോധിക്കുന്നു ||
തന്തുവായിയാന്നാരീകാരണമ്മഹാമൂഢൻ |
തന്തുവായന്താനിതുചെയ്തുഭടന്മാരെ ||
ശ്ലോകാൎത്ഥമൊന്നുചൊല്ലിബോധവുംവരുത്തീടാം |
ലൊകാപവാദന്തീരുന്നാവിതന്നതുകേട്ടാൽ ||
മേഷയുദ്ധംകൊണ്ടൊരുജംബുകംനശിച്ചുപോ |
യാഷാഢഭൂതിമൂലന്നമുക്കുനാശംവന്നു ||
തന്തുവായന്റെമൂലംദൂതിക്കുനാശംവന്നു |
താന്തന്നെജനിപ്പിച്ചോരനൎത്ഥത്രയമിദം ||
ഇത്തരമതുൾചെയ്തുസന്ന്യാസിഗമിച്ചിതു |
തപമായിഭടന്മാൎക്കുംബോധിച്ചുവഴിപോലെ ||
ശിഷ്ടനാംക്ഷുരകനെരക്ഷിച്ചുസമ്മാനിച്ചു |
ദുഷ്ടയാംക്ഷുരകിയെദൂരവെവിസൎജ്ജിച്ചു ||
തന്തുവായിക്കുമൊരുവൈരൂപ്യന്നൽകിവിട്ടു |
തന്തുവായനെകൊണ്ടുപിഴയുംചെയ്യിപ്പിച്ചു ||

ജംബുകൊഹുഡ്ഡുയുദ്ധേനവയം ചാഷാഢഭൂതിനാ |
ദൂതികാപരകാൎയ്യേണത്രയൊദോഷാസ്സ്വയങ്കൃതാഃ ||

൭. വായസങ്ങൾ കാളസൎപ്പത്തെ വധിപ്പിച്ചതു.

എന്നതുകേട്ടുമുദാചൊല്ലിനാൻകരടകൻ |
നന്നിതുസഹോദരനീതിഭേദങ്ങളെല്ലാം ||

നമ്മുടെകാൎയ്യംകൊണ്ടുചിന്തിക്കദമനക ।
നമ്മമേൽപ്രജകൾക്കുവധിപ്പാനെന്തുവേണ്ടു ॥
നല്ലതുവരാൻവഴിചൊല്ലിനാൻദമനകൻ ।
വല്ലതുമുപായമൊന്നുണ്ടാകുംവിചാരിച്ചാൽ ॥
നഷ്ടമാംകാൎയ്യംപുനസ്സുതപരംസാധിപ്പാനും ।
പുഷ്ടമാംകാൎയ്യംപരിപൂൎണ്ണമായ്വരുത്താനും ॥
പ്രാപ്തമാമനൎത്ഥത്തെക്ഷിപ്രമങ്ങൊഴിപ്പാനും ।
പാത്രമാമ്മന്ത്രംപരംയന്ത്രമെന്നറിയുന്നു ॥
പിംഗലകനുംമഹാത്മംഗനാംവൃഷഭനും ।
തങ്ങളിൽകലഹിപ്പിക്കേണമെന്നെൻറപക്ഷം ॥
അങ്ങിനെസാധിക്കുമൊഎന്നിതുകരടകൻ ।
സംഗതിവരുത്തുന്നുണ്ടെന്നിഹദമനകൻ ॥
യൽകാൎയ്യമുപായങ്കൊണ്ടങ്ങുസാസാധിക്കുന്നു ।
തൽകാൎയ്യംപരാക്രമംകൊണ്ടുസാധിക്കയില്ല ॥
കാകപ്പെണ്ണൊരുകടിസൂത്രത്തെകൊണ്ടുമുന്നം ।
കാളസൎപ്പത്തെവധിപ്പിച്ചതുകേട്ടിട്ടില്ലെ ॥
ചൊല്ലെടൊദമനകകീദൃശമിദമെന്നു ।
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻതാനുമഗ്രജനോടു ॥
പൊക്കമുള്ളൊരുമരന്തന്നുടെശിഖരത്തിൽ ।
കാക്കയുംകാകപ്പെണ്ണുംകൂടിയങ്ങിരിക്കുമ്പൊൾ ॥
കാകിപെററുണ്ടാകുന്നമുട്ടകൾകാണ്മാനില്ല ।
ശോകമായതുകൊണ്ടുകാകനുംകാകസ്ത്രീക്കും ॥
ശ്രദ്ധമായിത്തിരഞ്ഞപ്പൊൾതങ്ങടെമരത്തിൻെറ ।
കോടരന്തന്നിലൊരുകൃഷ്ണസൎപ്പത്താനുണ്ടു ॥
ആയവൻവന്നതിന്നുസൎവ്വവുമ്മുടിക്കുന്നു ।
ആയതുവിചാരിപ്പാനാരെയുംകാണുന്നീല ॥
വായസിക്കതുകാലംഗദ്ഗദവൃത്തികഞ്ഞിതു ।
വായസംപുറപ്പെട്ടുതന്നുടെസഖിയാകും ॥
ഗോമായുപ്രവരനോടിക്കഥാബോധിപ്പിച്ചു ।
ഗോമായുപ്രവരനുംകാകനോടുരചെയ്താൻ ॥

കൊക്കെന്നുള്ളൊരുപക്ഷിനീററിലെമത്സ്യങ്ങളെ |
ഒക്കവെതക്കന്നോക്കിപാൎത്തവൻകൊത്തിത്തിന്നും ||
ദുഷ്ടമിവചെയ്യുംകൊക്കിനെയൊരുദിനം |
കൎക്കടംകടിച്ചാശുകൊന്നതുകേട്ടിട്ടില്ലെ ||
കാകനുംപറഞ്ഞിതുഞാനതുകേട്ടിട്ടില്ല |
നീകഥിക്കെന്നതദാചൊല്ലിനാൻഗോമായുവും ||
    കൊക്കെന്നുപേരായുള്ളവൃദ്ധനാമൊരുപക്ഷി |
പൊക്കത്തിൽപറപ്പാനുംശക്തിയില്ലവനൊട്ടും ||
ചിക്കെന്നങ്ങൊരുദിനംകാനനസ്സരസ്സിന്റെ |
വക്കത്തുചെന്നുപാരംദുഃഖിച്ചുവസിക്കുമ്പൊൾ ||
കൎക്കടാഖ്യനായുള്ളസമൎത്ഥൻജലജന്തു |
കൊക്കിനോടുരചെയ്താനെന്തെടൊതാനിങ്ങിനെ ||
ദുഃഖിതനെന്നപോലെഭക്ഷണംവെടിഞ്ഞൊരു |
ദിക്കിൽവന്നനങ്ങാതെപാൎക്കുന്നുപറഞ്ഞാലും ||
ജീവനന്നമുക്കെടൊമത്സ്യമാംസമെയുള്ളു |
കേവലമതുകൊണ്ടുജീവിച്ചുവസിക്കുന്നു ||
കൊക്കുജാതികൾക്കെല്ലാംനീററിലെമത്സ്യമന്യെ |
മററൊരുവകയില്ലകൊററിനെന്നറിഞ്ഞാലും ||
ഇന്നിപ്പൊളൊരുകഥാകേട്ടുഞാൻകൈവൎത്തന്മാർ |
വന്നിഹവലവീശാൻഭാവിച്ചുപുറപ്പെട്ടു ||
മുക്കൊർവന്നിവിടത്തെമത്സ്യത്തെപ്പിടിച്ചെങ്കിൽ |
പൊക്കമിജ്ജനത്തിന്റെഭക്ഷണമെടൊഞണ്ടെ ||
ഇത്തരംബകത്തിന്റെവാക്കുകൾകേട്ടനേരം |
തത്രമേവുന്നമഹാമത്സ്യങ്ങൾഭയപ്പെട്ടു ||
വമ്പനാംകൊമ്പൻത്രാവുംകണ്ണനുംകരിമീനും |
ചെമ്പനുംചരൽമീനുമെന്നിവർമഹായോഗം ||
സംഭ്രമത്തോടെചെന്നുകൊക്കിനെത്തൊഴുതു |
കൊണ്ടംഭസ്സിൽനിരന്നുനിന്നിത്ഥമൊന്നുരചെയ്തു ||
ഇജ്ജനങ്ങളെഭവാൻപാലനംചെയ്തീടെണം |
ദുൎജ്ജനന്മാരായുള്ളദാശന്മാരത്രവന്നു ||

ഉള്ളത്തിൽകനിവില്ലാതുള്ളവർവലയിട്ടു |
വെള്ളത്തിൽകിടക്കുന്നഞങ്ങളെപിടിക്കാതെ ||
കള്ളത്തിലൊരുതൊഴിലങ്ങുന്നുവിചാരിച്ചു |
കള്ളന്മാരുടെനിർമ്മൎയ്യാദത്തെനിൎത്തീടേണം ||
യാതൊരേടത്തുനിന്നുസങ്കടംസാധുക്കൾക്ക |
ജാതമായവരോടുകൈതവംപ്രയോഗിക്കാം ||
വാമനൻവ്യാജംപൂണ്ടുമാബലിയോടുപണ്ടു |
ഭൂമിപാതാളംസ്വൎഗ്ഗംമാധവൻവീണ്ടില്ലയൊ ||
മത്സ്യശത്രുക്കളാകുംദാശന്മാരോടുചെന്നു |
മത്സരിപ്പതിന്നഹൊകൊക്കുകൾമതിയാമൊ ||
മുററുമിന്നുപകാരമത്രമാത്രംഞാൻചെയ്യാം |
മറെറാരുജലാശയെനിങ്ങളെകൊണ്ടുചെന്നു ||
കുററമെന്നിയെതത്രപാൎപ്പിക്കാമവിടത്തിൽ |
ചെററുമിദ്ദാശന്മാരെപേടിക്കവേണ്ടാതാനും ||
ഇങ്ങിനെബകത്തിന്റെചൊൽകേട്ടുമത്സ്യങ്ങളും |
അങ്ങിനെകൊള്ളാമെന്നുപറഞ്ഞുപിരിഞ്ഞിതു ||
അന്നുതൊട്ടോരോദിനമോരൊരൊമത്സ്യങ്ങളെ |
ചെന്നുടൻകൊത്തിക്കൊണ്ടുമറെറാരുഗ്രൗഢസ്ഥലെ ||
കൊണ്ടുചെന്നമ്മത്സ്യത്തെഭക്ഷിച്ചുമഹാമൂഢൻ |
രണ്ടുമൂന്നുമാസങ്ങളിങ്ങിനെകഴിഞ്ഞിതു |
ഉണ്ടിതിനൊരുവ്യാജമെന്നുശങ്കിച്ചുതദാ ||
ഞണ്ടുചെന്നുരചെയ്തുകൊക്കിനൊടൊരുദിനം |
ഇന്നുനീനമ്മെകൊണ്ടുപോകെടൊബകാധീശ ||
നന്നുപോലപ്രദേശന്നമുക്കുവാണീടുവാൻ |
എന്നതുകേട്ടുബകംചിന്തിച്ചാൻകുളീരത്തെ ||
കൊന്നുതിന്നിതിനുള്ളസ്വാദുമിന്നറിഞ്ഞീടാം |
ഇത്ഥമങ്ങുറച്ചവനങ്ങിനെകൊത്തിക്കൊണ്ടു ||
തത്രനിന്നാശുവദ്ധ്യസ്ഥാനത്തെപ്രവേശിച്ചു |
തൽപ്രദേശത്തുബഹുമത്സ്യാസ്ഥിക്കൂട്ടംകണ്ടു ||
ക്ഷിപ്രമാശയെചിന്തിച്ചീടിനാൻകുളീരേന്ദ്രൻ |

തൽക്ഷണെമ്മഹാദുഷ്ടമത്സ്യത്തെക്കൊണ്ടന്നിഹ ||
ഭക്ഷണംകഴിക്കയൊചെയ്യുന്നുവിലക്ഷണം |
എങ്കിൽഞാനിവനുടെസംഹാരംചെയ്തീടുന്നേൻ ||
ശങ്കയില്ലിനിക്കതുസാധിക്കുംദൈവാശ്രയാൽ |
സാദ്ധ്യമല്ലെങ്കിൽതന്റെപ്രാണനെയുപേക്ഷിക്കാം ||
സാധുരക്ഷണാൎത്ഥമായിമരിച്ചാൽമോക്ഷംഫലം |
യുദ്ധംചെയ്യില്ലെങ്കിലുംമൃത്യുനിശ്ചയമിപ്പോൾ ||
യുദ്ധത്തിൽരണ്ടുംവരുംസംശയസ്ഥാനംയുദ്ധം |
അങ്ങിനെവരുംദിക്കിൽതങ്ങടെശക്തിക്കൊക്കും ||
സംഗരംചെയ്യാമെന്നുസാധുക്കൾചൊല്ലിക്കേൾപ്പു |
കൎക്കടകാധീശ്വരനിങ്ങിനെവിചാരിച്ചു ||
കൊക്കിന്റെകൊക്കിൽനിന്നുകുതിച്ചുചാടീടിനാൻ |
വക്കാണന്തുടങ്ങിനാനുൾക്കടാടോപത്തോടെ ||
ധിക്കാരംകണ്ടുകൊക്കുംകോപിച്ചുയുദ്ധംചെയ്തു |
കണ്ഠത്വംവെടിഞ്ഞുടൻഞണ്ടുതാൻബകത്തിന്റെ ||
കണ്ഠത്തിൽകടിച്ചുടനഞ്ജസാകുലചെയ്തു |
ചൊല്ലിയെന്നതുകൊണ്ടുശത്രുനിഗ്രഹംചെയ്വാൻ |
വല്ലതുമുപായമുണ്ടായ്വരുംസാധുക്കൾക്കും ||
എന്തുഞാൻചെയ്വനിപ്പോളെന്നുചോദിച്ചുകാകൻ |
ബന്ധുവാംക്രോഷ്ടാവുരചെയ്തുനല്ലുപദേശം ||
അന്തികെനൃപാലയെഭൂപന്റെമഹിഷിയാം |
ദന്തിഗാമിനിയുണ്ടുവാപിയിൽകുളിക്കുന്നു ||
ഉന്നതസ്തനിതന്റെപൊന്നരഞ്ഞാണംകഴി |
ച്ചന്യഭാഗത്തുവെച്ചുമുങ്ങുവാൻഭാവിക്കുമ്പോൾ ||
സത്വരംപറന്നുചെന്നുത്തമംകടിസൂത്രം |
കൊത്തിനിൻകൊക്കിലാക്കികൊണ്ടുപോന്നാലുംസഖെ ||
ആയതുമരത്തിന്റെതുഞ്ചത്തുതൂക്കിക്കൊണ്ടു |
വായസഭവാനങ്ങാതെയങ്ങിരുന്നാലും ||
ആവഴിവരുന്നൊരുപാന്ഥന്മാരതുകണ്ടാൽ |
ആയതുകരസ്ഥമാക്കീടുവാൻയത്നംചെയ്യും ||

ഉന്നതദ്രുമന്തന്നിലേറുവാന്തുടങ്ങുമ്പൊൾ |
പന്നഗമതിൽനിന്നുപത്തിയുമുയൎത്തീടും ||
ദംശിപ്പാൻവരുന്നൊരുസൎപ്പത്തെപഥികന്മാർ |
സംശയംകൂടാതവർതല്ലിനിഗ്രഹിച്ചീടും ||
അങ്ങിനെവന്നാൽനിന്റെസങ്കടമെല്ലാന്തീരും |
തങ്ങൾക്കുപാമ്പിൻപകസംഭവിക്കയുമില്ലാ ||
കാകനുമവൻപ്രബോധിപ്പിച്ചൊരുപായത്തെ |
വ്യാകുലംകൂടാതനുഷ്ഠിച്ചിതുകുതൂഹലാൽ ||
അങ്ങിനെതന്നെകൃഷ്ണഭോഗിതൻവിനാശവും |
സംഗതിവന്നിതുകൊണ്ടുഞാനുരചെയ്യുൻ ||
യൽകാൎയ്യമുപായങ്കൊണ്ടഞ്ജസാസാധിക്കുന്നു |
തൽകാൎയ്യംപരാക്രമംകൊണ്ടുസാദ്ധ്യമല്ലെന്നു ||

—∘∘⁂∘∘—

൯. മുയൽ സിംഹത്തെ സിദ്ധിപൂകിച്ചതു.

ബുദ്ധിയുണ്ടെങ്കിലവനായതുബലന്തന്നെ |
ബുദ്ധിയില്ലെങ്കിലവനൊട്ടുമെബലമില്ലാ ||
ബുദ്ധിമാനൊരുമുയൽപണ്ടൊരുസിംഹത്തിനെ |
സിദ്ധിപൂകിച്ചാനതുമഗ്രജൻകേട്ടിട്ടില്ലേ ||
ആയതുമാത്രംകേട്ടിട്ടില്ലെന്നുകരടകൻ |
ഭൂയസാവദാമിഞാനെന്നുടൻദമനകൻ ||
പണ്ടങ്ങുമദോൽക്കടനെന്നൊരുമഹാസിംഹം |
കണ്ടെത്തുമൃഗങ്ങളെയൊക്കവെഭക്ഷിക്കുന്നു ||
കുണ്ഠതപൂണ്ടുമൃഗക്കൂട്ടങ്ങൾസ്വരൂപിച്ചു |
കൊണ്ടവർമൃഗേന്ദ്രനെപ്രാപിച്ചുചൊല്ലീടിനാർ ||
തമ്പുരാനൊരുകഴിവുണ്ടെങ്കിലടിയങ്ങൾ |
തങ്ങൾതങ്ങടെരാജ്യത്തിരുന്നുപൊറുത്തീടാം ||
ശക്തിയില്ലെന്നുവന്നാലിങ്ങിനെദുരാചാരം |
ശക്തിമാന്തുടങ്ങിയാൽദിക്കുകൾനശിച്ചുപോം ||

രക്ഷണംചെയ്യേണ്ടുന്നരാജാക്കൾപ്രജകളെ |
ഭക്ഷണംചെയ്യാൽപാരംകഷ്ടമെന്നതെവേണ്ടു ||
ഇക്ഷണംനിമ്മയ്യാദംകാട്ടുന്നപ്രഭുക്കളെ |
ശിക്ഷണെഞ്ചെയ്യാൻകാലനെന്നിയെമററാരുള്ളു ||
ഓരൊരൊദിനന്തോറുമോരൊരൊമൃഗങ്ങളെ |
ആരോമൽഭുജിച്ചുതരുളേണമെസ്വാമിൻഭവാൻ ||
ഊഴമിട്ടടിയങ്ങൾതമ്പുരാന്തിരുമുമ്പിൽ |
ഊനമെന്നിയെവരാമായതുഭുജിച്ചാലും ||
പക്ഷിരാജനുമ്പണ്ടുപാമ്പുകൾദിനന്തോറം |
ഭക്ഷിപ്പാൻക്രമത്താലെവേസ്ഥവെച്ചതുപോലെ ||
അങ്ങിനെചെയ്യാമെന്നുസിംഹവുമുരചെയ്തു |
മംഗലംകലന്നിങ്ങുപോന്നിതുമൃഗങ്ങളും ||
അന്നുതൊട്ടൊരൊമൃഗമൊരൊവാസരങ്ങളിൽ |
ചെന്നങ്ങുസിംഹത്തിന്നുഭക്ഷണമെകീടുന്നു ||
ഇത്ഥമങ്ങൊരുമാസംചെന്നപ്പൊൾവിദഗ്ദ്ധനായി |
വൃദ്ധനാമൊരുശശത്തിനുമങ്ങൂഴംവന്നു ||
നമ്മുടെമൃത്യുദിനംവന്നിതുമഹാകഷ്ടം |
ജന്മമുണ്ടെങ്കിൽമൃത്യുപ്രാപ്തിയുംദൃഢമല്ലൊ ||
ദുമ്മരണമെന്നതുസങ്കടമതുമെൻെറ |
കമ്മദോഷമെന്നല്ലാതോന്നുമെചൊല്വാനില്ല ||
വല്ലതുമുപായമൊന്നുണ്ടാക്കിസിംഹേന്ദ്രനെ |
കൊല്ലുകതന്നെനല്ലുകില്ലതിനില്ലതെല്ലും ||
ബുദ്ധിമാൻവിചാരിച്ചാൽവല്ലകാൎയ്യമെന്നാലും |
സിദ്ധിപ്പാന്തടവില്ലെന്നുററക്കാർപറയുന്നു ||
തെററന്നുവിചാരിച്ചുതത്രചെല്ലുവാൻകാലം |
തെററിച്ചുമന്ദമ്മന്ദന്നടന്നുചെന്നുമുയൽ ||
നിത്യവുംശീലിച്ചൊരുകാലത്തുകാണായ്കയാൽ |
ക്ഷുത്തുകൊണ്ടവശനാംസിംഹവുംകോപിച്ചിതു ||
എന്തെടൊനേരംവൈകാൻസംഗതിശശാധമ |
ഹന്തഞാൻവിശപ്പുകൊണ്ടെത്രയുംദുഃഖിക്കുന്നു ||

കൈകളുംകൂപ്പിക്കൊണ്ടുപറഞ്ഞുശശംകാലം |
വൈകുവാന്മൂലംസ്വാമിനേഷഞാനണെത്തിക്കാം ||
മറെറാരുസിംഹമ്മാൎഗ്ഗെവന്നുടനമ്മെതിന്മാൻ |
ഏററവുമ്മതിന്നുട്ടത്തീടിനാന്മഹാഘോരൻ ||
മുററുമത്തടിയനെപ്പേടിച്ചുകാട്ടിൽക്കൂടെ |
മറെറാരുവഴിവളച്ചിങ്ങഹംവിടകൊണ്ടേൻ ||
കുററമില്ലടിയനെന്നോൎത്തുരക്ഷിച്ചീടെണം |
കൂററുകാരൻെറപിഴസ്വാമികൾസഹിച്ചീടും ||
മററുസിംഹങ്ങൾവന്നുവമ്പുകൾകാട്ടുന്നതു |
മാററുവാൻസ്വാമിയല്ലാതാരുള്ളുമഹീതലെ ||
എങ്ങെടൊമഹാമൂഢൻനമ്മുടെവനെവരാൻ |
സംഗതിയെന്തുവേഗാൽസംഹരിക്കുന്നുണ്ടുഞാൻ ||
തൽക്ഷണമസ്സിംഹത്തെക്കൊല്ലാതെനമുക്കിനി |
ഭക്ഷണഭാവമില്ലകുത്രമേവുന്നുഭോഷൻ ||
ഇങ്ങിനെസിംഹത്തിൻെറഹുംകൃതികേട്ടുശശം |
ഇങ്ങൊട്ടേക്കെഴുന്നെള്ളാമെന്നവൻവഴികാട്ടി ||
എത്രയുംകുണ്ടുള്ളൊരുകൂപത്തിന്തീരെചെന്നു |
തത്രനിന്നുരചെയ്തുതൃക്കൺപാൎത്തരുളേണം ||
കൂപത്തിന്മീതെനിന്നുനോക്കിയാൽസിംഹത്തിൻെറ |
രൂപത്തെകീഴെകാണാംസ്വാമിയെപോലെതന്നെ ||
എന്നതുകേട്ടുസിംഹംകോപിച്ചുകൂപത്തിൻെറ |
സന്നിധൌനിന്നുകൊണ്ടുകീഴ്പെട്ടുനോക്കീടിനാൻ ||
തന്നുടെപ്രതിരൂപംപോലെകൂപത്തിൽകണ്ടു |
തന്നുടെപ്രതിയോഗിസിംഹമെന്നോൎത്തുമൂഢൻ ||
ഊററത്തിൽസിംഹനാദംചെയ്യപ്പൊൾകിണററിന്നും |
മാറെറാലികൊണ്ടുമഹാസിംഹനാദത്തെക്കേട്ടു ||
എന്നുടെശബ്ദംപോലെനീകൂടെതുടങ്ങിയാൽ |
നിന്നുടെശരീരത്തെഭഗ്നമാക്കുന്നുണ്ടുഞാൻ ||
എന്നവൻപറഞ്ഞപ്പോൾഅങ്ങിനെതന്നെകൂപം |
തന്നിൽനിന്നുടൻപ്രതിശബ്ദവുമുണ്ടായ്വന്നു ||

കൊല്ലുന്നുണ്ടുഞാൻനിന്നെയെന്നവൻപറഞ്ഞപ്പോൾ |
കൊല്ലുന്നുണ്ടുഞാൻനിന്നെയെന്നിങ്ങുംകേൾപ്പാറായി ||
ക്രുദ്ധനാകിയസിംഹംകുണ്ടുകൂപത്തിന്നുള്ളിൽ |
സത്വരംകുതിച്ചുചാടീടിനാന്മഹാജളൻ ||
ഉള്ളത്തിൽമദമേറുമ്മൂഢനാമവൻകൂപെ |
വെള്ളത്തിൽമുങ്ങിപ്പൊങ്ങികൈകാലുംകുഴഞ്ഞഹൊ ||
വെള്ളവുംകുടിച്ചാശുപള്ളയുംവീർത്തുപൊട്ടി |
തൊള്ളയുംപിളർന്നവൻചത്തുപോയെന്നെവേണ്ടു ||

൰. ദമനകന്റെ ഹിതം.

വൃദ്ധനാകിയശശംബുദ്ധികൌശല്യംകൊണ്ടു |
ശത്രുസംഹാരംചെയ്തുബുദ്ധിമാഹാത്മ്യമിദം ||
ഭദ്രമസ്തുതെസഖെകാൎയ്യസിദ്ധയെഭവാൻ |
അദ്രികന്ദരെചെല്കെന്നുക്തവാൻകരടകൻ ||
നന്ദിപിംഗലകന്മാർമേളിച്ചുവസിക്കുന്ന |
കന്ദരന്തന്നിൽചെന്നുവന്ദിച്ചുദമനകൻ ||
രണ്ടുവാക്കടിയന്നുശ്രദ്ധമായുണൎത്തിപ്പാൻ |
ഉണ്ടതിനവസരമുണ്ടാമൊമഹാമതെ ||
എന്നതുകേട്ടുസിംഹമ്മറെറാരുഗ്ഗുഹതന്നിൽ |
ചെന്നിരുന്നരുചെയ്തുവന്നാലുംദമനക ||
നിന്നുടെഹിതമെല്ലാമെന്നോടുകഥിക്കനീ |
എന്നതുകേട്ടുചൊന്നാൻശ്രദ്ധമായിദമനകൻ ||
തമ്പുരാനടിയനിലുള്ളൊരുസ്നേഹംകൊണ്ടു |
കമ്പമുണ്ടായീലല്ലിയെന്നൊരുശങ്കമൂലം ||
സാമ്പ്രതമപരാധംപേടിച്ചങ്ങുണൎത്തിപ്പാൻ |
സംശയിക്കുന്നുതഥാവിദ്വാന്മാർകഥിക്കുന്നു ||
കാൎയ്യങ്ങൾവിചാരിപ്പാൻകാരിയക്കാരനാക്കി |
കല്പിക്കാത്തവൻവന്നുകാൎയ്യങ്ങളറിയിച്ചാൽ ||
മന്നവന്മാൎക്കുതങ്കൽമുന്നമെയുള്ളസ്നേഹം |

ഭിന്നമായിവരുന്തൻെറദുസ്സാമൎത്ഥ്യത്തെകൊണ്ടു ||
സാദരമുരചെയ്തുപിംഗലകനുംതദാ |
സോദരസ്നേഹംനിങ്കലുണ്ടിനിക്കെടൊസഖെ ||
എന്തുനീയുരചെയ്യാൻഭാവിച്ചുദമനക |
അന്തരംകൂടാതതുചൊൽകനീമടിയാതെ ||
ഉക്തവാൻദമനകൻനമ്മുടെസഞ്ജീവകൻ |
ശക്തനെങ്കിലുമ്മഹാലുബ്ധനെന്നറിയേണം ||
ശക്തികൾമൂന്നുവിധമുത്സാഹംപ്രഭുത്വവും |
യുക്തിയുക്തമാകുന്നമന്ത്രവുമിവമൂന്നും ||
സമ്പൂൎണ്ണമമ്മമസ്വാമിക്കായതുസഞ്ജീവകൻ |
സമ്പ്രതിനിന്ദിക്കുന്നുഞങ്ങളുംകേൾക്കത്തന്നെ ||
എന്തിനുപലവസ്തുചൊല്ലുന്നുസഞ്ജീവകൻ |
നിന്തിരുവടിയുടെരാജ്യത്തെകാംക്ഷിക്കുന്നു ||
ആയതുകേട്ടുകിഞ്ചിൽഭീതിയുമാശ്ചൎയ്യവും |
ആശയെജനിക്കയാൽമിണ്ടാതെനിന്നുസിംഹം ||
പിന്നെയുംദമനകൻചൊല്ലിനാന്മമസ്വാമിൻ |
തന്നുടെപ്രധാനമന്ത്രീശ്വരൻസഞ്ജീവകൻ ||
എന്നതിൽവരുന്നൊരുദോഷവുമുണൎത്തിക്കാം |
എന്നുടെസൃഷ്ടിയല്ലാവിദ്വാന്മാർപറയുന്നു ||
ഉന്നതനായുള്ളൊരുമന്ത്രിതൻകഴുത്തിലും |
മന്നവൻകഴുത്തിലുംപാദങ്ങൾരണ്ടുംവെച്ചു ||
നിൽക്കുന്നുരാജ്യശ്രീതാനായവളൊരുത്തനെ |
തക്കത്തിലുപേക്ഷിക്കുംസ്ത്രീസ്വഭാവത്തിന്മൂലം ||
രണ്ടുപേർപുരുഷന്മാരുണ്ടായാൽവേശ്യാസ്ത്രീയും |
രണ്ടുപേരിലുംതുല്യസ്നേഹയായ്വരികില്ല ||
ലോകസമ്മതമ്മഹാചാഞ്ചല്യമുണ്ടാകയാൽ |
ഏകനെപരിത്യജിച്ചന്യനെസ്വീകരിക്കും ||
രാജലക്ഷ്മിയുംതഥാമന്ത്രിയെത്യജിച്ചുത |
ദ്രാജനെപരിഗ്രഹിച്ചീടിനാളെന്നുവരും ||
ഭൂപനെത്യജിച്ചുതന്മന്ത്രിയെഭജിച്ചെന്നും |

ഭൂയസാവരുമേവംകാണെന്നുപലേടവും ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേനേകമന്ത്രിയെതന്നെ |
മന്നവൻപ്രധാനിയായികല്പിച്ചാൽചിതംവരാ ||
ലോകങ്ങൾവിചാരിപ്പാനൊക്കവെപ്രമാണമായി |
ഏകനെതന്നെനൃപന്മന്ത്രിയായുറപ്പിച്ചാൽ ||
ആയവനുള്ളിലഹംഭാവവുംവൎദ്ധിച്ചീടും |
കാൎയ്യങ്ങൾക്കുപേക്ഷയുമുണ്ടാകുംക്രമത്താലെ ||
തന്നുടെതാന്തോന്നിത്വമ്മുഴുത്തുപത്തുക്കവെ |
തന്നെവൎദ്ധിപ്പിച്ചൊരുസ്വാമിയെദ്വേഷിച്ചീടും ||
മിക്കവാറിന്നുതനിക്കുൽക്കൎഷംവൎദ്ധിക്കുമ്പോൾ |
പൊക്കമാമധീശനുമ്മക്കളുംബന്ധുക്കളും ||
നിത്യവുന്തനിക്കുപകാരത്തെചെയ്യുന്നോരിൽ |
പ്രത്യുപകാരംചെയ്യുമ്മത്യനെകാണ്മാനില്ല ||
തന്നുടെസ്ഥാനംവന്നാലായതുസാധിപ്പിച്ചു |
മന്നനെമറന്നുപോമപ്പൊഴെമഹാപാപി ||
അക്കണെക്കുള്ളദുഷ്ടന്മൃത്തുപോവതിന്മുമ്പെ |
ഷിക്കനെപ്പരിത്യജിച്ചീടുന്നനൃപൻനൃപൻ ||
അന്നത്തിൽവിഷംകണ്ടാലാകവെത്യജിക്കേണം |
പിന്നെത്താനതിലൊട്ടുമാഗ്രഹിക്കയുംവേണ്ടാ ||
പല്ലുകളിളകിയാലപ്പൊഴെപറിക്കേണം |
തെല്ലുപേക്ഷിച്ചാൽശേഷമുള്ളതുമിളകിപ്പോം ||
ദുഷ്ടനാമമാത്യന്റെകൂട്ടക്കാരരെക്കൂടെ |
പെട്ടന്നുമൂലച്ഛേദംചെയ്യാതെസുഖംവരാ ||
തൊട്ടതിന്നവരുടെമക്കൾക്കുംപെണ്ണുങ്ങൾക്കും |
തട്ടുമിദ്ദോഷമവൎക്കിന്നെങ്ങുമില്ലാതാകും ||
നമ്മുടെസഞ്ജീവകൻസ്വാതന്ത്ര്യന്തുടങ്ങുന്നു |
സമ്മതമല്ലിപ്രജകൾക്കിവൻകാൎയ്യക്കാരൻ ||
നാളെക്കുഗ്ഗുണംവരുത്തീടുവാൻവിചാരമി |
ന്നാളെക്കുഭവിക്കുമൊകാൎയ്യമൊന്നറിയാമൊ ||
കണ്ഠത്തിൽനുകംവെച്ചുകണ്ടത്തിലുഴവിന്നു |

കൊണ്ടുപോയാക്കേണ്ടുന്നപണ്ടമല്ലയൊയിവൻ ||
എന്തിനുകാൎയ്യക്കാരനിങ്ങിനെയൊരുത്തനെ |
സന്ധിപ്പിക്കുന്നുനൃപൻതാന്തന്നെപോരാഞ്ഞിട്ടൊ ||
സ്നേഹവുംകാൎയ്യാകാൎയ്യജ്ഞാനവുംതികഞ്ഞൊരു |
ദേഹമെന്നാകിലവന്മന്ത്രിയായെന്നാൽകൊള്ളാം ||
ലക്ഷണമില്ലാത്തുള്ളമന്ത്രികൾരണ്ടുനേരം |
ഭക്ഷണംകഴിച്ചുറങ്ങീടുവാന്മാത്രംകൊള്ളാം ||
അങ്ങിനെയുള്ളപുമാനെങ്ങാനുംകാണ്മാനുണ്ടൊ |
തിങ്ങിനധനങ്കണ്ടാലാഗ്രഹംകൂടാതെയും ||
അംഗനമാരെക്കണ്ടാലാശയില്ലാതെകണ്ടും |
തങ്ങടെദ്രവ്യത്തിങ്കൽതാല്പൎയ്യമില്ലാതെയും ||
തങ്ങടെഗൃഹങ്ങളിൽസമ്പത്തുള്ളവർരാജ്ഞ |
പുംഗവന്തന്നെസേവിച്ചീടുവാൻപുറപ്പെടാ ||
ശക്തിയുമില്ലാദൃഢഭക്തിക്കുമില്ലാത്തവൻ |
ഭക്തിയുംഭാവിച്ചുകൊണ്ടെപ്പോഴുംപ്രഭുക്കടെ ||
ഭൃത്യരായിട്ടുംചിലർകാൎയ്യസ്ഥന്മാരായിട്ടും |
നിത്യരായിട്ടുംചിലർകാരിയക്കാരായിട്ടും ||
പണ്ടാരമുതലെല്ലാംഭക്ഷിച്ചുവകയാക്കാൻ |
ഉണ്ടാകുമ്മനുഷ്യരെക്കൊണ്ടെന്തുഫലംവിഭൊ ||
കല്ലുകളില്ലാത്തുള്ളകാനനെകിളക്കുന്ന |
പുല്ലുകളിവന്തിന്നുകാനനംവെളിവാക്കി ||
അല്ലാതങ്ങൊരുകാൎയ്യംചിന്തിപ്പാനിവൻപോരാ |
വല്ലാത്തവൃഷഭത്തെസ്നേഹിപ്പാനെന്തുമൂലം ||
പിംഗലകനുഞ്ചൊന്നാനിങ്ങിനെയെന്നാകിലും |
പുംഗവന്തന്നിൽസ്നേഹംപാരമുണ്ടെനിക്കെടൊ ||
യാതൊരുജനത്തിനുംയാതൊരുജനംപ്രിയം |
ജാതിഹീനനാകിലുംദുഷ്ടശീലനെങ്കിലും ||
ആയവന്നവൻപ്രിയൻദുഷ്ടനെന്നാലുംതന്റെ |
കായത്തെയുപേക്ഷിപ്പാനാൎക്കാനുംതോന്നീടുമൊ ||
ചൊല്ലിനാൻദമനകനാരുടെദോഷമിതെന്നു |

ള്ളതുവിചാരിച്ചാൽസ്വാമിതാനുപേക്ഷിക്കും ||
മററുള്ളഭൃത്യന്മാരെയൊക്കവെയുപേക്ഷിച്ചു |
മുററുമീവൃഷഭത്തെപ്പോററുന്നസ്വാമിതന്റെ ||
കുററമററുള്ളരാജ്യംഹരിപ്പാന്മോഹിക്കുമി |
ക്കൂററനിൽക്കുറുണ്ടാവാനെന്തുപോലവകാശം ||
പുത്രനെന്നാലുമുററമിത്രമെന്നാലുംസ്വാമി |
ക്കെത്രയുമപ്രിയനവനെന്നിഹവരുന്നേരം ||
ധാത്രിയിലുള്ളസമ്പത്തൊക്കവെതനിക്കാക്കും |
ഗാത്രമാത്രമെപിന്നെസ്വാമിക്കുശേഷിച്ചീടും ||
സജ്ജനാചാരങ്ങളെത്യജിച്ചുസദാകാലം |
ദുൎജ്ജനാചാരങ്ങളെസ്വീകരിക്കുന്നപുമാൻ ||
സ്വസ്ഥാനഭ്രംശംവരുന്നേരത്തുശത്രുക്കടെ |
സംസ്ഥാനന്തന്നിൽചേൎന്നുസ്വാമിയെദ്രോഹിച്ചീടും ||
കേൾക്കുമ്പൊൾശ്രോത്രപ്രിയമല്ലെന്നുവരികിലും |
ഓൎക്കുമ്പോൾമേലിൽഗുണമായുള്ളവാക്കുകളെ ||
ചൊല്ലുന്നജനമുള്ളയാതൊരുനൃപാലയെ |
നല്ലൊരുസമ്പത്തുകളുപ്പുരെവൎദ്ധിച്ചീടും ||
പാട്ടിലുള്ളമാത്യരെത്യജിച്ചുവൃഥാമറു |
നാട്ടിലുള്ളവൎക്കധികാരത്തെകൊടുക്കുന്ന ||
ദുഷ്പ്രഭുവിന്റെരാജ്യംഛിദ്രിപ്പാനൊരുവ്യാധി |
തല്പരമ്മറെറാന്നില്ലെന്നോൎത്തുകൊള്ളെണംഭവാൻ ||
ഉക്തവാന്മൃഗാധിപൻനീഅവന്നഭയത്തെ |
ദത്തവാനായിക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നിവിടത്തിൽ ||
വൎത്തനംചെയ്യിപ്പിച്ചുഞങ്ങളിൽവിശ്വാസവും |
വൎദ്ധനഞ്ചെയ്യിപ്പിച്ചുനീയതുമറന്നിതൊ ||
അങ്ങിനെയുള്ളഭവാനിങ്ങിനെവിരോധിച്ചാൽ |
എങ്ങിനെനമുക്കതുസമ്മതമായീടേണ്ടു ||
ചൊല്ലിനാൻദമനകനിത്രദുസ്സഹനെന്നു |
തെല്ലുമെമുന്നംഗ്രഹിച്ചീലഞാന്മഹാമതെ ||
ദുൎജ്ജനങ്ങൾക്കുബഹുസൽക്കാരംചെയ്യാകിലും |

സജ്ജനസ്വഭാവമുണ്ടാകയില്ലറിഞ്ഞാലും ||
എണ്ണതേപ്പിച്ചുപിടിച്ചുഴിഞ്ഞുദണ്ഡിച്ചാലും |
പൊണ്ണനാംശ്വാവിന്റെവാൽവളഞ്ഞെനില്പൂദൃഢം ||
ദുഷ്ടരാംഖലന്മാരെസ്തുതിച്ചുനന്നാക്കുവാൻ |
ഒട്ടുമെയെളുതല്ലനല്ലോരുവിദ്വാന്മാർക്കും ||
എപ്പോഴമമൃതുകൊണ്ടാകവെനനച്ചാലും |
സല്ഫലംപുറപ്പെടിച്ചീടുമൊവിഷദ്രുമം ||
പഞ്ചസാരയുംതേനുംചേർത്തങ്ങുകുഴച്ചിട്ടു |
കിഞ്ചനാകാലംപരിപാലിച്ചുകിളപ്പിച്ചു ||
എപ്പോഴുംക്ഷീരംകൊണ്ടുനനച്ചുവളർത്താലും |
വേപ്പിന്റെകൈപ്പുശമിച്ചീടുമൊചിന്തിച്ചാലും ||
തങ്ങടെയജമാനന്നാപത്തുവരാതെകണ്ട |
ങ്ങിനെരക്ഷിക്കേണമെന്നുള്ളകൂററുകാരൻ ||
ഇങ്ങോട്ടുചോദിച്ചീലെന്നാകിലുംശുഭാശുഭം |
അങ്ങോട്ടുപറഞ്ഞറിയിക്കേണംകൂടക്കൂടെ ||
ത്യാജ്യനാമവനെങ്കിലായവഞ്ചോദിച്ചാലും |
യൊജ്യമായതുപറഞ്ഞീടരുതെന്നുശാസ്ത്രം ||
സങ്കടെരക്ഷിക്കുന്നമാനുഷനല്ലോബന്ധു |
സങ്കടംകൂടാതനുഷ്ഠിക്കുന്നതല്ലോകർമ്മം ||
ഭർത്തൃശുശ്രൂഷചെയ്യുമേവന്നോളല്ലോനാരീ |
സത്തുക്കൾബെഹുമാനിക്കുന്നവനല്ലോവിദ്വാൻ ||
ദുർമ്മദംജനിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിലെശ്രീയായുള്ളു |
ദുർമ്മോഹമില്ലാത്തവനെങ്കിലെസുഖിയാവു ||
എങ്ങുമെതടവില്ലെന്നാകിലെമന്ത്രംനല്ലു |
തിങ്ങിനവിഷയഭ്രാന്തില്ലെന്നെപുമാന്നല്ലു ||
ഇങ്ങിനെഹിതമ്പറഞ്ഞാലുമെൻസ്വാമിക്കിപ്പോൾ |
പുംഗവസ്നേഹത്തിനുഭംഗമുണ്ടാകുന്നില്ല ||
അത്യയമിതുകൊണ്ടുമേൽവരുന്നേരമ്പിന്നെ |
ഭൃത്യദോഷമെന്നതെസംഭവിക്കയുമുള്ളു ||
സ്ത്രീകളിൽകാമംകൊണ്ടുംമദ്യപാനാദികൊണ്ടും |

ലോകനിന്ദിതനായിസ്വച്ഛന്ദംപ്രവൃത്തിച്ചും ||
മത്തദന്തിയെപ്പോലെമദിക്കുമ്മഹീപതി |
ക്കത്തൽവന്നകപ്പെട്ടുംബുദ്ധിമുട്ടുന്നനേരം ||
ഭൃത്യദോഷമെന്നതെബോധിപ്പൂനൃപന്തന്റെ |
കൃത്യദോഷമെന്നതുചിന്തിക്കപോലുമില്ല ||
പിംഗലനുരചെയ്യാനെന്തൊരുകുററഞ്ചൊല്ലി |
പുംഗവപ്രവരനെവേർവിട്ടുത്തയക്കെണ്ടു ||
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻവേർപെട്ടുത്തയച്ചാലും |
വല്ലന്തിവരുംനമുക്കായതുചിന്തിക്കേണം ||
മുററമിക്കുററന്മഹാദുർമ്മദൻകയർത്തുപോയി |
മററൊരുപ്രബലനെചെന്നുസേവിച്ചുപട ||
കൊണ്ടുവന്നിട്ടിക്കെല്ലാംനഷ്ടമാക്കീടുംശഠൻ |
കണ്ടതുകണക്കല്ലകശ്മലൻകയക്കുമ്പോൾ ||
ഇണ്ടലുണ്ടാകുംനമുക്കെന്നത്രെതോന്നീടുന്നു |
ശങ്ങേക്കൂട്ടുമ്പോൾപിന്നെസ്നേഹവുംവെടിഞ്ഞീടും ||
സിംഹവുമുരചെയ്യാനെന്തിവൻചെയ്യുന്നമ്മെ |
സംഹരിപ്പതിനിവൻപോരുമൊദമനക ||
ഉക്തവാൻദമനകൻദുസ്വഭാവികളുടെ |
ചിത്തമാക്കറിയാവുശീലമൊന്നറിയാതെ ||
വിട്ടുപോയെന്നാൽതരംകെട്ടുപോമിഹവലി |
ച്ചിട്ടുതന്നെനമുക്കൊട്ടുമെനന്നായില്ല ||
ശീലത്തെബോധിക്കാതെകൊണ്ടെന്നുപാർപ്പിക്കയി |
ക്കാലത്തുചിതംവരാവാശ്ശുവന്നെന്നാകിലും ||
ഡിണ്ഡികന്മൂലംപണ്ടുമന്ദവിസരിപ്പിണി |
പ്പെണ്ണിനുനാശംവന്നുവെന്നുഞാൻകേട്ടിട്ടുണ്ടു ||
അക്കഥസ്വാമിക്കിപ്പോൾകേൾക്കണമെങ്കിൽചൊല്ലാം |
മക്കുണംപേനുംതമ്മിലുണ്ടായനേരംപോക്കു ||

നയസ്യചേഷ്ടിതംവിദ്വാൽനകുലംനപരാക്രമം |
നതസ്യവിശ്വസെൽപ്രാജ്ഞോയദീച്ഛേൽശ്രിയമാത്മനഃ ||

൧൧. മൂട്ടയും പേനും തമ്മിലുണ്ടായ നേരംപോക്കു.

പണ്ടൊരുപാൎത്ഥിവൻറെപള്ളിമെത്തമേൽകുടി |
കൊണ്ടൊരുപേനുണ്ടായിമന്ദവിസൎപ്പിണ്യാഖ്യാ ||
പട്ടുമെത്തമേലവൾമേവുമ്പൊൾവന്നാനൊരു |
മൂട്ടയെന്നുള്ളജന്തുദൈവയോഗത്താലപ്പോൾ ||
മക്കുണമെന്നുപറയുന്നിതുമൂട്ടെക്കുള്ള |
സംസ്കൃതംയൂകമെന്നുസംസ്കൃതംപേൻജാതിക്കും ||
മക്കുണംവന്നനേരംയൂകപ്പെൺവഴിപോലെ |
സൽകൃതിചെയ്തുമെല്ലെസ്വാഗതംചോദിച്ചുടൻ ||
സൽക്കഥാപറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നുഭവാനിനി |
പൊയ്ക്കൊൾകെന്നവളുരചെയ്തിതുപതുക്കവെ ||
ഡിണ്ഡികന്മൂട്ടെക്കപ്പൊളാഗ്രഹംപാരംയൂക |
പ്പെണ്ണിനോടൊരുമിച്ചുനാലുനാൾപാൎത്തീടുവാൻ ||
മക്കുണംവിസൎപ്പിണിയൂകിയോടുരചെയ്തു |
തൽകൃപയുണ്ടെന്നാകിലിന്നത്തെരാത്രിതന്നിൽ ||
നിന്നോടുകൂടിവസിച്ചീടുവാനിങ്ങുമോഹം |
പിന്നെയുമൊരുമോഹമുണ്ടെടൊവിസൎപ്പിണി ||
തമ്പുരാന്തിരുമേനിതന്നിലെച്ചോരകുടിച്ചി |
മ്പമോടിവിടെനീയെന്നെയുംപാൎപ്പിക്കേണം ||
ക്രൂരദന്തങ്ങൾകൊണ്ടുസ്വാമിയെകടിച്ചുനിൻ |
പേരുമാത്രവുംകിട്ടാപോകനീവൈകീടാതെ ||
ഇത്തരംപറഞ്ഞൊരുയൂകകാമിനിയുടെ |
കാൽത്തളിൎക്കൂപ്പിക്കൊണ്ടുമക്കുണംനിൎബ്ബന്ധിച്ചാൻ ||
ഖണ്ഡിച്ചുപറഞ്ഞുകൂടായ്കയാൽയൂകസ്ത്രീയും |
ഡിണ്ഡികന്തന്റെമതംസമ്മതിച്ചുരചെയ്തു ||
സ്വാമിതാനെഴുന്നെള്ളിസുപ്തനാകുന്നനേരം |
കെല്പോടുകടിച്ചുനീചോരയുംകുടിച്ചഥ ||
അപ്പൊഴെമണ്ടിഗമിച്ചീടുകമഹാത്മാവെ |
എന്നതുകേട്ടുമുദാമക്കുണമ്മഹീപതി ||

വന്നങ്ങുശയിച്ചപ്പോൾചെന്നാശുകടികൂട്ടി |
മന്നവൻകാവൽക്കാരെവിളിച്ചങ്ങതുംചെയ്തു ||
എന്നെവന്നൊരുജന്തുകടിച്ചുനോക്കിക്കാണ്മിൻ |
എന്നതുകേട്ടുകാവൽക്കാർവന്നുവിളക്കുമായി ||
അന്നേരംചെണ്ടക്കാരൻമൂട്ടയങ്ങോടിപ്പോയാൻ |
പള്ളിമെത്തമേലവർസൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നേരം ||
കള്ളപ്പേനിതാകൂവാപിടിച്ചുകൊന്നീടുവിൻ |
ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞവർനഖത്തിലാക്കിഞെക്കി ||
പേനിനെസംഹരിച്ചുവന്ദനഞ്ചെയ്തുപോയാർ |

൧൨. ദമനകൻ സഞ്ജീവകന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നതു.

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻഏവനെന്നാലുംശീലം |
എന്തെന്നുബോധിക്കാതെസൽക്കാരംമഹാദോഷം ||
ദ്രോഹിക്കുംവൃഷഭമെന്നെങ്ങിനെബോദ്ധ്യമെന്നു |
ചോദിച്ചുമൃഗേന്ദ്രനുംചൊല്ലിനാൻദമനകൻ ||
മാത്രമൊന്നുപദ്രവിച്ചീടുകിൽഭയംഭാവിച്ച |
ത്രപാദാന്തെവരുമന്നേരംബോധംവരും ||
ഇത്ഥമങ്ങുരചെയ്തുവന്ദിച്ചുദമനകൻ |
തത്രപോയിസഞ്ജീവകന്തന്നുടെമുമ്പിൽചെന്നു ||
ചോദിച്ചുസഞ്ജീവകൻസൌഖ്യമൊദമനക |
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻഭൃത്യന്മാർക്കെന്തുസൌഖ്യം ||
ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നോർക്കാത്മജീവനിൽപോലും |
വിശ്വാസമില്ലാതനിക്കൊത്തതുചെയ്തുകൂടാ ||
ദ്രവ്യമുണ്ടാകുന്നേരംഗർവ്വിക്കാതാരാനുണ്ടോ |
ഭവ്യനെന്നാലുംകാമിക്കാപത്തുകൂടാതുണ്ടോ ||
തന്വംഗിമാർക്കുവശമല്ലാതപുമാനുണ്ടോ |
മന്നവന്മാർക്കുഹിതനായുള്ളനരനുണ്ടോ ||
അന്തകാലയന്തന്നിൽപ്രാപിക്കാതാരാനുണ്ടോ |
സന്തതമിരപ്പാളിക്കൾക്കഷ്ടമെങ്ങാനുണ്ടോ ||

മൂൎഖന്മാരുടെകൂട്ടന്തന്നിൽചെന്നകപ്പെട്ടാൽ |
സൌഖ്യമിങ്ങെന്നുള്ളതുമാൎക്കാനുംഭവിക്കുമൊ ||
ഏതൊരുകാലമെന്നുമാരിങ്ങുബന്ധുവെന്നും |
ഏതൊരുദേശമെന്നുമെപ്പൊഴുംചിന്തിക്കേണം ||
തന്നുടെവരവെത്രതന്നുടെചെലവെത്ര |
തന്നുടെശക്തിയെത്രതാന്തന്നെയാരെന്നതും ||
ഇപ്രകാരങ്ങളെല്ലാനേരവുംവിചാരിക്കും |
സല്പുമാന്മാൎക്കുദോഷമൊന്നുമെവരാനില്ല ||
ഇക്കാലംനമുക്കെന്തുയോഗ്യമെന്നതുകനി |
ഞ്ഞാക്കാളുചോദിച്ചതിന്നുത്തരമവഞ്ചൊന്നാൻ ||
രാജവിശ്വാസംകൊണ്ടുവന്നിഹവസിക്കുന്നു |
പൂജനീയനാംഭവാനെന്നതുസത്യന്തന്നെ ||
എങ്കിലുംനൃപന്മാരെവിശ്വസിക്കരുതെടൊ |
ശങ്കിച്ചുവസിക്കേണംസേവകനെന്നാകിലും ||
ദുൎജ്ജനങ്ങളിൽചേരുംസ്ത്രീകളുംനൃപന്മാരും |
സജ്ജനങ്ങളിൽനിന്നുദ്രവ്യമുണ്ടാക്കീലല്ലൊ ||
നീചജാതിക്കെധനംവൎദ്ധിപ്പൂമഴപെയ്യുകാൽ |
നീചദിക്കിലെനില്പൂവെള്ളമെന്നതുദൃഢം ||
ദുഷ്ടന്മാരായുള്ളവൎമന്നവന്മാൎക്കുപാരം |
ഇഷ്ടന്മാരായികാണുന്നില്ലയൊകാളശ്രേഷ്ഠ ||
ശിഷ്ടന്മാൎഗ്ഗുണംപറഞ്ഞെങ്കിലുന്ത്രനിന്നു |
ഭ്രഷ്ടന്മാരാക്കുന്നതുംസ്പഷ്ടമെകാണുന്നില്ലേ ||
എന്നതുകേട്ടുചൊന്നാൻശങ്കയാസഞ്ജീവകൻ |
എന്നൊട്ടുമഹാസിംഹംകോപിച്ചീടുമൊസഖെ ||
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻകാരണംകൊണ്ടുകോപം |
വല്ലജാതിയുമുണ്ടാമായതുതീരുന്താനും ||
കാരണംകൂടാതെതാൻകോപിക്കുംനൃപന്മാരെ |
വാരണഞ്ചെയ്വാനാരാനുണ്ടാമൊമഹാമതെ ||
രാത്രിയിലൊരുസിംഹംതന്നെവന്നൊരുശബ്ദം |
ഓൎക്കാതെതടവിനാലതിനാൽനാശംവന്നു ||

രാത്രിയിലൊരുശശംപെങ്കുതിരതന്മുമ്പിൽ |
പേൎത്തുചെന്നതിന്മൂലമായവനരുതിയായി ||
രാത്രിയിലൊരുഹംസംപെണ്ട്മുദമെന്നോൎത്തു |
തത്രമേവുന്നവെള്ളിപ്പക്ഷിയെച്ചെന്നുതൊട്ടു ||
അന്നേരമവൻകൊത്തികൈവിരൽവൃണപ്പെട്ടു |
ഖിന്നനാമന്നംവന്നുപൊയ്ക്കതങ്കരെക്കേറി ||
അന്നുതൊട്ടവൻപിന്നെവെള്ളാമ്പൽപൂക്കൾകണ്ടാൽ |
വെള്ളിപ്രാവെന്നുകല്പിച്ചട്ടിക്കിൽചെല്ലുവീല ||
മൎത്ത്യന്മാരസത്യത്തിൽനിന്നുടൻഭയപ്പെട്ടാൽ |
സത്യത്തിൽനിന്നുംഭീതന്മാരെന്നുവരുമല്ലൊ ||
വൈദ്യന്മാർവിദ്വാന്മാരുംമന്ത്രികളിവരെല്ലാം |
സാദ്ധ്യമാംദ്രവ്യംമോഹിച്ചീശനെസ്തുതിച്ചുതൻ ||
പത്ഥ്യത്തെഗ്രഹിപ്പിച്ചാലായവന്നപത്ഥ്യമാം |
മിത്ഥ്യമാമിവരുടെകാൎയ്യവുംപ്രയത്നവും ||
ചോദിച്ചുസഞ്ജീവകൻനിന്നുടെസ്വാമിക്കുഞാൻ |
ആദിക്കുമന്നുമിന്നുമപ്രിയമെന്തുചെയ്യു ||
വിപ്രിയംചെയ്യാതൊരുനമ്മൊടുമൃഗാധിപൻ |
വിപ്രിയഞ്ചെയ്യീടുമൊസംഗതിയില്ലാദൃഢം ||
ഉത്തരമുരചെയ്യുസാദരംദമനകൻ |
ശുദ്ധരാംനിങ്ങൾക്കറിയാവതൊരാജ്ഞതാമൎത്ഥം ||
ഏതുമെഹേതുവേണ്ടാമന്നവന്മാൎക്കുധൂമ |
കേതുവന്നതുപോലെലോകരെപീഡിപ്പിപ്പാൻ ||
സജ്ജനഞ്ചെയ്യൊരുപകാരവുമപകാരം |
ദുൎജ്ജനഞ്ചെയ്യൊരപകാരവുമുപകാരം ||
രാജസേവയെന്നുള്ളതെത്രയുംപരാധീനം |
പൂജനീയരാംയോഗീന്ദ്രന്മാൎക്കുമെളുതല്ലൊ ||
മൂൎച്ചയുള്ളൊരുഖഡ്ഗംലേഹനംചെയ്യീടാമൊ |
മൂൎഖപാമ്പിന്റെമുഖംചുംബനംചെയ്യീടാമൊ ||
സിംഹത്തെചെന്നുപരിരംഭണംചെയ്യീടാമൊ |
സിദ്ധമാമിതെങ്കിലുംസിദ്ധിയാനൃപാച്ഛന്നം ||

നല്ലവസ്തുക്കളെല്ലാംനല്ലവരോടുചേൎന്ന് |
നല്ലവൎണ്ണമായ്യുത്രുവല്ലാതാമല്ലെന്നാകിൽ ||
നിൎമ്മലംനദീജലംസാഗരത്തന്നിൽചേൎന്നാൽ |
നിശ്ചയംപുളിച്ചുപോമെന്നതൊകാണുന്നില്ലെ ||
സ്വല്പമെങ്കിലുംഗുണംസല്പുരുഷങ്കൽചേൎന്നാൽ |
ശില്പമാംവൎണ്ണംപ്രകാശിക്കുമെന്നറിഞ്ഞാലും ||
ചന്ദ്രന്റെരശ്മിവെള്ളിക്കുന്നിന്മേൽചേരുന്നേരം |
സാന്ദ്രമായ്യതിന്മടങ്ങേററവുംപ്രകാശിക്കും ||
സജ്ജനങ്ങൾക്കുഗുണമേററമുണ്ടെന്നാകിലും |
ദുൎജ്ജനങ്ങളിൽചേൎന്നാലൊക്കവെനശിച്ചുപോം ||
അഞ്ജനാചലെശശിരശ്മികൾതട്ടുന്നേരം |
അഞ്ജസാകരുത്തുപോമെന്നതുബോധിക്കേണം ||
നഷ്ടമാമുപകാരംദുഷ്ടരിൽചെയ്യുന്നാകിൽ |
നഷ്ടമാംസുഭാഷിതംദുഷ്പാത്രങ്ങളിൽചേൎന്നാൽ ||
ഓട്ടുപാത്രത്തിൽദധിപകൎന്നുവെച്ചാലതു |
കൂട്ടുവാൻനന്നോമഹാകൂററന്മാൎക്കധീശ്വര ||
എത്രയുമ്മഹാവനെചെന്നരോദിക്കുമ്പോലെ |
ചീൎത്തൊരുശവത്തിനെകോപ്പിട്ടുവിക്കുമ്പോലെ ||
സാരസംപറിച്ചിങ്ങുപറമ്പിൽനട്ടുമ്പോലെ |
ഓരുള്ളനിലങ്ങളിൽമാരിപെയ്യുന്നപോലെ ||
ശ്വാവിന്റെപുച്ശംചെമ്മെനേരാക്കുന്നതുപോലെ |
കേവലംബധിരനെപാട്ടുകേൾപ്പിക്കുമ്പോലെ ||
കണ്ണുകാണാത്തുള്ളവൻകണ്ണാടിനോക്കുമ്പോലെ |
കൈകുറുതായുള്ളവൻകങ്കണംപോട്ടുമ്പോലെ ||
ബുദ്ധിയുമൌദാൎയ്യവുംവിദ്യയുമില്ലാതൊരു |
ലുബ്ധനെസേവിക്കുന്നഭോഷന്റെവിചേഷ്ടിതം ||
ചന്ദനദ്രുമങ്ങളിൽസൎപ്പങ്ങൾചേൎന്നുകൂടും |
ചാരുവാൎന്നീരാഴിയിൽനക്രങ്ങൾവന്നുകൂടും ||
നല്ലരാജാക്കന്മാരിൽദുൎമ്മന്ത്രിചേൎന്നുകൂടും |
നല്ലവേശ്യാസ്ത്രീകളിൽമൂൎക്ഖന്മാർചെന്നുകൂടും ||

ഇങ്ങിനെഗുണമുള്ളവസ്തുകൊണ്ടനുഭവം |
എങ്ങുമെവരത്തില്ലദുഷ്ടസമ്പൎക്കമൂലം ||
നമ്മുടെസ്വാമിസിംഹംകാണെന്നജനത്തോടു |
സന്മുഖംസൌജന്യവുംസ്നേഹവുംഭാവിക്കുന്നു ||
അങ്ങിനെയല്ലമനസ്സെത്രയുമ്മഹാക്രൂരം |
തങ്ങൾക്കുപരമാത്ഥമെങ്ങെടൊസഞ്ജീവക ||
ധൂൎത്തനായുള്ളപുമാൻപാപന്മാർവരുന്നേരം |
പാൎത്തിരിയാതങ്ങൊരുപടിക്കൽചെന്നുനില്ക്കും ||
ചെന്നുടൻകൈക്കുപിടിച്ചാശ്ലേഷഞ്ചെയ്യുകണ്ണിൽ |
നിന്നങ്ങുഹൎഷാശ്രുക്കൾപൊഴിക്കുമ്മഹാകള്ളൻ ||
സാദരംകുശലപ്രശ്നങ്ങളുംചോദിക്കുന്താൻ |
ഓദനമൊരുവറെറന്നാകിലുംകൊടുക്കാതെ ||
വല്ലതുമൊരുകള്ളംപറഞ്ഞുകബളിച്ചു |
മെല്ലവെയുദ്ധ്വമാക്കിയയക്കുന്ദുമ്മാനുഷൻ ||
വെള്ളത്തിന്മീതെപോവാൻകപ്പലുംപാറുംതോണി |
വള്ളവുമ്മഞ്ചിപടവെന്നെല്ലാംതാനുണ്ടാക്കി ||
പെട്ടന്നങ്ങിരിട്ടത്തുരാത്രിയിൽസഞ്ചരിപ്പാൻ |
ചൂട്ടെന്നുംവിളക്കെന്നുമായതുസമ്പാദിച്ചു ||
കാററില്ലാതുള്ളനേരംവീശുവാനാലവട്ടം |
ചോററിയുംവിശറിയുമിത്തരങ്ങളുന്തീൎത്തു ||
കാട്ടിലുള്ളാനത്തലവന്മാരെവശത്താക്കാൻ |
തോട്ടിയുംകോലുംകുന്തമെന്നിവയുളവാക്കി ||
കുണ്ടുകൂപത്തിലുള്ളവെള്ളത്തെകരെക്കേററി |
കൊണ്ടുപോരാനുംതുലായന്ത്രവുമങ്ങുണ്ടാക്കി ||
ഇങ്ങിനെയുപകാരമെന്തെല്ലാഞ്ചെയ്യുനമ്മു |
ക്കെങ്ങിനെയുള്ളമഹാധമ്മിഷ്ഠവിദ്വാന്മാൎക്കും ||
ചെന്നെടംനശിപ്പിക്കുംദുജ്ജനങ്ങടെചിത്തം |
നന്നാക്കിവെപ്പാനൊരുകൌശലംതോന്നീലല്ലൊ ||
ഇങ്ങിനെദമനകൻദുജ്ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു |
തിങ്ങിനവൈരത്തോടെദൂഷിക്കുന്നതുകേട്ടു ||

ശുദ്ധനാംസഞ്ജീവകൻചിന്തിച്ചുമനക്കാമ്പിൽ |
ലുബ്ധരാംജന്തുക്കടെകൂട്ടത്തിലായല്ലൊഞാൻ ||
ശഷ്പവുംഭക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുംനമുക്കിപ്പോൾ |
നിഷ്ഫലമിഹവന്നുസിംഹസേവനംദുഃഖം ||
ക്രോഷ്ടാക്കളിവർതന്നെസിംഹത്തെഭേദിപ്പിച്ചു |
മോഷ്ടാക്കളോടുകൂടിവസിച്ചാലിതെവരൂ ||
യുക്തികൾചിലവസ്സൂഞാൻകൂടെപറയുമ്പോൾ |
യുക്തികളൊട്ടുശമിച്ചീടുമിക്രോഷ്ടാവിനും ||
ദുർമ്മാർഗ്ഗന്തുടങ്ങിയാൽദൂരവെയുപേക്ഷിച്ചു |
സന്മാർഗ്ഗസ്ഥിതന്മാരെസേവിക്കാമാപത്തിങ്കൽ ||
ഇങ്ങിനെവിചാരിച്ചുപുംഗവൻസഞ്ജീവകൻ |
ഭംഗിവാക്കുകൾതാനുമൊരൊന്നങ്ങുരചെയ്തു ||
അന്തിവന്നടുക്കുമ്പോളംബുജംകൂമ്പുമെന്നു |
ചിന്തിപ്പാൻബുദ്ധിയുമില്ലാതൊരുവണ്ടിൻകൂട്ടം ||
അന്ധതകൊണ്ടുരാത്രൗപങ്കജോദരന്തന്നിൽ |
ബന്ധനംപ്രാപിക്കുന്നതെന്തൊരുകഷ്ടംസഖെ ||
എന്തിനിവരുമെന്നുമേല്പെട്ടുവിചാരിപ്പാൻ |
ജന്തുക്കൾക്കറിവില്ലാതെല്ലുമെന്നതെവേണ്ടു ||
അന്തിക്കുവിടരുന്നപിച്ചകപ്പൂവുംപിന്നെ |
ചന്തത്തിൽകുരുമൊഴിമുല്ലയുംകൈതപ്പൂവും ||
പങ്കജങ്ങളുമിത്ഥംസന്മധുപുഷ്പങ്ങളെ |
ശങ്കകൂടാതെവെടിഞ്ഞീടിനഭൃംഗങ്ങളും ||
മത്തവാരണത്തിന്റെഗണ്ഡത്തിൽമദജലം |
മെത്തയുണ്ടെന്നുമോഹിച്ചോക്കവെകൂടെച്ചെന്നു ||
തത്രമേവുമ്പോൾകർണ്ണദ്വന്ദ്വതാഡനംകൊണ്ടു |
ചത്തുപോകല്ലാതൊരുലാഭമില്ലവക്കേടൊ ||
എന്നതുപോലെഖലന്മാരുടെമുമ്പിൽചെന്നാൽ |
തന്നുടെപ്രാണങ്ങൾക്കുംഹാനിയുണ്ടാകുംദൃഢം ||
ദുഷ്ടഗോമായുവ്യാഘ്രധ്വാംക്ഷന്മാരൊക്കെക്കൂടി |
ഒട്ടകത്തിനെക്കുലചെയ്തതുകേട്ടിട്ടില്ലെ ||

അക്കഥാമാത്രംകേട്ടിട്ടില്ലെന്നുദമനകൻ |
കേൾക്കനീയെന്നുവൃഷഭോത്തമൻസഞ്ജീവകൻ ||

൫൩. ഒട്ടകത്തിന്റെ അപായം.

കാനനെമദോൽകടനെന്നപേരോട്ടകൂടെ |
മാനശാലിയാമൊരുസിംഹത്തൊന്നുണ്ടായിപോൽ ||
കാകനുംഗോമായുവുംവ്യാഘ്രവുമിവർമൂന്നു |
കാൎയ്യക്കാരരുമവനുണ്ടായിസമൎത്ഥന്മാർ ||
ധൃഷ്ടരാമവർവനെസഞ്ചരിക്കുമ്പോൾനല്ലോർ |
ഒട്ടകംവരുന്നതുകണ്ടവർചോദിച്ചിതു ||
എങ്ങുന്നുവരുന്നതാനേതുജാതിയിലുള്ളു |
ഇങ്ങിനെനടപ്പാനുംകാരണമെന്തുസഖെ ||
ഒട്ടകംപറഞ്ഞിതുവാണിഭക്കാരന്മാൎക്കും |
കെട്ടുകൾചുമക്കന്നൊരൊട്ടകംഞാനാകുന്നു ||
കെട്ടുകൾപേറിപ്പേറിവലഞ്ഞുകൂട്ടക്കാരെ |
വിട്ടുഞാനൊളിച്ചിഹകാട്ടിൽസഞ്ചരിക്കുന്നു ||
മന്ത്രിവീരന്മാരതുകേട്ടപ്പോൾഹിതാഹിതം |
മന്ത്രിച്ചുവശത്താക്കിസ്വാമിയെകാണിപ്പിച്ചു ||
സ്വാമിയുംകഥനകനെന്നൊരുപേരുനല്കി |
സ്വാധീനമാക്കികൊണ്ടുമേളിച്ചുമേവുങ്കാലം ||
തന്നുടെഭൃത്യന്മാൎക്കന്നിക്കുംചെലവിനു |
ചെന്നുടൻമൃഗങ്ങളെകൊന്നുകൊണ്ടന്നീട്ടുവാൻ ||
അംഗവൈകല്യംകൊണ്ടുനമുക്കുപരാധീനം |
നിങ്ങളിന്നമാത്യന്മാർകൊണ്ടന്നപൂരിക്കേണം ||
പണ്ടുനാംജനിച്ചന്നെകാല്ക്കൊരുമുടവുതെ |
ല്ലുണ്ടതുമൂലംവനെസഞ്ചാരമെളുതല്ലാ ||
ഭൃത്യവൎഗ്ഗങ്ങളെല്ലാംഭക്ഷണമില്ലായ്കയാൽ |
ചത്തപോൽവശകെട്ടുകാനനെകിടക്കുന്നു ||
വ്യാഘ്രവുംഗോമായുവുംകാകനുമിവർമൂന്നും |

ശീഘ്രഗാമികളല്ലോമന്ത്രിപുംഗവന്മാരെ ||
നിങ്ങൾക്കുവഴിപോലെഭക്തിയുംചെയ്തുകൊള്ളാം |
ഇങ്ങിനെമദോൽക്കടൻകല്പിച്ചോരനന്തരം ||
തൽക്ഷണംസചിവന്മാർകാനനങ്ങളിൽനീളെ |
ഭക്ഷണാൎത്ഥങ്ങൾതിരഞ്ഞെങ്ങുമെലഭിക്കാഞ്ഞു ||
ഇങ്ങുപോന്നിരുന്നുകൊണ്ടൊട്ടകംഗ്രഹിയാതെ |
തങ്ങളിൽവിചാരിച്ചുപായവുമുരചെയ്തു ||
എന്തെടൊകഥനകനെന്നുള്ളരൂപത്തെകൊ |
ണ്ടെന്തൊരുകാൎയ്യംനമുക്കെന്നതുവിചാരിപ്പിൻ ||
കള്ളനുമാംസംവേണ്ടാകാനനെപെരുത്തൊരു |
മുള്ളുള്ളവള്ളിഭുജിച്ചെങ്കിലെരുചിയുള്ളു ||
ഇന്നേരത്തെചെലവിന്നീയൊട്ടകംകൊള്ളാംനമു |
ക്കെന്നതുകേട്ടുചൊന്നാൻവ്യാഘ്രവുംഗോമായുവും ||
സ്വാമിതാനഭയവുംകൊടുത്തുപാൎപ്പിക്കുന്നു |
നാമിപ്പൊൾവധിക്കയെന്നുള്ളതുചിതംവരാ ||
എങ്കിൽനാംചാകെയുള്ളുവെന്നുകാകനുംചൊന്നാൻ |
എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞീടിനാരിരുവരും ||
പട്ടിണികിടക്കുന്നസ്വാമിയെക്കൊണ്ടുതന്നെ |
ഒട്ടകത്തിന്റെവധംസമ്മതിപ്പിക്കവേണം ||
എത്രയുംവിശക്കുമ്പൊൾപെറ്റമാതാവുതന്നെ |
പുത്രനെക്കൊന്നുതന്റെപ്രാണനെരക്ഷിക്കുന്നു ||
മുട്ടുമ്പൊൾസൎപ്പസ്ത്രീയുംതാൻപ്രസവിച്ചുള്ളൊരു |
മുട്ടകളൊട്ടുമ്മടികൂടാതെഭക്ഷിക്കുന്നു ||
തന്നുടെജഠരത്തെരക്ഷിപ്പാൻശരീരിക |
ൾക്കിന്നതെചെയ്യാവുവെന്നില്ലെടൊകാൎയ്യക്കാരെ ||
ക്ഷുത്തുവൎദ്ധിക്കുന്നേരംകാരുണ്യമില്ലാതാകും |
സത്തുക്കൾക്കുപോലുമീജന്തുക്കൾക്കെന്തുപിന്നെ ||
ഇത്തരംവിചാരിച്ചുമൂവരുമൊരുമിച്ചു |
സത്വരംചെന്നുമഹാസിംഹത്തെക്കൂപ്പീടിനാർ ||
കാകനങ്ങുണൎത്തിച്ചുഭക്ഷണദ്രവ്യങ്ങളിൽ |

ഏകമെന്നാലുംലഭിച്ചില്ലഹൊകാന്താരത്തിൽ ||
എന്തുപായമെന്നതുചോദിച്ചുമദോൽക്കടൻ |
ജന്തുഹിംസയല്ലാതെപിന്നെയെന്തെന്നുകാകൻ ||
ഭക്ഷിപ്പാനെന്തുവകകണ്ടുനീയെന്നുസിംഹം |
ഭക്ഷിപ്പാൻകഥനകധ്വംസനമെന്നുകാകൻ ||
സിംഹവുംചെവിപൊത്തിക്കൊണ്ടുതാനുരചെയ്തു |
സാഹസംശിവശിവചെയ്യരുതൊരുനാളും ||
അന്നദാനവുംപിന്നെഗോദാനംഭൂമിദാനം |
തന്നുടെദേഹദാനമിത്തരംദാനങ്ങളിൽ ||
ഉത്തമമഭയദാനവ്രതമ്മഹത്തരം |
തത്ഥാമയാകൃതമെങ്ങിനെമോചിക്കേണ്ടു ||
അശ്വമേധാദിയാഗംചെയ്തുള്ളഫലത്തേക്കാൾ |
ആശ്രിതത്രാണത്തിനുപുണ്യമേറുന്നുദൃഢം ||
എന്നതുകേട്ടുകാകൻചൊല്ലിനാനിതുസത്യം |
തന്നെയെങ്കിലുമൊരുശാസ്ത്രമുണ്ടടിയന്നും ||
ഏകനെത്യജിച്ചിട്ടുംകുലത്തെരക്ഷിക്കേണം |
ആകുലമെന്ന്യേകുലംത്യജിക്കാംഗ്രാമസ്യാർത്ഥെ ||
ഗ്രാമത്തെത്യജിച്ചീടാംരാജ്യരക്ഷണംചെയ്വാൻ |
ഭൂമിയെത്യജിച്ചീടാമാത്മരക്ഷണംചെയ്വാൻ ||
തമ്പുരാനറിയെണ്ടാവാശ്ശ്രുതമടിയങ്ങൾ |
സാമ്പ്രതമശനാർത്ഥമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടുവരാം ||
ഒട്ടകന്തന്നെത്തന്നെഭക്ഷിപ്പാനനുവാദം |
പെട്ടന്നുനല്കുമതിനുള്ളകൌശലമുണ്ടാം ||
എന്നതുകേട്ടിട്ടൊന്നുമ്മിണ്ടാതെനിന്നുസിംഹം |
നന്നിതുമൌനമനുവാദമെന്നവർവെച്ചു ||
മൂവരുംകൂടിച്ചെന്നുവന്ദിച്ചുനിന്നാരവർ |
മുല്പാട്ടുകാകഞ്ചൊന്നാനെന്നെഹിംസിക്കസ്വാമിൻ ||
നിന്നുടെശരീരത്തിലെന്തുള്ളമാംസംഭോഷ |
നിന്നെഹിംസിക്കയില്ലെന്നുകതവാൻമദൊൽക്കടൻ ||
എന്നെഹിംസിക്കാമെന്നുഗോമായുപറഞ്ഞപ്പോൾ |

മുന്നമുക്തമായത്തുസിംഹവുമുരചെയ്യു ||
രണ്ടുപേരേക്കാൾമാംസമേറയുണ്ടിനിക്കെന്നെ |
ക്കൊണ്ടുഭക്ഷണമിന്നുചെയ്യാലുന്തമ്പുരാനെ ||
ഇത്തരംവ്യാഘ്രംചെന്നുകേൾപ്പിച്ചവാക്യത്തിന്നും |
ഉത്തരമ്മുന്നെപോലെചൊല്ലിനാന്മദോൽക്കടൻ ||
എന്നെനിഗ്രഹിക്കയില്ലെന്നൊരുവിശ്വാസത്താൽ |
ചെന്നുരചെയ്യാനെന്നെകൊല്ലെന്നുകഥനകൻ ||
വ്യാഘ്രവുംഗോമായുവുമായത്തുകേട്ടനേരം |
ശീഘ്രമൊട്ടകത്തിനെപിളൎന്നുകൊന്നീടിനാർ ||
സിംഹവുമ്മന്ത്രികളുമുഷ്ട്രത്തെഭക്ഷിക്കായി |
സംഹരിച്ചിതുമുന്നമിങ്ങിനെകേട്ടിട്ടുണ്ട ||

ബഹവഃപണ്ഡിതാഃക്ഷുദ്രാഃസൎവ്വേമായോപജീവിനഃ |
കുൎയ്യുഃകൃത്യമകൃത്യംവാഉഷ്ട്രേകാകാദയോയഥാ ||

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻശുദ്ധരാംസാധുജനം |
ദുൎന്നയന്മാരിൽചേൎന്നാൽദൂഷണമകപ്പെടും ||
പിന്നെയുംപറഞ്ഞിതുസാധുവാംസഞ്ജീവകൻ |
മന്നവന്മാരെസേവിച്ചീടുവാന്മഹായത്നം ||
മന്നവന്മാരുംപിന്നെക്ഷുദ്രന്മാരോടുചേൎന്നാൽ |
തന്നുടെഗുണംവ്യൎത്ഥമാമസംശയം ||
നാട്ടുവാഴിയാംനൃപൻഹീനജാതിയെങ്കിലും |
കൂട്ടുന്നപരിജനംനന്നെങ്കിൽതാനുംനന്നാം ||
ഗൃദ്ധ്രമെങ്കിലുമരയന്നങ്ങൾഭൃത്യരായാൽ |
ഉത്തമനവനെന്നുവന്നീടുംക്രമത്താലെ ||
മാംസത്തെഭുജിക്കുന്നഗൃദ്ധ്രങ്ങൾഭൃത്യരായാൽ |
ഹംസവുമിളപ്പെട്ടുനീചനായ്തീരുന്നുദ്ധം ||
കഷ്ടമിസിംഹേന്ദ്രനുനമ്മിലുള്ളൊരുസ്നേഹം |
ദുഷ്ടനാമൊരുമന്ത്രിമന്ത്രിച്ചുവേർപെടുത്തു ||

അങ്ങിനെവരുന്താനുംദുൎജ്ജനംകൂടക്കൂടെ |
സംഗതിനോക്കിക്കൊണ്ടുമേഷണിപ്രയോഗിച്ചാൽ ||
എങ്ങിനെയറിഞ്ഞുപോകായിന്നുമഹാജനം |
എങ്ങുമെഖലന്മാൎക്കൊതാഴ്ച്ചയില്ലല്ലൊതാനും ||
വാക്കിനാൽബുധന്മാരെദൂഷണംചൊല്ലിച്ചൊല്ലി |
നാക്കിനുതഴമ്പുറച്ചീടിനകൂട്ടമല്ലൊ ||
ദുഷ്ടന്മാർപലവിധംഭേദ്യത്തെച്ചെയ്യുങ്കിലും |
ഒട്ടുമെഭേദിക്കയില്ലുത്തമക്ഷിതീശ്വരൻ ||
രാജതേജസ്സുമിടിത്തീയുമെന്നിവരണ്ടും |
തേജസാംസമൂഹത്തിലെത്രയുമുൽകൃഷ്ടങ്ങൾ ||
മുന്നംഞാൻപറഞ്ഞതുസൎവ്വത്രപ്രകാശിക്കും |
പിന്നെഞാൻചൊന്നതൊരുദിക്കിൽമാത്രമെയുള്ളു ||
അത്രനിന്നപായത്തെശങ്കിച്ചുസിംഹത്തിന്റെ |
ശത്രുസിംഹത്തെച്ചെന്നുസേവിപ്പാൻഭാവമില്ല ||
അങ്ങിനെചെയ്യാമെന്നുചൊല്ലുന്നുശാസ്ത്രങ്ങളിൽ |
ഇങ്ങോട്ടുദ്രോഹിക്കുന്നൊന്തൻഗുരുവെന്നാകിലും ||
ദുൎമ്മദംതുടങ്ങിയാൽദൂരവെയുപേക്ഷിച്ചു |
സന്മാൎഗ്ഗസ്ഥിതന്മാരെസേവിക്കാമാപത്തിങ്കൽ ||
ആയതുനമുക്കിപ്പൊൾഭാവമില്ലവനൊട |
ഞായവണ്ണംഞാൻയുദ്ധംചെയ്വതിന്നൊരുമ്പെട്ടേൻ ||
ആയുധംനമുക്കിപ്പോളെപ്പൊഴുംപിരിയാതെ |
ആയതങ്ങളാംരണ്ടുകൊമ്പുകളുണ്ടുതാനും ||
യാഗങ്ങൾചെയ്തുചിലർസ്വൎഗ്ഗത്തെപ്രാപിക്കുന്നു |
യോഗങ്ങൾകൊണ്ടുചിലർദ്യോവിനെഗമിക്കുന്നു ||
ദാനങ്ങൾകൊണ്ടുചിലർസ്വൎല്ലോകംഗമിക്കുന്നു |
മൌനങ്ങൾകൊണ്ടുചിലർമോക്ഷത്തെപ്രാപിക്കുന്നു ||
ഇത്ഥമുള്ളതിലെല്ലാമുത്തമംജനങ്ങൾക്കു |
യുദ്ധത്തിൽമരിച്ചുടൻസത്വരംസ്വൎഗ്ഗപ്രാപ്തി ||
ഭൂരികൎമ്മങ്ങൾകൊണ്ടുദിവ്യരാകുന്നുചിലർ |
വൈരിനിഗ്രഹംകൊണ്ടുഭവ്യരാകുന്നുചിലർ ||

രണ്ടുസൌഖ്യവുമ്മഹാവീരന്മാർസംഗ്രാമത്തെ |
ക്കൊണ്ടുതാൻലഭിക്കുന്നുദേഹമോചനംചെയ്യാൽ ||
അല്ലാതെശത്രുക്കളാൽദത്തമാംചോറുന്തിന്നു |
വല്ലാതെവസിക്കയുംചാകയുമൊരുപോലെ ||
യാതൊരുദിക്കിൽയുദ്ധംചെയ്കിലെന്നാലുമ്മൃത്യു |
ചെയ്യുവെന്നാകിൽപിന്നെസ്സംശയമെന്നെയുള്ളു ||
അട്ടിക്കിൽവരുന്നേരംസംഗരംയോഗ്യമെന്നു |
വിദ്വാന്മാർപറയുന്നുതട്ടിക്കുവന്നുമമ ||

ഉക്തവാൻദമനകൻശത്രുവാംജനത്തിൻെറ |
ശക്തിതാനറിയാതെപിന്നെങ്ങുംജനങ്ങൾക്കു ||
ടിട്ടിഭന്തന്നിൽനിന്നുവാരിധിക്കെന്നപോലെ |
കിട്ടീടുംപരാഭവമെന്നതുബോധിക്കേണം ||
അക്കഥാശ്രവിക്കേണമെന്നുടൻസഞ്ജീവകൻ |
സൽക്കഥാവിശാരദൻചൊല്ലിനാൻദമനകൻ ||
ടിട്ടിഭമെന്നുള്ളൊരുപക്ഷിയുമവനുടെ |
കെട്ടിയപെണ്ണുംകൂട്ടിസാഗരതടന്തന്നിൽ ||
കിട്ടിയശിശുകൃമികീടാദിമാംസത്തെക്കൊ |
ണ്ടഷ്ടിയുംകഴിച്ചുകൊണ്ടാസ്ഥയാമേവുംകാലം ||
ടിട്ടിഭമെന്നാൽകുളക്കോഴിയെന്നറിയേണം |
ടിട്ടിഭസ്ത്രീക്കുഗർഭംപൂർണ്ണമായതുകാലം ||
ടിട്ടിഭത്തോടുചൊന്നാളിന്നുഞാൻപ്രസവിച്ചു |
കുട്ടികളുണ്ടായ്വരുമീറുനോവുണ്ടുകിഞ്ചിൽ ||
ഏതൊരുദിക്കിൽവേണ്ടുനമുക്കുപ്രസവമെ |
ന്നാതുരീഭാവത്തോടെചോദിച്ചനേരംപക്ഷി ||
വാരിധിതീരെപെറുകൊൾകയെന്നുരചെയ്തു |
വാരിധിതീരമപായസ്ഥാനമെന്നങ്ങവൾ ||
ഉക്തവാൻകുളക്കോഴിസാഗരംനമ്മെവേൽവാൻ |

ശക്തനല്ലെടൊബാലെശങ്കയെന്തിനുപാഴിൽ ||
ടിട്ടിഭിചൊന്നാളംബുരാശിയുംനീയുന്തമ്മിൽ |
ഒട്ടുമെയടുക്കയില്ലെന്തൊരുമോഹംനാഥ ||
തന്നത്താനറികയെന്നുള്ളതുവൈഷമ്യമായി |
വന്നുപോമതുമൂലമാപത്തുഭവിച്ചീടും ||
തന്നുള്ളിൽവിചാരമുണ്ടെന്നാകിലനൎത്ഥങ്ങൾ |
വന്നുപോകയുമില്ലാവൈഷമ്യമെങ്ങുമില്ല ||
ചൊല്ലിനാനതുനേരംടിട്ടിഭമ്മഹാധീമാൻ |
വല്ലഭെവരികനീവാക്കുകൾകേൾക്കവേണ്ടു ||
ബന്ധുക്കൾപറയുന്നസൽഗുണംഗ്രഹിക്കാത്ത |
ജന്തുക്കൾമൂഢത്വംകൊണ്ടന്ധരായ്പതിച്ചീടും ||
ബന്ധുവാക്യത്തെശ്രവിക്കായ്കകൊണ്ടൊരുകൂൎമ്മം |
ബന്ധമെന്നിയെവീണുചത്തുപോയല്ലോമുന്നം ||
എങ്ങിനെയതെന്നെവൾകേട്ടാലുമെന്നുകാന്തൻ |
അങ്ങൊരുദിക്കിലൊരുവാപിയിൽമേവീടുന്ന ||
കച്ശപംകംബുഗ്രീവമെന്നുപേർസരസ്സിന്റെ |
കച്ശത്തിൽസുഖിച്ചുമേവീടിനാന്മഹാഭാഗ്യൻ ||
സങ്കടെസഹായിപ്പാന്മിത്രങ്ങൾരണ്ടുണ്ടുപോൽ |
സങ്കടൻവികടനുംരാജഹംസന്മാരവർ ||
വൎഷമില്ലായ്കകൊണ്ടുഖിന്നരാമവർതമ്മിൽ |
കൎഷസന്താപംകൊണ്ടുതാന്തന്മാരുരചെയ്തു ||
മറെറാരുസരസ്സിങ്കൽപോകനാമെടൊവെള്ളം |
വററുകയില്ലാതുള്ളവാപികൾപലതുണ്ടു ||
നമ്മുടെകംബുഗ്രീവകൂൎമ്മത്തൊടറിയിച്ചു |
സമ്മതിവരുത്തിക്കൊണ്ടാശുപോകെണന്താനും ||
ഇങ്ങിനെകൂൎമ്മത്തോടുചെന്നവർധരിപ്പിച്ചു |
നിങ്ങൾപോകുന്നദിക്കിൽഞാൻകൂടെപ്പോന്നീടുവൻ ||
നിങ്ങൾക്കുചിറകുണ്ടുപറന്നുപോകാമല്ലോ |
എങ്ങിനെനമ്മെക്കൂടെക്കൊണ്ടുപോകുന്നുനിങ്ങൾ ||
ഞങ്ങൾചൊന്നതുപോലെകേൾക്കുമെന്നാകിൽനിന്നെ |

ഞങ്ങൾകൊണ്ടങ്ങുപോകുന്നുണ്ടെന്നുഹംസങ്ങളും ||
ഒന്നുമെയ്യുരിയാടാതങ്ങിനെപാൎത്തീടെണം |
എന്നതുചെയ്യാമെന്നുകൂൎമ്മവുമുരചെയ്തു ||
നീളമുള്ളൊരുകോലുംകൊത്തിക്കൊണ്ടെന്നുചൊന്നാർ |
മേളമോടിക്കോലിന്മേൽകടിച്ചുതൂങ്ങിക്കൊൾക ||
ഹംസങ്ങൾഞങ്ങൾരണ്ടുപേരുമായ്ത്തൂക്കവെ |
അംസത്തിലേററിക്കൊണ്ടുപറന്നുഗമിച്ചീടാം ||
മിണ്ടരുതൊന്നുംഭവാനൊന്നുരിയാടിപ്പോയാൽ |
ചെണ്ടകൊട്ടുമെസഖെകച്ശപകംബുഗ്രീവ ||
അങ്ങിനെയെന്നുകൂൎമ്മംകോലിന്മേൽകടിച്ചുടൻ |
തൂങ്ങിനാനന്നങ്ങളുംകൊണ്ടങ്ങുപറന്നിതു ||
അങ്ങാടിത്തെരുവിന്റെമേൽഭാഗെചൊല്ലുന്നേരം |
അങ്ങാടിക്കാരെല്ലാരുംതാഴത്തുവന്നുകൂടി ||
നോക്കെടൊമേൽഭാഗത്തെക്കെന്തൊരുകൂട്ടംപറ |
ന്നൂക്കോടെഗമിക്കുന്നുപണ്ടെങ്ങുംകണ്ടിട്ടില്ല ||
ഇങ്ങിനെപലർകൂടികൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചപ്പോൾ |
തിങ്ങിനകോലാഹലമുണ്ടായിമഹീതലെ ||
ആഘോഷംകേട്ടുഭയപ്പെട്ടൊരുകമഠമാം |
ആഭോഷൻവായുമ്പിളൎന്നയ്യയ്യൊയെന്നുചൊന്നാൻ ||
അക്കോലുംകടിവിട്ടുകച്ശപംകീഴ്പ്പെട്ടേക്കു |
വെക്കെന്നുപതിച്ചിതുചൊല്ക്കീഴില്ലായ്കമൂലം ||
മിണ്ടരുതെന്നുഹംസംചൊന്നതുകൂട്ടാക്കാതെ |
ചുണ്ടുകൾരണ്ടുംപിളൎന്നൊന്നവൻപറഞ്ഞപ്പോൾ ||
തണ്ടുതപ്പിക്കകടിവിട്ടുപോയധോഭാഗെ |
കണ്ടുനില്ക്കുന്നഭടന്മാർചെന്നുപിടികൂടി ||
കൈകൊണ്ടുഞെക്കികൊന്നുകണ്ടിച്ചുകലത്തിലി |
ട്ടാകവെപാകഞ്ചെയ്തുഭക്ഷിച്ചാരെന്നെവേണ്ടു ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നെൻബന്ധുക്കൾകനിവോടെ ';
ചൊന്നതുകൂട്ടാക്കാതെയിങ്ങിനെവിനാശവും ||
പിന്നെയുമുരചെയ്തുടിട്ടിഭമമപ്രിയെ |

നിന്നെഞാനിനിയൊന്നുപറഞ്ഞുബോധിപ്പിക്കാം ॥
പണ്ടനാഗതവിധാതാവെന്നങ്ങൊരുമത്സ്യം ।
രണ്ടാമൻപ്രത്യുല്പന്നമതിയെന്നൊരുമത്സ്യം ॥
യൽഭവിഷ്യനെന്നൊരുമൂന്നാമന്മഹാമത്സ്യം ।
അത്ഭുതമിവരുടെവൃത്താന്തംകേട്ടീടെണം ॥
നല്ലൊരുവാപിതന്നിൽമൂവരുമൊരുമിച്ച ।
ങ്ങല്ലൽകൂടാതെതത്രസുഖിച്ചുമേവുങ്കാലം ॥
ദാശന്മാർവന്നുവലവീശുവാൻപുറപ്പെട്ടു ।
സാശരാമവർതമ്മിൽപറഞ്ഞുപതുക്കവെ ॥
ഇസ്സരസ്സിങ്കൽവെള്ളമേററമില്ലെടൊനല്ല ।
മത്സ്യങ്ങളനേകമുണ്ടത്രനാമിറങ്ങുക ॥
ആയവർപറഞ്ഞതുകേട്ടുകൊണ്ടനാഗതൻ ।
മായമെന്നിയെമററുരണ്ടുപേരൊടുചൊന്നാൻ ॥
പോകനാംവൈകിടാതെമററൊരുതടാകത്തിൽ ।
ശോകമൊന്നകപ്പെട്ടുമത്രനാംപാൎത്തീടുകിൽ ॥
ഉല്പന്നമതിപറഞ്ഞീടിനാൻവരുമെന്നു ।
കല്പിച്ചുഭയപ്പെട്ടന്നെന്തിനുപാഴിൽതന്നെ ॥
ആപത്തുവന്നാലുടൻചിന്തിക്കാമെന്നെവേണ്ടു ।
ആപത്തിന്നവകാശമില്ലിപ്പൊൾനമുക്കെടൊ ॥
ദുഷ്ടംവരുന്നേരമുൾക്കാമ്പിലുപദേശം ।
തക്കത്തിൽതോന്നുന്നവൎക്കെങ്ങുമെതടവില്ല ॥
യൽഭവിഷ്യനെന്നുള്ളമത്സ്യത്തിന്നുള്ളിൽഭയം ।
ഉത്ഭവിച്ചില്ലാതെല്ലാംമേവിനാനനങ്ങാതെ ॥
മുററുമിങ്ങനാഗതൻപേടിച്ചുപുറപ്പെട്ടു ।
മററൊരുജലാശയംപ്രാപിച്ചുമരുവിനാൻ ॥
പിറെറന്നാൾപുലർകാലെദാശന്മാർവാപിതന്നിൽ ।
തെറെറന്നുവലയിട്ടുമീമ്പിടിതുടൎന്നപ്പൊൾ ॥
ഉല്പന്നമതിമത്സ്യഞ്ചത്തപോലനങ്ങാതെ ।
അപ്പുതന്മീതെവായുമ്പിളൎന്നുകിടന്നു ॥
ചത്തുവെന്നോൎത്തുമുക്കോൻപിടിച്ചുകരയേററി ।

തത്രവെച്ചുറപ്പിച്ചുപോന്നിതുവലവീശാൻ ||
മുക്കോരങ്ങകന്നപ്പൊൾചെന്നൊരുചളിതന്നിൽ |
പൂക്കുകൊണ്ടിരുന്നിതുദാശന്മാർഗമിപ്പോളം ||
ഉല്പന്നമതിമത്സ്യമങ്ങിനെജീവിച്ചിതു |
യൽഭവിഷ്യനാമ്മത്സ്യംസംഭ്രമിച്ചുഴലുമ്പൊൾ ||
ദാശന്മാർവലയിട്ടുപിടിച്ചുതല്ലിക്കൊന്നു |
പാശങ്ങൾകൊണ്ടുകെട്ടിച്ചുമന്നുകൊണ്ടുപോയാർ ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേനാപത്തുശമിപ്പിപ്പാൻ |
അന്നേരമൊന്നുതോന്നുംദൈവമല്ലയൊസാക്ഷി ||
ടിട്ടിഭിസമുദ്രത്തിൻതീരത്തുപ്രസവിച്ചു |
മുട്ടകൾനാലഞ്ചങ്ങുഭൂമിയിൽവീണശേഷം ||
പെട്ടന്നുസമുദ്രവുംവേരലെച്ചതിൽകൂടെ |
തട്ടിയിട്ടുരുട്ടിക്കൊണ്ടാകവെകൊണ്ടുപോയാൻ ||
ടിട്ടിഭികരഞ്ഞുകൊണ്ടങ്ങുചെന്നറിയിച്ചു |
ടിട്ടിഭൻപറഞ്ഞിതുവല്ലഭെഖേദിക്കേണ്ടാ ||
വല്ലതുംയത്നംചെയ്തുവാരിധിതന്നിൽനിന്നു |
മെല്ലവെപുത്രന്മാരെഞാനിങ്ങുവരുത്തുവൻ ||
എന്നുരചെയ്തുപക്ഷിസംഘത്തെയെല്ലാമവൻ |
ഒന്നൊഴിയാതെകണ്ടുവരുത്തിസാത്രൂപിച്ചു ||
പക്ഷിസംഘത്തോടൊന്നിച്ചപ്പൊഴെപുറപ്പെട്ടു |
പക്ഷിരാജനാംഗരുഡൻവസിക്കുന്നദിക്കിൽ ||
ചെന്നുവന്ദിച്ചുനിന്നുകാൎയ്യവുമുണൎത്തിച്ചു |
തന്നുടെജാതിസ്നേഹാൽതാൎക്ഷ്യനുംചെന്നുമുദാ ||
പാല്ക്കടൽതന്നിൽപള്ളികൊള്ളുന്നഭഗവാനൊ |
ടിക്കഥബോധിപ്പിച്ചുവന്ദിച്ചുനിന്നീടിനാൻ ||
വൈകുണ്ഠൻവരുണനെവിളിച്ചങ്ങരുൾചെയ്തു |
വൈകാതെടിട്ടിഭന്റെമുട്ടകൾകൊടുത്താലും ||
കല്പനകേട്ടപ്പൊഴെവന്ദിച്ചുവരുണനും |
കെല്പോടെകൊടുത്തിതുമുട്ടകളെല്ലാന്തദാ ||
ഇക്കഥാപ്രസംഗത്തിന്നൎത്ഥത്തെവിചാരിച്ചാൽ |

വിക്രമമേറുന്നൊരുവൈരിയോടമർചെയ്യാൻ ||
ദുർബ്ബലന്മാൎക്കമനസ്സുണ്ടാകയില്ലെന്നൊരു |
സല്ലലമിതുകൊണ്ടുസംഭവിച്ചീടുംസഖെ ||

രാജാബന്ധുരബന്ധൂനാംരാജാചക്ഷുരചക്ഷുഷാം |
രാജാപിതാചമാതാചസൎവ്വേഷാംന്യായവൎത്തിനാം ||

൧൫. പിംഗലസഞ്ജീവകന്മാരുടെ സംഗരം.

ഇങ്ങിനെദമനകൻചൊന്നതുകേട്ടുമഹാൻ |
ഇംഗിതമറിഞ്ഞുരചെയ്തിതുസഞ്ജീവകൻ ||
സംഗരംഭവിക്കുമ്പൊൾപിംഗലന്തന്റെഭാവം |
എങ്ങിനെയെന്നുമപ്പൊൾസംഗതിയെന്നുംചൊല്ക ||
ചൊല്ലിനാൻദമനകൻചോടുകളുറപ്പിച്ചു |
പല്ലുകൾപുറത്താക്കിവക്ത്രവുംപിളൎന്നുടൻ ||
കണ്ണുകൾചുവപ്പിച്ചുകൎണ്ണങ്ങൾകൂൎപ്പിച്ചൊരു |
ദണ്ഡതുപോലെവാലുമുയൎത്തിക്കൊണ്ടുസിംഹം ||
നില്ക്കുന്നുകാണാമതുനേരത്തുഭവാഞ്ചെന്നു |
വക്കാണത്തിനുതുടങ്ങീടുകമഹാത്മാവെ ||
ഇത്ഥമങ്ങുരചെയ്തുപോന്നിതുദമനകൻ |
ബുദ്ധിമാൻകരടനെപ്രാപിച്ചുകൂപ്പീടിനാൻ ||
എന്തെടൊദമനകനിന്നുടെമനക്കാമ്പിൽ |
ചിന്തിച്ചകാൎയ്യംസിദ്ധമായിതൊവഴിപോലെ ||
ഇങ്ങിനെകരടകൻചോദിച്ചുദമനകൻ |
അങ്ങിനെഭേദൊപായംസിദ്ധമെന്നുരചെയ്തു ||
മുന്നമെതന്നെകിഞ്ചിൽഭിന്നമായവൎത്തമ്മിൽ |
പിന്നെഞാൻവഴിപോലെവേർപെടുക്കയുംചെയ്തു ||
അൎദ്ധഭിന്നമായുള്ളസാധനംഭേദ്യംചെയ്യാൻ |
ബുദ്ധിമാന്മാൎക്കതെല്ലുംവൈഷമ്യമില്ലയല്ലൊ ||
സാരനാന്ദമനകൻസിംഹസന്നിധൌചെന്നു |

സാരമാമുപദേശംചെയ്യിതുപരിചോടെ ||
പുംഗവൻവരുന്നേരംയുദ്ധസന്നാഹംകൂട്ടി |
തുംഗമാംലാംഗൂലവുമുയത്തിക്കയത്തൊരു ||
ഭാവവുംഭാവിച്ചിരുന്നീടുകമമസ്വാമിൻ |
സാവധാനതവേണംസംഗരമുണ്ടായ്വരും ||
എന്നതുകേട്ടുസിംഹമങ്ങിനെസ്ഥിതിചെയ്യാൻ |
അന്നേരമവിടത്തിൽചെന്നിതുസഞ്ജീവകൻ ||
മുന്നമെദമനകൻചൊന്നതുപോലെതന്നെ |
സന്നാഹത്തോടുനില്ക്കുംസിംഹത്തെകണ്ടുവൃഷം ||
കൊമ്പുകളുയത്തിക്കൊണ്ടടുത്തുയുദ്ധംചെയ്വാൻ |
വമ്പനാംപഞ്ചാനനശ്രേഷ്ഠനുമൊരുമ്പെട്ടാൻ ||
എത്രയുംഭയങ്കരംയുദ്ധമുണ്ടായിതമ്മിൽ |
വൃത്രനുമ്മഹേന്ദ്രനുന്തങ്ങളിൽയുദ്ധംപോലെ ||
ഉഗ്രമാംവൃഷഭൻെറമുക്കറഘോഷങ്ങളും |
മുഷ്കരംസിംഹത്തിൻെറസിംഹനാദഘോഷവും ||
കുത്തുകളിടികടിമാന്തുകൾതട്ടുമ്മുട്ടും |
ക്രുദ്ധരാമവരുടെയുദ്ധമെത്രയുംഘോരം ||
  ദുർവ്വിധമതുകണ്ടുപറഞ്ഞുകരടകൻ |
ദുർമ്മതെദമനകനിന്നടെദുരാചാരം ||
ദുർന്നയപ്രയോഗത്താലിങ്ങിനെമമസ്വാമി |
ദുസ്തരമെയത്തിൽപതിച്ചീടിനാൻകഷ്ടംകഷ്ടം ||
സാമവുംദാനംഭേദംദണ്ഡമെന്നിവനാലിൽ |
സാമമെന്നതെസമാരംഭിച്ചീടാവുസഖെ ||
സാമത്തെപ്രയോഗിച്ചാലൊക്കവെസാധിച്ചീടും |
കാമത്തിനനുകൂലംകാൎയ്യവുംസാധിച്ചീടും ||
ദാനഭേദാദിമൂന്നുമെങ്ങുമെചിതംവരാ |
മാനസംഖ്യാനംചെയ്യാൻമാത്രമെകൊള്ളിക്കാവു ||
സൂൎയ്യരശ്മികൾകൊണ്ടുംപാവകപ്രഭകൊണ്ടും |
സൂൎയ്യകാന്താദിമണിശ്രേണിതേജസ്സുകൊണ്ടും ||
വൈരമാമന്ധകാരംശമിക്കയില്ലാദൃഢം |

സാരമാംസാമംകൊണ്ടെശമിപ്പുദമനക ||
മന്ത്രിരാജന്റെമകൻഞാനെന്നുമദിച്ചുനീ |
മന്ത്രിച്ചുമമസ്വാമിക്കാപത്തുവലിച്ചിട്ടാൻ ||
എന്തിനികഴിഞ്ഞതുചിന്തിച്ചാൽഫലംവരാ |
ദന്തിവൈരിയുംവൃഷശ്രേഷ്ഠനുമിവർതമ്മിൽ ||
സന്ധിപ്പാനുപായത്തെചിന്തിക്കസഹോദര |
സന്ധിയെന്നുള്ളനീതിസൎവ്വദാമനോഹരം ||
തങ്ങളിൽകടിപിടികൂട്ടുവാൻപലരുണ്ടാം |
തങ്ങളിൽപറഞ്ഞചേൎക്കുന്നവർപാരന്തുച്ശം ||
ഭിന്നിക്കുംജനങ്ങളെച്ചേൎക്കുന്നപുരുഷനും |
സന്നിക്കുചികിത്സിച്ചുശമിപ്പിക്കുംവൈദ്യനും ||
തന്നുടെസാമൎത്ഥ്യത്തെകാട്ടേണമെങ്കിൽതമ്മിൽ |
ഭിന്നരുംസന്നിക്കാരുമുണ്ടെന്നെഫലംവരൂ ||
മററുള്ളസ്ഥാനങ്ങളിലാവിധംവിദ്വാന്മാരും |
മററുള്ളമൂഢന്മാരുമേതുമെഭേദംനാസ്തി ||
നീചമാൎഗ്ഗത്തിൽചെന്നുചാടുന്നപ്രഭുക്കളും |
നീരാഴമുള്ളകൂപെപതിക്കുംപശുക്കളും ||
മേല്പെട്ടുകരേറുവാനെത്രയുംപരാധീനം |
കീഴ്പെട്ടുപതിപ്പതിനെത്രയുമെളുപ്പമാം ||
ചൊല്ലെടൊദമനകനീതന്നെമുന്നംശ്രമി |
ച്ചല്ലയൊസഞ്ജീവകക്കാളയെകൊണ്ടുവന്നു ||
സൽഗുണന്മമസ്വാമികാളവന്നതിൽപിന്നെ |
നിൎഗ്ഗുണൻനിരീശ്വരനായ്വന്നുമഹാകഷ്ടം ||
മന്നവൻഗുണവാനെന്നാകിലുംദുൎമ്മന്ത്രികൾ |
വന്നുചേരുമ്പോളാക്കുംവെണ്ടാതായ്വരുംനൃപൻ ||
നല്കുളങ്ങളിൽജലംനിൎമ്മലമെന്നാകിലും |
നക്രമുണ്ടെന്നുകേട്ടാലാരാനുമിറങ്ങുമൊ ||
ഗോപിതമാകുന്ദിക്കിലെപ്പോഴുമധിവാസം |
ഭൂപതിപ്രവരന്മാൎക്കൊട്ടുമെഗുണമല്ലാ ||
സജ്ജനങ്ങടെമദ്ധ്യെസൎവ്വരുംവസിക്കേണം |

ദുൎജ്ജനങ്ങളോടുള്ളസംപൎക്കംത്യജിക്കേണം ||
സൎവ്വസമ്മതഗുണമുള്ളൊരുസചിവന്മാർ |
സൎവ്വദാസഹസ്ഥിതന്മാരായാൽമഹാസുഖം ||
മാധുൎയ്യംഭാവിക്കയുമ്മാനസെകപടവും |
ജാതമാമമാത്യന്മാൎക്കേവലംവിഷന്തന്നെ ||
ബുദ്ധിയിൽപരദ്രോഹംചിന്തിച്ചുമേവുംഭവാൻ |
ബുദ്ധിമാനല്ലെന്നതുംവന്നീടുംദമനക ||
ശാഠ്യത്തെവിടാതെകണ്ടുള്ളൊരുസൌഹാൎദ്ദവും |
മൌഢ്യംവേർവിടാതെകണ്ടുള്ളൊരുധൎമ്മങ്ങളും ||
ലോകരെദ്വേഷിച്ചുകൊണ്ടുണ്ടാകുംധനങ്ങളും |
ലൌകികംകൂടാതുള്ളസാധുസല്ക്കാരങ്ങളും ||
നിത്യവുംസുഖിച്ചിരുന്നുള്ളവിദ്യാഭ്യാസവും |
ചിത്തപാരുഷ്യത്തോടെകാമിനീസംസൎഗ്ഗവും ||
ഇച്ഛിക്കുംപുരുഷന്മാരെത്രയുമധമന്മാർ |
തുച്ഛബുദ്ധികളവരെന്നുബോധിക്കഭവാൻ ||
ബാലകദമനകനിന്നുടെപിതാവിന്റെ |
ശീലമിന്നുപമിക്കാന്നിന്നുടെശീലംകണ്ടാൽ ||
താതന്റെസ്വഭാവവുംപുത്രന്റെസ്വഭാവവും |
ഭേദമില്ലെന്നുപറയുന്നതുപരമാൎത്ഥം ||
കൈതമേലുണ്ടാകുന്നകായ്കൾക്കുമുള്ളുണ്ടല്ലൊ |
കൈതവപ്രയോഗങ്ങൾതാതങ്കൽനിന്നുണ്ടായി ||
എന്തിനുഹിതോപദേശത്തെഞാൻചെയ്തീടുന്നു |
ചിന്തയിൽനിന്നെക്കൊരുനേൎവ്വഴികാണെന്നില്ല ||
നല്ലൊരുകടുപ്പമുള്ളായുധംകല്ലിൽവെച്ചു |
തല്ലിയാൽവളയുമൊപൊട്ടുകെയുള്ളുദൃഢം ||
നല്ലൊരുസൂചീമുഖിപക്ഷിതാൻകുരങ്ങിനു |
നല്ലതുപറഞ്ഞിട്ടുതനിക്കുനാശംവന്നു ||
എങ്ങിനെഅതെന്നുടൻചോദിച്ചുദമനകൻ |
എങ്കിൽനീകേൾക്കെന്നുരചെയ്തിതുകരടകൻ ||

൰൬. സൂചീമുഖിയുടെ അപായം.

മൎക്കടക്കൂട്ടമ്മഹാശീതത്തെസഹിയാഞ്ഞു ।
ഒക്കവെവിറച്ചൊരുദിക്കിൽവന്നിരിക്കുമ്പോൾ ॥
തീക്കനൽതിരഞ്ഞൊരുവാനരൻപുറപ്പെട്ടാൻ ।
നീക്കമില്ലെടൊനല്ലതീയിതാപറക്കുന്നു ॥
എന്നുനിശ്ചയിച്ചവൻചെന്നുടൻമിന്നാമിനു ।
ങ്ങെന്നുള്ളപ്രാണികളിലൊന്നിനെപ്പിടിപെട്ടാൻ ॥
പൃഷ്ഠത്തിൽപ്രകാശമുണ്ടജ്ജന്തുപറക്കുമ്പോൾ ।
പൊട്ടന്താനതുകണ്ടുപാവകനെന്നുറച്ചു ॥
കൂട്ടക്കാരിരിക്കുന്നയോഗത്തിൽകൊണ്ടുവന്നു ।
ചെണ്ടക്കാരനുമൂതിക്കത്തിപ്പാന്തുടങ്ങുന്നു ॥
കണ്ടുവന്നിതുദൂരെനിന്നുടനവിടെക്കു ।
അന്നേരംസൂചീമുഖിയെന്നൊരുപക്ഷിമെല്ലെ ॥
ചെന്നങ്ങുകുരങ്ങിന്റെകൎണ്ണത്തിൽമന്ത്രിച്ചിതു ।
വഹ്നിയല്ലിതുസഖെവാനരമിന്നാമിനു ॥
ങ്ങെന്നൊരുപ്രാണിയിതഞ്ഞൂതിയാലെരിയുമൊ ।
എന്നതുകേട്ടുകയൎത്തീടിനാൻകുരങ്ങച്ചാർ ॥
എന്തെടൊനിന്നോടുണ്ടൊചോദിച്ചുവെന്നങ്ങവൻ ।
പക്ഷിയെപ്പിടിച്ചാശുപാറമ്മെലടിച്ചുടൻ ॥
തൽക്ഷണംകുലചെയ്തുഭക്ഷണംകഴിച്ചിതു ।
എന്നതുകൊണ്ടുഞാനുംനാനാമ്യശ്ലോകഞ്ചൊന്നേൻ ॥
"നാനാമ്യംനാമ്യതെദാരുനാശ്മനിസ്യാൽക്ഷുരക്രിയാ- ।
"സൂചീമുഖംവിജാനീഹിനാശിഷ്യായൊപദിശ്യതെ- ॥
എന്നുടെദമനകദുൎബ്ബുദ്ധിയത്നങ്ങൾവൃഥാ ।
തന്നുടെബുദ്ധികൊണ്ടുംതന്നുടെശക്തികൊണ്ടും ॥
തന്നുടെദ്രവ്യംകൊണ്ടുംതന്നുടെധൎമ്മംകൊണ്ടും ।
ഗോത്രത്തെരക്ഷിക്കുന്നതേതൊരുപുമാനവൻ ॥
പുത്രനായ്വരുംമാതാവല്ലയൊമാതാവെടൊ ।
ഇങ്ങിനെകരടകൻചൊല്ലിയവാക്കുകേട്ടു ॥

മങ്ങിനമുഖത്തോടെഭൂതലംനോക്കിക്കൊണ്ടു ।
കുണ്ഠിതംവഴിപോലെതോന്നിച്ചുദമനകൻ ॥
മിണ്ടാതെനിന്നങ്ങുരചെയ്തിതുകരടകൻ ।
ദുഷ്ടബുദ്ധിയുന്ധൎമ്മബുദ്ധിയുമിരുവരിൽ ॥
ദുഷ്ടബുദ്ധിയാമവൻതന്നുടെപിതാവിനെ ।
വല്ലാത്തസ്ഥലത്തിങ്കൽകൊണ്ടുപോയ്പാൎപ്പിക്കയാൽ ॥
വല്ലാതെമരിപ്പിച്ചാനെന്നതുകേട്ടിട്ടില്ലേ ।
അഗ്രജനമുക്കതുകേൾക്കേണമെന്നുതമ്പി ॥
ക്കാഗ്രഹംസാധിപ്പിപ്പാനുക്തവാൻകരടകൻ ।

൧൭. ദുഷ്ടബുദ്ധിയും ധൎമ്മബുദ്ധിയും.

ചെട്ടികൾവസിക്കുന്നപട്ടണന്തന്നിലൊരു ।
ചെട്ടിക്കുരണ്ടുമക്കളുണ്ടായിവളൎന്നിതു ॥
അഗ്രജൻദുഷ്ടബുദ്ധിസോദരൻധൎമ്മബുദ്ധി ।
വ്യഗ്രമെന്നിയെസുഖിച്ചങ്ങിനെമേവുങ്കാലം ॥
അൎത്ഥമാൎജ്ജിപ്പാനവരന്യദേശങ്ങൾതോറും ।
സ്വസ്ഥരായ്നടക്കുമ്പോളേകദാവനാന്തരെ ॥
ജ്യേഷ്ഠനാംദുഷ്ടബുദ്ധിമുൻഭാഗെനടക്കുന്നു ।
പൃഷ്ഠഭാഗത്തുനടന്നീടിനാൻധൎമ്മബുദ്ധി ॥
കാട്ടിലങ്ങൊരുമരംമുഴങ്ങിവീഴുന്നേരം ।
മൂട്ടിൽനിന്നൊരുനിധികുംഭവുംപ്രകാശിച്ചു ॥
ധൎമ്മബുദ്ധിക്കുകിട്ടിതൽകുംഭമമ്മഹാധനം ।
നിൎമ്മലസ്വൎണ്ണംകൊണ്ടുപൂൎണ്ണമെത്രയുംസാരം ॥
കുട്ടകമുരുട്ടിക്കൊണ്ടിങ്ങിനെചെന്നുമുദാ ।
ദുഷ്ടബുദ്ധിയോടുരചെയ്തിതുസഹോദരൻ ॥
അഗ്രജനമുക്കൊരുനിക്ഷേപംലഭിച്ചിതു ।
ദുൎഗ്രഹമിതുഭവാൻകൂടവെപിടിക്കേണം ॥
വള്ളികൾകൊണ്ടുകെട്ടിതണ്ടുമിട്ടെടുത്തവർ ।
മെല്ലവെനടന്നുതൻപട്ടണമടുത്തപ്പോൾ ॥

ദുഷ്ടബുദ്ധിയുഞ്ചൊന്നാൻസോദരനമുക്കിതു ।
പട്ടണംപ്രവേശിപ്പിച്ചീടിനാൽദോഷംവരും ॥
അത്രനല്ലൊരുദിക്കിൽകുഴിച്ചുസ്ഥാപിച്ചുകൊ ।
ണ്ടത്രമാത്രവുംകൈക്കലെടുത്തുപോകനല്ലു ॥
അങ്ങിനെയെന്നുധമ്മബുദ്ധിയുമനുവദി ।
ച്ചങ്ങൊരുപെരുമരത്തന്നുടെമൂലത്തിങ്കൽ ॥
കുട്ടകംകുഴിച്ചിട്ടുമണ്ണുകൊണ്ടാച്ശാദിച്ചു ।
പട്ടണംപുക്കുഗ്രഹെമേവിനാരിരുവരും ॥
ഒട്ടുനാൾകഴിഞ്ഞപ്പൊളൊളിച്ചങ്ങൊരുദിനം ।
ദുഷ്ടബുദ്ധിതാൻചെന്നുകുട്ടകംകൈയിലാക്കി ॥
അന്നുരാത്രിയിൽതന്നെകൊണ്ടന്നുപണിപ്പെട്ടു ।
തന്നുടെപുരമുറിതന്നിലെകുഴിച്ചിട്ടാൻ ॥
പെട്ടന്നങ്ങൊരുദിനംധമ്മബുദ്ധിയെവിളി ।
ച്ചിഷ്ടഭാവംപൂണ്ടുരചെയ്തിതുദുഷ്ടബുദ്ധി ॥
പണ്ടുനാംസ്ഥാപിച്ചൊരുകുട്ടകമിങ്ങുതന്നെ ।
കൊണ്ടുപോരെണമിനികൊണ്ടന്നാൽദോഷമില്ല ॥
എന്നതുകേട്ടുധമ്മബുദ്ധിതാന്മഹാശുദ്ധൻ ।
ചെന്നുനോക്കുന്നനേരംകുട്ടകംകണ്ടീലല്ലൊ ॥
പട്ടണെചെന്നുദുഷ്ടബുദ്ധിയോടുരചെയ്തു ।
കുട്ടകംഭവാന്തന്നെമോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നു ॥
കട്ടതുനീതാനെന്നുദുഷ്ടബുദ്ധിയുമിതു ।
കട്ടതുഭവാനെന്നുധമ്മബുദ്ധിയുന്തമ്മിൽ ॥
ശണ്ഠയിട്ടിരുവരുംരാജധാനിയിലെത്തി ।
കുണ്ഠതകൂടാതറിയിച്ചിതുനൃപനോടു ॥
ധമ്മരക്ഷണെത്തിനുശക്തരാംകാൎയ്യക്കാരെ ।
ധാമ്മികൻനരപതികല്പിച്ചുനിയോഗിച്ചു ॥
ധമ്മബുദ്ധിയാമിവൻകുട്ടകംകട്ടാനെന്നു ।
ദുമ്മദത്തൊടെയുരചെയ്തിതുദുഷ്ടബുദ്ധി ॥
സാക്ഷിക്കാരെങ്ങുചൊൽവിനെന്നമന്ത്രികൾചൊന്നാർ ।
സാക്ഷിയായതുവൃക്ഷമെന്നവരുരചെയ്തു ॥

വാച്ചതുമട്ടത്തനാൾവൃക്ഷത്തിന്മൂലെചെന്നി |
ട്ടീശ്വരപരീക്ഷയുംചെയ്യേണമിരുവരും ||
അട്ടിക്കിൽചെന്നുവിരൽമുക്കേണമിരുവരും |
അദ്യപൊയ്ക്കാൾവിന്നാളെഞങ്ങളുംവരുന്നുണ്ടു ||
അങ്ങിനെപറഞ്ഞാശുപിരിഞ്ഞാരമാത്യന്മാർ |
തങ്ങളുമിരുവരുംപോന്നിങ്ങുഗൃഹംപുക്കാർ ||
അന്തിക്കുദുഷ്ടബുദ്ധിഅച്ഛനാംശ്രേഷ്ഠീന്ദ്രന്റെ |
അന്തികന്തന്നിൽചെന്നുനിന്നുകൊണ്ടുരചെയ്തു ||
താതനങ്ങൊരുവാക്കുപറഞ്ഞെങ്കിലിദ്രവ്യം |
താമസംകൂടാതിങ്ങുലഭിക്കുമൊക്കത്തന്നെ ||
എന്തുഞാൻപറയേണ്ടുന്നാരോടുപറയേണ്ടു |
എന്തൊരുകാൎയ്യമെന്നുചോദിച്ചുജനകനും ||
അച്ഛനിന്നൊരുതരുകോടരന്തന്നിൽപുക്കു |
പ്രച്ഛന്നംവസിക്കേണംയാമിനികഴിവോളം ||
സൂൎയ്യനങ്ങുദിക്കുമ്പൊൾകാൎയ്യക്കാരവിടെക്കു |
കാൎയ്യങ്ങൾകേൾപ്പാൻവരുംഞങ്ങളുംകൂടെവരും ||
ഭവ്യരാമമാത്യന്മാർചോദിക്കുന്നേരംഭവാൻ |
ദിവ്യവാക്യത്തെപറഞ്ഞീടെണംനിഗൂഢമായി ||
ദ്രവ്യത്തെമോഷ്ടിച്ചതുധൎമ്മബുദ്ധിതാനെന്നു |
സൎവ്വരുംകേൾക്കെപ്പറഞ്ഞീടെണമെന്നാൽമതി ||
ദുഷ്ടബുദ്ധിയൊടുരചെയ്തിതുജനകനും |
നഷ്ടമാംനീയുംഞാനുമിങ്ങിനെചെയ്തീടിനാൽ ||
ഏവനുമുപായത്തെച്ചിന്തിക്കുന്നേരംതന്നെ |
കേവലമപായത്തെച്ചിന്തിച്ചെഗ്ഗണംവക്രു ||
സ്വൈരമായിബകത്തിന്റെമുട്ടകൾതിന്നുംസൎപ്പം |
കീരിയാൽതാനുന്തന്റെമക്കളുംനശിച്ചല്ലൊ ||
എങ്ങിനെയതെന്നുടൻചോദിച്ചുദുഷ്ടബുദ്ധി |
സംഗതിപ്രകാരത്തെചൊല്ലിനാൻജനകനും ||
പൊക്കമുള്ളൊരുവൃക്ഷെകൊക്കിന്റെകളത്രവും |
കൊക്കുമായ്വിനോദിച്ചുതത്രമേവിടുംകാലം ||

കൊക്കിൻെറഗ്രഹന്നിപെററുണ്ടാകുംശിശുക്കളെ |
ഒക്കവെയൊരുസൎപ്പംവന്നുടൻഭക്ഷിക്കുന്നു ||
ദുഃഖിതനായബകംചെന്നൊരുവാപീതീരെ |
നില്ക്കുന്നനേരന്തൻെറബന്ധുവാങ്കുളീരകൻ ||
ചോദിച്ചുതാനെന്തെടൊഖേദിച്ചുവസിക്കുന്നു |
ഖേദത്തിന്മൂലംബകംഞെണ്ടിനെഗ്രഹിപ്പിച്ചു ||
ഞെണ്ടുമങ്ങുപദേശഞ്ചൊല്ലിനാൻമത്സ്യങ്ങളെ |
കൊണ്ടുപോയിക്കീരിനിത്യംവസിക്കുംപൊത്തിൽനിന്നു ||
പന്നഗംപാൎക്കുന്നൊരുസുഷിരത്തോളമൊക്കെ |
ചിന്നിയിട്ടേച്ചുഭവാൻസ്വസ്ഥനായിരുന്നാലും ||
അന്നേരംനകുലവുമ്മത്സ്യവൃന്ദത്തെയെല്ലാം |
തിന്നുതിന്നഹിയുടെരന്ധ്രത്തിൽചെന്നുകേറും ||
പന്നഗത്തെയുംപുത്രന്മാരെയുമെല്ലാംകീരി |
കൊന്നൊടുക്കീടുമെന്നാൽതന്നുടെതാപന്തീരും ||
എന്നതുകേട്ടുബകംബന്ധുവാംകുളീരേന്ദ്രൻ |
ചൊന്നതുപോലെചെയ്തുപന്നഗംനശിച്ചിതു ||

ഇവിടെ എല്ലാ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും ഒരു വീഴ്ച കാണുന്നു; സംസ്കൃതത്തിങ്കൽ കഥയുടെ അവസാനമാവിതു:
പിന്നെവന്മരത്തിന്മേൽക്കൂടിനെകണ്ടുകീരി |
ചെന്നുകൊക്കുകളുടെവംശത്തെയൊടുക്കിനാൻ ||

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേനിങ്ങിനെപ്രയോഗിച്ചാൽ |
എന്നുണ്ണിനീയുംഞാനുംജീവിക്കയില്ലദൃഢം ||
ഇത്തരംപറയുന്നതാതനെപ്പിടിച്ചവൻ |
സത്വരമ്മരത്തിൻെറകോടരദ്വാരന്തന്നിൽ ||
കൊണ്ടുപോയൊളിപ്പിച്ചുതിരിച്ചുപോന്നീടിനാൻ |
കണ്ടുഭാസ്കരനുദിക്കുന്നതുമതുനേരം ||
ദുഷ്ടബുദ്ധിയുംധൎമ്മബുദ്ധിയുംബന്ധുക്കളും |
ശിഷ്ടരാംജനങ്ങളുംരാജസേവകന്മാരും ||

പക്ഷവാദികളമാത്യന്മാരുമൊക്കെചെന്നു |
വൃക്ഷമൂലത്തിൽമഹായൊഗമങ്ങിനെകൂടി ||
കൈവിരൽമുക്കാനുള്ളവമ്പുമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടു |
കൈതവംനേരുംതിരിച്ചീടുവാൻനെയ്യുംതീയും ||
വട്ടങ്ങൾകൂട്ടിക്കൊണ്ടുചോദിച്ചുസചിവന്മാർ |
കുട്ടകംമോഷ്ടിച്ചവരാരെന്നുപറഞ്ഞാലും ||
ദിവ്യഭാരതിവൃക്ഷകോടരെനിന്നുണ്ടായി |
ദ്രവ്യത്തെമോഷ്ടിച്ചതുധൎമ്മബുദ്ധിതാനെന്നു ||
ആയതുകേട്ടനേരമെല്ലാരുംവിസ്മയിച്ചു |
മായമെന്നതെവെച്ചുവെന്നുടൻധൎമ്മബുദ്ധി ||
നിശ്ചയമറിവാനായ്വൃക്ഷത്തിന്മുകളേറി |
കച്ചിയുംതൃണങ്ങളുംകോടരദ്വാരെവെച്ചു ||
തീയിട്ടുപുകച്ചപ്പൊളച്ഛനുംതലപൊക്കി |
ചെയ്യൊല്ലമമവധംവീൎപ്പുമുട്ടുന്നുപാരം ||
പൊയ്യല്ലമമസുതൻദുഷ്ടബുദ്ധിതാനിതു |
ചെയ്യിപ്പിച്ചതുംദ്രവ്യംകട്ടതുമവന്തന്നെ ||
ഇത്തരമുരചെയ്തുകാലനൂർപുക്കമഹാ |
വൃദ്ധനാംവണിഗീശൻപുത്രന്റെചൊൽകേൾക്കയാൽ ||
ധാൎമ്മികൻമഹീപതിയദ്ധനമശേഷമെ |
ധൎമ്മബുദ്ധിക്കുനല്കിസ്സമ്മാനിച്ചയച്ചിതു ||
ദുഷ്ടബുദ്ധിയെശ്ശൂലാരോഹണംചെയ്യിപ്പിച്ചു |
പുഷ്ടശോഭമായ്യുന്നപട്ടണമ്മനോഹരം ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നെൻദുഷ്ടബുദ്ധിയെപ്പോലെ |
നഷ്ടനാകൊലാഭവാനെന്നുടെസഹോദര ||
പിന്നെയുംകരടകൻചൊല്ലിനാൻദമനക |
നിന്നുടെദുസ്സാമൎത്ഥ്യംകൊണ്ടഹൊകുലക്ഷയം ||
വാരിരാശിയിലോളമാററിലെയൊഴുക്കുള്ളു |
നാരിവിശ്വാസത്തോളംബന്ധുസ്നേഹവുമുള്ളു ||
സൂചകശ്രുതിയോളംമന്ത്രഗോപനമുള്ളു |
നീചനന്ദനനോളംനിൎമ്മലകുലമുള്ളു ||

ശാഠ്യമുള്ളവരോടുശാഠ്യംവേണന്താനും |
പാഠ്യമാമൊരുവൈദ്യംകേട്ടിട്ടില്ലയൊഭവാൻ ||
ആയിരന്തുലാമിരിമ്പൊക്കവെകുട്ടിതന്റെ |
വായിലാക്കിനാനൊരുമൂഷികൻയസ്മിൻദേശെ ||
അദ്ദേശെശ്യേനനാകുംപക്ഷിയുംവണിക്കിന്റെ |
പുത്രനെകൊണ്ടുപോയെന്നുള്ളതുവരാത്തതൊ ||
എങ്ങിനെയതെന്നുടൻചോദിച്ചുദമനകൻ |
എങ്കിലൊകേൾക്കെന്നുരചെയ്യിതുകരടകൻ ||

൧൯. യസ്മിൻ ദേശെ അദ്ദേശെ.

പണ്ടൊരുനഗരത്തിൽവാണിഭംചെയ്തുകൂട്ടി |
കൊണ്ടൊരുവണിക്കുതാൻതന്നുടെസുഹൃത്താകും ||
വാണിഭക്കാരൻകൈയിലമ്പതുപാരംലോഹം |
പ്രാണവിശ്വാസംമൂലംസൂക്ഷിപ്പാൻകൊടുത്തവൻ ||
വിത്തവിക്രയഞ്ചെയ്വാൻഗമിച്ചുതെക്കെദിക്കിൽ |
പത്തുമാസങ്ങൾതത്രതാമസിച്ചിങ്ങുവന്നു ||
തന്നുടെസുഹൃത്തോടുചോദിച്ചുസഖെമുന്നം |
തന്നുടെപക്കൽതന്നലൊഹത്തെതരികെടൊ ||
എന്നുടെവീട്ടിൽബ്ബഹുമൂഷികന്മാരുണ്ടവർ |
തിന്നുതിന്നിരിമ്പെല്ലാമില്ലാതായ്വന്നുകഷ്ടം ||
എന്തുഞാൻചെയ്വെനെന്നുചെട്ടിയുമുരചെയ്തു |
ബന്ധുവെങ്കിലുമവനെത്രയുമ്മഹാധൂൎത്തൻ ||
ആയതുകേട്ടുമറ്റെചെട്ടിയുംവിചാരിച്ചു |
മായമിപ്പറഞ്ഞതുമറച്ചുവെച്ചെനഹം ||
പോയതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞാലിനിഫലമെന്തെ |
ന്നായവൻപറഞ്ഞങ്ങുയാത്രയുഞ്ചൊല്ലിപ്പോന്നു ||
പിന്നെയങ്ങൊരുദിനന്തന്നുടെസുഹൃത്തിന്റെ |
നന്ദനൻകുളിപ്പാനായിപോകുന്നദശാന്തരെ ||
ചെന്നുടൻപിടിപെട്ടുവലിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നു |

തന്റെവീട്ടിലൊരുഗൃദ്ധസ്ഥാനത്തങ്ങാക്കി ||
വാതിലുമടെച്ചാശ്ശുമുടക്കനിട്ടുപൂട്ടി |
വാണിഭക്കാരനനങ്ങാതങ്ങുവാണീടിനാൻ ||
ബദ്ധനായ്ക്കിടക്കുന്നബാലനാംവണിക്കിന്റെ |
വൃദ്ധനായുള്ളതാതൻപുത്രനെക്കാണായ്കയാൽ ||
ബദ്ധപ്പെട്ടോടിവന്നുചോദിച്ചുസുഹൃത്തോട്ട |
പുത്രനെകണ്ടീലെടൊതാനുണ്ടൊകണ്ടുസഖെ ||
അന്നേരമുരചെയ്യാന്മറെറവന്മഹാമതെ |
ഇന്നൊരുപരന്തുവന്നെടുത്തുകൊണ്ടുപോയാൻ ||
പുത്രനുപതിനെട്ടുവയസ്സുമവനെയി |
പ്പത്രിയാംപരന്തുണ്ടൊകൊണ്ടുപോകുന്നുസഖെ ||
താനെന്റെതനയനെകൊന്നിതൊകളഞ്ഞിതൊ |
ഞാനിനിചെന്നുനാട്ടുവാഴിയോടറിയിപ്പൻ ||
ഇത്ഥമങ്ങുരചെയ്തുകോയിക്കൽചെന്നുവണി |
ക്ശ്രേഷ്ഠംവിഷാദിച്ചുകരഞ്ഞുനിന്നീടിനാൻ ||
ശ്രേഷ്ഠരാമമാത്യന്മാർചോദിച്ചാരവസ്ഥകൾ |
ചെട്ടിയുമുരചെയ്യാനെന്നുടെതനുജനെ ||
മറെറാരുചെട്ടിയൊളിപ്പിക്കയൊവധിക്കയൊ |
മുററുമിപ്പരമാൎത്ഥമന്വേഷിക്കെണംനിങ്ങൾ ||
പറഞ്ഞാനവനൊരുപരന്തുകൊത്തിക്കൊണ്ടു |
പറന്നുപോയെന്നതുമങ്ങിനെവരുന്നതൊ ||
എന്നതുകേട്ടുമഹാമന്ത്രികൾവണിക്കിനെ |
ചെന്നിങ്ങുകൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരുവാന്നിയോഗിച്ചു ||
ഭൃത്യന്മാർവണിക്കിനെക്കൂട്ടിച്ചുംകൊണ്ടുവന്നു |
സത്യംനീപറകെന്നുകല്പിച്ചുകാൎയ്യക്കാരൻ ||
പുത്രനെപ്പരന്തുവന്നെടുത്തുകൊണ്ടുപോയെ |
ന്നത്രനിന്നുരചെയ്യാനച്ചെട്ടിതാനുമപ്പൊൾ ||
ലൌകീകമല്ലാതുള്ളവാക്കുകൾപറഞ്ഞാലീ |
ലോകർസമ്മിക്കുമൊചൊല്ലെടൊപരമാൎത്ഥം ||
ഇത്തരംകയൎത്തൊരുമന്ത്രികൾചൊന്നവാക്കി |

ന്നുത്തരമുരചെയ്തുപേടികൂടാതെചെട്ടി ||
ആയിരന്തുലാമിരിമ്പൊക്കവെക്കൂടെതന്റെ |
വായിലാക്കിനാനൊരുമൂഷികൻയസ്മിൻദേശെ ||
അദ്ദേശെപരന്താശുവന്നൊരുവണിക്കിന്റെ |
പുത്രനെക്കൊണ്ടുപോയന്നുള്ളതുവരാത്തതൊ ||
എന്നതുകേട്ടുചിരിച്ചീടിനാരമാത്യന്മാർ |
മുന്നമീവണിക്കേവംവ്യാജത്തെപറഞ്ഞിതൊ ||
നന്നെടൊനിന്റെതലപോവതിനട്ടത്തിനി |
ചെന്നുടനിരിമ്പെല്ലാംകൊണ്ടന്നുകൊടുത്താലും ||
അന്നേരംകാണാംനിന്റെനന്ദനൻവരുന്നതും |
അന്യായംപറഞ്ഞതിനുള്ളൊരുഫലമിപ്പൊൾ ||
തമ്പുരാൻകല്പിക്കുന്നദ്രവ്യങ്ങളൊക്കെത്തിരു |
മുമ്പിൽവെക്കേണ്ടിവരുമെന്നവരുരചെയ്തു ||
ആയതുകേട്ടുവണിക്കായിരന്തുലാമിരി |
മ്പായവൻകയ്യിൽകൊടുത്തേല്പിച്ചൊരനന്തരം ||
ആയവൻസുതനെയുംകൊണ്ടന്നുദാനംചെയ്യാൻ |

൫൯. പിംഗലന്റെ പശ്ചാത്താപം.

ആയതുകൊണ്ടുശഠന്മാരോടുശാഠ്യംവേണം |
ഏകദാപറഞ്ഞതുമനസ്സിൽകടക്കാത ||
ലോകരിൽഗുണംപറയുന്നതുപാഴിൽതന്നെ |
കല്ലുപോൽനിന്റെചിത്തമെന്നുടെദമനക ||
നല്ലതുമാകാത്തതുമൊന്നുംനീയറിയുമൊ |
ശുദ്ധബുദ്ധികൾപിന്നെദോഷങ്ങൾഗുണങ്ങളും ||
ബുദ്ധിയിലാക്കിക്കൊണ്ടുസഞ്ചരിച്ചീടുംസദാ |
മാരുതന്മഹീതലെദുൎഗ്ഗന്ധംസുഗന്ധവും ||
ചാരുതൻവശത്താക്കിക്കൊണ്ടല്ലൊചരിക്കുന്നു |
നാമിനിവൈകീടാതെപോകെടൊദമനക ||
സ്വാമിയുംവൃഷഭവുംതങ്ങളിൽസമരത്തിൽ |

സ്വാമിക്കൊപരാഭവംകാളെക്കൊപരാഭവം ||
നാമിപ്പൊളുതുചെന്നബോധിച്ചെമതിയാവു |
ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞവരങ്ങുചെല്ലുന്നനേരം ||
തിങ്ങിനവിഷാദവുംപൂണ്ടുടന്മഹാസിംഹം |
മിത്രമാംസഞ്ജീവകക്കാളയെവധിക്കകൊ ||
ണ്ടെത്രയുംപശ്ചാത്താപംമാനസെഭവിക്കയാൽ |
വക്ത്രവുന്താഴ്ത്തിത്തന്റെകാൽവിരൽനഖങ്കൊണ്ടു ||
ധാത്രിയിൽവരെച്ചുകൊണ്ടങ്ങിനെമേവീടുന്നു |
തങ്ങളാൽവർദ്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടൊരുജനങ്ങളെ ||
തങ്ങളെക്ഷയിപ്പിപ്പാനൊട്ടുമെയോഗ്യമ്പോരാ |
താന്തന്നെവിഷവൃക്ഷമെങ്കിലുംനട്ടുണ്ടാക്കി ||
താന്തന്നെപിന്നെഛേദിക്കുന്നതെത്രയുംകഷ്ടം |
എന്നെല്ലാംവിചാരിച്ചുവസിക്കുംസിംഹത്തിനെ ||
ചെന്നുവന്ദിച്ചുമന്ത്രിപുത്രന്മാരിരുവരും |
ഉക്തവാൻദമനകൻകുത്സിതംവേണ്ടാസ്വാമിൻ |
യുക്തമീവധമെന്നുഞങ്ങൾക്കുതോന്നീടുന്നു ||
താതനെന്നാലുന്തന്റെഭ്രാതാക്കളെന്നാകിലും |
വിഗ്രഹംചെയ്യാൻവന്നുപിണങ്ങുന്നവർകളെ ||
നിഗ്രഹംചെയ്കതന്നെമന്നവന്മാർക്കുധർമ്മം |
ആചാരഭ്രംശംവന്നഗുരുവെത്യജിച്ചീടാം ||
നീചന്മാരോടുചേരുന്നാരിയെയുപേക്ഷിക്കാം |
ധർമ്മത്തെധ്വംസിക്കുന്നപുത്രനെകളഞ്ഞീടാം ||
ദുർമ്മാർഗ്ഗന്തുടങ്ങുന്നമന്ത്രിയെവെടിഞ്ഞീടാം |
ചാരുത്വംവിനാപകൽക്കാണുന്നശശാങ്കനും ||
താരുണ്യംപോയിവളർന്നീടുന്നകൃശാംഗിയും |
താമരപ്പൂവില്ലാത്തപൊയ്കയുംകണ്ടാൽനല്ല ||
കാമനെപ്പോലുള്ളൊരുമൂഢനാംപുരുഷനും |
പാരിലേദ്രവ്യമെല്ലാമ്മോഹിക്കുംനരേന്ദ്രനും ||
ദാരിദ്ര്യംമുഴുത്തുള്ളസജ്ജനങ്ങളുന്തഥാ |
മന്നവന്മാരിൽചേർന്നുനില്ക്കുന്നദുർമ്മന്ത്രിയും ||

എന്നിവനമുക്കേഴശല്യങ്ങൾമനക്കാമ്പിൽ |
എന്നതുകൊണ്ടുമഹാദുഷ്ടനാംവൃഷഭത്തെ ||
കൊന്നതുകൊണ്ടുതെല്ലുംകുണ്ഠിതംനമുക്കില്ലാ |
ക്രൌൎയ്യവുമ്മനക്കാമ്പിൽകാരുണ്യമില്ലായ്കയും ||
വൈരവുംവധങ്ങളുംകൈതവപ്രയോഗവും |
ദൂഷണമ്മററുള്ളോരുമനുഷ്യക്കുതന്നെ ||
ഭൂഷണംഭൂപാലന്മാൎക്കെന്നിവകേട്ടീടുന്നു |
സത്യമുണ്ടെന്നുതോന്നുംവ്യാജമുണ്ടെന്നുംതോന്നും ||
കൃത്യമുണ്ടെന്നുന്തോന്നുമകൃത്യമെന്നുന്തോന്നും |
ലോഭമുണ്ടെന്നുന്തോന്നുംമൌഢ്യമുണ്ടെന്നുന്തോന്നും ||
ലാഭമുണ്ടെന്നുംതോന്നുംചേതമുണ്ടെന്നുന്തോന്നും |
മന്നവന്മാൎക്കുംവേശ്യാസ്ത്രീകൾക്കുമൊരുപോലെ ||
തന്നുടെഭാവന്തന്നിക്കൊത്തതുപോലെകാണാം |
തമ്പുരാനിതുകൊണ്ടുസംഭ്രമമൊട്ടുംവേണ്ടാ ||
കമ്പവുംവേണ്ടാമനസ്താപവുംവേണ്ടാവിഭൊ |
സംഭൃതാനന്ദംസദാസൎവ്വഭൃത്യന്മാരുടെ ||
സമ്പത്തുവരുത്തിക്കൊണ്ടത്രവാണരുളേണം |
ഇങ്ങിനെദമനകൻചൊല്ലിനാനതുതന്നെ ||
ഭംഗിയിൽകരടകന്താനുമങ്ങുരചെയ്തു |
പിംഗലകനാംസിംഹമൈത്രയുംപ്രസാദിച്ചു ||
മംഗലംവൎദ്ധിപ്പിച്ചുമേവിനാൻശുഭംശുഭം |

ഇപ്രകാരം രാജനീതിയെ വൎണ്ണിക്കുന്നതു മുഖസ്തുതിക്കാൎക്കു മാത്രം ഉചിതം; ധൎമ്മ രക്ഷണത്തിന്നു പോരാ താനും.

സത്യാനൃതാചപരുഷാപ്രിയവാദിനീച |
ഹിംസ്രാദയാലുരപിചാൎത്ഥപരാവദാന്യാ ||
ഭൂരിവ്യയാപ്രചുരവിത്തസമാഗമാ ച |
വേശ്യാംഗനെവനൃപനീതിരനേകരൂപാ ||

ഇതി പഞ്ചതന്ത്രെ മിത്രഭേദം നാമ പ്രഥമ തന്ത്രം സമാപ്തം.

ദ്വിതീയ തന്ത്രമാം സുഹൃല്ലാഭം.

൧. കാക്ക ആമ മുതലായവരുടെ ബന്ധുത്വം.

പഞ്ചവര്ണ്ണക്കിളിപ്പെൺകിടാവെശുഭെ |
പഞ്ചതന്ത്രമ്മഹാശാസ്ത്രമ്മനോഹരം ||
രണ്ടാമതാകുംസുഹൃല്ലാഭതന്ത്രവും |
കൊണ്ടാടിവര്ണ്ണിച്ചുചൊല്ലെടൊശാരികെ ||
സോമശർമ്മാഖ്യനാംഭൂമിദേവോത്തമൻ |
ഭൂമിപാലാത്മജന്മാരോടുചൊല്ലിനാൻ ||
എങ്കിൽസുഹൃല്ലാഭമെന്നുള്ളതന്ത്രവും |
എങ്കൽനിന്നാകർണ്ണനഞ്ചെയ്കബാലരെ ||
വിത്തമില്ലെങ്കിലുംവിദ്യയില്ലെങ്കിലും |
ചിത്തത്തിലന്യോന്യബന്ധുത്വമുള്ളൊരു ||
സത്തുക്കൾക്കെത്തുംസമസ്തകാര്യങ്ങളും |
വസ്തുഭേദംജാതിഭേദവുമില്ലെടൊ ||
കാകകൂർമ്മാദിജന്തുക്കൾക്കതങ്ങളിൽ |
ഏകാന്തബന്ധുത്വമുണ്ടാകകാരണം ||
ശോകസന്ത്രാസാദിസങ്കടംവേർവ്വിട്ടു |
സാകമെല്ലാവരുംസാധുമേവീടിനാർ ||
അക്കഥകേൾക്കേണമെന്നുഭൂപാലൻറെ |
മക്കൾചോദിച്ചുപറഞ്ഞുമഹീസുരൻ ||
ചൊൽക്കൊണ്ടമിഹിളാരൂപ്യഗേഹാങ്കണെ |
പൊക്കത്തിൽനിൽക്കുമ്മഹാമരത്തിലൊരു ||
വായസശ്രേഷ്ഠൻവസിക്കുന്നുതന്നുടെ |
ജായയുമ്മക്കളുമൊക്കയുംകൂടവെ ||

ലഘുപതനനെന്നുപേരായകാകനുദാ |
ലഘുതരമുദിച്ചുസൂൎയ്യൻവിളങ്ങുംവിധൌ ||
ശരവുമൊരുവില്ലുന്ധരിച്ചൊരുവേടന്റെ |
വരവുമഥകണ്ടുപേടിച്ചുചിന്തിച്ചുതാൻ ||
ഇവനൊരുമഹാപാപിദുഷ്ടശീലൻശഠൻ |
ശിവശിവമൃഗങ്ങളെക്കൊന്നുതിന്നുന്നവൻ ||
പറവകൾപറക്കുന്നദിക്കിലുമ്മെന്നിവൻ |
പലവകവധിച്ചുഭക്ഷിക്കുമിക്കശ്മലൻ ||
ഇവനുടെസമാരംഭമെന്തെന്നറിവോളം |
ഇവിടെയതിഗൂഢമായിപാൎക്കയുള്ളു വയം ||
ഇതിമനസികാകനുംചിന്തചെയ്തീടിനാൻ |
ക്ഷിതിയിലഥവേടനുംചെന്നുപാറീടിനാൻ ||
വലയുമഥകൊണ്ടുവന്നാകവെകാനനെ |
നലമൊടുപരത്തുക്കവെകെട്ടിപ്പരക്കവെ ||
അടിയിലരിയുന്നെല്ലുമാകവിതച്ചുതാൻ |
വടിവൊടുമരംമറഞ്ഞങ്ങുനിന്നീടിനാൻ ||
വലയിലടിപെട്ടുചിത്രഗ്രീവനെന്നുള്ള |
വലിയൊരുകപോതവുന്തന്നുടെക്കൂട്ടരും ||
വിരവൊടുകിരാതനമ്മാടപ്പിറാക്കളെ |
വിരവൊടുപിടിപ്പതിന്നോടിയെത്തുംവിധൌ ||
വലയിലടിപെട്ടൊരുമാടപ്രാക്കൂട്ടങ്ങൾ |
വലയുമഥകൊണ്ടുമേല്പെട്ടുയൎന്നീടിനാർ ||
വനചരനുകണ്ടിതംപക്ഷിവൃന്ദങ്ങൾമേൽ |
വലയുമതുകൊണ്ടുപോയെന്തുചെയ്യേണ്ടുഞാൻ ||
ഒരുദിശിയിലൊക്കവെതാഴത്തുവീഴുമി |
തതുകരുതിവേടനുന്താഴെനടന്നിതു ||
ലഘുപതനകാഖ്യനാംകാകനുംപിന്നാലെ |
ലഘുതരമുടൻപറന്നെത്തിനാനങ്ങിനെ ||
അതുസമയമന്തിയുമായിതുവേടനും |
അതുവഴിനടന്നുതൻവീട്ടുപുക്കീടിനാൻ ||

കനിവൊടുകപോതരാജൻപറഞ്ഞീടിനാൻ ।
ഇനിയൊരുപദേശമിങ്ങുണ്ടെടൊകൂട്ടരെ ॥
മമസഖിഹിരണ്യനെന്നുണ്ടൊരുമൂഷികൻ ।
മമതയുമവനോടുകണ്ടുകൊള്ളാമിനി ॥
വലയിൽവലയുന്നനാംതത്രചെന്നാലവൻ ।
വലയിതുകടിച്ചുഖണ്ഡിക്കുമെമൂഷികൻ ॥
എലിയൊടുനമുക്കുബന്ധുത്വമുണ്ടാകയാൽ ।
ഫലമിതുഭവാന്മാൎക്കകണ്ടുകൊള്ളാമുടൻ ॥
ഇതിബതപറഞ്ഞുചിത്രഗ്രീവപക്ഷിയും ।
ഹിതജനവുമൊക്കവെതത്രചെന്നീടിനാർ ॥
വിവിധപതഗങ്ങളെക്കണ്ടുപേടിച്ചുടൻ ।
വിരവൊടുഹിരണ്യനമ്പോടുപുക്കീടിനാൻ ॥
നലമൊടുകപോതവുഞ്ചെന്നുവിലമുഖെ ।
എലിവരനയുംവിളിച്ചീടിനാൻമെല്ലവെ ॥
വെളിവിലഥവന്നുടൻമൂഷികാഗ്രെസരൻ ।
തെളിവൊടുപറഞ്ഞുചിത്രഗ്രീവനോടവൻ ॥
പ്രിയസഖിഭവാന്മാൎക്കിതെന്തൊരാപത്തഹൊ ।
നയഗുണനിധെസഖെചൊല്ലെടൊസത്വരം ॥
വിരവൊടുകപോതവുംചൊല്ലിനാന്മൂഷിക ।
വിധിവിഹിതമേവനുംലംഘിച്ചുകൂടുമൊ ॥
ഇവനിതുലഭിക്കേണമിന്നകാലംവേണം ।
അവശതഭവിക്കേണമൎത്ഥനാശംവേണം ॥
ഇതിവിധിവിധിച്ചതിപ്രാണികൾക്കൊക്കവെ ।
ഹിതമഹിതമെങ്കിലുംലംഘ്യമല്ലേതുമെ ॥
തദനുചഹിരണ്യനുംതത്വമൊന്നൂചിവാൻ ।
തവവചനമെത്രയുംസത്യമല്ലൊസഖെ ॥
അനവരതമംബരെനിന്നുദൂരസ്ഥമാം ।
അവനിയിലെവൃത്താന്തമൊക്കെഗ്രഹിപ്പവൻ ॥
പടുതരവിദഗ്ദ്ധനാംഗൃദ്ധ്രനുംപാശത്തിൽ ।
അടിപെടുമൊരിക്കലെന്നോൎത്തുകൊൾകഭവാൻ ॥

വലിയകുലയാനയുംഘോരസർപ്പങ്ങളും ।
ബലികളവരെങ്കിലുമ്മാനുഷന്മാരുടെ ॥
വചനമതുകേൾക്കയുന്തല്ലുകൾകൊൾകയും ।
അവരുടെനിയോഗേനനിന്നുകൂത്താടിയും ॥
ശിവശിവതരക്കെട്ടന്നില്ലയൊപിന്നെയെ ।
ന്നതിലൊരുശതാംശമുൽകൃഷ്ടമില്ലാത്തനാം ॥
സകലഭുവനങ്ങളിൽപ്രൌഢതേജോഭര ।
പ്രകടതരമൂർത്തിയാംസൂൎയ്യനുംചന്ദ്രനും ॥
ഒരുദശയിലങ്ങഘോരാഹുവക്ത്രാന്തരെ ।
വിരവൊടുപതിച്ചുഴന്നീടുന്നതില്ലയൊ ॥
സലിലനിധിവാരിതന്നുള്ളിലുള്ളിൽചെന്നു ।
സുലളിതസുഖംപൂണ്ടുസന്തതംമേവുന്ന ॥
വലിയജലജന്തുവൃന്ദങ്ങളുംവന്നിങ്ങു ।
വലകളിലകപ്പെട്ടുചാകുന്നതില്ലയൊ ।
സകലദിശിമേവുന്നസൎവ്വജന്തുക്കളും ।
സപദിവിഷയാനലെചെന്നുചാടിദ്രുതം ॥
സതതമപിവെന്തുഭസ്മീഭവിക്കുംദൃഢം ।
സുഖമസുഖമെന്നുതോന്നുന്നതുംനിഷ്ഫലം ॥

ഇനി വൃത്തഭേദം.

ഇത്ഥംപറഞ്ഞുഹിരണ്യകാമൂഷികൻ ।
ബദ്ധനായുള്ളചിത്രഗ്രീവപക്ഷിതൻ ॥
പാശംകടിച്ചുമുറിച്ചുസഖിയുടെ ।
ക്ലേശംകളഞ്ഞുമറവുള്ളമാടപ്പിറാ ॥
സംഘത്തിനുള്ളൊരുബന്ധനംഖണ്ഡിച്ചു ।
സങ്കടംതീർത്തുസുഖിച്ചുമേവീടിനാൻ ॥
മാടപ്പിറാക്കൾക്കുനാഥൻകപോതവും ।
കൂടത്തുടന്നൊരുപക്ഷിവൃന്ദങ്ങളും ॥
അന്നത്തെരാത്രിയിൽതത്രവസിച്ചുകൊ ।
ണ്ടന്നപാനാദികഴിച്ചുയഥാസുഖം ॥

യാത്രയുംചൊല്ലിഗമിച്ചൊരനന്തരം |
തത്രവൃത്താന്തങ്ങൾകാണ്കയാൽകാകനും ||
എത്രയുംപാരംപ്രസാദിച്ചുമൂഷികം |
മിത്രമാക്കീടുവാനിച്ഛിച്ചുചൊല്ലിനാൻ ||
ഭൊഭൊഹിരണ്യകവിസ്മയംവിസ്മയം |
ശോഭനന്തൽഭവാന്മൂഷികാഗ്രേസരൻ ||
നിന്നോടുകൂടെസഖിത്വംലഭിക്കേണം |
എന്നുണ്ടുമോഹംനമുക്കതുചെയ്കനീ ||
എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞുഹിരണ്യകൻ |
നിന്നെഞാനാരെന്നറിഞ്ഞീലെടൊസഖെ ||
ചൊന്നാൻപതനകൻകാകനാകുന്നുഞാൻ |
എന്നാൽചിതംവരുത്തില്ലെന്നുമൂഷികൻ ||
തങ്ങളിൽചേരുവാൻസംഗതിയില്ലാത്ത |
നിങ്ങളുംഞങ്ങളുന്തമ്മിലൊന്നിക്കുമൊ ||
ഭോക്താക്കൾനിങ്ങളുംഭോജനംഞങ്ങളും |
ഓത്താൽസഖിത്വമുണ്ടാകുമൊവായസ ||
മൂഷികന്മാരെഭുജിക്കുന്നകാക്കക്കു |
മൂഷികന്മാരിൽകനിവുജനിക്കുമൊ ||
കാകൻപറഞ്ഞിതുനിന്നെഭുജിപ്പതി |
ന്നേകനുണ്ടെന്തകനെന്നുപേരാമവൻ ||
പക്ഷിപ്പരിഷയെരക്ഷിച്ചനിന്നെയി |
പ്പക്ഷിയാകുന്നഞാൻഭക്ഷിക്കുമൊസഖെ ||
തങ്ങളിലേകൻകയൎത്തുവെന്നാകിലും |
തങ്ങളിലേതുംഫലിക്കയില്ലാദൃഢം ||
ചൂട്ടെരിച്ചങ്ങുസമീപത്തുകാട്ടിയാൽ |
ചൂട്ടുപിടിക്കുമൊസാഗരവാരിയിൽ ||
ക്ഷീണനായുള്ളചിത്രഗ്രീവപക്ഷിയെ |
ത്രാണനംചെയ്തുഭവാനെച്ചതിപ്പതി ||
ന്നാണുങ്ങളായുള്ളഞങ്ങൾവാഞ്ഛിക്കുമൊ |
നാണമില്ലാത്തവനാണെല്ലുനിൎണ്ണയം ||

മൂഷികൻചൊല്ലിനാൻചാപല്യമെന്നുള്ള |
ദോഷമിക്കാകജ്ജാതിക്കൊക്കയുണ്ടെടൊ ||
ചാപല്യമുള്ളവർബന്ധുവായാൽജന്മ |
സാഫല്യമില്ലാവിനാശവുംനിൎണ്ണയം ||
ശക്യമല്ലാതുള്ള കാൎയ്യംപ്രയത്നേന |
ശക്യമാക്കീടുവാന്മോഹംവൃഥാഫലം ||
വെള്ളമില്ലാദ്ദിക്കിൽവള്ളംനടക്കുമൊ |
വെള്ളത്തിലോടുമൊ ചാടുംരഥങ്ങളും ||
ദുൎജ്ജനംവന്നുനിറഞ്ഞുഭൂമണ്ഡലെ |
സജ്ജനംപാരംചുരുങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു ||
എന്തെന്നുമേതെന്നുമാരെന്നുമില്ലാത്ത |
ജന്തുക്കൾബന്ധുക്കളായാൽശരീരികൾ ||
ക്കെന്തുള്ളൂ സൌഖ്യമ്മഹാമൂഢതാത്രപ |
സിന്ധുതോയത്തിൽകിടക്കയെന്ന്യസഖെ ||
പണ്ടുള്ള ശബ്ദമീബന്ധുവെന്നുള്ളൊരു |
രണ്ടക്ഷരംകൊണ്ടുകെട്ടിച്ചമച്ചിതു ||
ഇക്കാലമായതിന്നൎത്ഥമെന്തായതെ |
നൾക്കാമ്പിലോൎക്കുന്നമാനുഷൻദുൎല്ലഭം ||
സാരനെന്നാകിലുമ്മുന്നന്തനിക്കുപ |
കാരങ്ങൾചെയ്യൊരുദേഹമെന്നാകിലും ||
വീരനെന്നാകിലുംവിദ്യാവിശേഷണെ |
ധീരനെന്നാകിലുന്നല്ലപുരുഷനെ ||
കണ്ടാൽമനുഷ്യൎക്കൊന്നിപ്പുരുഷനെ |
പണ്ടുകണ്ടിട്ടുമില്ലെന്നഭാവംസഖെ ||
വേണ്ടാതനത്തിനൊരുത്തന്തുടങ്ങിയാൽ |
രണ്ടാമനായിപ്പുറപ്പെട്ടുമ്മറ്റെവൻ ||
അന്നവുംപാലുംകൊടുത്തങ്ങുതന്മടി |
തന്നിൽകിടത്തിലാളിക്കുമ്മനുഷ്യനെ ||
തന്നെകടിച്ചുകൊന്നീടുകെന്നല്ലാതെ |
പന്നഗത്തിന്നൊരുസംസാരമില്ലെടൊ ||

എന്നതുപോലിന്നൊരുത്തനൊരുത്തനൊ |
ടന്ന്യോന്യസൌഹാൎദ്ദമില്ലഭ്രമണ്ഡലെ ||
സ്നേഹമില്ലാതുള്ളപെണ്ണിന്നുതന്നുടെ |
ദേഹത്തിലൎദ്ധംപകുത്തുകൊടുക്കിലും ||
തെല്ലുപോലുംവശത്താകയില്ലെന്നല്ല |
കൊല്ലുവാൻകൂടെശ്രമിച്ചുവെന്നുംവരും ||
ജാത്യാവിരുദ്ധമായുള്ളവർതങ്ങളിൽ |
ചേൎത്താലുമായവർചേരുകില്ലാദൃഢം ||
പൃച്ഛയോടിജ്ജനംമൂഷികന്മാർചെന്നു |
ചേച്ചകഭാവിക്കനെന്നായ്വരുന്നതൊ ||
അങ്ങോട്ടുപകൃതിചെയ്യുതില്ലെങ്കിലും |
ഇങ്ങോട്ടുപദ്രവിച്ചീടുന്നുദുജ്ജനം ||
വ്യാഘ്രത്തെയാരാനുപദ്രവിച്ചോചെന്നു |
ശീഘ്രംകടിച്ചുകൊല്ലുന്നുപശുക്കളെ ||
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുഞാൻവായസ |
നന്നല്ലനാന്തമ്മിലുള്ളസമ്മേളനം ||
വായസംചൊല്ലിനാൻവാക്കിനുഹന്തതെ |
മായസംബന്ധമില്ലേതുമ്മഹാമതെ ||
സാധ്യൊഹിരണ്യകസഖ്യംഭവാനോടു |
സാധിക്കയില്ലെങ്കിലെന്തിനുജീവിതം ||
പ്രായോപവേശെനകേവലംനമ്മുടെ |
കായോപസംഹൃതിചെയ്യുന്നതുണ്ടുഞാൻ ||
ലോഹവുംലോഹവുന്തങ്ങളിൽചേരുവാൻ |
മോഹമുണ്ടെങ്കിൽദ്രവിപ്പിച്ചുചേൎക്കേണം ||
പക്ഷിമൃഗാദിയെസ്വാധീനമാക്കുവാൻ |
ഭക്ഷണംമാധുൎയ്യമോടുകൊടുക്കേണം ||
വിത്തംകൊടുത്തുംഭയപ്പെടുത്തുംമൂഢ |
മൎത്ത്യരെസ്വാധീനമാക്കാംപതുക്കവെ ||
സാധുക്കൾതങ്ങളിൽചേരുവാനേകദാ |
സന്ദൎശ്ശനമ്മാത്രമെവേണ്ടുമൂഷിക ||

മൺകുടംവെക്കംപിളൎക്കാമിദംപുനഃ ।
സംഘടിപ്പിപ്പാന്മഹാപ്രയത്നംസഖെ ॥
പൊൻകുടംപൊട്ടിക്കവൈഷമ്യമായതു ।
സംഘടിപ്പിപ്പാൻപരാധീനമില്ലെടൊ ॥
ദുൎജ്ജനാശ്ലേഷവുംസജ്ജനാശ്ലേഷവും ।
ഇച്ചൊന്നപോലെഭവിക്കുംഹിരണ്യക ॥
ഇന്നതുകൊണ്ടുഭവദ്ദൎശനാദേവ ।
വന്നിതുനമ്മുടെസംബന്ധമുത്തമം ॥
ചൊന്നാൻഹിരണ്യകൻനന്നെടൊവായസ ।
നിന്നൊടുസംഗമംഭംഗമില്ലേതുമെ ॥
സോപകാരംമിത്രലക്ഷണംപ്രായേണ ।
സാപകാരംശത്രുലക്ഷണംകേവലം ॥
ആജീവനാന്തംഭവിക്കെണമെപിണ്ഡ ।
ഭോജിയാന്നിന്നൊടുസഖ്യംനമുക്കെടൊ ॥
ഇത്ഥംനഖത്തോടുമാംസംകണക്കനെ ।
ബന്ധംതദാകാകമൂഷികസ്നേഹവും ॥
അന്നപാനാദിചെയ്തീടുവാന്മൂഷികൻ ।
തന്നുടെപൊത്തിന്നകത്തുപുക്കീടിനാൻ ॥
തോഷിച്ചുകാകൻകടുവാഭുജിച്ചതിൽ ।
ശേഷിച്ചമാംസംഭുജിച്ചുവന്നീടിനാൻ ॥
കാകൻപറഞ്ഞുഹിരണ്യനൊടേകദാ ।
പോകുന്നുഞാനെടൊമറ്റൊരുകാനനെ ॥
ഇദ്ദിക്കിലഷ്ടിക്കുകഷ്ടിച്ചുകിട്ടുന്ന ।
തൊട്ടുംനമുക്കുസുഖംവരുന്നില്ലെടൊ ॥
അങ്ങൊരുദിക്കിൽസരസ്സുണ്ടുനിൎമ്മലം ।
അങ്ങൊരുചങ്ങാതിയുമുണ്ടുബുദ്ധിമാൻ ॥
മന്ദരനെന്നുപേരായുള്ളമൽബന്ധു ।
സുന്ദരന്ധാൎമ്മികൻകൂൎമ്മാധിനായകൻ ॥
മത്സഖിയാകുന്നമന്ദരൻവേണ്ടുന്ന ।
മത്സ്യാദിമാംസംനമുക്കുനല്കീടുവൊൻ ॥

എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞുഹിരണ്യനും |
എന്നെയുമത്രനീകൊണ്ടുപോയീടണം ||
കൊററിനുദുഃഖംനമുക്കുമുണ്ടിട്ടിക്കിൽ |
മററൊരുകൂററുകാരില്ലാഞ്ഞുപാക്കുന്നു ||
അത്രദുഃഖന്തനിക്കെന്തെന്നുവായസം |
തത്രചെന്നാൽകഥിക്കാമെന്നുമൂഷികൻ ||
കാകൻഹിരണ്യനെകൊക്കിലാക്കിക്കൊണ്ടു |
വേഗംപറന്നങ്ങുചെന്നുപാറീടിനാൻ ||
സ്വച്ശമായുള്ളമഹാതടാകത്തിൻെറ |
കച്ശപ്രദേശെസുഖിച്ചുവസിക്കുന്ന ||
കച്ശപശ്രേഷ്ഠനെകണ്ടുകുശലവും |
പൃഷ്ടിച്ചുമൂഷികംതാഴത്തിറക്കിനാൻ ||
മന്ദരൻചോദിച്ചുതാനെന്തെടൊമിത്ര |
മന്ദിരന്തന്നിൽകരണ്ടുകടക്കുന്ന ||
മന്ദേതരോത്സാഹിയാമാഖുവൃദ്ധനെ |
സന്ദേഹമെന്ന്യെപിടിച്ചുകൊണ്ടന്നതും ||
കാകൻപറഞ്ഞിതുമൂഷികന്മാരിൽവെ |
ച്ചേകൻമഹാരാജരാജൻഹിരണ്യകൻ ||
ലോകപ്രസിദ്ധനിദ്ദേഹവുംഞാനുമാ |
യേകാന്തബന്ധുത്വമുണ്ടായിസാമ്പ്രതം ||
തല്ഗുണംവർണ്ണിച്ചുചൊല്ലുവാൻവാക്കിനു |
വല്ലത്വമേതുംമതിയല്ലമന്ദര ||
ദൈവാനുകൂല്യേനസഖ്യന്തുടങ്ങിയാൽ |
ജീവാവസാനാന്തമല്ലോമഹാത്മനാം ||
ഏവമ്മഹാഗുണമ്മറവുള്ളഭ്രവാസി |
ജീവജന്തുക്കൾക്കുകാണെന്നതില്ലെടൊ ||
പാശെപതിച്ചോരുമാടപ്പിറാക്കളെ |
പാശങ്ങൾഖണ്ഡിച്ചുരക്ഷിച്ചുമൂഷികൻ ||
ദേശാന്തരെഷുപ്രസിദ്ധനാമിദ്ദേഹം |
ശംശാനപുത്രനാംവിഘ്നൻെറവാഹനം ||

രണ്ടുശരീരമെന്നെയുള്ളു ഞങ്ങൾക്കു |
രണ്ടുപേൎക്കുംപ്രാണനൊന്നെന്നറികനീ ||
പണ്ടുപണ്ടെമമബന്ധുവാകുംഭവാൻ |
കണ്ടുബോധിക്കമീമൂഷികന്റെഗ്ഗുണം ||
എന്നതുകേട്ടുപ്രസാദിച്ചുകച്ഛപം |
മന്ദരന്മന്ദമ്പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ ||
അങ്ങുന്നിവിടെക്കുപോരുവാനുള്ളൊരു |
സംഗതിയെന്തെന്നുരചെയ്കമൂഷിക ||
ചൊന്നാൻഹിരണ്യകൻകൂൎമ്മരാജഭവാൻ |
എന്നാലതുംകേട്ടുകൊൾകമഹാമതെ ||

---

൨. ഭിക്ഷുമഠത്തിൽ എലിക്കു സംഭവിച്ചതു.

ധന്യമാകുംമിഹിളാരൂപ്യസന്നിധൌ |
സന്യാസിഗേഹമുണ്ടത്രയുംപാവനം ||
തത്രചൂഡാകൎണ്ണനാമധേയൻബ്രഹ്മ |
ഗോത്രപ്രധാനിപരിവ്രാജകോത്തമൻ ||
വാണരുളുന്നുദിനേദിനേഭിക്ഷയാ |
പ്രാണമാത്രംവൃത്തിചെയ്തുകൊണ്ടങ്ങിനെ ||
തത്രസ്വയംപാകഭിക്ഷകഴിച്ചുടൻ |
പാത്രംസുരംഗയിൽവെക്കുംരജനിയിൽ ||
പാത്രത്തിലങ്ങുശേഷിച്ചൊരുഭോജനം |
മാത്രംലഭിക്കുംനമുക്കതുഭോജനം ||
അക്കാലമഗ്ഗൃഹെവന്നുബൃഹൽസ്ഫിഗെ |
ന്നാഢ്യനായുള്ളൊരുസന്യാസിഭൂസുരൻ ||
തത്രചൂഡാകൎണ്ണസന്യാസിതന്നുടെ |
മിത്രമായുള്ളബൃഹൽസ്ഫിക്കുമാദരാൽ ||
തത്രവസിച്ചുപുരാണങ്ങൾവായിച്ചു |
മിത്രസന്യാസിയെകേൾപ്പിക്കുമന്തരെ ||
മൂഷികന്മാരെഭയപ്പെടുപ്പാനുള്ള |

ഭീഷണിവാദ്യംമുഴക്കിചൂഡാകൎണ്ണൻ ||
ആയതുകേട്ടുചോദിച്ചുബൃഹൽസ്ഫിക്കും |
ആയതെന്തിപ്പോൾതുടങ്ങിയോഗീശ്വര ||
തെല്ലുംപുരാണശ്രവണത്തിലാഗ്രഹം |
ഇല്ലാഭവാനെന്നുതോന്നുന്നുമെസഖെ ||
ഇച്ശയില്ലായ്കകൊണ്ടല്ലെടൊവില്ലുകൊ |
ണ്ടൊച്ചപ്പെട്ടുകൊതിരുന്നാലെലിവന്നു ||
ഭിക്ഷക്കുവെച്ചിരിക്കുന്നചോറൊക്കവെ |
ഭക്ഷിക്കുമായതുകൊണ്ടിതുചെയ്യുഞാൻ ||
ഭാഷിതംകേട്ടുബൃഹൽസ്ഫിക്കുരചെയ്തു |
മൂഷികന്മാരൊരുകൂട്ടമൊഏകനൊ ||
ഏകനെയുള്ളു സമൂഹമില്ലാസഖെ |
ഏകനെങ്കിൽതന്റെരഭിക്ഷാന്നഭക്ഷണം ||
ഒന്നുതന്നെകാൎയ്യമെന്നുവരികയി |
ല്ലന്യപ്രയോജനമുണ്ടായ്വരുംദൃഢം ||
എള്ളുപകരംകൊടുത്തുതാനിങ്ങോട്ടും |
എള്ളുമേടിക്കുന്നചണ്ഡാലിമാതാവിൻ ||
അന്യമായിട്ടൊരുകാരണമുണ്ടെടന്നു |
ധന്യനാംവിപ്രനൊരുത്തൻപറഞ്ഞിതു ||
എങ്ങിനെസംഗതിയെന്നുചൂഡാകൎണ്ണൻ* |
എങ്കിലൊകേട്ടുകൊൾകെന്നുബൃഹൽസ്ഫിക്കു ||

* സംസ്കൃതത്തിൽ അവന്റെ പേർ താമ്രചൂഡൻ എന്നതു.

ഇരുവൎക്കും തൎക്കം ഉണ്ടായപ്പോൾ മഠാശ്രയത്തിനാൽ നരക പ്രാപ്തി ഉണ്ടെ ന്നൊരുവൻ പറഞ്ഞു.

നരകായമതിന്നെച്ചൽപൌരോഹിത്യംസമാ ചരവൎഷംയാവൽകിമന്യെ നമഠചിന്ത്യാദിനത്രയം.

൩. അന്യമായിട്ടൊരു കാരണം.

സ്ത്രീ എള്ളു കൊടുത്തു എള്ളു മേടിച്ചതു.

ഞാനൊരുവിപ്രന്റെമന്ദിരെചെന്നുടൻ ।
സ്നാനവുംചെയ്തുവസിക്കുംദശാന്തരെ ॥
ചൊന്നാൻഗ്രഹസ്ഥൻഗ്രഹണിയോടിങ്ങൊട്ടു ।
വന്നാലുമൊന്നുണ്ടുവേണ്ടുനമുക്കെടൊ ॥
നാളക്കറുത്തവാവൂട്ടുവാനൊന്നര ।
ണ്ടാളെക്ഷണിച്ചേച്ചുപോന്നുഞാനിന്നെടൊ ॥
എള്ളുപുല്ലാജ്യഭോജ്യാദിസംഭാരങ്ങൾ ।
എല്ലാംവഴിപോലെസംഭരിച്ചീടുക ॥
ചൊല്ലിനാളപ്പോൾഗ്രഹണിയുംനമ്മുടെ ।
ഇല്ലത്തൊരുവസ്തുവില്ലാസംഭാരങ്ങൾ ॥
കോപംകലൎന്നുചൊന്നാൻദ്വിജൻനിന്നുടെ ।
ലോഭംചിതമല്ലപോടിവിലക്ഷണെ ॥
അന്നന്നുകൃത്യംകഴിക്കേണമല്ലാതെ ।
പിന്നെക്കുനാളെക്കുമററന്നാളെക്കെന്നും ॥
അങ്ങിനെസംഭരിക്കുന്നമൎത്ത്യനുമേൽ ।
എങ്ങിനെകൎമ്മമെന്നാരാനറിഞ്ഞിതൊ ॥
പണ്ടൊരുകാട്ടാളനസ്ത്രവുംചാപവും ।
കൊണ്ടുപുറപ്പെട്ടുകാടുപുക്കീടിനാൻ ॥
മാനിനെശസ്ത്രംപ്രയോഗിച്ചുകൊന്നുടൻ ।
താനെചുമന്നുനടന്നുപോകുംവിധൌ ॥
വമ്പനായുള്ളൊരുപന്നിയെകണ്ടുന ।
ല്ലമ്പുപ്രയോഗിച്ചനേരമപ്പന്നിയും ॥
വേടനെച്ചാടിക്കടിച്ചുകൊന്നാശുതാൻ ।
കൂടെപ്പതിച്ചുമരിച്ചുവീണീടിനാൻ ॥
ദംഷ്ട്രികനെന്നുനാമത്തെധരിച്ചൊരു ।
ക്രോഷ്ടാവുമപ്പോളവിടേക്കുവന്നിതു ॥

ഇന്നെക്കുഭക്ഷണംവേടന്റെവിഗ്രഹം |
പിന്നെനാളെക്കുമൃഗത്തിന്റെഭക്ഷണം ||
പന്നിയെക്കൊണ്ടുമറ്റന്നാളുമിങ്ങിനെ |
തിന്നീടുമാറെന്നുറച്ചുമനക്കാമ്പിൽ ||
ഇന്നിനിപ്രാതല്ക്കുവില്ലിന്റെഞാണിതു |
നന്നെന്നുകല്പിച്ചുചെന്നുകടിച്ചുടൻ ||
കുത്തിക്കുഴിയെക്കുലച്ചവിൽജ്യാവിന്മേൽ |
എത്തിക്കടിച്ചവൻഖണ്ഡിച്ചനേരത്തു ||
വില്ലിന്മുനകൊണ്ടുമാറത്തുനല്ലൊരു |
തല്ലുകൊണ്ടപ്പോഴെചത്തുവീണീടിനാൻ ||
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുഞാൻബ്രാഹ്മണി |
അന്നന്നുകൃത്യംകഴിച്ചെചിതംവരൂ ||
എള്ളോടുകൂടെപ്പചിച്ചീടുമോദന |
മെല്ലൊകൃസാരമെന്നുള്ളൊരുസാധനം ||
ആയതിന്നുതിലംകുത്തിത്തൊലികള |
ഞ്ഞായവണ്ണംനീയുണക്കീടെണംപ്രിയെ ||
പിറ്റെദ്ദിനമവളെള്ളുകുത്തിച്ചേറി |
മുറ്റത്തുണക്കുവാൻചിക്കിനില്ക്കുംവിധൌ ||
കുക്കുടംവന്നുതൊട്ടങ്ങുമിങ്ങുംചിന്തി |
ദുഷ്ടമാക്കിച്ചമച്ചോരനന്തരം ||
ശോധനചെയ്യാത്തൊരെള്ളുകൊടുത്തങ്ങു |
ശോധനചെയ്തതിലത്തെവാങ്ങീടുവാൻ ||
ഭാവിച്ചുചണ്ഡാലിമാതാവിനോടങ്ങു |
ചോദിച്ചുമെല്ലെഗൃഹസ്ഥന്ദ്വിജോത്തമൻ ||
എങ്ങുപോവാനുടങ്ങുന്നുനീയെന്നവൻ |
എള്ളുമാറാൻഗമിക്കുന്നുഞാനെന്നവൾ ||
അങ്ങനെയല്ലുഞാൻബോധിച്ചുമറ്റൊരു |
സംഗതികൂട്ടുവാൻപോകുന്നുവെന്നവൻ ||
എന്നതുകൊണ്ടിഹമൂഷികന്റെസ്ഥിതി |
ക്കന്യംപ്രയോജനമുണ്ടെന്നുനിർണ്ണയം ||

ഇത്ഥമ്പറഞ്ഞുഖനിത്രേണഭൂതലെ |
കുത്തികുഴിച്ചൊരുനേരത്തുകാണായി ||
നമ്മുടെപക്കൽപ്രയത്നേനലബ്ധമാം |
സ്വമ്മുള്ളതൊക്കെകരസ്ഥമാക്കീടിനാൻ ||
അന്നുതുടങ്ങിദരിദ്രനായെഷഞാൻ |
ഇന്നുംനിലെക്കുവന്നില്ലെടൊമന്ദര ||
അഷ്ടിയില്ലായ്കകൊണ്ടെന്റെശരീരവും |
പുഷ്ടിയില്ലാതെയായെന്തുചെയ്യാവതും ||
വൃഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽനദികളുംവററീടും |
ഇഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽദ്വിജന്മാരിളപ്പെടും ||
തുഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽമനുഷ്യന്മഹാജളൻ |
കൃഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽവിളവുകുറഞ്ഞുപൊം ||
യഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽനടക്കുമൊവൃദ്ധരും |
സൃഷ്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽപ്രജകളുണ്ടാകുമൊ ||
പട്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽഗൃഹത്തിന്നുറപ്പില്ല |
ചെട്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽമുഴക്കുമൊവാണിഭം ||
കുട്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽപശുക്കൾകറക്കുമൊ |
ചട്ടിയില്ലാഞ്ഞാൽദരിദ്രൻപചിക്കുമൊ ||
കേട്ടുചൂഡാകൎണ്ണനാകുന്നസന്യാസി |
കേവലന്താനെപറയുന്നവാൎത്തകൾ ||
അൎത്ഥമുണ്ടെങ്കിൽസമസ്തജന്തുക്കൾസ |
മൎത്ഥരായീടുമതില്ലാത്തപൂരുഷൻ ||
വ്യൎത്ഥംശരീരംവഹിക്കുന്നുസൎവ്വംനി |
രൎത്ഥമജ്ജീവന്റെജീവസന്ധാരണം ||
നമ്മുടെഭിക്ഷാന്നഭോജിയാംമൂഷികൻ |
സ്വമ്മനശിച്ചതുമൂലംപരവശൻ ||
ദ്രവ്യമുണ്ടെങ്കിലെബന്ധുക്കളുണ്ടാവു |
ദ്രവ്യമില്ലാത്തവനാരുമില്ലാഗതി ||
ഭവ്യനെന്നാകിലുംദിവ്യനെന്നാകിലും |
ദ്രവ്യമില്ലാഞ്ഞാൽതരംകെടുംനിൎണ്ണയം ||

ഏവംപറയുന്നസന്ന്യാസിയെചെന്നു |
സേവിച്ചുജീവനംരക്ഷിക്കുവല്ലടം ||
മററൊരുദിക്കിനുപോകായ്കിൽനമ്മുടെ |
മാററിത്വമിപ്പോഴൊഴികയില്ലെന്നുഞാൻ ||
തെററന്നുചിന്തിച്ചുറച്ചുപുറപ്പെട്ടു |
മുററുംഭവാനെസമാശ്രയിച്ചേനഹം ||
പൊയ്യല്ലിരപ്പാളിയായാൽമഹാകഷ്ടം |
അയ്യോമരിച്ചെങ്കിലാപത്തൊഴിഞ്ഞിതു ||
കയ്യുംപരത്തിപ്പിടിച്ചങ്ങുയാചനം |
ചെയ്യുന്നദീനത്വമോർത്താൽജ്വലിക്കുന്നു ||
തീയ്യിൽപതിച്ചുശരീരംദഹിപ്പിക്കും |
ംരംയൽകുലത്തിൽപിറക്കതന്നെസുഖം ||
കണ്ടഭോഷ്ക്കൊക്കവെജല്പിക്കയെക്കാട്ടിൽ |
മിണ്ടാതൊരേടത്തിരിക്കതന്നെഗുണം ||
കണ്ടപെണ്ണുങ്ങളെദോഷപ്പെടുക്കയിൽ |
ഷണ്ഡനായിട്ടുപിറക്കതന്നെശുഭം ||
ബൌദ്ധനെസ്സേവിച്ചുജീവിക്കയെക്കാട്ടിൽ |
ഊൎദ്ധ്വംവലിച്ചുമരിക്കതന്നെശുഭം ||
ചെമ്മെദരിദ്രനായുത്ഭവിക്കെകൊട്ടിൽ |
അമ്മെക്കുഗൎഭംസ്രവിക്കതന്നെഗുണം ||
രോഗംപിടിച്ചുവപുസ്സിന്റെവക്കത്തു |
വേഗംക്ഷയിച്ചുപൊമെന്നകണക്കനെ ||
ദേഹിയെന്നക്ഷരംചൊല്ലുംജനത്തിന്റെ |
ദേഹത്തിൽനിന്നുമാറുമ്മഹാലക്ഷ്മിയും ||
ലബ്ധമായുള്ളതിൽതൃപ്തിയില്ലാതുള്ള |
ലുബ്ധനൊരിക്കലുംസൌഖ്യമില്ലാസഖെ ||
അല്പമെന്നാലുംലഭിച്ചതിൽസന്തോഷം |
ഉല്പന്നമാകുന്നമാനുഷൻമാനുഷൻ ||
ഇങ്ങിനെയുള്ളൊരുസന്തോഷിയാമവൻ |
എങ്ങുമെചെന്നാൽദുഃഖംവരാനില്ലെടൊ ||

തോലുകൊണ്ടുപാദെചെരിപ്പുള്ളവനു ।
ഭൂലോകങ്ങൾചമ്മസംഭൃതങ്ങളല്ലയൊ ॥
കിട്ടുന്നതിൽതൃപ്തിയുണ്ടെങ്കിൽമാനുഷൻ ।
ഒട്ടുമ്മനഃക്ലേശമില്ലെടൊമന്ദര ॥
എന്നതുകൊണ്ടുഞാനെപ്പൊഴുംവൈരാഗ്യം ।
എന്നുള്ളസൽഗുണംകൈക്കൊണ്ടുസാമ്പ്രതം ॥
ധമ്മമെതെന്നുചോദിച്ചാനൊരുനരൻ ।
നിമ്മലംകാരുണ്യമെന്നതിനുത്തരം ॥
സൌഖ്യമേതെന്നുചോദിച്ചതിനുത്തരം ।
മുഖ്യമ്മഹാവ്യാധികൂടാതെവത്തനം ॥
സാദ്ധ്യമേതെന്നുചോദിച്ചതിനുത്തരം ।
സാധുസംസഗ്ഗേണവൈരാഗ്യസംഭവം ॥
ബോദ്ധ്യമേതെന്നുചോദിച്ചതിനുത്തരം ।
ബുദ്ധ്യാപരാല്പരവിജ്ഞാനമുത്തമം ॥
ശാസ്ത്രംഗ്രഹിച്ചതുകൊണ്ടുമതിയല്ല ।
ശാസ്ത്രോക്തമാചരിക്കാതെഫലംവരാ ॥
എത്രയുംനല്ലകഷായമെന്നാകിലും ।
മാത്രംകുടിക്കാതെരോഗംശമിക്കുമൊ ॥
ഗ്രന്ഥംകരത്തിലുണ്ടായാൽമതിയല്ല ।
ചന്തത്തിലത്ഥംഗ്രഹിച്ചെഫലംവരൂ ॥
അന്ധനായുള്ളവൻദീപംകരത്തിങ്കൽ ।
കുന്തിനടന്നാൽവഴിയറിഞ്ഞീടുമൊ ॥
എന്തിന്നനേകംപറയുന്നതാനെന്റെ ।
ബന്ധുവായെന്നെപ്പൊറുപ്പിക്കിലുത്തമം ॥
തങ്ങടെസ്ഥാനങ്ങൾവിട്ടുപോകുന്നവ ।
ക്കെങ്ങുമെചെന്നാൽസുഖംവരത്തില്ലെടൊ ॥
ദന്തംനഖംകേശമിത്യാദിനല്ലോരു ।
ചന്തമുണ്ടംഗേഷുചേന്നിരിക്കുംവിധൌ ॥
പെട്ടന്നുഗാത്രത്തിൽനിന്നുവിട്ടാലതു ।
തൊട്ടാൽകുളിക്കെണമെന്നുവന്നീലയൊ ॥

എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞിതുമന്ദരൻ |
തന്നുടെദിക്കുവെടിഞ്ഞുപോയീടിലും ||
തെല്ലുമ്മനോദോഷമില്ലാത്തപൂരുഷൻ |
ചെല്ലുന്നദിക്കിൽസുഖിച്ചിരിക്കാല്ലുരം ||
അന്നങ്ങളാകാശഗംഗാതടെനല്ല |
പൊന്നുംസരോജാകരത്തെത്യജിച്ചിങ്ങു ||
മന്നിടന്തന്നിലെപ്പങ്കജപ്പൊയ്കയിൽ |
തന്നെസുഖിച്ചുവസിക്കുന്നതില്ലെയൊ ||
മന്ദതാപവുമ്മഹാവ്യാധിയുംസർവ്വദാ |
സുന്ദരീമാരുമായുള്ളസംസർഗ്ഗവും ||
ജന്മഭൂമിസ്നേഹമെന്നുള്ളതുമ്മഹാ |
ദുർമ്മോഹികൾക്കെഭവിപ്പൂഹിരണ്യക ||
ഉത്സാഹവുംനല്ലവിദ്യയുംബോധവും |
സത്സംഗമങ്ങളുംസൽക്കർമ്മധർമ്മവും ||
ഇങ്ങിനെയുള്ളഗുണങ്ങൾതികഞ്ഞവ |
ർക്കങ്ങുമെചെന്നാലുമല്ലലില്ലേതുമെ ||
തന്നുടെദിക്കെന്നുമന്യദിക്കെന്നുമി |
ധന്യരാംനിങ്ങൾക്കുഭേദമില്ലാദൃഢം ||
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുഞാൻമൂഷിക |
നന്നിഹനമ്മൊട്ടുകൂടെനിവാസവും ||
മേഘത്തണലിലിരുന്നുസുഖിക്കയും |
ശാകാദിസസ്യങ്ങൾകൊണ്ടുമോദിക്കയും ||
യൌവനമുള്ളൊരുനാരിയോടൊന്നിച്ചു |
നിർവ്വേദഹീനംവിനോദിച്ചിരിക്കയും ||
അല്പകാലംകൊണ്ടുനാസ്തിയാമൊട്ടുംവി |
കല്പമില്ലെന്നുധരിച്ചുകൊൾകഭവാൻ ||
കാകൻപറഞ്ഞിതുസത്യംകഥിപ്പതിൻ |
ഏകൻഭവാനേവകൂർമ്മചൂഡാമണെ ||
സത്തുക്കൾക്കാപത്തുവന്നാൽനികത്തുവാൻ |
സത്തുക്കൾതന്നെസമർത്ഥരാകുംദൃഢം ||

ആനക്കുഴിയിൽനിന്നാനയെക്കേറുവാൻ |
ആനയല്ലാതെപിന്നേകനുണ്ടാകുമൊ ||
കുണ്ടുള്ളകായലുന്തോടുമന്വേഷിച്ചു |
കൊണ്ടുനടക്കുന്നമത്സ്യാദിജന്തുക്കൾ ||
വേണ്ടുമ്മധുവുള്ളപുഷ്പങ്ങളിൽചെന്നു |
വണ്ടുംമധുരസമുണ്ടുമേവീടുന്നു ||
രാജഹംസങ്ങളുംരാജീവവൃന്ദത്തിൽ |
ആജീവനാന്തംവസിക്കുന്നമന്ദര ||
എന്നതുപോലെഹിരണ്യന്തവാന്തികെ |
വന്നുവസിക്കുന്നുഞാനുമച്ചുണ്ണുമെ ||

൪. ഘോര പാശത്തിൽ പതിപ്പതിനു എന്തു കാരണം.

ഇത്ഥംപറഞ്ഞങ്ങിരിക്കുംദശാന്തരെ |
ലുബ്ധകാസ്ത്രത്തെഭയപ്പെട്ടൊരുമൃഗം ||
ചിത്രാംഗനെന്നുപേരായവൻവേഗേന |
തത്രാഗമിച്ചൊരുനേരത്തുമന്ദരൻ ||
സ്വാഗതംചോദിച്ചുസല്ക്കാരവുംചെയ്തു |
വേഗതൊഭോജനംനല്കിപ്പറഞ്ഞിതു ||
എങ്ങുന്നുതാനത്രവന്നുമഹാമതെ |
ഞങ്ങടെദിക്കിനെശുദ്ധമാക്കീടുവാൻ ||
പാടവമോടെപറഞ്ഞുചിത്രാംഗനും |
വേടനെപ്പേടിച്ചുമണ്ടിവരുന്നുഞാൻ ||
പ്രൌഢരാംനിങ്ങളെക്കണ്ടനേരംനമു |
ക്കാടലെല്ലാമിന്നുതീൎന്നുകൂൎമ്മേശ്വര ||
മന്ദരൻചൊല്ലിനാനിദ്ദിക്കുതന്നുടെ |
മന്ദിരമെന്നുധരിച്ചുകൊൾകഭവാൻ ||
ഒന്നിനുംദുഃഖമില്ലെന്നോടുകൂടിയാൽ |
ഇന്നുതുടങ്ങിമൽപ്രാണതുല്യൻഭവാൻ ||

ആഖുപ്രവരൻഹിരണ്യനിദ്ദേഹവും |
കാകപ്രവീരനുംരണ്ടുപേർമുന്നമെ ||
അത്രാഗമിച്ചിതുമിത്രഭാവാലിന്നു |
ചിത്രാംഗനാകുംഭവാനുന്തഥാവിധൻ ||
മന്ന്യസുഹൃല്ലാഭസമ്പത്തിനെയൊഴി |
ച്ചന്ന്യസമ്പത്തുസമ്പത്തായ്വരുന്നിതൊ ||
അത്രാന്തരെവനെഭക്ഷണാർത്ഥമ്മുദാ |
ചിത്രാംഗസാരംഗമങ്ങുപോയീടിനാൻ ||
മദ്ധ്യാഹ്നകാലംകഴിഞ്ഞോരനന്തരം |
മന്ദരന്താനുംഹിരണ്യനുംകാകനും ||
എന്തെവരാഞ്ഞുചിത്രാംഗനെന്നിങ്ങിനെ |
സ്വാന്തെവിചാരിച്ചുഖേദിച്ചുമേവിനാർ ||
കാകന്മൃഗത്തെത്തിരഞ്ഞുപുറപ്പെട്ടു |
വേഗംവനാന്തരെചെന്നുനോക്കുംവിധൌ ||
വേടൻകണിവെച്ചചർമ്മപാശെചെന്നു |
ചാടിശരീരവുംകെട്ടുപെട്ടങ്ങിനെ ||
തത്രകിടക്കുന്നചിത്രാംഗനെക്കണ്ടു |
സത്രാസശോകേനചോദിച്ചുവായസം ||
ഘോരപാശത്തിൽപതിപ്പതിനെന്തൊരു |
കാരണംസാരംഗവീരചൂഡാമണെ ||
കാരണംപിന്നെകഥിക്കാംഹിരണ്യനെ |
പാരാതെകൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നീടുകാ ||
ഇത്തരംചിത്രാംഗഭാഷിതംകേട്ടങ്ങു |
സത്വരംകൊണ്ടന്നുമൂഷികാധീശനെ ||
മൂഷികാധീശനുംചോദിച്ചുതന്നുടെ |
വേഷമെന്തിങ്ങിനെബന്ധമായീടുവാൻ ||
ചിത്രാംഗനുംപറഞ്ഞീടിനാനാപന്ന |
മിത്രഭവാനെന്റെപാശംമുറിച്ചാലും ||
അത്യന്തവൈരിയാംവേടൻവരുമ്മുമ്പെ |
നിത്യമല്ലാതുള്ളദേഹവുംകൊണ്ടുനാം ||

അങ്ങൊരുദിക്കിനുമാറിപ്പൂക്കവെ |
സംഗതിയൊക്കപ്പറഞ്ഞുകൊള്ളാംസഖെ ||
പ്രൌഢനായുള്ളഞാനന്തികെനില്ക്കവെ |
വേടനെപ്പേടിക്കരുതെന്നുമൂഷികൻ ||
എങ്കിൽശ്രവിച്ചാലുമെന്നുചിത്രാംഗനും |
ശങ്കാവിഹീനംപറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ ||
ആറുമാസംപ്രായബാലനായുള്ളനാൾ |
കൂറുള്ളമാതാവുവേവെട്ടിരിക്കവെ ||
വേടൻവരുന്നതുകണ്ടുഭയപ്പെട്ടു |
കൂടയുള്ളമൃഗക്കൂട്ടങ്ങൾമണ്ടിനാർ ||
ഓട്ടവാൻകൂടാഞ്ഞുഴലുമെന്നെതദാ |
വേടൻപിടിച്ചങ്ങുകൊണ്ടുപോയീടിനാൻ ||
കേട്ടവരുത്താതെകൊണ്ടുചെന്നാദരാൽ |
നാട്ടുവാഴിക്കവൻകാഴ്ചവെച്ചീടിനാൻ ||
ആട്ടുംപശുക്കളുംരാത്രൌവസിക്കുന്ന |
കൂട്ടുതുറന്നതിലാക്കിനാന്മന്നവൻ ||
പുല്ലുംജലവുംനമുക്കുനല്കീസദാ |
തെല്ലുമമുഷിക്കാതെനമ്മെവളൎത്തിതു ||
ഏകദാരാത്രൌശയിക്കുന്നനേരത്തു |
മേഘശബ്ദംകേട്ടുസന്തുഷ്ടനായിഞാൻ ||
താനെമനോരഥംചിന്തിച്ചുചൊല്ലിനേൻ |
ഞാനേവമെന്നാൾപാൎക്കേണ്ടുദൈവമെ ||
കാനനെവൃഷ്ടിചൊരിയുന്നനേരത്തു |
ഞാനനേകംമൃഗക്കൂട്ടത്തിലൊന്നിച്ചു ||
കൂടിച്ചരിക്കയുംചാടിക്കളിക്കയും |
ഓടിത്തിരിക്കയുംതേടിനടക്കയും ||
എന്നുള്ളലീലാവിധങ്ങൾക്കഹൊനമു |
ക്കെന്നുവാൻസംഗതികൂട്ടുന്നുദൈവമെ ||
എന്നുഞാന്താനെപറഞ്ഞതുഭൂപാല |
നന്ദനൻകേട്ടിങ്ങെഴുന്നെള്ളിനിന്നുടൻ ||

നാലുഭാഗംനോക്കിയാരെയുംകണ്ടില്ല |
ബാലസാരംഗംമനുഷ്യരെപ്പോലൊരു ||
വാക്കുപറകയൊഎന്തൊരുവിസ്മയം |
പേക്കലദേവതാവന്നുബാധിക്കയൊ ||
പേക്കൂത്തുകാട്ടുംപിശാചുകൾവന്നിങ്ങു |
രാക്കൂററിൽമാനിനെക്കൊണ്ടുമിണ്ടിക്കയൊ ||
നീതിജ്ഞനെങ്കിലുമിങ്ങിനെശങ്കിച്ചു |
ഭീതിജ്വരംപിടിപെട്ടുവിറച്ചുകൊ ||
ണ്ടന്തഃപുരത്തിൽപതുക്കെപ്രവേശിച്ചു |
സന്തപ്തനായിശ്ശയിച്ചുനൃപാത്മജൻ ||
പെയ്യുംപിരാന്തുംപറഞ്ഞുതിരുമേനി |
കായുന്നിതെന്തൊരുകഷ്ടമെന്നിങ്ങിനെ ||
സേവകന്മാരുംജനനിയുമുണ്ണിക്കു |
ദേവതാപീഡയെന്നോൎത്തുഗണികനെ ||
കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടന്നുപ്രശ്നവുംവെപ്പിച്ചു |
കേട്ടുവിചാരന്തുടൎന്നോരനന്തരം ||
ദൈവജ്ഞനാമൊരുവിദ്വാനുരചെയ്തു |
വൈവശ്യമെന്തിനുരാജപുത്രവിഭൊ ||
മൎത്ത്യരെപ്പോലെമൃഗങ്ങളുമ്മന്ത്രിക്കും |
അത്യന്തസങ്കടെശങ്കകൂടാതവർ ||
ഗൂഢസ്ഥലങ്ങളിൽതന്റെമനോരാജ്യം |
ഊഢപ്രമോദംകഥിക്കുമ്മൃഗങ്ങളും ||
എന്നതുകേട്ടുഭയപ്പെടേണ്ടാഭവാൻ |
ഇന്നുതുടങ്ങിജ്വരംശമിക്കുന്ദൃഢം ||
തത്വംഗ്രഹിച്ചൊരുനേരംകുമാരനും |
ചിത്തന്തെളിഞ്ഞുപനിയുംശമിച്ചതു ||
അന്നേരമെവന്നുകെട്ടഴിച്ചാദരാൽ |
എന്നെയുംമോചിച്ചയച്ചുനൃപാത്മജൻ ||
അങ്ങിനെബാല്യകാലത്തുനമുക്കൊരു |
സംഗതിയുണ്ടായിബദ്ധനായീട്ടുവാൻ ||

അന്നങ്ങനുഭൂതമായുള്ളബന്ധനം |
ഇന്നുംനമുക്കുഭവിച്ചുഹിരണ്യക ||
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുശരീരികൾക്കി |
ന്നതെവന്നുഭവിപ്പുവെന്നില്ലെടൊ ||

൫. ബന്ധു എന്ന രണ്ടു അക്ഷരം.

അങ്ങിനെതമ്മിൽപറഞ്ഞിരിക്കുംവിധൌ |
തങ്ങടെബന്ധുവാംകൂൎമ്മാധിരാജനും ||
ബന്ധുവൃത്താന്തംഗ്രഹിപ്പാൻപുറപ്പെട്ടു |
ബന്ധനസ്ഥാനത്തുചെന്നിരുന്നീടിനാൻ ||
അപ്പോൾപറഞ്ഞുഹിരണ്യകൻഹന്തതാൻ |
ഇപ്പോളിവിടേക്കുവന്നതുനന്നല്ല ||
കണ്ടകൻവേടൻപോൽവരുന്നേരംഞങ്ങൾ |
മണ്ടിത്തിരിപ്പാൻസമൎത്ഥരല്ലൊസഖെ ||
തോയത്തെവിട്ടുകരെക്കുസഞ്ചാരമി |
ത്തോയത്തിലുള്ളഭവാന്മാൎക്കുസങ്കടം ||
മന്ദസഞ്ചാരിയാകുംഭവാനെശ്ശഠൻ |
വന്നുപിടിക്കയില്ലല്ലീമഹാമതെ ||
മന്ദരൻചൊല്ലിനാനെന്തുചെയ്യാവതു |
മന്ദഭാഗ്യത്വംനമുക്കുവരുമെങ്കിൽ ||
വന്നതുവന്നുഭവാന്മാരെവേൎപ്പിരി |
ഞ്ഞങ്ങുവസിപ്പാനെളുതല്ലിനിക്കെടൊ ||
ബന്ധുക്കളോടുവേർപെട്ടാൽമനസ്സുമ |
ങ്ങന്ധമായീടുംവിഷാദമാമംബുധൌ ||
മജ്ജനംചെയ്യുമ്മമത്വമേറീടുന്ന |
സജ്ജനത്തിന്റെസ്വഭാവമേവംസഖെ ||
എന്നുപറഞ്ഞങ്ങിരിക്കുന്നനേരത്തു |
വന്നുകൃതാന്തനെപ്പോലെകിരാതനും ||
അപ്പോൾഹിരണ്യൻമൃഗത്തിന്റെപാശവും |

കെല്പോടുകണ്ടിച്ചുമണ്ടിത്തിരിച്ചിതു ||
ചിത്രാംഗസാരംഗവുമ്മഹാകാകനും |
തത്രനിന്നാശുഗമിച്ചൊളിച്ചീടിനാർ ||
മന്ദന്നടക്കുന്നമന്ഥരക്കൂർമ്മത്തെ |
വന്നുപിടിച്ചുവനചരൻവേഗെന ||
വില്ലിന്റെഞാണുകൊണ്ടാശുബന്ധിച്ചൊരു |
കല്ലിന്റെചോട്ടിലുറപ്പിച്ചുവെച്ചുടൻ ||
മറ്റൊരുജന്തുവെചെന്നുകൊന്നീടുവാൻ |
മറ്റൊരുദിക്കിനുപോയൊരനന്തരം ||
കാകൻമൃഗംമൂഷികൻമൂവരുന്തദാ |
ശോകമ്മുഴുത്തുകരഞ്ഞുവിരഞ്ഞുടൻ ||
അന്തികെവന്നൊരുനേരത്തുമന്ഥരൻ |
യന്ത്രിതനായ്ക്കിടന്നേവമുരചെയ്തു ||
എന്തിനുകേഴുന്നുബന്ധുക്കളെനിങ്ങൾ |
എന്തിങ്ങുസങ്കടംനിങ്ങൾജീവിക്കവെ ||
ബന്ധുവെന്നിങ്ങിനെരണ്ടക്ഷരംജഗൽ |
ബന്ധുവാംസ്രഷ്ടാവുകല്പിച്ചതല്ലയൊ ||
പുത്രൻസഹോദരൻമാതാജനകൻക |
ളത്രവുംഭൃത്യനുമാപത്സമാഗമെ ||
മിത്രങ്ങളെപ്പോലുപകരിക്കില്ലതു |
സത്യമതോക്തപുരാണെസാരങ്ങളിൽ ||
മിത്രന്റെപുത്രനാംസുഗ്രീവവാനരൻ |
മിത്രഭാവേനവത്തിക്കകൊണ്ടല്ലയൊ ||
മിത്രവംശോത്ഭവൻശ്രീരാമഭദ്രനും |
വൃത്രാരിവൈരിയാംരാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രന്റെ ||
വക്ത്രങ്ങൾപത്തുംശരംകൊണ്ടുഖണ്ഡിച്ചു |
ധാത്രീതലന്തന്നിലിട്ടുരുട്ടിത്തദാ ||
പത്രികൾക്കാഹാരമാക്കിച്ചമച്ചുജ |
ഗത്ത്രയത്രാണവുംചെയ്തിതുരാഘവൻ ||
എന്നതുകൊണ്ടുസുഹൃല്ലാഭമിങ്ങിനെ |

വന്നതുകൊണ്ടുനമുക്കുവിപത്തിനു ||
സംഗതിയില്ലിഹസംശയമില്ലെടൊ |
മംഗലന്തന്നെഭവിക്കുംക്രമെണമെ ||
തത്രാന്തരെഹിരണ്യാഖ്യനാംമൂഷികൻ |
ചിത്രാംഗവായസന്മാരോടുചൊല്ലിനാൻ ||
ചിത്രാംഗസാരംഗവീരഭവാൻചെന്നു |
മിത്രാംഗരക്ഷണംചെയ്വാൻസരസ്സുടെ ||
ചത്തപോലെകിടന്നീടെണമന്നേരം |
എത്തുന്നവേടനെച്ചെണ്ടകൊട്ടിക്കേണം ||
കാകഭവാനുംമൃഗത്തിൻെറമേലിരു |
ന്നാകുലംകൂടാതെകൊക്കിനുനകൊണ്ടു ||
കൊത്തുന്നപോലെനടിക്കെണമന്നേരം |
അത്യന്തമൂഢനാംവേടൻമൃഗമിതു ||
ചത്തുവെന്നോൎത്തുകൃതാൎത്ഥനായ്പന്നീടും |
ഉത്താനബുദ്ധികൾക്കുണ്ടൊവിവേകവും ||
കാണിനേരംകൊണ്ടുകൎമ്മത്തെബന്ധിച്ച |
ഞാണുംകടിച്ചുഖണ്ഡിക്കുന്നതുണ്ടുഞാൻ ||
മന്ദരൻവാപിയിൽചാടിമുങ്ങുംദ്രുതം |
മന്ദനാംവേടൻഗ്രഹിക്കയുമില്ലെടൊ ||
ഉള്ളിൽപ്രസാദേനമാനിനെകെട്ടുവാൻ |
വള്ളിയുംകണ്ടിച്ചുകൊണ്ടുവനചരൻ ||
വന്നടുക്കുമ്പൊനാമങ്ങുമൂവരും |
മന്ദെതരമ്മണ്ടിമാറിത്തിരിക്കയും ||
ഇത്ഥംപറഞ്ഞവൎക്കുപ്രകാരന്തന്നെ |
സിദ്ധമായ്വന്നിതുസിദ്ധാന്തമൊക്കവെ ||
ആയതുനേരത്തുവന്നുവേടന്മൃഗം |
ചത്തുപോയെന്നുനിനെച്ചുസന്തുഷ്ടനായി ||
ആയതമായുള്ളവള്ളികൾകൊണ്ടുഞാൻ |
കായമശേഷംവരിഞ്ഞുമൃഗത്തിനെ ||
കെട്ടിയെടുത്തങ്ങുകൊണ്ടുപോവെനെന്നു |

അഷ്ടിക്കുറച്ചുപുറപ്പെട്ടുകാനനെ ||
കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞുകിടക്കുന്നവള്ളികൾ |
വെട്ടിച്ചിതംവരുത്തിത്തുടങ്ങീടിനാൻ ||
സാരത്വമുള്ളോരുകാകനുമാഖുവും |
സാരംഗവീരനുമ്മൂന്നുപേരുന്തദാ ||
മന്ദേതരമ്മണ്ടിയോടിഗമിച്ചിതു |
മന്ദരകൂർമ്മവുംവാരിജലന്തന്നിൽ ||
മുങ്ങിത്തിരിച്ചങ്ങുബന്ധുക്കൾമൂവരും |
സംഗിച്ചിരിക്കുന്നസംകേതഭൂമിയിൽ ||
ചെന്നങ്ങുകൂടിസുഖിച്ചുഗമിച്ചാശു |
തങ്ങടെദിക്കിനെപ്രാപിച്ചുമേവിനാർ ||
ഒന്നുംലഭിക്കാഞ്ഞുകുണ്ഠിതംപൂണ്ടങ്ങു |
ചെന്നുഗൃഹംപുക്കുമൂഢനാംവേടനും ||
മന്ദരംകാകന്മൃഗവുംഹിരണ്യനും |
മന്ദിരംപ്രാപിച്ചുമന്ദേതരോത്സവം ||
നാലുപേരുംകൂടിലാളിച്ചുമേളിച്ചു |
ലീലാവിലാസേനവാണെയഥാസുഖം ||
ഇത്ഥംസുഹൃല്ലാഭമെന്നുള്ളതന്ത്രവും |
സിദ്ധംസമസ്തംസമാപ്തംശുഭംശുഭം ||

ഇതി ദ്വിതീയ തന്ത്രം സമാപ്തം.

തൃതീയ തന്ത്രമാം സന്ധിവിഗ്രഹം.

൧. തദ്വിധന്മാരെ ചെററും വിശ്വസിക്കരുത.

അന്തികെവരികെടൊശാരികെമൂന്നാന്തന്ത്രം |
സന്ധിവിഗ്രഹമെന്നചൊന്നതുകഥിക്കന്നീ ||
സോമശൎമ്മാഖ്യദ്വിജൻഭൂമിപാത്മജന്മാരെ |
സാമപൂൎവ്വമാംനയംബോധിപ്പിച്ചുരചെയ്തു ||
സന്ധിവിഗ്രഹമാകുന്തന്ത്രത്തിലാദ്യശ്ലോകെ |
ബന്ധിച്ചോരൎത്ഥംകേട്ടുകൊൾ്കെടൊബാലന്മാരെ ||
മുന്നമെതന്നെമഹാശത്രുവാംജനംവന്നു |
തന്നുടെസുഹൃത്ഭാവംപൂണ്ടുമേവുന്നാകിലും ||
തദ്വിധന്മാരെചെററുംവിശ്വസിക്കരുതെന്നു |
തന്ത്രവേദികൾപറഞ്ഞീടുന്നുശിശുക്കളെ ||
കാകന്മാർമുന്നമുലൂകങ്ങടെവാസസ്ഥാനം |
ആകവെദഹിപ്പിച്ചുഭസ്മമാക്കിനാരെല്ലൊ ||
തൽപ്രകാരത്തെകേൾപ്പാനിച്ഛിച്ചുകുമാരന്മാർ |
വിപ്രസത്തമനുരചെയ്തിതുവഴിപോലെ ||
പണ്ടൊരുമഹാവനന്തന്നിലങ്ങൊരുദിക്കിൽ |
ഉണ്ടൊരുവടവൃക്ഷമെത്രയുമ്മഹത്തരം ||
കൊണ്ടൽതന്നിറംപോലെനീലയാംപത്രാവലി |
കൊണ്ടഹൊമുഴുത്തൊരുകൊമ്പുകൾകനംകൊണ്ടു ||
താണുപോമെന്നുള്ളൊരുശങ്കകൊണ്ടന്നുതോന്നും |
തൂണുപോൽചുഴലവുംവേടുകൾനിലത്തൂന്നി ||
കാടുകൾക്കൊരൊപുരകെട്ടിയപോലെനാലു |
കോടുകളൊക്കെമ്മൂടിക്കൊണ്ടഹൊനിന്നീടുന്നു ||

കൂട്ടകാൾകൂട്ടിപ്പക്ഷിക്കൂട്ടങ്ങൾചുററുമ്മഹാ ।
കോടരങ്ങളിൽനിറഞ്ഞെപ്പോഴുംപാൎത്തീടുന്നു ॥
പോട്ടുകൾതന്നിൽബഹുസൎപ്പങ്ങൾതങ്ങൾക്കുള്ള ।
വീടുകളാക്കിക്കൊണ്ടുസന്തതമ്മേവീടുന്നു ॥
മേഘമാൎഗ്ഗത്തോളമങ്ങുയൎന്നപേരാലിന്മേൽ ।
മേഘവൎണ്ണനെന്നൊരുകാകലോകാധിനാഥൻ ॥
ആകുലംവിനാബഹുകാകസൈന്യങ്ങളോടും ।
സാകമദ്ധ്യാംക്ഷശ്രേഷ്ഠൻസൈ്വരമായിവാണീടുന്നു ॥
ചാരുവാംപേരാൽമരന്തന്നിൽനിന്നരക്കാതം ।
ദൂരവെയൊരുമഹാശ്വത്ഥപാദപന്തന്നിൽ ॥
കൌശികാഖ്യങ്ങളാകുംപക്ഷിവൃന്ദങ്ങൾക്കെല്ലാം ।
ംരംശനാമമൎദ്ദനനെന്നുപേരായുള്ളവൻ ॥
തത്രമേവുന്നുബഹുമൂങ്ങാക്കൂട്ടങ്ങളോടെ ।
രാത്രിയിൽകണ്ണുകാണ്മാൻദണ്ഡമില്ലവർകൾക്കു ॥
വായസങ്ങൾക്കുരാത്രൌകണ്ണുകൊണ്ടുഫലമില്ല ।
കൌശികങ്ങൾക്കുപകൽകൺകൊണ്ടുഫലംനാസ്തി ॥
രണ്ടുകൂട്ടക്കാരവർതങ്ങളിൽമഹാവൈരം ।
കണ്ടുവെന്നാകിൽതമ്മിലപ്പോഴെകൊത്തിക്കൊല്ലും ॥
തങ്ങളിൽകണ്ടെത്തുവാൻസംഗതിവരായ്കയാൽ ।
അങ്ങിനെജീവിച്ചിരിക്കുന്നിരുകൂട്ടക്കാരും ॥
ഏകദാരജനിയിൽവീൎയ്യവാനമൎദ്ദനൻ ।
കാകവൃന്ദത്തെകുലചെയ്യതിന്നൊരുമ്പെട്ടു ॥
തൽക്ഷണംലക്ഷംമൂങ്ങാക്കൂട്ടങ്ങളോടുംപേരാൽ ।
വൃക്ഷത്തെപ്രവേശിച്ചുവളഞ്ഞുചുഴലവും ॥
കണ്ണുകാണാതുള്ളൊരുകാകവൃന്ദത്തെകൊത്തി ।
ഖണ്ഡിച്ചുകുലചെയ്തുചണ്ഡമാംകോപത്തോടെ ॥
മേഘവൎണ്ണനുന്തന്റെമന്ത്രിവീരന്മാരാകും ।
കാകന്മാരഞ്ചുപേരുമേതാനുംപ്രജകളും ॥
തെററന്നുഭയപ്പെട്ടുമററൊരുമരഞ്ചെന്നു ।
പററിനിന്നൊരുവൎണ്ണംചാകാതെശേഷിച്ചിതു ॥

പിറെറന്നാൾപുലർകാലെവന്നിങ്ങുവടമേറി |
ചുററുമങ്ങിരുന്നവർകാൎയ്യത്തെവിചാരിച്ചു ||
അഞ്ചുപേർസ്വരൂപികൾമന്ത്രികൾമനക്കാമ്പിൽ |
ചഞ്ചലംകൂടാതവർസ്വാമിയെപ്രണമിച്ചു ||
ഏകനങ്ങുദ്ദീപകൻരണ്ടാമൻസന്ദീപകൻ |
മൂന്നാമൻപ്രദീപകൻനാലാമനാദീപകൻ ||
അഞ്ചാമൻചിരഞ്ജീവിയിങ്ങിനെസചിവന്മാർ |
അഞ്ചുപേർസമൎത്ഥന്മാരെല്ലാരുമിരിക്കുമ്പോൾ ||
ആരെയുംഭേദംകൂടാതാസ്ഥയാമേഘവൎണ്ണൻ |
ധീരതകൊണ്ടുപറഞ്ഞീടിനാന്മനോഗതം ||
മന്ത്രിവീരന്മാരാകുംനിങ്ങടെനിഗൂഢമാം |
മന്ത്രശക്തികൊണ്ടല്ലൊനമ്മുടെരാജ്യങ്ങളിൽ ||
സ്ഥാനവുമ്മാനങ്ങളുമങ്കവുഞ്ചുങ്കങ്ങളും |
ഊനമെന്നിയെവൎത്തിച്ചിങ്ങിനെചേൎന്നീടുന്നു ||
ഇക്കാലംശത്രുക്കൾവന്നിങ്ങിനെബഹുതരം |
ധിക്കാരംപ്രവൃത്തിച്ചുനിഗ്രഹമേററംചെയ്തു ||
വന്നതുവന്നുയിനിമേല്പെട്ടുപരിഭവം |
വന്നുപോകാതെവൈരിനിഗ്രഹംചെയ്തുകൊൾവാൻ ||
എന്തിനിനല്ലുനമുക്കെന്നതുമനക്കാമ്പിൽ |
ചിന്തിച്ചുപറഞ്ഞാലുംമന്ത്രിപുംഗവന്മാരെ ||
എന്നതുകേട്ടുപറഞ്ഞീടിനാനുദ്ദീപകൻ |
എന്നുടെമതമുള്ളിൽതോന്നിയതുണൎത്തിക്കാം ||
ഉഗ്രവിക്രമന്മാരാംശത്രുക്കൾവന്നുനേൎത്താൽ |
നിഗ്രഹംചെയ്തുജയിച്ചീടുകപരാധീനം ||
മറെറാരുദിക്കിൽമാറിപ്പാൎക്കയെന്നതുകൊള്ളാം |
മറെറാരുബലവാനെസ്സേവചെയ്കിലുംകൊള്ളാം ||
വന്നുപദ്രവിക്കുന്നവൈരിയെതന്നെശീഘ്രം |
ചെന്നങ്ങുസമാശ്രയംചെയ്കയെന്നാലുംകൊള്ളാം ||
ഇങ്ങിനെമൂന്നുനയംദുൎബ്ബലന്മാൎക്കുയോഗ്യം |
തിങ്ങിനബലമുള്ളവൈരികൾവരുന്നേരം ||

ചൊല്ലിനാൻസദ്ദീവകനിദ്ദേഹമ്പറഞ്ഞതു |
നല്ലൊരുനീതിമാൎഗ്ഗമെങ്കിലുംചിതംവരാ ||
തന്നുടെരാജ്യംവെടിഞ്ഞന്യദിക്കിനുപോകും |
മന്നവന്മാരുംപിന്നെശപാക്കളുമൊരുപോലെ ||
നാട്ടിലങ്ങിരിക്കുമ്പോൾനല്ലവന്താനുമ്മരു |
നാട്ടിലായ്വരുന്നേരമെല്ലാൎക്കുംപരിഹാസം ||
കൈക്കലുള്ളതുംവിററുതിന്നൊക്കെവകയാക്കി |
ദുഷ്ടസ്ഥലങ്ങളിൽദുഃഖിച്ചുതനിക്കൊരു ||
ചെക്കനുംകൂടെചൊൽക്കീഴില്ലാതായ്വരുംക്രമാൽ |
അക്കണെക്കാകുംനാട്ടുവിട്ടുപോകുന്നൃപൻ ||
കട്ടിലുംവിട്ടുകലഹിക്കുന്നപുരുഷനെ |
കെട്ടിയപെണ്ണുംകൂടപ്പെട്ടന്നുവെടിഞ്ഞീടും ||
തന്നുടെപ്രജകളുംരാജ്യവുന്നഗരവും |
എന്നുള്ളപദാൎത്ഥങ്ങളൊന്നുമെചിന്തിക്കാതെ ||
മാററാനെക്കണ്ടപ്പോഴെമണ്ടിയങ്ങൊളിച്ചഹൊ |
മറെറാരുദിക്കിൽപോകുമ്മന്നവന്മാൎക്കുപിന്നെ ||
തങ്ങടെനാട്ടിൽവന്നുവസിപ്പാൻതാനുള്ളന്നും |
സംഗതിവരികയില്ലെന്നതുബോധിക്കേണം ||
എന്നതുകൊണ്ടുരാജ്യംവിട്ടുപോകരുതെന്ന |
ങ്ങെന്നുടെപക്ഷമെന്നുപറഞ്ഞുസദ്ദീപകൻ ||
ഉക്തവാൻപ്രദീപകൻനമ്മുടെപക്ഷംപിന്നെ |
ശക്തിമാനായുള്ളൊരുശത്രുവന്നെതൃക്കുമ്പോൾ ||
വാൎശ്ശത്തുംചൊല്ലുംപോലെകേട്ടുകൊണ്ടദ്ദേഹത്തെ |
സംശ്രയിച്ചിട്ടുന്തന്റെരാജ്യത്തെരക്ഷിക്കേണം ||
ബാലരുംവൃദ്ധന്മാരുംസ്ത്രീകളുംദീനന്മാരും |
കാലിനുമുടക്കുള്ളോർകണ്ണുകാണാതുള്ളവർ ||
ഇങ്ങിനെബഹുവിധംരാജ്യവാസികളെല്ലാം |
എങ്ങിനെപൊറുക്കുന്നുമന്നവൻമണ്ടിപ്പോയാൽ ||
ആയതുവിചാരിക്കാതോടുന്നൃപൻദൂരെ |
പോയെന്നാലെങ്ങുംപിന്നെപ്പൊറുകയില്ലാദൃഢം ||

നാട്ടിലെപ്രജകൾക്കുതങ്ങളെദണ്ഡിപ്പിച്ചു ।
കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരാനുത്സാഹമുണ്ടാകില്ല ॥
വിശ്രുതന്മാരായുള്ളഭൂപാലന്മാരെച്ചെന്ന ।
ങ്ങാശ്രയിച്ചതുകൊണ്ടുഹാനിയുംവരാനില്ലാ ॥
ഗംഗയുന്താനെചെന്നുസാദരംസമുദ്രത്തെ ।
സംഗിച്ചുസേവിച്ചീടുന്നില്ലയൊകാകേശ്വര ॥
സ്വാമിയെക്കൂപ്പിത്തൊഴുതീടിനാനാദീപകൻ ।
സാമദാനാദിനമുക്കൊട്ടുമെമതമല്ല ॥
ചണ്ഡരാമുലൂകന്മാരിജ്ജനങ്ങൾക്കരാത്രൌ ।
കണ്ണുകാണ്കയില്ലെന്നുകല്പിച്ചുനിർമ്മര്യാദം ॥
നമ്മെവന്നുപദ്രവംചെയ്യുതുചിന്തിച്ചാലും ।
ദുർമ്മദന്മാരെച്ചെന്നുസേവിപ്പാൻചിതമുണ്ടൊ ॥
അണ്ഡജാധമന്മാരാമക്കൂട്ടക്കാക്കൾപകൽ ।
കണ്ണുകാണ്കയില്ലെന്നുതമ്പുരാനോക്കുന്നില്ലെ ॥
കാകസംഘത്തെയോഗന്തികെച്ചുപകൽചെന്നാൽ ।
ആകവെകൊത്തിക്കൊന്നുപോന്നുകൊള്ളരുതായൊ ॥
ഇങ്ങിനെനാലുമന്ത്രപ്രൌഢന്മാരുടെമതം ।
സംഗ്രഹിച്ചനന്തരംവായസാധീശന്മുദാ ॥
അർത്ഥശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാമഭ്യസിച്ചവററിലു ।
ള്ളർത്ഥത്തെവെളിവാക്കിച്ചൊല്ലുവാൻസമർത്ഥനാം ॥
മന്ത്രിപുംഗവൻചിരഞ്ജീവിതന്മനോഗതം ।
മന്ത്രമെന്തെന്നുചോദ്യഞ്ചെയ്യപ്പോളവഞ്ചൊന്നാൻ ॥
നാലുപേരമാത്യന്മാരൊന്നിച്ചുപറഞ്ഞതു ।
നാലുമാർഗ്ഗമെന്നാലുന്നന്നിതുവഴിനാലും ॥
എന്നതിൽവിശേഷിച്ചൊന്നങ്ങോട്ടുഗ്രഹിപ്പിപ്പാൻ ।
മന്ദനാമടിയനുമാനസെതോന്നുന്നില്ല ॥
എങ്കിലുമൊരുവിധംശാസ്ത്രമങ്ങറിയിക്കാം ।
എന്നുടെഗ്ഗുരുക്കന്മാരഭ്യസിപ്പിച്ചവഴി ॥
മന്ത്രഗോപനത്തോളമാവശ്യമ്മററില്ലെന്നു ।
മന്ത്രിപുംഗവന്മാരുംസ്വാമിയുംബോധിക്കേണം ॥

കുംഭങ്ങൾപിളൎക്കുമ്പൊളായതിന്നകത്തുള്ളോർ |
അംഭസ്സുചൊൎന്നുചൊൎന്നുനാസ്തിയായ്വരുമല്ലോ ||
കേവലംചാൎച്ചക്കാരെഗൂഢമായുള്ളമന്ത്രം |
കേൾപ്പിച്ചുതുടങ്ങിയാൽമന്ത്രഭംഗവുംവരും ||
ചേൎച്ചക്കാർപലരുണ്ടാമായവൎകൾക്കഞ്ചില |
ചാൎച്ചക്കാരവരുടെവേഴ്ചക്കാരൊരുകൂട്ടം ||
ചേൎച്ചക്കാരവൎക്കുള്ളചാൎച്ചക്കാരവരുടെ |
വേഴ്ചക്കാരെന്നുവേണ്ടാകെട്ടുകെട്ടൊരുപോലെ ||
ഗൂഢസംസാരംനാട്ടിലൊക്കവെവെളിവായാൽ |
കൂടലർകുലംബലപ്പെട്ടുപോമതുമൂലം ||
സന്ധിവിഗ്രഹംയാനമാസനംദ്വൈധീഭാവം |
ആശ്രയംനയങ്ങളിച്ചൊന്നതുനാലുംരണ്ടും ||
സാരമാമ്മന്ത്രത്തിന്നുമംഗങ്ങളഞ്ചാകുന്നു |
കാൎയ്യമാരംഭിപ്പാനുള്ളുപായംപ്രഥമാംഗം ||
വിത്തവുംപുരുഷകാരങ്ങളുംസ്വരൂപിപ്പാൻ |
ഉത്തമംവിചാരമെന്നുള്ളതുരണ്ടാമംഗം ||
ദേശകാലങ്ങൾവിചാരിപ്പതുമൂന്നാമംഗം |
നാശത്തിൻപ്രതിക്രിയാചിന്തനംനാലാമംഗം ||
കാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തെക്കുറിച്ചുദ്യോഗമഞ്ചാമംഗം |
കാൎയ്യസാരജ്ഞന്മാർപണ്ടിങ്ങിനെപറയുന്നു ||
സാമവുംദാനംഭേദംദണ്ഡവുമുപായങ്ങൾ |
സാമോപായികന്മാൎക്കുസാദ്ധ്യങ്ങളിവയെല്ലാം ||
ഉത്സാഹശക്തിപ്രഭുശക്തിയുമ്മന്ത്രശക്തി |
മത്സ്വാമിഗ്രഹിക്കേണമീദൃശന്നീതിശാസ്ത്രം ||
സംഗരംചെയ്വാനിപ്പോൾസാമൎത്ഥ്യന്നമുക്കില്ല |
സംഗരത്തിന്നുള്ളൊരുകാലവുംവന്നീലിപ്പോൾ ||
ആഹവംചെയ്യീല്ലെന്നാൽനിശ്ചയംമൃതിയെന്നും |
ആഹവംചെയ്യാൽമൃത്യുസംശയമെന്നുവരും ||
അങ്ങിനെയുള്ളെടത്തുസംഗരന്തന്നെവേണം |
ഇങ്ങിപ്പോളപ്രകാരമാവശ്യംവന്നില്ലല്ലോ ||

നമ്മുടെരിപുക്കളാംകൌശികന്മാൎക്കമിപ്പോൾ ।
നമ്മെക്കാൾബെലവീൎയ്യംവിത്തസമ്പത്തുമേറും ॥
എന്നതുകൊണ്ടുബകോടത്തിന്റെധൎമ്മംകൈക്കൊ ।
ണ്ടൊന്നുമെഭാവിക്കാതെനിന്നുകൊണ്ടനുക്രമാൽ ॥
സംഗതിവരുന്നേരംസിംഹധൎമ്മത്തെപൂണ്ടു ।
സംഗരെരിപുക്കളെസംഹരിക്കയുംചെയ്യാം ॥
വൎദ്ധനംരിപുക്കൾക്കുതങ്ങൾക്കുശക്തിക്ഷയം ।
ബുദ്ധികൊണ്ടിതുരണ്ടുമോൎക്കാതെപുറപ്പെട്ടു ॥
യുദ്ധത്തിന്നൊരുമ്പെട്ടുചെല്ലുന്നൊരവിവേകി ।
ക്കൌദ്ധത്യമ്മാറുമെന്നല്ലൎദ്ധപമായ്യുണ്ടിപ്പോരും ॥
വൈരികൾദൂരസ്ഥന്മാരെങ്കിലുമവരുടെ ।
ഗൌരവംനിലെപ്പിക്കമുല്ക്കൃഷ്ടമഹീപാലൻ ॥
എത്രയുംവികൃഷ്ടനായുള്ളവൻസമീപത്തെ ।
ശത്രുവെപ്പോലുംജയിച്ചീടുവാനാളല്ലല്ലൊ ॥
ദൂരവെവന്നങ്ങുദിച്ചീടുന്നദിവാകരൻ ।
പാരിലെതിമിരങ്ങളൊക്കവെനീക്കീടുന്നു ॥
അല്പമാംപ്രദീപത്തെകത്തിച്ചാലടുക്കെയു ।
ള്ളന്ധകാരവുംനിഴൽപിടിച്ചുനില്ക്കയുള്ളു ॥
ശത്രുക്കളുടെശക്തിവൎദ്ധിക്കുംകാലംധീരൻ ।
കുത്രചിൽക്ഷമിച്ചിരുന്നീടുകതന്നെനല്ലു ॥
തത്രവൈരികൾക്കല്പന്താഴ്ചകാണുമ്പോൾതന്റെ ।
മിത്രസമ്പത്തുകൂടിച്ചെന്നങ്ങുനേൎത്തീടേണം ॥
ധീരന്മാരായുള്ളൊരുമേദിനീപാലന്മാൎക്കു ।
ചാരന്മാർകണ്ണാകുന്നുദൂതന്മാർവദനവും ॥
മന്ത്രമെന്നതുചട്ടബുദ്ധിതാനസ്ത്രങ്ങളും ।
മന്ത്രികളകമ്പടികൂട്ടുവാന്മാത്രംകൊള്ളാം ॥
ജൃംഭിച്ചുമേവുംരിപുശ്രീയാകുംഭുജംഗിയെ ।
സ്തംഭിപ്പിപ്പതിന്നൊരുമന്ത്രമായ്യതുമന്ത്രം ॥
അങ്ങിനെയുള്ളമന്ത്രംഛിദ്രിച്ചുപോയെന്നാകിൽ ।
എങ്ങുമെനിലനില്പാൻകെല്പുമില്ലാതായ്യതും ॥

സ്വായത്തസിദ്ധിസചിവായത്തസിദ്ധിയെന്നും ।
നായകന്മാരെന്നുമുഭായത്തസിദ്ധിയെന്നും ॥
താന്തന്നെകാൎയ്യക്ലേശംചെയ്യുന്നൊനാദ്യൻനൃപൻ ।
മന്ത്രിയെത്തന്നെകല്പിച്ചാക്കുന്നൊൻരണ്ടാന്നൃപൻ ॥
താനുമസ്സചിവനുംകൂടവെവിചാരിച്ചു ।
സ്ഥാനങ്ങൾനടത്തുന്നമന്നവന്മൂന്നാന്നൃപൻ ॥
മന്നവന്തൻെറപാട്ടിലേതൊരുകാൎയ്യത്തിനും ।
തന്നുടെസചിവന്മാർനില്ക്കുമെന്നാകിൽഗ്ഗുണം ॥
മന്ത്രഗുപ്തിയുന്നമുക്കെത്രയുംപാരംകൃഷ്ടം ।
മന്ത്രിപുംഗവന്മാൎക്കുമന്ത്രകൌശലംനാസ്തി ॥
ദ്രവ്യവുമില്ലപുരുഷാരവുംപാതിചത്തു ।
ദുൎവ്യയംകൂടാതിനിക്കോപ്പുകൾകൂട്ടാൻമേലാ ॥
സന്ധിയെന്നതുംപിന്നെസ്സാധിപ്പാൻപരാധീനം ।
സന്തതംവൎദ്ധിക്കുന്നമത്സരംകൊണ്ടുപാരം ॥
അന്ധന്മാരുലൂകന്മാർവൈരികളവൎക്കിപ്പോൾ ।
അന്തരംഗത്തിലൊരുശാന്തതെല്ലുമില്ല ॥
സന്ധിക്കുസംസാരിപ്പാനില്ലൊരുനേരംപാൎത്താൽ ।
അന്തിക്കുമുമ്പെകണ്ണുകാണാതനമുക്കെല്ലാം ॥
അക്കാൎയ്യംപകൽചെന്നുസാധിപ്പാനതുംകൂടാ ।
അക്കൂട്ടൎക്കാൎക്കുംപകൽകണ്ണുകാണുകയില്ലല്ലൊ ॥
മേഘവൎണ്ണനുമഞ്ചൊന്നാനെന്തൊരുഹേതുകൊണ്ടു ।
കാകലോകവുമുലൂകങ്ങളുന്തമ്മിൽവൈരം ॥
ഇങ്ങിനെദേവാസുരമെന്നതുപോലെമുന്നം ।
സംഗതിവരാനെന്തുകേട്ടറിയുന്നൊഭവാൻ ॥
മന്ദഹാസവുമ്പൂണ്ടുപറഞ്ഞുചിരംജീവി ।
മന്ദഭാഗ്യന്മാർപക്ഷിക്കൂട്ടങ്ങളെന്നെവേണ്ടു ॥
വ്യാഘ്രചൎമ്മത്തെകൊണ്ടുകുപ്പായമിട്ടുകൊണ്ടു ।
ശീഘ്രചാരിയാമൊരുഗൎദ്ദഭംവേനൽക്കാലം ॥
സൌഖ്യമായിസസ്യങ്ങളുംഭക്ഷിച്ചുനടക്കുമ്പൊൾ ।
വാക്കുദോഷത്തെക്കൊണ്ടുതനിക്കുനാശംവന്നു ॥

മേഘവൎണ്ണനുമതുകേൾക്കെണമെന്നുചൊന്നാൻ ।
കാകമന്ത്രീശൻചിരഞ്ജീവിയുമുരചെയ്തു ॥

൨. വാക്കുദോഷം കൊണ്ടു നാശം വന്നതു.

പണ്ടൊരുരജകൻെറവസ്ത്രഭാണ്ഡവുംപേറി ।
ക്കൊണ്ടൊരുകഴുതയുണ്ടങ്ങാടിത്തെരുവതിൽ ॥
കണ്ടങ്ങൾതോറുഞ്ചെന്നുധാന്യങ്ങൾതിന്നുന്നേരം ।
കണ്ടവരെറിഞ്ഞാട്ടിദ്ദുരവെമണ്ടിക്കുന്നു ॥
തന്നുടെകഴുതെക്കുഭക്ഷണമില്ലായ്കയാൽ ।
തന്നുടെഭാണ്ഡംപേറാൻശക്തിയില്ലാതാമല്ലൊ ॥
ഇത്തരംവിചാരിച്ചങ്ങേകദാനിൎണ്ണേജകൻ ।
പുത്തനാംപുലിത്തോലുകൊണ്ടുവന്നതുകൊണ്ടു ॥
ഗൎദ്ദഭത്തിൻെറദേഹമൊക്കവെമൂടിക്കെട്ടി ।
തട്ടിശിസസ്യത്തിന്മാൻവിട്ടിതുരജനിയിൽ ॥
കണ്ടത്തിൽചാടിസസ്യംഭക്ഷിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ ।
കണ്ടെത്തിപ്രഹരിപ്പാൻവരുന്നകാവൽക്കാരും ॥
വ്യാഘ്രമെന്നോൎത്തുപേടിച്ചോടിനാർകഴുതെക്ക ।
ങ്ങാക്രമിപ്പാനുംപരാധീനമില്ലാതായ്വന്നു ॥
അങ്ങിനെനാലുപത്തുരാത്രികൾകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ।
അങ്ങൊരുകാവൽക്കാരൻകൌശലക്കാരന്തദാ ॥
ചിത്രകംബളംകൊണ്ടുതന്നുടെഗാത്രമ്മൂടി ।
തത്രചെന്നിതുവില്ലുംശരവുമ്മറെച്ചുടൻ ॥
ഗൎദ്ദഭമതുകണ്ടുഗൎദ്ദഭസ്ത്രീയെന്നോൎത്തു ।
ഗൎജ്ജനഞ്ചെയ്തുമദനാൎത്തനായണഞ്ഞിതു ॥
ഗൎജ്ജനംവികൃതമായികേട്ടപ്പൊൾകാവല്ക്കാരൻ ।
ഗൎദ്ദഭമിതെന്നറിഞ്ഞസ്ത്രത്തെപ്രയോഗിച്ചാൻ ॥
ശബ്ദദോഷത്താലങ്ങുഗൎദ്ദഭംശരമേററു ।
ചത്തുവീണിതുദോഷനങ്ങിനെയവസാനം ॥

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻകാകകൌശികന്മാൎക്കും ।
തന്നുടെവാദ്വേഷംകൊണ്ടുണ്ടായിമഹാവൈരം ॥
പക്ഷിജാതികളൊക്കെക്കൂടവെവിചാരിച്ചു ।
രക്ഷിതാവൊരുയജമാനനെകല്പിക്കേണം ॥
പക്ഷിവൎഗ്ഗത്തിൽപടുവാകിനപുരുഷനെ ।
പക്ഷിരാജ്യാഭിഷേകംചെയ്തിഹവാഴിക്കേണം ॥
ഇത്ഥമങ്ങെല്ലാവരുംകൂടവെവിചാരിച്ചു ।
സ്നിഗ്ദ്ധനാമുലൂകത്തെകൊള്ളിക്കാമെന്നുറച്ചു ॥
പക്ഷിപട്ടാഭിഷേകത്തിന്നുള്ളപദാൎത്ഥങ്ങൾ ।
പക്ഷപാതികൾചെന്നുകൊണ്ടന്നുവട്ടംകൂട്ടി ॥
ഉത്തമഞ്ചകോരവുംവന്നിതുമന്ത്രിദ്വിജൻ ।
സത്വരംകലശങ്ങൾപൂജിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ ॥
അന്നേരംവന്നാനൊരുവൃദ്ധനാമ്മഹാകാകൻ ।
സന്നാഹമിതുകണ്ടുചോദിച്ചുസഭാന്തരെ ॥
എന്തൊരുഭാവംനിങ്ങൾക്കേവനെപ്രഭുവാക്കാ ।
നന്തരംവിനാവട്ടംകൂട്ടുന്നുകഥിച്ചാലും ॥
പക്ഷികളുരചെയ്താർഞങ്ങളിന്നുലൂകത്തെ ।
പക്ഷിരാജനായ്വെച്ചുവാഴിപ്പാന്തുടങ്ങുന്നു ॥
ചൊല്ലിനാൻവൃദ്ധധ്വാംക്ഷൻനല്ലൊരുനീതിമാൎഗ്ഗം ।
അല്ലിതുഭവാന്മാൎക്കെന്തിങ്ങിനെതോന്നീടുവാൻ ॥
വംശശുദ്ധിയില്ലാത്തകൌശികന്മാൎക്കരാജ്യം ।
സംശയംകൂടാതഹൊകൊടുത്താൽസുഖംവരാ ॥
എന്തൊരുപരമ്പരാബന്ധമിട്ടിവാന്ധന്മാ ।
ക്കെന്തൊരുസദാചാരമാചരിക്കുന്നൊരിവർ ॥
സൎവ്വദാകോപംകൊണ്ടുകരുത്തഭാവത്തോടെ ।
പൎവ്വതഗുഹകളിലൊളിച്ചുപകലെല്ലാം ॥
രാത്രിയിൽപുറപ്പെട്ടുഭക്ഷണംതെണ്ടിക്കൊണ്ടു ।
ധാത്രിയിലിരുട്ടത്തുസഞ്ചരിക്കുന്നകൂട്ടം ॥
പക്ഷികൾക്കുയജമാനനായ്വരുന്നേരംപകൽ ।
കുത്രനിന്നിവൻരാജ്യംരക്ഷിച്ചുപുലൎത്തുന്നു ॥

യൽക്കലന്തന്നിലൊരുവിശ്രുതനുണ്ടെങ്കിലെ ।
തൽക്കലെജനിക്കുന്നൊൎക്കുൽക്കൎഷമുണ്ടാമത്ര ॥
ചന്ദ്രസേവിയാംശശപ്രൌഢനങ്ങുണ്ടാകയാൽ ।
അന്യനാമൊരുശശംദന്തിയെജയിച്ചല്ലൊ ॥
എങ്ങിനെജയിച്ചെന്നുപക്ഷികൾചോദിച്ചപ്പോൾ ।
എങ്കിലൊകേൾക്കെന്നുരചെയ്യിതുകാകാധീശൻ ॥

൩. ദന്തിരാജനെ കൊണ്ടു കൂട്ടത്തെ പിരിപ്പിച്ചതു.

ഭൂതലെപന്തീരാണ്ടുവൎഷമില്ലായ്കമൂലം ।
ഭൂതജാലങ്ങളൊക്കെശ്ശോഷിച്ചുവശംകെട്ടു ॥
കാനനെമഹാഗജക്കൂട്ടങ്ങൾദാഹംകൊണ്ടു ।
ദീനതാപൂണ്ടുഗജശ്രേഷ്ഠനോടറിയിച്ചു ॥
കുംഭിരാജനായുള്ളതമ്പുരാന്തിരുവടി ।
കുമ്പിടുംജനങ്ങളെകാത്തരുളെണംനാഥ ॥
കാട്ടിലെകുളന്തോടുംപല്വലങ്ങളുംവററി ।
കാട്ടാനക്കൂട്ടങ്ങൾക്കുംമററുള്ളജന്തുക്കൾക്കും ॥
തോയപാനത്തിനെങ്ങുംസംഗതിവരായ്കയാൽ ।
കായങ്ങൾമെലിഞ്ഞേററംനടപ്പാനേലാതായി ॥
ഏതൊരുദിക്കിൽജലമുള്ളതെന്നന്വേഷിപ്പാൻ ।
ദൂതരെകല്പിച്ചയച്ചീടുകവേണംസ്വാമിൻ ॥
എന്നതുകേട്ടുഗജശ്രേഷ്ഠനുംവനെവനെ ।
ചെന്നങ്ങുവിചാരിപ്പാൻദൂതരെനിയോഗിച്ചു ॥
ആയതിലൊരുദൂതൻവന്നുനിന്നറിയിച്ചു ।
തോയപൂൎണ്ണയാമൊരുവാപിയുണ്ടൊരുദിക്കിൽ ॥
ചന്ദ്രകാസരസ്സെന്നുനാമവുംകേട്ടേനതിൽ ।
സാന്ദ്രശീതളംജലംനിൎമ്മലന്നിരന്തരം ॥
അത്രനിന്നൊരുകാതംമാത്രമെവഴിയുള്ളു ।
തത്രചെന്നംബുക്രീഡാസ്നാനപാനങ്ങൾസുഖം ॥
എന്നതുകേട്ടുഗജരാജനുംവൃന്ദങ്ങളും ।

നന്ദിപൂണ്ടവിടെക്കസത്വരംപുറപ്പെട്ടു ||
ചന്ദ്രകാസരസ്സിന്റെതീരത്തുവസിക്കുന്ന |
സുന്ദരശശങ്ങടെവൃന്ദമുണ്ടനവധി ||
ദന്തിയൂഥങ്ങൾചെന്നുചവിട്ടിശശങ്ങടെ |
പങ്ക്തിയെപ്പാടെകൊന്നുതുടങ്ങിമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ ||
അന്നേരംശശങ്ങൾക്കനാഥനാംശിലീമുഖൻ |
തന്നുടെകാര്യക്കാരെവരുത്തിവിചാരിച്ചു ||
നമ്മുടെസരസ്സുടെവാരണക്കൂട്ടംവന്നു |
നമ്മുടെപ്രജകളെച്ചവിട്ടികൊന്നീടുന്നു ||
എന്തൊരുമാർഗ്ഗംവേണ്ടുദന്തിവൃന്ദത്തെനീക്കാൻ |
എന്നതുചിന്തിക്കേണമെന്നുള്ളമൊഴികേട്ടു ||
ചിന്തിച്ചുവിജയനെന്നുള്ളൊരുശശാമാത്യൻ |
ദന്തിരാജനെക്കൊണ്ടുകൂട്ടത്തെപിരിപ്പിക്കാം ||
ചന്ദ്രകാസാരന്തന്നിൽവന്നിറങ്ങീടുമ്മുമ്പെ |
ചെന്നുഞാൻഗജേന്ദ്രനെപ്പറഞ്ഞുനിർത്തീടുന്നേൻ ||
തുഷ്ടനാംശിലീമുഖൻചൊല്ലിനാൻവിജയനെ |
ന്നെട്ടുദിക്കിലുംപുകൾപൊങ്ങിനമുയൽഭവാൻ ||
ഒട്ടുമെകാലക്ഷേപംകൂടാതെചെന്നുഗജ |
ക്കൂട്ടത്തെപിരിച്ചയച്ചീടുകമഹാബാഹൊ ||
അങ്ങിനെയെന്നങ്ങുരചെയ്തിതുവിജയനും |
തുംഗനാംഗജേന്ദ്രനെപ്രാപിച്ചുവിചാരിച്ചു ||
പ്രാണിക്കുഗജങ്ങളോടടുത്താൽനാശംവരും |
ഘ്രാണിക്കുംപോലെവന്നുവധിക്കുംസർപ്പങ്ങളും ||
പുഞ്ചിരിയിട്ടുംകൊണ്ടുകൊല്ലിക്കുംഭൂപാലന്മാർ |
വഞ്ചിക്കുംഖലന്മാരുംചേർന്നുനിൽക്കവെതന്നെ ||
വമ്പനാംകുലയാനക്കൊമ്പന്റെപിറകിലും |
മുമ്പിലുമിടംവലംരണ്ടുഭാഗത്തിങ്കലും ||
ചെന്നുനിൽക്കരുതൊരുനേരവുന്തന്റെപാട്ടിൽ |
വന്നുവെന്നുള്ളബുദ്ധിതോന്നിയാൽനാശംവരും ||
എന്നതുകൊണ്ടുഞാനുംപർവ്വതമുകളേറി |

നിന്നുകൊണ്ടിവനൊടുകല്യാണംപൃച്ശിക്കുന്നേൻ ||
ഇത്തരംവിചാരിച്ചുബുദ്ധിമാൻവിജയാഖ്യൻ |
സത്വരംഗിരിമുകളേറിനിന്നുരചെയ്താൻ ||
നാഗരാജാവിന്നുന്തന്മന്ത്രിമാതംഗങ്ങൾക്കും |
സ്വാഗതംഭവിക്കുന്നൊഭോഗസൌഖ്യവുമെല്ലാം ||
രോഗങ്ങൾകാൎശ്യക്ഷയമിത്യാദിദുഃഖത്തോടു |
യോഗമെന്നിയെവനെവാണരുളുന്നീലയൊ ||
എന്നതുകേട്ടുഗജശ്രേഷ്ഠനുംകൂട്ടക്കാരും |
എന്തൊരുമഹാത്ഭുതമാരുവാൻപറയുന്നു ||
ഇങ്ങിനെവിചാരിച്ചുമേല്പെട്ടുനോക്കുന്നേരം |
അങ്ങിരുന്നുരചെയ്തുസാദരംവിജയനും ||
താരകാധിപനാകുംചന്ദ്രനാംഭഗവാന്റെ |
ചാരനാമൊരുശശംഞാനെന്നുധരിച്ചാലും ||
നമ്മുടെകുലത്തിന്നിൽശ്രേഷ്ഠനാമൊരുമുയൽ |
ചന്ദ്രനെസ്സേവിച്ചല്ലോമേവുന്നുസദാകാലം ||
ചന്ദ്രനിജ്ജനങ്ങൾക്കുനിത്യസൌഖ്യത്തിനായി |
ചന്ദ്രകാസാരംഭ്രമൌനിൎമ്മിച്ചുമനോഹരം ||
ആയതുകാപ്പാനെന്നെക്കല്പിച്ചുനിശാകരൻ |
ന്യായമല്ലാതെവിഭൊട്ടുതന്മാർപറയുമൊ ||
ചന്ദ്രകാസാരത്തിന്നിലാനകളനവധി |
വന്നിറങ്ങിയാൽവെള്ളമാകവെകലങ്ങിപ്പോം ||
എന്നതുകേട്ടുഗജശ്രേഷ്ഠനെധരിപ്പിപ്പാൻ |
എന്നുടെസ്വാമിചന്ദ്രൻനമ്മളെനിയോഗിച്ചു ||
തന്നുടെഹിതന്മാൎക്കുശീതളന്നിശാകരൻ |
തന്നുടെശത്രുക്കളെതപിപ്പിക്കയുംചെയ്യും ||
കൈരവങ്ങൾക്കുകാന്തിനല്കുന്നനക്ഷത്രേശൻ |
വൈരമുള്ളംഭോജത്തെകുണ്ഠിതമാക്കുന്നില്ലേ ||
എന്നതുകേട്ടുഭയപ്പെട്ടൊരുഗജശ്രേഷ്ഠൻ |
തന്നുടെകൂട്ടക്കാരെപ്പിരിച്ചങ്ങയച്ചുടൻ ||
താനുമശ്ശശത്തോടുയാത്രയുംചൊല്ലിപ്പോയാൻ |

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻസൽക്കുലന്മാരെനല്ലൂ ||
ക്ഷുദ്രനാംപുരുഷനെവിശ്വസിച്ചവൎക്കൊട്ടും |
ഭദ്രമായ്വരികയില്ലെന്നതുബോധിക്കേണം ||
പണ്ടൊരുകപിഞ്ജലപക്ഷിയുംശശകനും |
രണ്ടുപേർമരിച്ചുപോൽക്ഷുദ്രവിശ്വാസമൂലം ||
ആയതെങ്ങിനെയെന്നുപക്ഷികൾചോദ്യംചെയ്തു |

൯. പക്ഷിയും ശശകനും അന്തികെ ചെന്ന നേരം.

വായസംപറഞ്ഞിതുഞാനൊരുകാലമുന്നം |
കാനനന്തന്നിലൊരുവൃക്ഷത്തിൽക്കൂടുംകെട്ടി ||
ദീനമെന്നിയെപലവാസരംവസിച്ചിതു |
കോടരെകപിഞ്ജലനെന്നൊരുപക്ഷിവന്നു ||
കൂടുമുണ്ടാക്കിതത്രവാണിതുയഥാസുഖം |
സോഹമക്കപിഞ്ജലപക്ഷിയുന്തമ്മിൽപ്രാണ ||
സ്നേഹമായ്ച്ചമഞ്ഞിതുകൂടവെവസിക്കയാൽ |
ഏകദാസന്ധ്യാഗമെവന്നില്ലകപിഞ്ജലൻ ||
ശോകകുണ്ഠിതംപൂണ്ടുവാണുഞാൻപലരോളം |
അക്കാലംകപിഞ്ജലൻപാൎക്കുന്നകോടരത്തിൽ ||
ദീൎഘകൎണ്ണനെന്നൊരുമുയൽവന്നകംപുക്ക |
യോഗ്യമല്ലെടൊശശനമ്മുടെസുഹൃത്താകും ||
ഭാഗ്യവാൻകപിഞ്ജലന്തന്നുടെഗൃഹന്തന്നിൽ |
വന്നുനീവസിപ്പതുനിന്നുടെനിൎമ്മൎയ്യാദം ||
എന്നുഞാൻവിരോധിച്ചെന്നായവൻകൈക്കൊണ്ടില്ല |
മൂന്നുനാലഹോരാത്രമിങ്ങിനെകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ||
വന്നിതുകപിഞ്ജലൻദീൎഘകൎണ്ണനെകണ്ടു |
ആരെടൊമമസ്ഥാനെവന്നിരുന്നതുമൂഢ ||
ദൂരെമാറിപ്പോകെന്നുപറഞ്ഞുകപിഞ്ജലൻ |
ദീൎഘകൎണ്ണനുഞ്ചൊന്നാനീദൃശസ്ഥാനങ്ങളിൽ ||
ആൎക്കുമെഭേദമില്ലെന്നുത്തമന്മാർചൊല്ലുന്നു |

വാപികൾതടാകങ്ങൾകൂപങ്ങൾവൃക്ഷങ്ങളും ||
പ്രാപിക്കുന്നവൎക്കെല്ലാമാവാസസ്ഥലന്തുല്യം |
ഞാനിതിന്നുടയവനെന്നുരചെയ്യാനൊരു ||
സ്ഥാനിയില്ലെന്നുമനുമന്നവനുരചെയ്യു |
മന്നവന്മാൎക്കുമ്മററുമാദൃശന്മാൎക്കുമിന്നു ||
മാനവസ്മൃതിയല്ലാതെന്തൊരുപ്രമാണവും |
നാലുപേൎത്തടസ്ഥന്മാരിക്കാൎയ്യംകേട്ടാലനു ||
കൂലമായ്യുറഞ്ഞീടിലായതുഞാനുംകേൾക്കാം |
ഇങ്ങവകാശമില്ലെന്നായവൎവിധിച്ചെങ്കിൽ ||
ഇങ്ങൊരുശംതയില്ലാശ്ശുഞാൻവാങ്ങിക്കൊള്ളാം |
എങ്കിൽനാംപോകസഖെനല്ലൊരുവിശേഷജ്ഞൻ ||
തങ്കലാക്ഷേണംകാൎയ്യമെന്തിന്നുമടിക്കുന്നു |
ഇങ്ങിനെകപിഞ്ജലപക്ഷിയുംശശകനും ||
തങ്ങളിലൊരുമിച്ചുതൽക്ഷണംപുറപ്പെട്ടു |
ഞാനുമങ്ങവരുടെപിന്നാലെപുറപ്പെട്ടു ||
ജ്ഞാനമുള്ളവൎവിധിക്കുന്നതുകേൾപ്പാനായെ |
ഏതൊരുതടസ്ഥരെചെന്നുനാംസേവിക്കേണ്ടു ||
കൈതവമില്ലാതവരെങ്കിലെഗ്ഗുണംവരൂ |
ദീൎഘകൎണ്ണനോടേവംചോദിച്ചുകപിഞ്ജലൻ ||
ദീൎഘകൎണ്ണനുഞ്ചൊന്നാനുണ്ടൊരുമാൎജ്ജാരകൻ |
യാമുനതീരെതപംചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു ||
മാമുനീശ്വരന്മാരിലൊന്നുപോൽവസിക്കുന്നു |
ചോദിച്ചുകപിഞ്ജലൻപൃച്ഛമാമുനികാൎയ്യം ||
ബോധിച്ചുകണക്കിനുതീൎക്കുമൊവിവാദങ്ങൾ |
ധൂൎത്തനാംവിലാളത്തെവിശ്വസിക്കാമൊവ്യാജ ||
മൂൎത്തികൾമാൎജ്ജാരന്മാരെന്നുഞാൻകേട്ടീടുന്നു |
ചൊല്ലിനാൻദീൎഘകൎണ്ണനല്ലൊരുപൃച്ഛശ്രേഷ്ഠൻ ||
തെല്ലുമെകപടമില്ലെന്നുഞാനറിയുന്നു |
വാശ്ശുത്തുംകണ്ടാൽകാണാമീശ്വരനല്ലൊസാക്ഷി ||
വിശ്വസിക്കരുതെന്നുനമ്മുടെപക്ഷംസഖെ |

ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞുകൊണ്ടായവരിരുവരും ||
തങ്ങളിലൊരുമിച്ചുയമുനാതീരെചെന്നു |
ധൂൎത്തനാംദധികണ്ണനെന്നുള്ളമാൎജ്ജാരനെ ||
പാൎത്തുകണ്ടടിമലർവന്ദിച്ചുനിന്നീടിനാർ |
കണ്ണുകൾതുറന്നുനോക്കീടിനാൻദധികണ്ണൻ ||
കണ്ണങ്ങൾവഴിപോലെകേൾക്കയില്ലെനിക്കെടൊ |
അന്തികെവന്നുകാൎയ്യംചൊല്ലുവിന്ധൎമ്മാധൎമ്മം ||
ചിന്തിയാതൊരുകാൎയ്യംകല്പിക്കില്ലെടൊഞാനും |
ധൎമ്മത്തെദ്വേഷിച്ചെങ്കിൽധൎമ്മവുംദ്വേഷിച്ചീടും ||
ധൎമ്മത്തെരക്ഷിച്ചെങ്കിൽധൎമ്മവുംരക്ഷിച്ചീടും |
ധൎമ്മത്തെവഴിപോലെസേവിക്കുന്നവർകളെ ||
ധൎമ്മമെന്നുള്ളദൈവംപാലനംചെയ്യുംദൃഢം |
മററുള്ളബന്ധുക്കളിദ്ദേഹമുള്ളന്നെയുള്ളു ||
മററുമിധൎമ്മബന്ധുചത്താലുംകൂടെപോരും |
പ്രാണിഹിംസനത്തോളമധൎമ്മമററൊന്നില്ല ||
പ്രാണരക്ഷണത്തോളംധൎമ്മവുമററൊന്നില്ല |
മാതാവെപോലെപരസ്ത്രീകളെക്കണ്ടീടേണം ||
മാടൊട്ടുപോലെപരദ്രവ്യത്തെക്കല്പിക്കേണം |
തന്നെപ്പോൽമററുള്ളോരെക്കൂടവെകാണുന്നവൻ ||
ധന്യപൂരുഷനെന്നുചൊല്ലുന്നുമഹത്തുക്കൾ |
ധൎമ്മമീവണ്ണംപറയുന്നൊരുമാൎജ്ജാരനെ ||
ധൎമ്മവാനിവനെന്നുവിശ്വാസമുണ്ടാകയാൽ |
പക്ഷിയുംശശകനുമന്തികെചെന്നനേരം ||
തൽക്ഷണംപിടിപെട്ടുമാൎജ്ജാരമഹാപാപി |
രക്ഷണമ്മോഹിച്ചങ്ങുചെന്നവർകളെക്കൊന്നു ||
ഭക്ഷണംകഴിച്ചവൻപിന്നെയുന്തപഞ്ചെയ്യാൻ |
അത്തൊഴിലെല്ലാംകണ്ടുദൈവമെഅയ്യൊയെന്നു ||
ചിത്തത്തിലുറപ്പിച്ചുഞാനുമിങ്ങോട്ടുപോന്നു |

എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻക്ഷുദ്രനാമുലൂകത്തെ |
മന്നവനാക്കിവെച്ചാൽഭദ്രമായ്വരത്തില്ല ||

വൃദ്ധവായസത്തിന്റെവാക്കുകൾകേട്ടനേരം |
ബദ്ധസന്തോഷംപക്ഷിക്കൂട്ടങ്ങൾപറഞ്ഞിതു ||
ധ്വാംക്ഷവൃദ്ധന്റെവാക്യമൊക്കവെപരമാൎത്ഥം |
കാംക്ഷയില്ലഭിഷേകംകൌശികത്തിനെചെയ്വാൻ ||
വേഗമിസ്സംഭാരങ്ങൾകൊണ്ടങ്ങുപോയ്ക്കൊണ്ടാലും |
യോഗവുംപിരിഞ്ഞാലുംകൌശികനീയുംപോക ||
ബുദ്ധിയുംകെട്ടുവൈരമ്മുഴുത്തൊരുലൂകവും |
വൃദ്ധകാകനോടുരചെയ്തിതുകോപത്തോടെ ||
എന്തൊരുദോഷഞ്ചെയ്തുനിന്നുഞാനിന്നക്കെടൊ |
ചിന്തിതംകാൎയ്യമ്മുടക്കീടുവാനെന്തുമൂലം ||
അമ്പുകൊണ്ടുള്ളവ്രണംകാലത്താൽനികന്നീടും |
കൊമ്പുകൾകണ്ടിച്ചാലുംപാദപംകിളുൎത്തീടും ||
കാട്ടുതീവെന്താൽവനംപിന്നെയുംതെഴുത്തീടും |
കേട്ടുകൂടാതവാക്കാമായുധംപ്രയോഗിച്ചാൽ ||
കൎണ്ണങ്ങൾക്കകമ്പുക്കപൂൎണ്ണായാലതുപിന്നെ |
പൂൎണ്ണമായിശമിക്കയില്ലൊട്ടുനാൾചെന്നാൽപോലും ||
എന്നെല്ലാമുരചെയ്തുകൌശികന്നടകൊണ്ടാൻ |
അന്നുതൊട്ടുണ്ടായൊരുവൈരമെത്രയുംഘോരം ||
തങ്ങളിൽകാകോലൂകന്മാൎക്കുശമിക്കയി |
ല്ലിങ്ങിനെചിരഞ്ജീവിപറഞ്ഞുകൂപ്പീടിനാൻ ||
മേഘവൎണ്ണനുമുരചെയ്തിതുമഹാത്മാവെ |
കാകമന്ത്രീശഭവാനാകുലന്മാരായുള്ള ||
കാകന്മാൎക്കൊരുജയംകിട്ടുവാനുപായത്തെ |
വൈകാതെരാത്രിവരുമ്മുന്നമെചിന്തിക്കേണം ||
ഉക്തവാൻചിരഞ്ജീവിസന്ധിവിഗ്രഹംരണ്ടും |
യുക്തമല്ലെന്നുവന്നാൽപിന്നെനാലുണ്ടുനയം ||
എന്നതിൽയാനംബലവാന്മാരിൽവൃഥാഫലം |
തന്നുടെനാശംഫലമാസനംപ്രയോഗിച്ചാൽ ||
ആശ്രയിച്ചിട്ടുവേണംവൈരിഷുദ്വൈധീഭാവം |
ആശ്രയന്തന്നെമുന്നംചെയ്കയെന്നെന്റെപക്ഷം ||

ജീവനെത്യജിച്ചിട്ടുമാശ്രയംകൊണ്ടുകാൎയ്യം ।
കേവലംസാധിക്കുന്നെന്നിന്നുരാത്രിയിൽതന്നെ ॥
വഞ്ചനപ്രവരന്മാർവൈരികളുലൂകന്മാർ ।
കിഞ്ചനപ്രയാസമുണ്ടാശ്രയിപ്പാനുംവിഭൊ ॥
ഇഷ്ടിക്കുവേണ്ടിദ്വിജൻകൊണ്ടന്നമേഷത്തിനെ ।
പട്ടിയെന്നാക്കിത്തീൎത്തുദുഷ്ടന്മാർപലർകൂടി ॥
എങ്ങിനെയതെന്നുചോദിച്ചിതുമേഘവൎണ്ണൻ ।
സംഗതിപറഞ്ഞീടാമെന്നങ്ങുചിരഞ്ജീവി ॥

൩. ചെണ്ട കൊട്ടിച്ച നമ്മെക്കഷ്ടമങ്ങാടിക്കാരൻ.

നാട്ടിലെപ്പുഷ്ടിക്കിഷ്ടിചെയ്വതിനൊരുവിപ്രൻ ।
ആട്ടിനെകൊണ്ടുകൊണ്ടുപോരുന്നമാൎഗ്ഗന്തന്നിൽ ॥
ദുഷ്ടന്മാരൊരുകൂട്ടംനായന്മാരതുകണ്ടു ।
ശിഷ്ടനാംദ്വിജേന്ദ്രനെച്ചതിപ്പാൻവട്ടംകൂട്ടി ॥
തങ്ങളിൽപറഞ്ഞൊത്തുമാൎഗ്ഗത്തിന്നിടെക്കിടെ ।
തങ്ങടെകൂട്ടംപലദിക്കിലുംപാൎത്തീടുവാൻ ॥
അന്തണൻവരുമ്മുമ്പെതത്രതത്രചെന്നവർ ।
അന്തികെമരമ്മറഞ്ഞൊളിച്ചുമേവീടിനാർ ॥
ആയതിലൊരുഭടൻവിപ്രനെചെന്നുകൂപ്പി ।
നായിനെക്കൊണ്ടങ്ങെഴുന്നെള്ളുന്നതെന്തെപോററി ॥
ഉത്തരംപറയാതെവിപ്രനുംനടകൊണ്ടു ।
സത്വരംപോകുന്നേരംമറെറാരുഭടൻവന്നു ॥
പട്ടിയെക്കെട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതെന്തെന്നവൻ ।
പട്ടിയല്ലെന്നുവിപ്രമ്പിന്നെയുന്നടകൊണ്ടു ॥
ആവഴിവരുന്നേരമ്മറെറാരുനായർവന്നു ।
ശ്വാവിനെകെട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നൊയെന്നുചൊന്നാൻ ॥
ഇങ്ങിനെമാൎഗ്ഗെമാൎഗ്ഗെവന്നവരെല്ലാംശ്വാവെ ।
ന്നിങ്ങിനെപലർപറയുന്നതുകേട്ടുവിപ്രൻ ॥
കണ്ടവരെല്ലാംശ്വാവെന്നല്ലാതെചൊല്ലുന്നില്ല ।

ചെണ്ടകൊട്ടിച്ചുനമ്മെക്കഷ്ടമങ്ങാടിക്കാരൻ ||
ഒന്നുരണ്ടാളല്ലിപ്പോൾവന്നുകാണുന്നൊരെല്ലാം |
ഒന്നുപോലുരചെയ്യാൽവിശ്വസിക്കയെയുള്ളു ||
ഇത്തരംവിചാരിച്ചുവിപ്രനങ്ങജത്തിനെ |
സത്വരമുപേക്ഷിച്ചുചെന്നുതന്നില്ലംപുക്കു ||
പെട്ടന്നനായന്മാരുമൊക്കവെയോഗംകൂടി |
ആട്ടിനെവെട്ടിക്കൊന്നുകൊണ്ടുപോയ്ഭക്ഷിച്ചുതിന്നാർ ||
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻവൈരികൾപലർകൂടി |
ഒന്നിച്ചുനില്ക്കുന്നതുഭേദിപ്പാൻപരാധീനം ||
ഉൎവ്വശ്രുംഗാദ്രൌവസിച്ചീടുവിൻഭവാന്മാരും |
വിശ്വസിപ്പിച്ചുചതിച്ചീടുവാൻപോകുന്നുഞാൻ ||
ഇത്ഥമങ്ങുരചെയ്തുശിരസ്സുമുണ്ഡമാക്കി |
ചത്തകാകന്മാരുടെചോരയുമെടുത്തണി ||
ഞ്ഞത്രയുംവികൃതമാംവിഗ്രഹത്തോടുംപോയി |
തത്രകൌശികാവാസംപ്രാപിച്ചുചിരഞ്ജീവി ||
സൂൎയ്യനസ്തമിച്ചപ്പോൾമൂങ്ങാകൾപുറപ്പെട്ടു |
വൈരിശേഷത്തെക്കൊൽവാൻവന്നിതുവടദ്രുമെ ||
ന്യഗ്രോധദ്രുമന്തന്നിൽകണ്ടില്ലകാകന്മാരെ |
വ്യഗ്രതാപൂണ്ടുപോന്നിങ്ങശ്വത്ഥമൂകളേറി ||
അട്ടിക്കിൽചിരഞ്ജീവിവല്ലാതെവികൃതമായി |
ശബ്ദിച്ചാനതുകേട്ടുകൌശികക്കൂട്ടംചെന്നു ||
കാക്കയെപ്പിടിച്ചുബന്ധിച്ചുകൊണ്ടമത്ത്യന്റെ |
കാക്കൽവെച്ചുടൻവണങ്ങീടിനാരുലൂകന്മാർ ||
ആരെടൊനീയെന്നുലൂകേശ്വരഞ്ചോദ്യംചെയ്തു |
ധീരനാമവൻചൊന്നാനേഷഞാൻചിരഞ്ജീവി ||
കാകലോകാധീശന്റെമന്ത്രിപുംഗവൻഭവാൻ |
ആകുലപ്പെട്ടീവണ്ണംവന്നതിനെന്തുമൂലം ||
ചൊല്ലിനാൻചിരഞ്ജീവിനിന്തിരുവടിയുടെ |
ചൊല്ലേറുംപ്രഭുത്വവുംശൌൎയ്യാദിഗ്ഗുണങ്ങളും ||
മന്ത്രശാലയിൽനിന്നുവൎണ്ണിച്ചേനതുമൂലം |

മന്ത്രിപുംഗവന്മാരുംമേഘവൎണ്ണനുംപാരം ||
കയൎത്തുശത്രുപക്ഷക്കാരനാമിവനുടെ |
കഴുത്തുഖണ്ഡിക്കേണമെന്നതിൽചിലജനം ||
നരച്ചവൃദ്ധകാക്കകെള്ളന്റെരോമംപാടെ |
ചിരച്ചുവിട്ടീടുകെന്നെന്നുടെതമ്പുരാനും ||
അങ്ങിനെകല്പിക്കയാൽമന്ത്രിവായസന്മാരും |
ഇങ്ങിനെവികൃതമാക്കീട്ടവർവിട്ടീടിനാർ ||
എന്നതുകേട്ടുമന്ത്രിശ്രേഷ്ഠരെവേറെവിളി |
ച്ചെങ്ങിനെവേണ്ടുവെന്നുചിന്തിച്ചാനമൎദ്ദനൻ ||
ക്രൂരാക്ഷനുംവക്രകപൊതന്ദീപ്താക്ഷനും |
മുഷ്കരന്മാരാമ്മൂന്നുമന്ത്രികളുരചെയ്തു ||
ദൂതരെക്കുലചെയ്കയോഗ്യമല്ലെന്നുകേൾപ്പു |
ഭീതനാമിവനുടെഭീതിയുമൊഴിച്ചുടൻ ||
നൂതനങ്ങളായുള്ളമാംസശോണിതംനല്കി |
പ്രീതനാക്കീടേണമെന്നെങ്ങൾക്കുതോന്നീടുന്നു ||
ദീനരിൽകൃപവേണമെന്നതുധരിച്ചാലും |
ധീരാത്മാവമൎദ്ദനൻപിന്നെയുംബകനെന്നു ||
പേരായുള്ളമാത്യനെവിളിച്ചുചോദിച്ചിതു |
കാകമന്ത്രിയെക്കുലചെയ്കയോമോചിക്കയോ ||
ലോകവീരനാംഭവാനെങ്ങിനെയഭിപ്രായം |
ഉക്തവാൻബകാമാത്യൻദീനനെക്കുലചെയ്ക ||
യുക്തമല്ലിതുസ്വാമിൻഅഞ്ജസാരക്ഷിക്കേണം |
ബ്രഹ്മരാക്ഷസന്താനുംചോരനുംരക്ഷിച്ചപോൽ ||
ബ്രാഹ്മണനെയുമദ്ദേഹത്തിന്റെഗോക്കളെയും |
എങ്ങിനെയെന്നുസ്വാമികേട്ടാലുമെന്നുബകൻ ||

൯. ഉത്തമം നമുക്കിപ്പോൾ ആശ്രിതത്രാണം തന്നെ.

തിങ്ങിനതിമിരത്താൽപൂൎണ്ണമായൊരുനിശി |
ദുഷ്ടനാമൊരുചോരൻവിപ്രനുപ്രതിഗ്രഹം ||

കിട്ടിയപശുരണ്ടുണ്ടായതുമോഷ്ടിപ്പാനായി |
ബ്രാഹ്മണഗൃഹംനോക്കിപ്പോകുമ്പോൾമാർഗ്ഗെയൊരു ||
ബ്രഹ്മരാക്ഷസനെയുംകണ്ടെത്തിയദൃച്ശയാ |
ആരെടൊതാനെന്നഥചോദിച്ചുചോരൻധീരൻ ||
ആരെടൊതാനെന്നതുബ്രഹ്മരക്ഷസ്സുംചൊന്നാൻ |
തസ്കരൻഞാനെന്നവൻരാക്ഷസൻഞാനെന്നന്യൻ ||
തസ്കരൻഭവാനെങ്ങുപോകുന്നുപറകെടൊ |
വിപ്രന്റെഗൃഹന്തന്നിൽരണ്ടുഗോക്കളുണ്ടതു ||
ക്ഷിപ്രംമോഷ്ടിപ്പാനായിപോകുന്നതാനെങ്ങെടൊ |
ഞാനുമദ്യദ്വിജേന്ദ്രനെക്കൊന്നുതിന്മാൻപോകുന്നു ||
നൂനമെന്നവർതമ്മിൽപറഞ്ഞുതത്രചൊന്നാർ |
നില്ലെടാമുമ്പിൽഞാൻപോയിവിപ്രനെഹനിക്കേണം ||
നില്ലെടാഞാമ്പൊയ്യന്നംഗോക്കളെഹരിക്കേണം |
ഇങ്ങിനെതമ്മിൽവാദിക്കുന്നതുകേട്ടുവിപ്രൻ ||
തിങ്ങിനഭയത്തോടെപുറത്തുവന്നനേരം |
ബ്രഹ്മരാക്ഷസൻചൊന്നാന്തസ്കരനിവൻതവ ||
ബ്രഹ്മസ്വംപശുക്കളെമോഷ്ടിപ്പാൻവന്നുവിപ്ര |
തസ്കരൻചൊന്നാനെടൊബ്രാഹ്മണഭവാനെയും ||
മക്കളെയുമിന്നിവൻകൊന്നുതിന്മാനായ്വന്നു |
അമ്മൊഴികേട്ടുമുദാഭൂസുരൻരണ്ടുപേൎക്കും ||
സമ്മാനന്നല്കിയയച്ചീടിനാൻവിരവോടെ |
ഞാനതുകൊണ്ടുചൊന്നെൻജ്ഞാനമില്ലാതുള്ളോൎക്കും |
ദീനനിൽകൃപയുണ്ടാംപിന്നെയെന്തീശന്മാൎക്കൊ ||
ഉക്തവാൻദീപ്താക്ഷനെന്നുള്ളൊരുമഹാമാത്യൻ |
യുക്തമെവതൽബ്രകാമാത്യനാലുദീരിതം ||
പ്രത്യക്ഷമപരാധംചെയ്യുവെന്നാലുംപിന്നെ |
പ്രത്യക്ഷസ്തുതികൊണ്ടുംദുൎജ്ജനംപ്രസാദിക്കും ||
ഇത്തരമമാത്യന്മാരൊക്കവെപറഞ്ഞപ്പോൾ |
ഉത്തമംനമുക്കിപ്പോളാശ്രിതത്രാണന്തന്നെ ||
എന്നുനിശ്ചയിച്ചുടൻസാദരംചിരഞ്ജീവി |

ക്കന്നതൊട്ടധികാരംകൊട്ടുത്താനമട്ടന്നൻ ||
ഉക്തവാൻചിരഞ്ജീവികൌശികാധീശംവിഭൊ |
ശക്തനാംഭവാനെഞാൻവഞ്ചിച്ചുപറകയാൽ ||
ക്രുദ്ധനാംകാകാധീശന്നമ്മെയങ്ങുപേക്ഷിച്ചാൻ |
ഉദ്ധതന്മാരാമവരൊക്കവെദുഷ്ടക്കൂട്ടം ||
ഒന്നുഞാൻനിശ്ചയിച്ചെനിന്നുഞാനെന്റെദേഹം |
വഹ്നിയിൽദഹിപ്പിച്ചുവൈകാതെപുനജ്ജന്മം ||
ആശ്രുഞാനുലൂകമായ്പിറന്നുകാകന്മാരെ |
ആകവെകുലചെയ്യുന്നുണ്ടുഞാൻകണ്ടുകൊൾ്വിൻ ||
ആയതുകേട്ടുപറഞ്ഞീടിനാനമട്ടന്നൻ |
നീയതുഭാവിച്ചതുനിഷ്ഫലമെന്നെവരു ||
തന്നുടെജാതിവെടിഞ്ഞന്യജാതിയിൽചെന്നു |
പിന്നെയുത്ഭവിക്കയില്ലേവനെന്നാലുംസഖെ ||
സൂൎയ്യനെപ്രാപിച്ചിട്ടുംമേഘത്തെപ്രാപിച്ചിട്ടും |
മാരുതംപ്രാപിച്ചിട്ടുംശൈലത്തെപ്രാപിച്ചിട്ടും ||
നിഷ്ഫലംപിന്നെത്തന്റെജാതിയിൽതന്നെവന്നി |
ങ്ങുത്ഭവിച്ചതെയുള്ളൂമൂഷികസ്ത്രീതാനുന്നം ||
എങ്ങിനെയതെന്നതുചോദിച്ചുചിരഞ്ജീവി |
മൂങ്ങകൾക്കധീശപരഞ്ഞൊല്ലിനാനമട്ടന്നൻ ||

ഇതു മുതൽ കൊണ്ടു പഞ്ചതന്ത്രത്തെഭാഷയാക്കി തിരിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രണ്ടു പക്ഷമായി പിരിഞ്ഞു കാണുന്നു. ഇതിൽ ചേൎത്ത കഥകൾ മിക്കവാറും വടക്കെ പക്ഷത്തെ അനുസരിച്ചു ചൊല്ലിയതു; തെക്കെ പക്ഷത്തിൽനിന്നുംചിലതു എടുത്തു ചേൎത്തിരിക്കുന്നു.

൭. മൂഷികസ്ത്രീ പിന്നെയും മൂഷികസ്ത്രീയാകുന്നു.

പണ്ടൊരുപരന്തൊരുമൂഷികപ്പെണ്കുഞ്ഞിനെ |
കൊണ്ടങ്ങുപറക്കുമ്പൊൾകൊക്കിൽനിന്നധൊഭാഗെ ||

വീണുപോയതങ്ങൊരുമാമുനിശ്രേഷ്ഠന്തന്റെ |
പാണിയിൽപതിച്ചിതുസന്ധ്യാകൎമ്മംചെയ്യുമ്പോൾ ||
തന്നുടെതപോബലംകൊണ്ടുടൻതപോധനൻ |
തന്നുടെഗൃഹിണിക്കുപുത്രിയായിദാനഞ്ചെയ്തു ||
മൂഷികകുമാരിയെതാപസകുമാരിയായി |
പോഷിപ്പിച്ചിതുമുദാതാപസെന്ദ്രന്റെഭാൎയ്യാ ||
നന്മകളെന്നപോലെതാപസിവളൎത്തൊരു |
പെണ്മണികന്യാവിനുംകല്യാണകാലംവന്നു ||
വീൎയ്യവുംസൌന്ദൎയ്യവുംവിദ്യയുംപ്രഭുത്വവും |
ധൈൎയ്യവുമുള്ളവന്നുപുത്രിയെകൊടുക്കെണം ||
ആൎയ്യനാമ്മുനിശ്രേഷ്ഠനിങ്ങിനെവിചാരിച്ചു |
സൂൎയ്യദേവനെചെന്നുവന്ദിച്ചുചൊല്ലീടിനാൻ ||
ഉന്നതപ്രഭാവനാംനിന്തിരുവടിമമകന്യയെ |
പാണിഗ്രഹംചെയ്യേണംദിനേശ്വര ||
എന്നതുകേട്ടിട്ടരുൾചെയ്തിതുദിനെശനും |
എന്നെക്കാൾമഹത്തരംമേഘമെന്നറിഞ്ഞാലും ||
എന്നുടെപ്രകാശത്തെമറപ്പാൻപോരുമവൻ |
എന്നതുകൊണ്ടുമവൻനമ്മെക്കാൾമഹാപ്രഭു ||
എന്നതുകേട്ടുമുനിമേഘത്തോടപേക്ഷിച്ചു |
എന്നുടെമകളെനീവേട്ടുകൊള്ളേണംസഖെ ||
വാരിവാഹവുംചൊന്നാനെന്നെക്കാൾവലിയവൻ |
മാരുതദേവൻനമ്മെക്കൊണ്ടുവന്നടക്കുന്നു ||
മാമുനീശ്വരഞ്ചെന്നുമാരുതനൊടുചൊന്നാൻ |
മാമകാത്മജെക്കുനീവല്ലഭനായീടെണം ||
മാരുതനരുൾചെയ്തുപൎവ്വതമെന്റെഗതി |
വാരണഞ്ചെയ്യുമവനമ്മെക്കാൾമഹാരഥൻ ||
സൎവ്വതാപസശ്രേഷ്ഠൻകന്യയെക്കൊണ്ടുചെന്നു |
പൎവ്വതത്തൊടുചൊന്നാൻവേൾക്കനീകുമാരിയെ ||
പൎവ്വതമുരചെയ്തുമൂഷികന്മഹാബലൻ |
സൎവ്വതൊനമ്മെക്കറണ്ടായവന്തുളെക്കുന്നു ||

ശേഷിയായുരുമവൻകന്യയെവേട്ടീടുവാൻ ।
മൂഷികന്തന്നെപ്രാപിച്ചീടിനാന്മുനീശ്വരൻ ॥
മൂഷികഭവാനെന്റെപുത്രിയെവേട്ടീടെണം ।
ചൊല്ലിനാനെലിശ്രേഷ്ഠൻകല്യാണംകഴിക്കാമെ ॥
ന്നില്ലത്തുകൊണ്ടുപോവാൻതെല്ലുണ്ടുപരാധീനം ।
നമ്മുടെഗ്രഹമൊരുരന്ധ്രമാത്രമെയുള്ളു ॥
പെണ്മണിയാളെയതിൽകടത്തിക്കുടിവെപ്പാൻ ।
സാദ്ധ്യമല്ലെടൊമുനെസാഹസംചെയ്യാലതു ॥
സാദ്ധ്യമായുരുമെന്നുശങ്കിച്ചുമടിക്കുന്നു ।
ഞങ്ങൾക്കുതന്നെപാരംഞെരുങ്ങുംഗ്രഹത്തിൽ ॥
മംഗലസ്ത്രീയാമിവളെങ്ങനെപോയീടുന്നു ।
താപസൻതപോബലംകൊണ്ടുടനപ്പുത്രിയെ ॥
താമസംകൂടാതൊരുമൂഷികസ്ത്രീയാക്കിനാൻ ।
മൂഷികൻവിവാഹവുംചെയ്തിതുമുന്നെപോലെ ॥
മൂഷികസ്ത്രീപിന്നെയുംമൂഷികസ്ത്രീയായ്വന്നു ।
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നെൻജാതികുവിപൎയ്യയം ॥
വന്നുസംഭവിക്കയില്ലന്യജന്മത്തിൽപോലും ।
ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞുലൂകെന്ദ്രനാമമട്ടനൻ ॥
ഇങ്ങിതമവനുള്ളിലുള്ളതുബോധിക്കാതെ ।
ശത്രുമന്ത്രിയാംചിരഞ്ജീവിയെസമ്മാനിച്ചു ॥
മിത്രമാക്കിനാനഹൊബോധമില്ലായ്കമൂലം ।
ബുദ്ധികൗടില്യംഗ്രഹിയാഞ്ഞവൻസ്വവൈരിയെ ॥
പത്തനപ്രവേശങ്ങളൊക്കവെദൎശിപ്പിച്ചു ।
നിന്നുടെരാജ്യമിദമെന്നുബോധിക്കഭവാൻ ॥
എന്നുടെമിത്രങ്ങളുംപുത്രഭാൎയ്യാദികളും ।
നിന്നുടെഗ്രഹംപോലെകണ്ടുകൊൾക്കെടൊഭവാൻ ॥
എന്നുടെജനധനസ്ഥാനവുംമാനങ്ങളും ।
ഒക്കവെനിനക്കധീനങ്ങളെന്നുറച്ചുകൊ ॥
ണ്ടിക്കുലംബലപ്പെട്ടുത്താശ്ശുനീരക്ഷിക്കെണം ।
മൽക്കുലെസുഖിച്ചുവാഴ്കെന്നുമങ്ങുരചെയ്തു ॥

ഭക്ഷണത്തിന്നുംവകകല്പിച്ചുനിജസ്ഥാനെ |
രക്ഷണത്തിനുമാക്കിസ്വസ്ഥനാമമൎത്ത്യൻ ||
സൂൎയ്യനങ്ങുദിക്കുമ്പൊളുന്ധരാംകൂട്ടത്തോടെ |
സ്വൈരമായുറക്കവുന്തുടൎന്നാനുലൂകേശൻ ||
സൂൎയ്യനങ്ങുദിച്ചാൽപിന്നസ്തമിപ്പോളുമൊരു |
കാൎയ്യവുംവിചാരവുംഭുക്തിയുംസംസാരവും ||
ഒന്നുമില്ലവിടത്തിൽമിണ്ടാതെശയിക്കുന്നു |
ധീരനാംചിരഞ്ജീവിശത്രുസംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ||
ദ്വാരങ്ങൾകിടങ്ങുകൾകോട്ടകൾമതിലുകൾ |
കൊത്തളംപുറത്തളംകൊട്ടിലുംകൊലാപ്പുറം ||
കാൽത്തളംകളംകുളംകാനനസ്ഥാനങ്ങളും |
ഒക്കവെപകൽകണ്ടുഗ്രഹിച്ചുവഴിപോലെ ||
തക്കത്തിൽദഹിപ്പിപ്പാൻകൌശലങ്ങളുംനോക്കി |
വൈക്കോലുംതൃണങ്ങളുംപഞ്ഞിയുമിടെക്കിടെ ||
പൊക്കത്തിൽസ്വരൂപിച്ചുപച്ചിലകൊണ്ടുമൂടി |
ചിത്രമോരൊന്നുണ്ടാക്കിയപ്പുറെചിരഞ്ജീവി ||
എത്രയുമുചിതമെന്നോൎത്തുകൊണ്ടുലൂകന്മാർ |
രാത്രിയിൽകണ്ടുകണ്ടുവിസ്മയിച്ചതെയുള്ളു ||
കാകരാജനുംപകൽമുപ്പതുഘടികയും |
ഏകരാജ്യമായ്നടന്നീവിധംപ്രയോഗിക്കും ||
അന്തിവന്നടുക്കുമ്പോൾമന്ത്രശാലയിൽചെന്നു |
മന്ത്രിഭാവവുംപ്രാപിച്ചീശനെസ്സേവിക്കയും ||
അങ്ങിനെരണ്ടുമാസംകഴിഞ്ഞൊരനന്തരം |
ഇങ്ങിനെപാൎത്താലെത്രനാളിനിപാൎത്തീടെണ്ടു ||
വാശ്ശൂത്തുംക്രിയകഴിച്ചീടുകെന്നുറച്ചവൻ |
വിശ്വസിപ്പിച്ചുചതിച്ചീടുവാനൊരുമ്പെട്ടു ||
ഏകദാപുലൎകാലെകൂമങ്ങളുറക്കമെ |
ആകവെതുടൎന്നപ്പൊൾകച്ചിലിൽകൊള്ളിവെച്ചു ||
ശുഷ്കഗോമയങ്ങളിൽതീക്കനലിട്ടുനാലു |
ഭാഗങ്ങളുമുറപ്പിച്ചഗ്നിയുംപിടിപെട്ടു ||

അക്കന്റെപ്രതാപവുംകാററുമാധൃമങ്ങളും |
ഒക്കവെയൊരുമിച്ചുപൊക്കത്തിൽപുകപൊങ്ങി ||
തൽക്ഷണമമ്മൂങ്ങാക്കൂട്ടമൊക്കയുമ്മഹാശാഖ |
വൃക്ഷവുംദഹിച്ചാശുഭസ്മമായിധൂളിച്ചിതു ||
ഇത്ഥമങ്ങുലൂകസംഹാരത്തെചെയ്തുവേഗാൽ |
സത്വരംചിരഞ്ജീവിപോന്നിങ്ങുനിജസ്ഥാനെ ||
മേഘവർണ്ണനെചെന്നുവണങ്ങിപേരാൽവൃക്ഷെ |
മോഘമെന്നിയെകൊണ്ടന്നിരുത്തിസുഖിപ്പിച്ചാൻ ||
പ്രൌഢസന്തോഷംചിരഞ്ജീവിയെകാകാധീശൻ |
ഗാഢമാശ്ലേഷഞ്ചെയ്തുഗൃദ്ധമെന്നിയെചൊന്നാൻ ||
ഹെസഖെ ചിരഞ്ജീവിഹേലയാകൃതകാൎയ്യം |
ആശുഹെസഖെനിന്നാലെങ്ങിനെഭവാനഹൊ ||
ശത്രുരാജ്യംപ്രാപിച്ചുഎങ്ങിനെപുനസ്സഖെ |
തത്രവാണതുംഭവാനിങ്ങിനെയുപകൃതി ||
ചെയ്യുതിന്നഹൊഞാനുമെങ്ങിനെചെയ്യീടെണ്ടുപ്രത്യുപ
കാരംസഖെ |
ഇങ്ങിനെചോദിച്ചോരുവായസപ്രവീരനൊ ||
ടിങ്ങിതംഹിതംപറഞ്ഞീടിനാൻചിരഞ്ജീവി |
ദുഘ്ഘടംസ്ഥാനംലഭിച്ചീട്ടുവാന്മഹത്തുകൾ ||
ദുഘ്ഘടസ്ഥലങ്ങളിൽചെന്നിരുന്നനേകദാ |
ദുഃഖങ്ങളനുഭവിക്കുന്നവൻപതുക്കവെ ||
തൽക്കാൎയ്യംലഭിക്കുമ്പൊൾസ്വസ്ഥനായ്വരുന്നില്ലെ |
പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരുംപാഞ്ചാലിതാനുംപിന്നെ ||
ചഞ്ചലംവിനാവേഷമ്മറെച്ചുവിരാടന്റെ |
പത്തനന്തന്നിലൊരുവത്സരംപാൎത്തീലയൊ ||
പത്തനംഗന്മാൎമരിച്ചേകനായ്പിറന്നപോൽ |
ഏത്രയുമ്മനോജ്ഞനാമജ്ജ്രുനന്താനുംപുരെ ||
തത്രചെന്നാണുംപെണ്ണുമല്ലാതെപാൎത്തില്ലയൊ |
സുന്ദരിദമയന്തിവല്ലഭന്നളനൃപൻ ||
ചെന്നൊരുനരെന്ദ്രന്റെപാചകസ്ഥാനംവാങ്ങി |

ശോകവുമ്മനക്കാമ്പിലടക്കിസദാകാലം ||
പാകവുംചെയ്യുകൊണ്ടുമുഷിഞ്ഞുപാൎത്തില്ലയൊ |
കന്യകാവിവാഹത്തെകാംക്ഷിച്ചുധനഞ്ജയൻ ||
സന്യസിച്ചഹൊവസിച്ചീലയൊബഹുകാലം |
ശത്രുമാൎഗ്ഗണമദ്ധ്യെവാസമെന്നതുന്നൊം ||
എത്രയുംപരാധീനമായതുനിരൂപിച്ചാൽ |
ഖഡ്ഗധാരാഖ്യവ്രതംസാധിച്ചുപണിപ്പെട്ടു ||
സല്ക്രതിവരുത്തുന്നയോഗിക്കുസമന്തന്നെ |
ആസനംസ്ഥാനംയാനംഭോജനംപാനസ്നാനം ||
ആയതുസൎവ്വംമഹാസങ്കടംശത്രുസ്ഥലെ |
സൎവ്വദിക്കിലുംവിഷംസംഗമിപ്പിക്കുമത്രെ ||
സൎവ്വദാസമാധാനംചെയ്യുസൂക്ഷിച്ചീടെണം |
ഏതൊരുദുൎമ്മന്ത്രിക്കുദുൎന്നയംഭവിക്കാത്തു ||
ഏതൊരുപുരുഷനെസ്ത്രീമദിപ്പിച്ചീടാത്തു |
ഏതൊരുമനുഷ്യന്മാരപഥ്യംഭവിക്കയാൽ ||
ആതുരന്മാരല്ലാതെസംഭവിക്കുന്നുവിഭൊ |
ഏതൊരുനരന്മാൎക്കുമൃത്യുസംഭവിക്കാത്തു ||
യാതൊരുവിഷയിക്കുവിപത്തുമുണ്ടാകാത്തു |
സാവധാനതപംകൂടാതുള്ളവൎക്കൊരുനാളും ||
സാദ്ധ്യമാമരിപുരെചെന്നുപോരികപോലും |
വൈരിയെസ്തുതിക്കെണംവൈരിയെഭജിക്കെണം ||
വൈരിയെശിരസ്സിങ്കിൽവഹിച്ചുനടക്കെണം |
വൈരിയെചതിക്കെണമെങ്കിലീവിധമെല്ലാം ||
വൈകാതെചെയ്യുപോവുവാശ്ശുജാതിയെന്നാലും |

വ്യ. രിപുക്കളെ സ്കന്ധത്തിൽ വഹിച്ചീടാം.

പണ്ടൊരുകൃഷ്ണസൎപ്പംമണ്ഡൂകക്കൂട്ടങ്ങളെ |
കണ്ഠത്തിൽവഹിച്ചുകൊണ്ടാകവെകുലചെയ്തു ||
അക്കഥാകേൾക്കേണമെന്നുക്തവാൻകാകാധീശൻ |
സൽക്കരിച്ചുരചെയ്തുസാദരംചിരഞ്ജീവി ||
ബുദ്ധിമാന്മന്ദവിഷനെന്നൊരുകൃഷ്ണസൎപ്പം |
വൃത്തിക്കുലഭിയാഞ്ഞുവിശന്നുനടന്നുടൻ ||
മുഷ്കരന്മാരായുള്ളഭേകങ്ങൾപെരുത്തൊരു |
പുഷ്കലഹ്രദത്തിന്റെവക്കത്തുചെന്നിരുന്നു ||
ദുഃഖവുന്നടിച്ചുകൊണ്ടെത്രയുംപരവശാൽ |
തൽക്കയന്തന്നിലുള്ളദൎദ്ദുരക്കൂട്ടങ്ങളിൽ ||
ജാലപാദനെന്നുള്ളഭേകങ്ങൾക്കധീശ്വരൻ |
ചാലവെദുഃഖത്തിന്റെകാരണംചോദിച്ചിതു ||
കാളസൎപ്പവുംകനിഞ്ഞാസ്ഥയാപറഞ്ഞിതു |
കേളെടൊമഹാത്മാവെമണ്ഡൂകേശ്വരസഖെ ||
വംശശുദ്ധിയുള്ളൊരുവിപ്രന്റെകുമാരനെ |
ദംശനംചെയ്തേനഹംദൈവകല്പിതമ്മൂലം ||
തൻപിതാവാകുംവിപ്രൻകോപിച്ചുശപിച്ചുമാം |
കൊല്ലിയെന്നൊരുഭുജംഗാധമദുരാത്മാവു ||
എന്നുടെകുമാരനെദംശിക്കനിമിത്തമായി |
നിന്നുടെഭോജ്യങ്ങളാമ്മണ്ഡൂകവൃന്ദങ്ങളെ ||
തന്നുടെതോളിൽചുമന്നീടുകതവളുകൾ |
തന്നുള്ളൊരശനവുംകഴിച്ചുനടന്നാലും ||
ഇങ്ങിനെശപിച്ചൊരുശാപത്തെനിവൃത്തിപ്പാൻ |
തങ്ങടെമനസ്സുണ്ടെന്നാകിലെകഴിവത്രു ||
എന്നതുകേട്ടുമണ്ഡൂകാധിപനുരചെയ്തു |
നന്നിതുനിന്റെശാപംഞങ്ങൾക്കുവരമായി ||
ഇന്നുതൊട്ടൊരൊമണ്ഡൂകങ്ങളെവഹിക്കനീ |
ഇക്കഴന്തന്നിൽനിന്നുമറ്റൊരുകഴന്തന്നിൽ ||

വെക്കമെങ്ങെടുത്തുകൊണ്ടാക്കിയാൽമതിതാനും |
കൃഷ്ണസൎപ്പവുമ്മുദാദൎദ്ദുരങ്ങളെതിന്മാൻ ||
തൃഷ്ണപൂണ്ടോരൊദിനമോരൊരൊമണ്ഡൂകത്തെ |
തന്നുടെഗളന്തന്നിൽചുമന്നുകൊണ്ടുപോയി ||
തിന്നുതിന്നംഗങ്ങൾക്കപുഷ്ടിയുമുണ്ടായ്വന്നു |
ഇങ്ങിനെപലദിനംകഴിഞ്ഞുപോയതൊന്നും ||
ഇങ്ങോട്ടുവരുന്നില്ലയെന്തുവാനിദമെന്നു |
ചിന്തിച്ചുമണ്ഡൂകേന്ദ്രന്താനുമങ്ങൊരുദിനം ||
ചന്തത്തിൽഫണീശ്വരന്തന്നുടെമുതുകേറി |
സന്തുഷ്ടൻഫണീശനുംകൊണ്ടുപോയിരയാക്കി ||
ജന്തുഹിംസകൻസുഖിച്ചിങ്ങിനെമേവീടിനാൻ |
എന്നതുകൊണ്ടുചൊന്നേൻതന്നുടെകാൎയ്യത്തിന്നു |
തന്നുടെരിപുക്കളെസ്കന്ധത്തിൽവഹിച്ചീടാം ||
കാലദേശാവസ്ഥകളറിഞ്ഞുപ്രവൃത്തിച്ചാൽ |
ചാലവെസമീഹിതംസാധിക്കുംസമസ്തവും ||
നല്ലതാമൊരുശരംമോചിച്ചാലൊരുത്തനെ |
കൊല്ലുമെന്നതുംവരുമില്ലെന്നുംവരുന്താനും ||
ബുദ്ധിബാണത്തെവിട്ടാലായതുശത്രുകുലം |
ശുദ്ധശൂന്യമാക്കീടുമെന്നതുബോധിക്കേണം ||
ബുദ്ധിക്കുവിഭൂഷണംനല്ലതുശാസ്ത്രജ്ഞാനം |
സിദ്ധിക്കുംശൌൎയ്യാടോപംധൈൎയ്യമുണ്ടെന്നുവന്നാൽ ||
തന്നുടെകാൎയ്യംലഭിക്കേണമെന്നിച്ഛിക്കുന്നൊ |
ൎക്കിന്നതെചെയ്തീടാവുകാൎയ്യമെന്നുണ്ടാകുമൊ ||
ഭാരവുംചുമന്നുകൊണ്ടോടുന്നശരീരികൾ |
വാരിധികടക്കുന്നുകപ്പലിലൂടെചിലർ ||
നീചരെച്ചെന്നുവന്ദിച്ചീടുന്നുമഹാജനം |
യാചനംചെയ്തുപൊറുത്തീടുന്നുചിലജനം ||
ഭോഷ്ക്കുകൾപറഞ്ഞുജീവിക്കുന്നുപലജനം |
മൌഷ്കൎയ്യംകൊണ്ടുചിലർവാസരംകഴിക്കുന്നു ||
ഇങ്ങോട്ടുചതിക്കുന്നദുൎജ്ജനങ്ങളെനന്നാ |

യങ്ങോട്ടുംനശിപ്പിച്ചാൽദോഷമില്ലെന്നുകേൾപ്പൂ ||
കാട്ടുതീപിടിപെട്ടുകാനനംദഹിച്ചാലും |
മൂട്ടിലെവേരുവെന്തുപോകയില്ലതുമൂലം ||
പിന്നെയുമ്മുളച്ചുപൊങ്ങീടുന്നുമരങ്ങളും |
എന്നതുകൊണ്ടുമതിയായില്ലവൈരത്തിനു ||
ശത്രുശേഷവുമഗ്നിശേഷവുമൃണശേഷം |
ഗാത്രജംരോഗശേഷമെന്നിവനാലുംസമം ||
അല്പമെന്നുപേക്ഷിച്ചുപോയിതെന്നാകിൽപിന്നെ |
സ്വല്പകാലംകൊണ്ടതുവൎദ്ധിച്ചുബലപ്പെടും ||
എന്നതുമൂലമുല്യകങ്ങളെസമൂഹമെ |
ഒന്നുമെശേഷിക്കാതെസംഹരിച്ചിതുഞാനും ||
ആപത്തുവരുന്നേരമാകുലത്വവുംവേണ്ടാ |
സമ്പത്തുവരുന്നേരംസംപ്രഹൎഷവുംവേണ്ടാ ||
ക്രോധവുംദുൎബ്ബോധവുംലോഭവുംദുൎമ്മോഹവും |
രോധവുംവിവാദവുമീവിധങ്ങളുംവേണ്ടാ ||
സൎവ്വവുംക്ഷമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നുപത്തുക്കവെ |
ദുൎവ്വിധംനീക്കികാലംസാധുവായ്വരുന്നേരം ||
സൎവ്വകൎമ്മങ്ങളെല്ലാംഫലിക്കുംധീരന്മാൎക്കും |
സൎവ്വസമ്പത്തുന്തന്റെഹസ്തത്തിൽവരുമപ്പോൾ ||
പ്രാജ്യപൌരുഷനാകുംശ്രീരാമചന്ദ്രനഹൊ |
രാജ്യവിഭ്രംശംവനെവാസവുംഭവിച്ചില്ലെ ||
പഞ്ചപാണ്ഡവന്മാരുംനാടുവിട്ടരണ്യത്തിൽ |
സഞ്ചരിച്ചഹൊബഹുസങ്കടംപ്രാപിച്ചില്ലെ ||
നൈഷധന്നളന്താനുംദേവിയെപിരിഞ്ഞഹൊ |
വൈഷമ്യംപലതനുഭൂതവാനായീലെയൊ ||
ദുൎഘടസ്ഥാനമവൎക്കെല്ലാൎക്കുമൊഴിഞ്ഞപ്പോൾ |
ഉൽക്കടപ്രകാശവുംപ്രാഭവങ്ങളുംവന്നു ||
എന്നതുകൊണ്ടുമമസ്വാമിക്കുമനൎത്ഥങ്ങൾ |
വന്നതുവഴിപോലെയൊഴിഞ്ഞുസമസ്തവും ||
സന്ധിവിഗ്രഹംകൊണ്ടുശത്രുസംഹാരംചെയ്തു |

സന്ധിച്ചുസദാനന്ദംസാമ്പ്രതംസുമംഗലം ||
ഇങ്ങിനെചിരഞ്ജീവിതന്നുടെഗിരംകേട്ടു |
തിങ്ങിനസന്തോഷത്താൽപൂണ്ണനാംമേഘവണ്ണൻ ||
കാകലോകാധിപത്യംപ്രാപിച്ചുബഹുകാലം |
ആകുലംവിനാവാണുമംഗലംശുഭംശുഭം ||

ഇതി തൃതീയ തന്ത്രം സമാപ്തം.

ചതുൎത്ഥ തന്ത്രമാം ലബ്ധനാശം.

൧. വനവിടപിയുടെ മുകളിൽ മമഹൃദയം ഉണ്ടു.

ശുകതരുണിവരികതവസുകവിതകൾകേട്ടയാൽ |
ശുദ്ധമെന്മാനസംമാനനീയാകൃതെ ||
ലളിതതരമഭിലഷിതവരമരുളുമീശ്വരൻ |
ലബ്ധനാശാഖ്യമാംതന്ത്രംകഥിക്കനീ ||
സുമതികുലമകുടമണിധരണിസുരപുംഗവൻ |
സോമശൎമ്മാഖ്യൻപറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ ||
ധനമപിചജനമപിചനിജകരതലാഗതം |
ധൎമ്മബുദ്ധ്യാവെടിഞ്ഞീടുന്നപൂരുഷൻ ||
അധികതരമധമനവനവനിപതിബാലരെ |
ആയവൻവഞ്ചിതനായ്വരുംനിൎണ്ണയം ||
വനനദിയിലിയലുമൊരുവലിയജലജന്തുവെ |
വഞ്ചനംചെയ്തുപോൽപണ്ടൊരുവാനരൻ ||
അവനിപതിവരനുടയതനയരതികൌതുകാൽ |
ആയതുകേൾക്കേണമെന്നുചൊല്ലീടിനാർ ||
കനിവിനൊടുധരണിസുരവരനുമിദമൂചിവാൻ |
കാനനെപണ്ടൊരുവൃദ്ധനാംവാനരൻ ||
ചപലബഹുകപികളുടെനികരമതിൽനിന്നുടൻ |
ചാട്ടംപിഴക്കയാൽകൂട്ടംപിരിഞ്ഞുപോയി ||
കടലുടയനികടഭുവിവളരുമൊരുദുംബരെ |
കായുംപറിച്ചുതിന്നങ്ങിനെമേവിനാൻ ||
അതിമധുരമതിസരസമധികതരമോഹനം |
അത്തിപ്പഴംഭക്ഷണത്തിന്നുമുത്തമം ||

ഇതിമനസികുതുകമൊടുമദമുടയമൎക്കടൻ |
ഇച്ശയാചാടിതകൎത്തുതുടങ്ങിനാൻ ||
അതുസമയമതിബഹളഗുളുഗുളുരവത്തോടും |
അംഭസ്സിലാശുപൊഴിഞ്ഞുഫലങ്ങളും ||
നിഖിലജലപതിതഫലമതുബതഭുജിച്ചുടൻ |
ശിംശുമാരാഖ്യൻജലജന്തുപുംഗവൻ ||
അമൃതിനൊടുസദൃശമിതുമമസതതഭോജനം |
അത്രതന്നെവാസസൌഖ്യമെന്നിങ്ങിനെ ||
അതികുതുകമകതളിരിലിയലുമഥശിംശുമാ |
രാഖ്യനാംജന്തുരാജാവത്രമേവിനാൻ ||
പരിചിനൊടുപറകമമകപിവരതനിക്കെന്തു |
പേരെന്നുചോദിച്ചുശിംശുമാരന്മുദാ ||
സലിലചരസരസശൃണുമമഖലുബലീവൎദ്ധൻ |
എന്നുപേരെന്നുപറഞ്ഞിതുവാനരൻ ||
അധികതരകനിവിനൊടുപുനരിരുവരുമ്മുദാ |
അന്യോന്യബന്ധുത്വമോടെവാണീടിനാർ ||
ഭവനമതിൽമരുവുമഥജലചരമഹേന്ദ്രന്റെ |
ഭാൎയ്യയാംശിംശുമാരിക്കഹൊസങ്കടം ||
അവനുടയചരിതമിതമറിവതിനുദൂതിയെ |
ആശുനിയോഗിച്ചുശിംശുമാരീതദാ ||
അവളുമഥനികടഭുവിവിരവിനൊടുചെന്നുടൻ |
ആലോകനംചെയ്തുശിംശുമാരേന്ദ്രനെ ||
സഖിയുടയരമണനിവനൊരുകപിപരസ്ത്രീയാ |
സാകംരമിച്ചുവാഴുന്നഹൊകശ്മലൻ ||
ഇതിമനസികരുതിബതകുപിതമതിദൂതിയും |
ഇങ്ങോട്ടുവന്നുസഖിയോടുചൊല്ലിനാൾ ||
സഖിയെതവരമണനൊരുവിജനഭുവിവാനരീ |
സംഗമംചെയ്തുവസിക്കുന്നുസന്തതം ||
സഖിയുടയവചനമിതുസപദിബതകേൾക്കയാൽ |
സന്താപകോപേനശിംശുമാരീതദാ ||

അധികതരപരവശതകലരുമൊരുഭാവേന |
അത്ര്യംഗവുംതേച്ചുരോഗന്നടിച്ചുടൻ ||
സഖികളുടെനട്ടവിലവളുവശതരമെത്രയും |
സന്താപമോടെശയിക്കുംദശാന്തരെ ||
ശിരസിബഹുഫലനികരമഴകൊട്ടുവഹിച്ചുടൻ |
ശിംശുമാരഞ്ചെന്നുചോദിച്ചുമെല്ലവെ ||
മമഹൃദയരമണിയുടെവിവശതയിതെന്തഹൊ |
മാനിനിമാരെവിരവോട്ടുചൊല്ലുവിൻ ||
വടിവിനൊട്ടുസഖിയുമഥവചനമിദമോതിനാൾ |
വല്ലാത്തരോഗംപിടിപെട്ടുസാമ്പ്രതം ||
വയമപിചസഖിയുടയപരവശതകാണകയാൽ |
വൈദ്യനെക്കൊണ്ടന്നുകാട്ടിമഹാമതെ ||
അവനുടയവചനമതുമതിവിഷമമാസ്സുതം |
അങ്ങാടിയിൽപോലുമില്ലാത്തൊരൗഷധം ||
ഇതിനുപുനരതിവിഹിതമതുബതലഭിക്കുമൊ |
ഇന്നതെന്നുള്ളതുചൊല്ലാമ്മഹൌഷധം ||
കപിയുടയഹൃദയമിതിനുചിതതരമൌഷധം |
കല്പിച്ചുവൈദ്യൻകഷായത്തിനിങ്ങിനെ ||
അതിവിഷമമതുകിമപിവിരവൊട്ടുലഭിച്ചെങ്കിൽ |
അപ്പോഴെരോഗംശമിക്കുമെന്നുക്തവാൻ ||
സഖിയുടയകപടമൊഴിവടിവിനൊട്ടുകേട്ടുടൻ |
സഞ്ചിന്തനംചെയ്യുശിംശുമാരന്തദാ ||
അപരമൊരുകപിഹൃദയമതിനുബലിവട്ടനൻ |
അല്ലാതെമറെറാരുമക്കടന്നാസ്തിമെ ||
അവനുടയനിധനമതുശിവശിവമഹാകഷ്ടം |
അത്യന്തബന്ധുമെശ്ശുദ്ധൻബലീമുഖൻ ||
തരുണിയുടെതനുവിനകളൊഴിവതിനുവേണ്ടീട്ടു |
തന്നുടെബന്ധുവെകൊല്ലുന്നതെത്രയും ||
അധമമൊരുവിധമധികദുരിതഫലമെങ്കിലും |
ആയതുചെയ്യുന്നുവന്നുകൂടിദ്ദൃഢം ||

മികവിനൊടുമനസിസുഖമുതകിനകളത്രവും |
മിത്രവുന്തമ്മിൽവിശേഷമുണ്ടായ്വരും ||
നിജതരുണിയുടെഹരണമതുബതനിമിത്തമായി |
നിഗ്രഹിപ്പിച്ചുസുഗ്രീവനുംബാലിയെ ||
പ്രണയിനിയിലനിശമൊരുകനിവുടയപൂരുഷൻ |
പ്രാണിഹിംസെക്കുമടിക്കയില്ലേതുമെ ||
ഇതിമനസികരുതിജളകുമതിജലജന്തുതാൻ |
ഇഷ്ടനാംകീശനെപ്രാപിച്ചുമെല്ലവെ ||
കപിവരനുമവനുടയവരവുമവലോകയൻ |
കല്യാണവാൎത്തയുംചോദിച്ചുസാദരം ||
ജലചരനുമവനൊടഥകപടമിദമൂചിവാൻ |
ജന്തുക്കൾബന്ധുക്കളന്യോന്യമിങ്ങിനെ ||
വിധിവിഹിതമനവധികസുഖസഖിസമാഗമം |
വേൎപെട്ടുന്നേരമ്മഹാദുഃഖമായ്വരും ||
മമതരുണിയുടെമതിയിലധികതരമാഗ്രഹം |
മൎക്കടാധീശപരനിന്മുഖംകാണുവാൻ ||
വരികമമവപുഷിഖലുസുഖമൊടുവസിക്കനീ |
വാനരനിന്നെവഹിക്കുന്നതുണ്ടുഞാൻ ||
മമഭവനമപിചമമകമനിയുടെരൂപവും |
മാനിച്ചുകൊണ്ടുപോരേണംസഖെഭവാൻ ||
പരിചിനൊടുകപിവരനുമുപരിജലജന്തുതൻ |
പൃഷ്ഠെകരേറിവഹിച്ചോരനന്തരം ||
നിജവപുഷികപിവരനെവിരവൊടുവഹിച്ചുടൻ |
നീന്തിത്തിരിച്ചിതുശിംശുമാരന്തദാ ||
കപിവരനുമവനൊടഥകിമപിഗിരമൂചിവാൻ |
കാന്തെക്കുസൌഖ്യമൊശിംശുമാരസഖെ ||
കപടമതിജലചരനുമവനൊടുകഥിച്ചുമെ |
കാന്തെക്കുദേഹസൌഖ്യന്നാസ്തിവാനര ||
ഉദരമതിലതികഠിനമനിശമൊരുവേദന |
ഊണുമില്ലിപ്പോളുറക്കവുമില്ലഹൊ ||

അതിനുചിലപൊടികളുഥഗുളികകൾകഷായമൊ |
ആശുവൈദ്യന്മാർവിധിച്ചില്ലയൊസഖെ ||
അതിവിഷമമതിനുടയശമനകരമൌഷധം |
അങ്ങാടിതന്നിലുംകിട്ടാത്തസാധനം ||
കപിയുടയഹൃദയഫലമൊരുപലമശിക്കാതെ |
കായരോഗംശമിക്കില്ലപോൽവാനര ||
സഖിയുടയവചനമിതിസപദിബത കേൾക്കയാൽ |
സാരംഗ്രഹിച്ചുവിചാരിച്ചുവാനരൻ ||
ശിവനുടയചരണമിഹശരണമധുനാശംൻ |
ശിംശുമാരഞ്ചതിപ്പാനുടങ്ങുന്നമാം ||
അപരനൊരുകപിയുമിഹനഹിമമവധംനൂനം |
ആഗതംദൈവമെകാത്തുകൊള്ളേണമെ ||
ഇവനുടയഹൃദയമതികഠിനമിതിഹന്തഞാൻ |
ഇത്രനാളുംഗ്രഹിക്കാതെപോയെന്തഹൊ ||
വിപിനഭുവിതപമിയലുമൃഷികളെയുമാക്കുമെ |
വിശ്വസിപ്പാനെലാപിന്നെയെന്തന്യനെ ||
കരളിടയിലധികശമഗുണമുടയമന്ത്രനു |
കാനനംവേണമെന്നുണ്ടൊതപസ്സിനു ||
നിജഭവനമതിലുമിഹനിയമഗുണമുള്ളവൻ |
നിത്യംഭജിച്ചുമോക്ഷംവരുത്തീടുവോൻ ||
ഹൃദയമതിലമിതഗുണമതുകിമപിനാസ്തിയാം |
ഇദ്ദേഹമെത്രയുമൂഢന്മഹാജളൻ ||
മമമനസികപടമതുനഹിനഹികിനാവിലും |
മത്സ്വാമിനമ്മെചതിക്കയില്ലീശ്വരൻ ||
ഒരുകപടമിവനൊടിഹകിമപികഥയാമിഞാൻ |
ഓൎത്തുകൊണ്ടേവംപറഞ്ഞുബലീമുഖൻ ||
കമനിയുടെഗദമതിനുകപിഹൃദയമൌഷധം |
കല്പിതംമുന്നമെചൊല്ലാഞ്ഞതെന്തെടൊ ||
വനവിടപിയുടെമുകളിൽമമഹൃദയമങ്ങുഞാൻ |
വെച്ചേച്ചുപോന്നുഞാനെന്തുചെയ്യാമിനി ||

പ്രഥമമിതുകിമപിമമനഹികഥിതമെങ്കിലും |
പ്രസ്ഥാനകാലത്തുമെന്തുചൊല്ലാഞ്ഞുനീ ||
കപിയുടയകപടമൊഴികനിവിനൊടുകേട്ടവൻ |
കാൎയ്യമെന്നോൎത്തുമഹാജളഞ്ചൊല്ലിനാൻ ||
അതിസുഭഗകപിവൃഷഭതവഹൃദയമത്തിമേൽ |
അങ്ങുവെച്ചേച്ചുപോന്നെങ്കിലങ്ങോട്ടുതാൻ ||
വിരവിനൊടുഗമനമിഹസമുചിതമയെസഖെ |
വിക്രമാംഭോധെതിരിച്ചുനാംപോകെടൊ ||
അഥസപദിപുനരപിചകടലുടെതടെനില്ക്കും |
അത്തിമേൽചെന്നുകരേറികപീന്ദ്രനും ||
ബലിവദനഝടുതിതവഹൃദയമതുകൊണ്ടുനീ |
വന്നാലുമെന്നുരചെയ്തുജലചരൻ ||
നിപുണമതികപിവരനുമവനൊടിദമൂചിവാൻ |
നിന്നെക്കണക്കെമഹാഭോഷനല്ലഞാൻ ||
ഗഹനഭുവിപുനരപിചഗമനമതുകാരണം |
ഗൎദ്ദഭത്തെപോലെചാകയില്ലേഷഞാൻ ||
അതുകഥയകനിവൊടിതിജലചരനുമൂചിവാൻ |
അക്കഥകേട്ടാലുമെന്നുകപീശ്വരൻ ||

൨. ശിവ ശിവ കിമിതി വദതി ചപലഹൃദയൻ ഭവാൻ.

ഗഹനഭുവിമരുവുമൊരുഗജരിപുമൃഗാധിപൻ |
ഗോമായുവാന്തന്റെഭൃത്യനോടുക്തവാൻ ||
കുതുകിമപിമമരുചിതമതിചതുരജംബുക |
കുക്ഷിരോഗംകൊണ്ടുപാരംവലഞ്ഞുഞാൻ ||
ഗജരുധിരജനിതമിതികഥയതിചികത്സകൻ |
ഗൎദ്ദഭത്തെക്കൊന്നുതിന്നെശമംവരൂ ||
കഴുതയുടെരുദിതമിഹവനഭുവിനമുക്കഹൊ |
കാണ്മാനുമില്ലകേൾപ്പാനുമില്ലെങ്ങുമെ ||
വരികരികിലയിസുഭഗകഴുതയുടെമാംസത്തെ |

വല്ലേടവുംചെന്നുകൊണ്ടുവാന്നീസഖെ ||
ഹരിവരനെന്നിമിഷമൊട്ടുതൊഴുതഥസൃഗാലവും |
അങ്ങാടിയിൽചെന്നുരാത്രികാലെമുദാ ||
രജകനുടെകഴുതയൊട്ടുരഹസിചിരമൂചിവാൻ |
രാജസേവെക്കുമോഹന്നിണക്കില്ലയൊ ||
രജകനുടെവസനഭരമനവധിവഹിച്ചുനീ |
രാപ്പകൽദുഃഖിക്കവേണ്ടെടൊരാസഭ ||
ഭയരഹിതമിഹവരികഹരിനൃപതിസന്നിധൌ |
ഭക്ഷണത്തിന്നെത്രസൌഖ്യംദിനെദിനെ ||
അശനമപിവസനമപിസകലമിഹസാധിക്കും |
അത്രമാത്രംകൈക്കലുണ്ടായ്വരുംക്രമാൽ ||
അവനുടയചതിവചനമതിജളതകൊണ്ടുടൻ |
അങ്ങിനെയെന്നുപുറപ്പെട്ടുഗൎദ്ദഭം ||
കുടിലമതികുറുനരിയുമതിജളനെവൈകാതെ |
കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടങ്ങുചെന്നുകൂപ്പീടിനാൻ ||
അതിമുദിതഹൃദയനഥമൃഗപതിയുമാദരാൽ |
അത്താഴമൂണിന്നുകൊള്ളാമിനിക്കിവൻ ||
സരസതരമിതികരുതിമനസിമൃഗപുംഗവൻ |
സന്ധ്യാനിയമംകഴിപ്പാൻഗമിച്ചിതു ||
അതുസമയമതുലഭയതരളമതിഗൎദ്ദഭം |
ആരുംഗ്രഹിയാതൊളിച്ചുമണ്ടീടിനാൻ ||
കഴുതയുടെഗമനമതുവിരവൊട്ടുഗ്രഹിക്കയാൽ |
കണ്ണീരവേന്ദ്രനുംകുണ്ഠിതംപൂണ്ടിതു ||
അതിചപലനവനവനെയിനിയുടനൊരിക്കൽനീ |
ആഗമിപ്പിക്കെന്നയച്ചുക്രോഷ്ടാവിനെ ||
പുനരപിചകഴുതയുടെനികടഭുവിചെന്നവൻ |
പുത്രവരികെന്നനുവദിച്ചീടിനാൻ ||
ഗതസുകൃതനതിവികൃതദുരിതനിധിയാകയാൽ |
ഗൎദ്ദഭിഗൎഭെപിറന്നനീയദ്ധ്ക ||
രജകനുടെവിട്ടുപണിയുമുടയവിട്ടുഭോഷനു |

രാജസേവാരസജ്ഞാനമില്ലാദ്ധ്വം ||
വിപിനതലമതിലധികമനവധിസുഖംസഖെ |
വിശ്വാസവഞ്ചനംസിംഹത്തിന്നില്ലെടൊ ||
കിമപിസുഖമറിവതിനുമതിബെതനിണക്കില്ല |
കിംകാരണന്നീയൊളിച്ചുപോന്നുവൃഥാ ||
കഴതപുനരവനൊടൊരുവചനമഥചൊല്ലിനാൻ |
കശ്മലന്നമ്മെകടിച്ചുതിന്നുംശഠൻ ||
കരിനികരരിപുവിനുടെകണ്ണുമട്ടംശ്രൂവും |
കണ്ടുപേടിച്ചുഞാനണ്ടിസൃഗാലക ||
ശിവശിവകിമിതിവദതിചപലഹൃദയൻഭവാൻ |
ശീലംഗ്രഹിക്കാതെശങ്കിച്ചതെന്തഹൊ ||
ഗുരുവിനയനയജലധിഗ്ഗുണഗണമഹത്തരൻ |
ഗോബ്രാഹ്മണപ്രിയൻഗോമായുസേവിതൻ ||
സകലജനഹിതകരണനിപുണമതിനീതിമാൻ |
സൎവ്വദാസൌമ്യൻമൃഗാധിരാജൻസഖെ ||
അമലഗ്ഗുണനവനപിചവിരവൊടുഭവാനെവ |
ന്നാലിംഗനംചെയ്യുതിന്നുഭാവിച്ചിതു ||
കുശലമതുപറവതിനുതുനിയുമളുവേഷനീ |
കൊല്ലുവാനെന്നുശങ്കിച്ചുപോയീവൃഥാ ||
മഹിതഗ്ഗുണമുടയതവകുലമഹിമകേട്ടുഞാൻ |
മക്കടപ്പെണ്ണിന്റെവെളിക്കുപാട്ടുവാൻ ||
കഴതകളിലഴകുടയപരിഷപലതുണ്ടുപോൽ |
കള്ളമല്ലിങ്ങനെനിങ്ങടെവൈഭവം ||
നലമുടയകുലമിയലുമതിസുഭഗനിന്നുടെ |
നാദങ്ങൾകേൾപ്പാൻകൊതിക്കുന്നുതമ്പുരാൻ ||
നിഖിലവനമൃഗനികരമതികുതുകമോടഹൊ |
നിന്മുഖംകാണ്മാൻമോഹിച്ചുവന്നുതദാ ||
ചലഹൃദയനതുപൊഴുതിലതിഭയമിയന്നുനീ |
ചാടിയോടിപ്പോന്നതെന്തൊരുസാഹസം ||
ഇഹജഗതിവൃഷലികടെതുണികളഖിലംചുമ |

ന്നിങ്ങിനെകാലംകഴിക്കുന്നതെന്തെടൊ ||
ഇതികപടപടുവിനുടെചടുമൊഴികൾകേൾക്കയാൽ |
ഇന്നിയുംപൊകേന്നുറച്ചിതുഗൎദ്ദഭം ||
പുനരപിചവിപിനഭുവിഹരിണരിപുസന്നിധൌ |
പുണ്യഹീനഞ്ചെന്നുകൂപ്പിനിന്നീടിനാൻ ||
മൃഗപതിയുമതിരഭസമവനെനിഹനിച്ചങ്ങു |
മൃത്യുലോകത്തേക്കയച്ചാനസംശയം ||
നിഭൃതമഥഹരിണരിപുകുറുനരിയൊടുചിവാൻ |
നിത്യകൎമ്മംകഴിച്ചാശുവരുന്നുഞാൻ ||
അതിനിടയിലപരമൃഗമിതുബതഭുജിക്കാതെ |
ആമിഷംസൂക്ഷിച്ചുനില്പുനീജംബുക ||
നിജസചിവനൊടുസരസമിതികിലപറഞ്ഞുടൻ |
നിത്യകൎമ്മത്തിന്നുപോയിസിംഹേന്ദ്രനും ||
തദനുഹതകഴുതയുടെഹൃദയമഥകൎണ്ണവും |
താനങ്ങുഭക്ഷിച്ചുഗോമായുതസ്കരൻ ||
നിയമവിധിവിധിവദഥവിരവൊടുകഴിച്ചവൻ |
നിക്ഷേപഭക്ഷണത്തിന്നുവന്നുഹരി ||
ഇതിനുടയഹൃദയമപിഗളമപികുതസ്സൈ |
ഇങ്ങിനെചോദിച്ചുകേസരീന്ദ്രന്തദാ ||
ഹൃദയഗളയുഗളമപിനഹിനഹിമഹാരാജൻ |
ഇക്കഴുതക്കെന്നുഗോമായുചൊല്ലിനാൻ ||
ഗജരിപുവുമതിനിഭൃതമവസദതുകാരണം |
ഗൎദ്ദഭമല്ലുഞാനെന്നുചൊന്നേനഹം ||
ശൃണുകുടിലചടുലതവഹിതമിതുവ്യഥാഫലം |
ശിംശുമാരാധമപോയ്ക്കൊൾകെടൊഭവാൻ ||
ലഘുതവരുമളവുകപിവചനമതുകേട്ടുടൻ |
ലബ്ധനാശാതുരൻശിംശുമാരൻയയൌ ||
ലളിതതരചരിതമിതുനരവരകുമാരരെ |
ലബ്ധനാശാഖ്യമാംതന്ത്രംശുഭംശുഭം ||

സംസ്കൃതപഞ്ചതന്ത്രത്തിൽ ശിംശുമാരനും കുരങ്ങും പത്തിലധികം കഥകളെ ചൊല്ലി സംഭാഷണം ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതിൽ ഒരു ശ്ലോകം ഇവിടെ ചേൎത്തു പറയാം.

ഉപകാരിഷുയസ്സാധുസ്സാധുത്വെതസ്യകൊഗുണഃ।
അപകാരിഷുയസ്സാധുസസാധുസ്സത്ഭിരുച്യതെ॥

ഇതി ചതുൎത്ഥ തന്ത്രം സമാപ്തം.

പഞ്ചമ തന്ത്രമാം അസംപ്രെക്ഷ്യ കാരിത്വം.

൧. അന്തണശ്രേഷ്ഠനു കീരി മൂലം യഥാ.

ശാരികപ്പൈതലെപഞ്ചമതന്ത്രവും |
പാരാതെചൊല്ലുനീപാരമുണ്ടാഗ്രഹം ||
ചതുരതരമധുരമൊഴികിളിമകളുമാദരാൽ |
ചൊന്നാളസംപ്രെക്ഷ്യകാരിത്വതന്ത്രവും ||
സോമശൎമ്മാദ്വിജൻഭൂപാലപുത്രരൊ |
ടാമോദമോടെപറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ ||
യാതൊരുപുരുഷന്തത്വംഗ്രഹിക്കാതെ |
ജാതരോഷംപ്രവൃത്തിക്കുന്നുഭൂതലെ ||
അവനുപുനരുപരിവരുമനവധിപരിതാപവും |
അന്തണശ്രേഷ്ഠനുകീരിമൂലംയഥാ ||
അക്കഥാകേൾക്കേണമെന്നുഭൂപാലൻെറ |
മക്കൾചോദിച്ചുപറഞ്ഞുമഹീസുരൻ ||

അപരീക്ഷ്യനകൎത്തവ്യംകൎത്തവ്യംസുപരീക്ഷിതം |
പശ്ചാൽഭവതിസന്താപൊബ്രാഹ്മണ്യാനകലാദ്യഥാ ||

ഗൌഡദേശെദേവശൎമ്മനെന്നെത്രയും |
പ്രൌഢനാംബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനുണ്ടായിപോൽ ||
യമനിയമഗുണമുടയധരണിസുരനാഥനു |
യജ്ഞസേനാഖ്യയാംപത്നിയുംജാതയായി ||
ഭാൎയ്യെക്കുഗൎഭംപത്തുതികഞ്ഞിതു |
ഭൎത്താവുമോദാൽപറഞ്ഞുമനോരഥം ||

ഉഭയകുലശുഭകരണനിപുണനൊരുനന്ദനൻ |
ഊനംവരാതെജനിക്കുംനമുക്കെടൊ ||
അന്തണസ്ത്രീയുംപറഞ്ഞുമനോരഥം |
സന്തതിക്കാകാസദാനന്ദഭൂസുര ||
ഉപരിവരുമധികതരവിഭവശതമാഗ്രഹി |
ച്ചുക്തിഘോഷിക്കുന്നദുൎമ്മോഹിപൂരുഷൻ ||
സോമശൎമ്മൻെറപിതാവിനെപ്പോലവൻ |
ഭൂമിയിൽഖേദിച്ചുമേവുമാറായ്വരും ||
കഥയമമകമലമുഖികഥമിതിമഹീസുരൻ |
കാൎമ്മുകിൽവേണികഥിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ ||

൫. മനൊരാജ്യം ഏറത്തുടങ്ങരുതു.

പണ്ടൊരുഭൂസുരബ്രഹ്മചാരീസുഖം |
പൂണ്ടൊരുവിപ്രൻെറമന്ദിരംപുക്കുടൻ ||
ശ്രാദ്ധംഭുജിച്ചുമലപ്പൊടിദക്ഷിണാ |
മാത്രംലഭിച്ചുമൺപാത്രത്തിലാക്കിനാൻ ||
തവിട്ടുപൊടിവടിവിനൊട്ടുഘടമതിൽനിറെച്ചുടൻ |
താനെതലയിൽചുമന്നുനടന്നിതു ||
മാൎഗ്ഗെമനോരാജ്യമോരൊന്നുചിന്തിച്ചു |
മാണവൻമെല്ലെനടന്നുതുടങ്ങിനാൻ ||
ആപണെചെന്നുമലപ്പൊടിവിററുപൈ |
ണ്ണാടിനെമേടിച്ചുകൊണ്ടുപോയങ്ങുഞാൻ ||
സരസതൃണസലിലമിവസതതമപിനല്കിഞാൻ |
സാദരംനന്നായിവളൎത്തുകൊണ്ടീടുവൻ ||
സംവത്സരത്തിലീരണ്ടുശിശുക്കളെ |
സംഭവിപ്പിക്കുമിപ്പെണ്ണാടുമിങ്ങിനെ ||
ആട്ടിൻകിടാങ്ങളെവിററുപശുവിനെ |
പാട്ടിൽനമുക്കൊന്നുമേടിക്കണംദൃഢം ||
പശുവിനൊരുശിശുഭവതിശിശുവിനുശിശുക്കളും |

പാരാതെനാലഞ്ചുകാളക്കിടാങ്ങളും ||
അങ്ങിനെവാണാൽകൃഷിതുടങ്ങാനുള്ള |
സംഗതിവന്നുഭവിക്കുംനമുക്കിനി ||
നല്ലകണ്ടത്തിൽകൃഷിച്ചെയ്തുകൊണ്ടുഞാൻ |
നെല്ലുംവളരെസമ്പാദിച്ചനന്തരം ||
ഇരവുപകലധികതരസുഖമൊടുവസിക്കയും |
ഇല്ലവുംപുത്തനായിപ്പണിയിക്കയും ||
നല്ലൊരുപെണ്ണിനെവേളികഴിക്കയും |
ഇല്ലത്തുമെല്ലെകുടിവെച്ചുകൊൾകയും ||
അപ്രകാരംരമിക്കുംവിധൌഭാൎയ്യെക്കു |
ഗൎഭമുണ്ടാകുംപ്രസവിക്കുമുണ്ണിയെ ||
സുതനുടയജനനമതിശുഭകരമവനുഞാൻ |
സോമശൎമ്മാവെന്നുപേരിട്ടുകൊള്ളുവൻ ||
അക്കാലമുണ്ണിയെനോക്കാതെമാതാവു |
പൈക്കറപ്പാനങ്ങുപോയ്ക്കളഞ്ഞാകിൽഞാൻ ||
കോപിച്ചുകോൽകൊണ്ടുതാഡനംകൂട്ടുവൻ |
ഗോശാലയിൽചെന്നകത്തുപുക്കീടിലും ||
പൊണ്ണനീവണ്ണംമനോരഥം ചിന്തിച്ചു |
ദണ്ഡുകൊണ്ടൊന്നങ്ങടിച്ചുകുംഭോദരെ ||
മക്കുടംപൊട്ടിത്തകൎന്നുമലൎപ്പൊടി |
മണ്ണിലുന്തന്നുടെകണ്ണിലുമ്മൂക്കിലും ||
അടിമുടികൾമുഴുവനഥവെളുവെളയണിഞ്ഞുകൊ |
ണ്ടങ്ങിനെചെന്നുഗൃഹംപുക്കുമാണവൻ ||
എന്നതുകൊണ്ടുപറഞ്ഞുമനോരാജ്യം |
ഏറത്തുടങ്ങരുതെന്നുഞാൻബ്രാഹ്മണ ||
അഞ്ചാറുവാസരമങ്ങുകഴിഞ്ഞനാൾ |
അഞ്ചാതെപെറ്റുകുമാരനുണ്ടായിതു ||
നളിനമുഖികനിവിനൊടുദശമദിവസോദയെ |
സ്നാനത്തിനായിപുറപ്പെട്ടുമെല്ലവെ ||
പുത്രനെസ്സൂക്ഷിച്ചുതത്രപാൎത്തീടുവാൻ |

ഭൎത്താവിനെപ്പുറത്താക്കിഗമിച്ചിതു ||
അന്നേരമാശുരാജാവിൻെറദൂതനും |
വന്നുഗൃഹസ്ഥദ്വിജനോടുചൊല്ലിനാൻ ||
ഇന്നങ്ങമാവാസ്യകാൽകഴകിഭുജി |
ക്കുന്നവൎക്കീരണ്ടുരൂപാപ്രതിഗ്രഹം ||
വെക്കംവരേണമെന്നിങ്ങിനെതമ്പുരാൻ |
തൃക്കൺമുനകൊണ്ടുകല്പിച്ചയച്ചുമാം ||
ഇതിനൃപതിഭടനുടയവചനമതുകേട്ടുടൻ |
ഇഷ്ടനാംപുത്രനെകാത്തുവാണീടുവാൻ ||
എത്രയുംവിശ്വാസമുള്ളൊരുകീരിയെ |
തത്രപാൎപ്പിച്ചുഗമിച്ചുമഹീസുരൻ ||
ഉണ്ണിയെനോക്കിസ്സമീപെനകുലവും |
കണ്ണടക്കാതങ്ങുപാൎക്കുംദശാന്തരെ ||
ശിശുവിനുടെനികടഭുവിവലിയൊരുഭുജംഗമം |
ശീഘ്രംവരുന്നതുകണ്ടൊരുകീരിയും ||
സത്വരംചെന്നുടൻനാലഞ്ചുഖണ്ഡിച്ചു |
രക്തവുംമെയ്യിലണിഞ്ഞുപാൎത്തീടിനാൻ ||
ശ്രാദ്ധംകഴിഞ്ഞുവരുന്നൊരുവിപ്രൻെറ |
കാൽത്തളിർചെന്നുവണങ്ങിനകുലവും ||
കീരിതന്മേനിയിൽചോരകണ്ടപ്പോഴെ |
പാരംകയൎത്തുവിചാരമില്ലാത്തവൻ ||
അതിചപലമതിനകുലമഹഹമമപുത്രൻെറ |
അംഗംമുറിച്ചുഭുജിച്ചുമഹാശഠൻ ||
എന്നുകല്പിച്ചുതടികൊണ്ടടിച്ചാശു |
കൊന്നാനസംപ്രേക്ഷ്യകാരീനകുലത്തെ ||
ചെന്നങ്ങകംപുക്കുനോക്കുന്നനേരത്തു |
നന്ദനൻകൈകാൽകുടഞ്ഞുക്രീഡിക്കുന്നു ||
സൎപ്പഖണ്ഡങ്ങളുംകണ്ടാൻസമീപത്തു |
വിപ്രനുംപാരംവിഷാദിച്ചുനിന്നിതു ||
ഉരഗതനുവിരവിനൊടുവിശകലിതമാക്കിയെ |

നുണ്ണിയെപാലനംചെയ്യൊരുകീരിയെ ||
യഷ്ടികൊണ്ടാശുവധിച്ചൊരുനമ്മുടെ |
ചേഷ്ടിതമെത്രയുംകഷ്ടംശിവശിവ ||
അന്നേരമമ്മയുംവന്നുചോദിച്ചുപൊ |
നുണ്ണിക്കുതുല്യനാംകീരികുമാരനെ ||
അതികുടിലചപലമതിമനുജനവനൊരുവാൻ |
അയ്യൊശിവശിവതല്ലിവധിച്ചതും ||
എത്രയുംപാരംവിഷണ്ണനാംവിപ്രനും |
വൃത്താന്തമെല്ലാംപറഞ്ഞറിയിച്ചിതു ||
ബ്രാഹ്മണിതാനുംപറഞ്ഞിതുസാഹസം |
ബ്രാഹ്മണനിങ്ങിനെചെയ്യേണ്ടുന്നതല്ലിതു ||
കണ്ടതുംകേട്ടതുമൊക്കെപ്രമാണമായി |
ക്കൊണ്ടുവിചാരവുംകൂടാതെചെയ്യുവൻ ||
പണ്ടൊരുമൂഢക്ഷുരകനുവന്നൊരു |
ചെണ്ടതപമെന്നതുപോലെതരംകെടും ||
അതുപറകവിരവിലിതിധരണിസുരനുചിവാൻ |
ആയതുകേട്ടാലുമെന്നുതൽഭാൎയ്യയും ||

ന. ദ്രവ്യമില്ലാഞ്ഞു ദുഃഖിക്ക വേണ്ടാ ഭവാൻ.

ഉണ്ടായിപണ്ടൊരുചെട്ടികുമാരകൻ |
ഉണ്ടായനാളെജനനിമരിച്ചിതു ||
അച്ഛനുമില്ലൊരുബന്ധുക്കളുമില്ല |
ചാച്ചയുംചേച്ചയുംചെച്ചയുമില്ലഹൊ ||
മാതാവുതന്നുടെദാസീമുലകൊടു |
ത്തേതാവതായ്വളൎത്തീടിനാൾബാലനെ ||
ദാരിദ്ര്യദുഃഖവുംപാരംപഴംകഞ്ഞി |
കോരിക്കുടിച്ചുകഴിക്കുന്നുവാസരം ||
സ്വജനധനരഹിതനവനൊരുദിനമെത്രയും |
സ്വപ്നത്തിലേകനെക്കണ്ടുവതന്നതു ||

ദിവ്യപുമാനവൻബാലനോട്ടുചിവാൻ |
ദ്രവ്യമില്ലാഞ്ഞുദുഃഖിക്കവേണ്ടാഭവാൻ ||
കാലത്തെഴുനീററുകാല്യംവാദനവും |
ചാലവെശുദ്ധിവരുത്തിവസിക്കനീ ||
മഹിതഗുണഗണമുടയയതികളിഹമൂന്നുപേർ |
മദ്ധ്യാഹ്നകാലെവരുവർതവാന്തികെ ||
ഭിക്ഷുക്കൾമൂവരുംവന്നാലവരെനീ |
തൽക്ഷണംവാൾകൊണ്ടടിച്ചുകൊന്നീടുക ||
ഭിക്ഷുക്കൾമൂവരുമന്നേരമെമൂന്നു |
നിക്ഷേപകുംഭങ്ങളായ്പിറന്നീടുമെ ||
നിയതമിതിപുരുഷവരനരുളിഗതവാനസൌ |
നിദ്രാവസാനെവിധവകുമാരകൻ ||
പാരാതെകാലത്തെഴുനീററുസത്വരം |
ക്ഷൌരാദിശുദ്ധിവരുത്തിക്കുളിച്ചുടൻ ||
സപദിനിജനിലയമതിലവികലമിരുന്നാശു |
സന്ന്യാസിമാരെപ്രതീക്ഷിച്ചുമേവിനാൻ ||
മദ്ധ്യാഹ്നകാലത്തുമൂന്നുസന്ന്യാസിമാർ |
മാദ്ധ്യംദിനസ്നാനമാചരിച്ചഞ്ജസാ ||
വന്നുവണിക്കിൻെറമുററത്തിരുന്നിതു |
വന്ദനംചെയ്തുവണിക്കുംപതുക്കവെ ||
കണ്ണുമടച്ചങ്ങിരിക്കുംയതികളെ |
ദണ്ഡുമെടുത്തങ്ങടിച്ചുമടിയാതെ ||
നിമിഷമഥയതികളുവരനഘകനകാഞ്ചിത |
നിക്ഷേപകുംഭങ്ങളായ്തീർന്നുമൂവരും ||
പൊന്നുംപണങ്ങളുംസമ്പൂർണ്ണമായുള്ള |
പൊന്നിൻഘടങ്ങളെക്കണ്ടുവണീശ്വരൻ ||
ചെന്നുവലംവെച്ചുവന്ദിച്ചെടുത്തങ്ങു |
തന്നുടെഭണ്ഡാരഗേഹത്തിലാക്കിനാൻ ||
ക്ഷൌരകത്തിന്നൊരുപൊന്നുരുപ്പാകൊട്ടു |
ത്താരുംഗ്രഹിക്കാതെയങ്ങയച്ചീടിനാൻ ||

നവകനകഘടജനനചരിതമതുകണ്ടുടൻ |
നാവിതന്മാനസെവിസ്മയിച്ചീടിനാൻ ||
സന്ന്യാസിമാക്കളെത്തച്ചുകൊന്നാലുടൻ |
സന്ന്യാസകുംഭങ്ങൾസംഭവിച്ചീടുമെ ||
ന്നിത്രനാളുംഗ്രഹിച്ചില്ലഹൊഞാനിനി |
തത്രകണ്ടീടുന്നഭിക്ഷുക്കളെതല്ലി ||
നിഗ്രഹിച്ചുംകൊണ്ടുനിക്ഷേപകുംഭംപ |
രിഗ്രഹിച്ചീടുന്നതുണ്ടെന്നുറച്ചവൻ ||
നിജഭവനനികടഭുവിവിരവിനൊടുചെന്നുടൻ |
നിന്നുഭിക്ഷുക്കളെപാർത്തുവാണീടിനാൻ ||
ദണ്ഡുംകാഷായവസ്ത്രങ്ങളുംനെററിമേൽ |
മണ്ണുകൊണ്ടുള്ളകുറികളുംകുണ്ഡിയും ||
മുണ്ഡിതമാകുംശിരസ്സുംധരിച്ചുള്ള |
പണ്ഡിതന്മാർമൂന്നുഭിക്ഷുക്കൾവന്നിതു ||
ക്ഷുരകനതുപൊഴുതുനിജപുരമുറിയിൽനിന്നുടൻ |
ക്ഷുദ്രന്മഹാമൂഢനോടിവന്നീടിനാൻ ||
സന്ന്യാസിമാരെപ്രഹരിപ്പതിന്നുള്ള |
സന്നാഹവുംകൂട്ടിപാഞ്ഞടുക്കുംവിധൌ ||
പേടിച്ചുമണ്ടുന്നഭിക്ഷുക്കളെചെന്നു |
താഡിച്ചുവാൾകൊണ്ടുനാവിതൻകശ്മലൻ ||
ഹാഹാമഹാരാജരക്ഷിക്കരക്ഷിക്ക |
ഹാഹാമഹാദേവപാഹിമാംപാഹിമാം ||
രഘുതനയയദുതനയമധുമഥനമാധവ |
രക്ഷിക്കരക്ഷിക്കഭിക്ഷുക്കളെവിഭൊ ||
ഇത്ഥമ്മുറവിളികേട്ടുഭൂപാലന്റെ |
ഭൃത്യപ്രധാനികൾമണ്ടിവന്നീടിനാർ ||
മൂഢ്ക്ഷുരകനെചെന്നുപിടിപെട്ടു |
മൂക്കുംചെവികളുംചെത്തിഗദകൊണ്ടു ||
താഡിച്ചുപല്ലുംതകർത്തുടൻതീവെച്ചു |
താടിയുമ്മീശയുംചുട്ടുകരിച്ചുകൊ ||

ണ്ടാരോഹണാഗ്രെകിടത്തിത്തിരിച്ചുവ ।
ന്നാരൊമൽവന്ദനംചെയ്യുയതികളെ ॥
ഇതിവിപദിപതനമതുവിധിവിഹിതമിദ്ദോഷം ।
എല്ലാമസമ്പ്രേക്ഷ്യകാരിത്വകാരണം ॥
മററുമൊരുത്തൻപ്രവൃത്തിച്ചതിനെന്തു ।
മൂലമെന്നുള്ളവിചാരവുംകൂടാതെ ॥
മററവൻകൂടെപ്രവൃത്തിക്കിലിങ്ങിനെ ।
കുററംഭവിക്കുമെന്നോൎത്തുകൊണ്ടീടുവിൻ ॥
മിത്രഭേദംസുഹൃല്ലാഭംപുനസ്സന്ധി ।
വിഗ്രഹംലബ്ധനാശംതഥാസമ്പ്രേക്ഷ്യ ॥
കാരിത്വമിങ്ങിനെപഞ്ചതന്ത്രങ്ങൾവി ।
ചാരിച്ചുബുദ്ധിക്കുശുദ്ധിവരുത്തുവിൻ ॥
പരമഗുണഗണമുടയനരപതിസുദൎശനൻ ।
പാടലിപുത്രഗേഹത്തിന്നധീശ്വരൻ ॥
നിങ്ങടെതാതന്നിലിമ്പരാജോപമൻ ।
മംഗലാകാരന്മഹീപാലശേഖരൻ ॥
നിങ്ങൾക്കുനീതിശാസ്ത്രത്തെഗ്രഹിപ്പിച്ചു ।
നിൎമ്മലജ്ഞാനമുണ്ടാക്കുവാനമ്മൊട്ടു ॥
കല്പിച്ചതൊക്കവെസാധിച്ചുചെററംവി ।
കല്പമില്ലേതുംവിവേകമേകംസുഖം ॥
ജനകനുടെനികടഭുവികനിവിനൊടുചെന്നുടൻ ।
ജാതസന്തോഷംവണങ്ങുവിൻബാലരെ ॥
പഞ്ചതന്ത്രംപഠിച്ചീടുംജനങ്ങൾക്കു ।
നെഞ്ചകത്തേററംവിവേകമുണ്ടായ്വരും ॥
സഞ്ചിതാനന്ദംസമസ്തകൃത്യാകൃത്യ ।
സഞ്ചിന്തനത്തിന്നുപാത്രമാകുംദൃഢം ॥
സരസതരമിതിവചനരചനമുരചെയ്തുടൻ ।
സോമശൎമ്മാഖ്യന്മഹീസുരാഗ്രേസരൻ ॥
പാടലിപുത്രാധിനാഥൻെറമക്കൾക്കു ।
പാടവപ്രൌഢത്വമുണ്ടാക്കിമെല്ലവെ ॥

ദക്ഷിണന്മാരാംകുമാരകന്മാരൊടു |
ദക്ഷിണവാങ്ങിഗമിച്ചുസുമംഗലം ||

ഇതി പഞ്ചമതന്ത്രം സമാപ്തം.

കുദൃഷ്ടംകുപരിജ്ഞാതംകുശ്രുതംകുപരീക്ഷിതം |
തന്നരേണനകൎത്തവ്യംനാവിതെനെഹയൽകൃതം ||

ചകാരകഥാനചിതംസൂക്തയുക്തം |
ശ്രീവിഷ്ണുശൎമ്മാനൃപനീതിശാസ്ത്രം ||

സംസ്കൃതത്തിലുള്ള അപരീക്ഷിതകാരിതം എന്ന പഞ്ചമതന്ത്രത്തിൽ പതിനഞ്ചു കഥകൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ഠരം ആകാരാദിയിൽ കാണുന്ന മിക്ക വാക്കുകൾ
സംസ്കൃതം തന്നെ — അല്ലാത്തതിന്നു ഇട്ട കുറികളാവിതു:

*= മലയാളം
**= തെക്കെ മലയാളം
† = വടക്കെ മലയാളം
ത. = തത്ഭവം (സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു പിഴെച്ചതു)
അ. = അറവി

വേറെ കുറികൾ ആവിതു:

അ" = അഥവാ, അല്ലെങ്കിൽ
അ:= അതു നോക്ക
ഏ. = ഏക വചനം
ബ. = ബഹു വചനം
ച. = ചതുൎത്ഥി
പ. = പഞ്ചമി
ഷ. = ഷഷ്ഠി
പു. = പുല്ലിംഗം
സ്ത്രീ. = സ്ത്രീലിംഗം
മാ. = മാനവാക്കു
= എന്നതു സമം, അൎത്ഥം എങ്ങിനെ എന്നാൽ, എന്നതു.

A DICTIONARY TO THE PANCHATANTRAM

അംസം, ചുമൽ; The shoulder.

* അകതളിർ, (അകം), ഉള്ളം, മനസ്സു; The heart, mind.

അകൃത്യം, (അ), ഒല്ലാത്തതു, ദോഷം; Iniquity.

അഖിലം, മുഴുവനും; All, the whole.

അഗ്രഗണ്യൻ, (അഗ്രം, മുമ്പു, ഗണ്യൻ), മുമ്പൻ, എണ്ണപ്പെട്ടവൻ; An estimable person.

അഗ്രജൻ, (അഗ്രം, ജൻ) കടിഞ്ഞൂൽ, ജ്യേഷ്ഠൻ; The first-born, an elder brother.

അഗ്രേസരൻ, (അഗ്രം, സരൻ), തലയാളി, നായകൻ; A leader.

അങ്കം, സ്ഥാനക്കുറി; A mark of dignity.

അങ്കണം, മുററം; A court or yard. ദൃ: ഗേഹാങ്കണെ (ഗേഹം), വീട്ടിന്റെ മുററത്തു.

അംഗന, (അംഗം), സുന്ദരി; A well shaped woman.

അംഗം, ശരീരം; The body, a limb.

അചലം, (അ), മല; A mountain.

അജം, ആട്ടു; A goat.

അഞ്ജനം, മഷി; A collyrium, antimony.

അഞ്ജലി, തൊഴുകൈ; Both open hands joined in adoration or to receive something.

അഞ്ജസാ, ഉടനെ; Forthwith.

അടവി, കാട്ടു; Jungle.

* അടിമലർ, കാൽ; The foot, (honorif.)

അണ്ഡജൻ, (അണ്ഡം, മുട്ട) മുട്ടയിൽ നിന്നു പിറന്നവൻ, പക്ഷി; A bird, fowl.

അണ്ഡവം, അണ്ഡം; The testicle.

അതി, ഏററവും; Excessive, very.

അതുലം, (അ), ഒക്കാത്ത; Unequalled.

* അത്തൽ, ദുഃഖം, മാൽ; Grief, sorrow.

അത്യയം, മരണം, കുററം; Death, fault.

അത്ര, ഠരം ഇങ്ങിനെ, ഇവിടെ; This, thus, here.

അഥ, പിന്നെ, ഇനിമേൽ; Furthermore, hence.

അദ്യ, (അ, ദ്യ) ഇന്നു, ഇപ്പോൾ; Today, now.

അദ്രി, മല, മരം; A mountain, tree. അദ്രികന്ദരെ, മലഗ്ഗുഹയിൽ.

അധഃ, കീഴ, താഴെ; Beneath, below.

അധമൻ, (Superl.) നിസ്സാരൻ; A mean, base, vile person.

അധോഗതി, ഇറക്കം, വീഴ്ച; Descent, downfall.

അധോഭാഗം, കീഴിൽ; A place below.

അധിനായകൻ, ശ്രേഷ്ഠനാ യകൻ; A leader, chief, general.

അധിവാസം, (അധി), പുര, പാപ്പു; An abode.

അധീശൻ, വലിയയജമാനൻ; A lord.

അധുനാ, ഇപ്പോൾ; Now.

അനഘം, (അൻ, അ, അഘം), നിർദ്ദോഷം; Sinless, pure.

അനലൻ, തീ; Fire.

അനവരതം, (അൻ, അവിരതം) എല്ലാഎപ്പോഴും; Incessant, continual.

അനാഗതം, (അൻ, ആഗതം) എത്തിട്ടില്ലാത്തതു, വരുന്നതു; Not yet come, the future.

അനിശം, എപ്പോഴും; Always.

അനുകൂലം, (അനു, കൂട, പിൻ), ഉതവി, ഉപകാരം; Favourable, agreeable.

അനുഭൂതവാൻ, (അനു), അനുഭവത്താൽ അറിഞ്ഞവൻ; An experienced person.

അനുഷ്ഠിക്ക, (അനു, സ്ഥാ), കഴിക്ക; to perform, observe.

അനേകദാ, (അൻ), ഇടവിടാതെ; Uninterrupted, for a long time.

അന്തകാലയം, (അന്തകൻ, യമൻ, ആലയം) യമപുരി; Hades, hell.

* അന്തണൻ, ബ്രാഹ്മണൻ; A Brahmin.

അന്തരം. ഉള്ള, ഇട; Consideration, period, interval.

അന്തരെ, ഉള്ളിൽ; In, amidst.

അന്തരംഗം, (അംഗം), ഉള്ളം, The heart, mind.

ത. അന്തി (സന്ധി), വൈകുന്നേരം അവസാനം; The evening, end.

അന്തികം, അന്തികെ (അന്തം), അടുത്തു, അടുക്കെ; Contiguous, near.

അന്ധൻ, കുരുടൻ; A blind man.

ത. അന്നം, ഹംസം; A swan.

അന്നം, ചോറു; Boiled rice. ദ്വ: അന്നപാനം, ഊണും കുടിയും.

അന്യെ, (അന്യം), ഒഴികെ; Except.

അപകാരം, (അപ, കളക താഴ്ച) തിന്മ, പക; Harm.

അപത്ഥ്യം, (അ), ചട്ടം തെററിയതു; Unsuitable, പററാത്തതു, disagreeable.

അപ്പുറം, വെറെ, അപ്പുറം; Other, opposite.

അപരീക്ഷിതം, (അ), പാർക്കാത്ത; Untested, സൂക്ഷ്മക്കേടു Uncautiousness.

അപി, ഉം, കൂട, പിന്നെ; And, also, moreover, അപിച, എങ്കിലും.

അപ്പു, വെള്ളം; Water.

അപ്രധാനം, (അ), മുഖ്യമല്ലാത്ത കീഴത്തരമുള്ള; Subordinate.

അബദ്ധം, (അ) ചേൎച്ചയില്ലായ്മ, തെററു; Nonsense, a mistake.

അഭയം, (അ) ഭയമില്ലായ്മ; Fearless, അടക്കലം place of refuge.

അഭിജ്ഞത്വം. (അഭി) നിപുണത; Cleverness, അറിവു, knowledge.

അഭിപ്രായം, (അഭി), കരുത്തു; Sentiment, സാക്ഷാൽ നോക്ക, intention.

അഭിമതം, (അഭി), ആഗ്രഹിച്ചതു, ഇഷ്ടം; Desire, consent — wished.

അഭിലഷിതം, (അഭി), ആഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതു; Wished, longed for.

അഭ്യാഗൻ,—ഗതൻ (അഭി, ആഗൻ), എത്തിട്ടുള്ളവൻ, അതിഥി; Guest.

ത. അമർ, (സമരം), പോർ; War, fight.

അമലം, (അ), ശുദ്ധി; Purity, cleanliness.

അമാത്യൻ, (അമാ, കൂട,) മന്ത്രി; Counsellor, minister.

അമാവാസ്യ, കറുത്ത വാവിൻ നാൾ; The day of the new moon.

അമൃതി, അമൃതം; Ambrosia.

അംബരം, ആകാശം; The sky, atmosphere.

അംബു, അംഭസ്സു, വെള്ളം; Water, അംഭോധി, അംഭോനിധി, കടൽ, the sea. ദ: നീതിശാസ്ത്രാംഭോനിധി, നീതിശാസ്ത്രക്കടൽ.

അയെ, അയി, അല്ലയൊ! Oh! soho!

അരണ്യം, കാടു; A forest.

അരി, ശത്രു, പകയൻ; An enemy. അരിപുരം, ശത്രുപട്ടണം An inimical town.

അൎക്കൻ, സൂൎയ്യൻ; The sun.

അൎച്ചനം, സേവ, പൂജ; Service, worship.

അൎത്ഥം ധനം, വസ്തു; Riches, ആയ്ക്കൊണ്ടു for. ദ: രക്ഷണാൎത്ഥം, രക്ഷക്കായ്ക്കൊണ്ടു.

അൎത്ഥി, ഇരപ്പാളി; A beggar.

അൎദ്ധം, പാതി; Half.

അൎപ്പണം, വെക്ക, നിയമിക്ക; Placing, appointing.

അൎഭകൻ, കുട്ടി, ചെറുക്കൻ; A boy, lad.

അവനി, ഭൂമി; The earth.

അവലോകയൻ, (അവ), കാണപ്പെട്ടവൻ; One who has beheld.

അവശം, (അ), പരവശം; Being beside one's self, ungovernable.

അവശത, (അ), സ്വാധീനക്കേടു, തളൎച്ച; Want of control, weakness.

അവസരം, (അവ), തക്കം, തരം; Leisure, opportunity.

അവസദത്തു, (വസിക്ക), വസിച്ചു; Dwelled.

അവസദിക്ക, (അവ), ആധിയോടിരിക്ക; To be dejected.

അവസാദം, ആലസ്യം; Weariness, dejection.

അവികലം, (അ), വേൎപ്പിടാത്തതു, തിങ്ങിയതു; Inseparable, compact.

അവിവേകി, (അ), ബുദ്ധിപ്പാട്ടുകാരൻ, An imprudent person.

അശനം, തിൻപണ്ടം, ഊണു; Victuals, food.

അശിക്ക, ഉണ്ണുക, തിന്നുക; To eat.

അശ്വത്ഥം, (അശ്വം കുതിര), അരയാൽ; The holy fig-tree.

അശ്വമേധം, കുതിരബലി; The horse sacrifice.

അശ്രു, കണ്ണീർ; A tear.

അഷ്ടി, (അശിക്ക), തിൻപണ്ടം; Food.

അസമ്പ്രേക്ഷ്യം, (അ, സം, പ്ര, അക്ഷം), കണ്ണുകൊണ്ടു പാൎക്കാതിരിക്ക — അസമ്പ്രേക്ഷ്യകാരിത്വം, ഓം തന്ത്രം, മുൻ ചിന്ത കൂടാതെ പ്രവൃത്തിക്ക; Acting uncautiously.

അസ്തം, നിക്കപ്പെട്ടതു, തള്ളപ്പെട്ടതു; Thrown, cast; അഴിവു, destruction.

അസ്തു, ആകട്ടെ ഉ: അസ്തുതെ, നീ ഇരിക്ക, ആക Be thou.

അഹം, ഞാൻ; I.

അഹി, സൎപ്പം; A serpent.

ആ

ആകരൻ, (ആ), രൂപമുള്ളവൻ; One who is shaped.

ആകൎണ്ണനം, ചെവിചായ്ക്കു; Listening.

ആകുലം, കഴപ്പം, കലങ്ങിയതു; Anguish — confused. ആകുലത്വം, കുഴപ്പത്തോടിരിക്ക.

ആഖു, എലി; A rat, mouse.

ആഖ്യ, പേർ; A name.

ആഗതം, (ആ), കിട്ടിയതു, ചേൎന്നതു; Obtained, come.

ആഗാരം, ഭവനം, വീടു; A house.

ആഘോഷം (ആ), നിലവിളി; Making a loud noise; തമാശ, a parade.

ആഛാദിക്ക, (ആ) മൂടുക; To cover; മറെക്ക, conceal.

ആജ്യം, നൈ; Ghee.

ആജീവനാന്തം, (ആ, ജീവൻ, അന്തം), ചാവോളം; Till death.

ആടോപം, (ആ), പൊങ്ങച്ചം; Ostentation, pride.

ആത്മജൻ, ആത്മജ (ആത്മാ), മകൻ, മകൾ; A son, daughter.

ആത്മാവു, ഉ: ധീരാത്മാവു, മഹാത്മാവു ഇത്യാദി, ധൈൎയ്യമുള്ളവൻ, ധൈൎയ്യവാൻ — ആൎയ്യൻ ഇത്യാദി.

ആതുരം, (ആ), കലങ്ങൽ, ദീനം; Afflicted, sick; ആതുരീഭാവം, രോഗം പിടിച്ചു, sickly feeling.

ആദരിക്ക, അഥിയുക, കനിയുക, പരിപാലിക്ക; To show kindness, to defend, patronize.

ആദൃശം, (ആ), തുല്യം; Like.

ആധി കലക്കം; Anxiety.

ആപണം, അങ്ങാടി; A market; പീടിക, കട, a shop.

ആപന്നം—ൻ, ആപത്തില്പെട്ടു—വൻ; Afflicted, an unhappy man.

ആമിഷം, മാംസം; Flesh, meat.

ആമോദം, (ആ), സന്തോഷം; Joy.

ആയതം, നീളം; Length.

ആയത്തം, ആധീനം, അടങ്ങുന്ന; Dependent, tractable.

ആയം, വരവു, ലാഭം; Income, profit; തളൎച്ച, slackness.

ആയാസം, തളൎച്ച, ക്ലേശം; Fatigue, trouble.

* ആരുവാൻ, യാതൊരുത്തൻ; A certain person.

* ആരോമൽ, ഓമന, പൊൻ; Darling; നല്ലവണ്ണം, pleasantly, well.

ആരോഹണം, കരേററം; Ascending; കഴുമരം, a gallows; ആരോഹണാഗ്രെ, on the top of the gallows.

ആൎജ്ജിക്ക, ചരതിക്ക, സമ്പാദിക്ക, To hoard up, to get, acquire.

ആൎയ്യൻ, ശ്രേഷ്ഠൻ, കലീനൻ; A nobleman, a respectable man.

ആലിംഗനം, (ആ), പൊത്തിപ്പിടിക്കൽ; An embrace.

ആലോകനം, (ആ), നോട്ടം, ദൃഷ്ടി; Beholding.

ആവലാതി, അലച്ചിൽ, അലമ്പൽ; Confusion, vexation.

ആവലി, നിര, കൂട്ടം; A row, multitude.

ആവാസം, (ആ) വീടു, പാൎപ്പു; A house, abode.

ആശയം, പൊരുൾ, മനസ്സു; Meaning, intention, mind.

ആശു, വേഗം; Soon, quickly.

ആശ്രിതൻ, ആശ്രയിക്കുന്നവൻ, കീഴ്പെട്ടവൻ; A client, person depending on.

ആശ്ലേഷം, (ആ), ആലിംഗനം; q. v.

ആസനം, ശത്രുവിന്നെതിരെ നില തെററാതെ നില്ക്ക; The maintaining a post against an enemy. ന്ന നയങ്ങളിൽ ഒന്നു.

ആസ്ഥാ, നിവെച്ച നില്ക്ക, ആധാരം, ആദരവു, രാജസഭ; Standing firm, stay, fondness, assembly.

ആഹവം, യുദ്ധം, സംഹാരം; War, carnage.

ഇ

ഇംഗിതം, ഇങ്ങിതം, കുറി, ചേഷ്ട; A sign, hint, gesture.

* ഇണ്ടൽ, അച്ചം, ദുഃഖം; Fear, apprehension, regret.

ഇതി, എന്നു, ഇങ്ങിനെ; So, thus.

* ഇത്തരം, (തരം), ഇങ്ങിനെ, ഇപ്രകാരം; Thus, such, like.

ഇത്ഥം, ഇങ്ങിനെ, ഇപ്രകാരം; Thus, in this wise or manner.

ഇദം, ഇതു, ഇപ്രകാരം; This, thus.

ഇന്ദ്രൻ, യജമാനൻ, നായകൻ ദ: ശ്രേഷ്ഠിന്ദ്രൻ, മൃഗേന്ദ്രൻ ഇത്യാദി; A noble lord, a lord of beasts.

* ഇയലുക, ഒക്കുക, കൂടുക; To agree, succeed, be possible.

ഇഷ്ടി, യാഗം; A sacrifice; ഇഷ്ടം, a wish.

ഇഹ, ഇവിടെ; Here.

ഈ

* ഈടുക, ഇടുക — ആയ്യസഹായ ക്രിയ പോലെ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നു ദ: കേട്ടീടുന്നു, കെട്ടുന്നു; നശിച്ചീടും, നശിക്കും; നിൎത്തീടെണം, നിൎത്തേണം; ചെയ്യീടാമൊ, ചെയ്യാമൊ; വെടിഞ്ഞീടിന, വെടിയുന്ന ഇത്യാദി.

ഈയൽ, ചിതൽ; The white ant.

* ഈല, ഇല്ല ദ: ചെല്ലുവീല, ചെല്ലുന്നില്ല, ചെയ്യീലെന്നാലും ഇത്യാദി.

ഈശാനൻ, ശിവൻ; Siva.

ഈശ്വരൻ, നായകൻ, ശ്രേഷ്ഠൻ ദ: സന്ന്യാസീശ്വരൻ, മന്ത്രീശ്വരൻ ഇത്യാദി; The noble Sanyási etc.

ഉ

ഉക്തവാൻ അവൻ പറഞ്ഞു; He said.

ഉക്തി, വാക്കു; Speech, word.

* ഉതകിന, സഹായിക്കുന്ന; Helping.

ഉൽക്കടം, (ഉൽ, മേൽ, അധികം) ഗൎവ്വം; Pride; ഏറെവും, excessive; വെറിയുള്ള, drunk, intoxicated.

ഉൽകൎഷം, ശ്രേഷ്ഠം; Excellence; വളരെ, much; ഏറെവും.

ഉൽകൃഷ്ടം, വലിയ; Great; വിശേഷമുള്ള excellent.

ഉൽപന്നം, പിറന്ന, ഉണ്ടായ; Born, produced.

ഉൽഭവിക്ക, ഉളവാക, To come into existence, to spring from.

ഉത്താനം, ആഴമില്ലാത്തതു; Shallow.

ഉദരം, വയറു, ഗൎഭപാത്രം The belly, womb. ദ: കുംഭോദരം, പാത്രത്തിന്റെ വയറു.

ഉദീരിതം, ചൊല്ലപ്പെട്ടതു; Said, spoken.

ഉദുംബരം, അത്തിമരം; The glomerous fig-tree.

ഉദ്ധതം, ഗൎവ്വമുള്ള; Arrogant, rude.

ഉന്നതം, (ഉൽ), ഉയൎന്ന; High, lofty, tall.

ഉന്നതി, (ഉൽ), വൎദ്ധന; Prosperity; കീൎത്തി, fame.

ഉപകൃതി, (ഉപ), ഉപകാരം; Benefit, kindness.

ഉപമം, (ഉപ), തുല്യം; Similar, like.

ഉപരി, മേൽ; Over, above.

ഉപസംഹൃതി, (ഉപ), മൂലനാശം; Total destruction.

ഉപാന്തം, ഉപാന്തികം, അടുക്കെയുള്ളതു; Proximate, near.

ഉഭയതാം, രണ്ടുപ്രകാരം On both sides.

ഉരഗം, (ഉരസ്സ, വയറു, ഗം), പാമ്പ; A snake.

* ഉരുമ്പുക, ഉരുമ്മുക; To grate, rub.

ഉലൂകം, മൂങ്ങാ; An owl.

ഉഷ്ട്രം, ഒട്ടകം; A camel.

* ഉൾക്കാമ്പു, (ഉൾ), മനസ്സ; The mind, intellect.

ഊ

ഊചിക്ക, പറക; To speak; ഊചിവാൻ അവൻ പറഞ്ഞു, he said.

ഊഢം, (വഹ), എടുക്കപ്പെട്ടു; Carried; പൊങ്ങുന്ന, അധികം, excessive.

ഊൎദ്ധ്വം, ഉയൎന്ന; High; ഒടുക്കം, last. ദ്വ: ഊൎദ്ധ്വം ആക്ക, കളക.

ഊഹിക്ക, വിചാരിക്ക; To think, imagine.

* ഊഴം, മുറ; Time, duty, turn.

* ഊഴി, ഭൂമി; The earth.

ഋ

ഋണം, കടം; Debt.

എ

* എന്തുവാൻ, ഏതെങ്കിലും; A certain thing.

ത: എന്നിയെ, (അന്യെ), കൂടാതെ Without.

ഏ

ഏകദാ, (ഏകം, ഒന്നു), ഒരിക്കൽ; Once; ഉടനെ, at once.

* ഏല്ക്കുക, കൊടുക്കു; To give, bestow; ഉരിയാട്ടുക അരുളുക, to utter, promise.

ഏവം, ഇങ്ങിനെ; Thus; തന്നെ, indeed.

ഏഷൻ, ഇവൻ; He; ഇവൻ തന്നെ, this one; ഏഷ ഞാൻ, ഒരം ഞാൻ, ഞാൻ തന്നെ, this I, I myself.

ഒ

* ഒട്ടേട്ടു, അല്പാല്പം, കുറെ; Somewhat.

ഓ

ഓഘം, കൂട്ടം സമൂഹം; Assembly, multitude.

ഓദനം, ചോറു; Boiled rice.

* ഓർ, ഉവർ; Brackishness, briny.

ഔദാൎയ്യം, (ഉദാരത), ദാനശീലം; Munificence, generosity.

ഔദ്ധത്യം, (ഉൽ), അഹംഭാവം; Pride, arrogance.

ക

കങ്കണം വള; A bracelet.

* കച്ചി, വൈക്കോൽ, താൾ; Straw, stubble.

കച്ചിൽ, ആകെണമെ; May it be so.

കച്ഛം, കര; Brink, shore; കച്ഛപം ആമ, a tortoise.

കടിസൂത്രം ഉടർ; Waistband; അരഞ്ഞാൺ, female waistband.

കടീതടം, ഒക്കു, ഇടുപ്പു; The hip, loin.

* കട്ട, വളരെ; Much; അപൂൎവ്വമാ യതു; monstrous.

* കട്ടക്കനെ, വേഗേന; Hastily.

കണ്ടകൻ, ആപത്തുണ്ടാക്കുന്ന വൻ; A dangerous person; ശത്രു, an inimical person.

കണ്ഠം, കഴുത്തു; The throat.

കണ്ഠീരവം, (കണ്ഠം, രവം), സിംഹം; The lion.

കഥനം, പറക, പറച്ചൽ; Narrating, relating.

കഥിക്ക, പറക; To relate.

കഥിതം, പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു; Told.

കഥയ, പറഞ്ഞാലും; Please to tell.

കഥയതി, അവൻ പറയുന്നു, പറയും; He tells, will tell.

കഥയാമി, ഞാൻ പറയുന്നു, പറയും; I tell, shall tell.

കനകാഞ്ചിതം, (കനകം, പൊന്നു, അഞ്ചിതം പൂജിതം), പൊന്നിനെ തോല്പിക്കുന്നതു, പൊന്നിനെക്കാൾ ശോഭ ഏറുന്നതു; Surpassing gold.

കന്ദരം, ഗുഹ; A cave.

* കന്നൽത്താർ, (കന്നൽ, കരിമ്പ, താർ, പൂ, താമരപ്പൂ), ഇമ്പമായിട്ടുള്ളതു; Pleasant, charming.

കപി, കുരങ്ങു; A monkey, an ape.

കപിഞ്ജലം, ഒരു വക പക്ഷി; The francoline partridge.

കപോതം, മാടപ്രാവു; A pigeon, dove.

കബളിക്ക, (കബളം, ഉണ്ട), ഉണ്ടയാക്ക, വിഴുങ്ങുക, ചതിക്ക; To make into balls, gulp, deceive.

കമഠം, ആമ; A turtle or tortoise.

കമലം, താമര; The lotus; കമലമുഖി, സുന്ദരി.

കമ്പം, ഇളക്കം; Shaking, agitation; ശങ്ക, bashfulness.

കംബളം, പുതപ്പു; A cover; കമ്പിളി, an Indian blanket.

കരണൻ, (കൃ), ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ; A doer, originator.

കരണം, (കൃ), ചെയ്കു; Doing. ദൃ: ജനഹിതകരണം, ജനത്തിന്റെ ഇഷ്ടത്തെ ചെയ്യുതു.

കരതലം, (കരം, കൈ), ഉള്ളങ്കൈ; The palm of a hand.

കരസ്ഥം, (കരം, സ്ഥം, നില്ക്കുന്നതു), കൈയിൽ പെട്ടതു, Come into one's possession.

കരി, (കൈയുള്ളവൻ), ആന; Elephant.

കൎക്കടകം,—ടം, ഞണ്ടു; A crab.

കൎണ്ണം, കാതു; The ear.

കൎമ്മം, മുറ; Moral or religious duty.

കഷം, കഷിതം, മൂൎച്ചയുള്ളതു; Keen, sharp, piercing.

കല്യാണം, കുശലം, നല്ലവാക്കു; Welfare, kind words.

കശ്മലം, ദുഷ്ടത; Wickedness; വിടക്കു, badness.

കഷായം, കാഷായം; അ:

കളത്രം, ഭാൎയ്യ; A wife.

* കഴം, കയം, ആഴം; Depth.

* കഴൽ, കാൽ; The foot.

കാഞ്ചി, ഉടഞ്ഞാൺ; A woman's belt.

കാനനം, കാടു; തോപ്പു; A forest, grove.

കാന്ത, കാമ, ഭാൎയ്യ; A wife.

കാന്താരം, ചീത്തവഴി; A bad road; കാടു, a forest, wood.

കാന്തി, ശോഭ; Brilliancy; സൌന്ദൎയ്യം, female beauty.

* * കാമരം, തെണ്ടിക; A sawyer's frame.

കാംക്ഷിക്ക, ആഗ്രഹിക്ക; To desire.

കായം, ശരീരം; The body; കായോപസംഹൃതി (ഉപ, സം, ഹൃ), ശരീരബന്ധുത്വം, alliance.

* * കായൽ, കഴി; A backwater, ebbing brook or river.

കാരുണ്യം, (കരുണ) കരളലിവു; Compassion.

* കാൎമ്മുകിൽ, (കാർ, കറുപ്പു, മുകിൽ, മേഘം), കാറു; A black cloud.

കാൎയ്യാകാൎയ്യം, (അകാൎയ്യം), ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതും; Fact and fiction.

കാലൻ, യമൻ; Yama; കാലഗതൻ പുക്ക, മരിച്ചു.

കാലി, പശു, Cow, cattle; എരുമ, buffallo-cow.

കാൽത്തളിർ, (കാൽ), ഉള്ളങ്കാൽ; The sole of the foot.

കാഷായം, കറുപ്പു; Soiled black; കാവി, red ochre.

കാസാരം, പൊയ്ക; A sea; കുളം, a pond.

കാളം, കറുത്തതു; Black.

കിഞ്ചന, കിഞ്ചിൽ, കുറെ; A little, somewhat,

കിനാവു, സ്വപ്നം; A dream.

കിം എന്തു; What? കിംകരൻ, പണിക്കാരൻ, ദാസൻ; a servant.

കിമപി, (കിം, അപി), കുറഞ്ഞൊന്നു; A little.

കിരാതൻ, കാട്ടാളൻ, വേടൻ; A savage hunter.

കില, പോൽ, അങ്ങിനെ; Possibly, probably.

* കില്ലു, സംശയം; Doubt.

* കിളുക്ക, കിളൎക്ക, തെഴക്ക; To sprout.

കീടം, കീടകം, പുഴ, പ്രാണി, തേൾ; Worm, insect etc.

കീദൃശം, (കീ, കിം), ഏതുപ്രകാരം, എങ്ങിനെ; What like, how?

കീശൻ കുരങ്ങു; An ape.

കുക്കുടം, പൂവങ്കോഴി; A cock; മയിൽ, a peacock.

കുടിലത, വളവു, ചതി; Crookedness, deceitfulness.

കുടിലൻ, കുരളക്കാരൻ, ഏഷണിക്കാരൻ; A talebearer; ചതിയൻ an imposter.

കുട്ടകം, കലശം; A caldron,

* കുട്ടൻ കാളക്കിടാവു; A bull-calf.

കുണ്ഠത, കുണ്ഠത്വം, കണ്ഠിതം ചഞ്ചലം; Disquietude; ദുഃഖം, grief, തളൎച്ച, laziness.

കുണ്ഡലം, കടുക്കൻ; An ear-ring.

കുണ്ഡി, കിണ്ടി; A pitcher.

കുതഃ, എവിടെ; Where? എവിടെ നിന്നു, whence? കുതസ്സഖെ, സ്നേഹിതാ എവിടെ.

കുതുകം, ഉത്സാഹം; Eagerness; സന്തോഷം, joy.

കുത്ര, എവിടെ; Where? കുത്രചിൽ, വല്ലെടത്തും, somewhere.

കുപിതം, കോപത്തോടു; Angrily.

കുംഭം, പാത്രം; A pot; കുംഭി, ആന, an elephant.

കുരു, ചെയ്ക; Do.

* കുലയാന, (കുല) മദം ഇളകിയ ആന; A mad elephant.

കുശലം, സൌഖ്യം, സലാം പറക; Welfare, salutation.

കുസുമം, പൂ; A flower.

കുളീരകൻ, കുളീരം, ഞണ്ടു; A crab.

കുക്ഷി, വയറു; The stomach, belly.

* കൂടം, മോന്തായം; The top of a roof, roof.

* കൂടലർ, (കൂടുക), ശത്രുക്കൾ; Enemies, foes.

കൂപം, ഉറവു, കിണർ; A spring, well.

കൂൎമ്മം, ആമ; A tortoise.

* കൂററൻ, കാള; A bullock.

കൃച്ശ്രം, പ്രയാസം; Difficulty; കഷ്ടം, hardship.

കൃതം, ചെയ്യപ്പെട്ടതു; Done, made; ഹേലാകൃതം നിന്ദയോടു ചെയ്യപ്പെട്ടതു.

കൃതാന്തൻ, യമൻ; Yama; കൊല്ലുന്നവൻ, a murderer.

കൃതാൎത്ഥൻ, (അൎത്ഥം, ധനം), വസ്തുവെ കിട്ടിയവൻ, സാധിച്ചവൻ A successful man.

കൃത്യം, ചെയ്യപ്പെടേണ്ടുന്നതു; What is to be done? മുറ, duty, business.

കൃശാംഗി, (കൃശം, മെലിഞ്ഞതു, അംഗം) മെലിഞ്ഞ സ്ത്രീ; A slender woman.

കൃഷ്ടി, അറിവുള്ളവൻ; A learned man; കൃഷ്ടം, ഉഴുതപ്പെട്ടതു, ploughed.

കൃഷ്ണം, കറുപ്പു; Blackness; കറുത്ത, black.

കൃസാരം, എള്ളുകുഴ, എൾകുഴമ്പു A dish of sesamum and rice.

** കെല്പു, ബലം; Strength, power; ചുറുക്കു keenness, activity.

കെല്പി, ബലമുള്ളവൻ; A powerful man.

കേരം, തെങ്ങു; A cocoanut tree; തേങ്ങാ, a cocoanut.

കേവലം, മുഴുവനും; Entirely; ഒട്ടുക്കും, altogether.

കേശം, തലമുടി; Hair.

കേസരി, സിംഹം; A lion.

** കൈക്കോണം, കൈമുതൽ; Property; കൈക്കൂലി, bribe.

കൈതവം, വഞ്ചന, Cheating, roguery.

കൈരവം, വെളുത്ത ആമ്പൽ; The white water-lily.

** കൈവൎത്തൻ, മുക്കുവൻ; A fisherman.

** കൊക്കു, കൊച്ച; A kind of a stork or ibis.

* കൊച്ചു, ചെറു; Small, little.

* കൊണ്ടൽ, മേഘം; A cloud, sky; കറുത്ത, black.

* കൊററി, കൊച്ച; A kind of a stork.

* കൊററ, തിൻപണ്ടം, തിൻ; Victuals, food.

കോടരം, മരപ്പൊത്തു; The hollow of a tree.

† കോട്ട, കോണു; A corner; അററം, end.

കൌടില്യം, കടിലത അ: കപടം; Insincerity.

കൌതുകം, കുതുകം അ: നേരം പോക്കു, Pastime, fun.

കൌതൂഹലം, താൽപൎയ്യം; Eagerness; സാഹസം, vehemence, impetuosity.

കൌമാരം, (കുമാര), ബാല്യം; Youth, virginity.

കൌശല്യം, (കുശലം), കൌശലം; Craft, artifice.

കൌശികൻ, മൂങ്ങാ; An owl; ഇന്ദ്രൻ, Indra.

ക്രമുകം, കവുങ്ങു അ" കഴുങ്ങു; The arecanut tree.

ക്രീഡ, കളി; Play, sport; പുളെച്ചു മദിക്ക, wantonness.

ക്രീഡിക്ക, കളിക്ക; To play.

ക്രുദ്ധൻ, ചിനമുള്ളവൻ; An infuriated, indignant person.

ക്രോഷ്ടാവു, കുറുക്കൻ; A fox.

ക്രൌൎയ്യം, (ക്രൂരത), കൊടുമ; Cruelty, oppression, tyranny.

ഖ

ഖണ്ഡിക്ക, തുണ്ടിക്ക; To cut into pieces, to divide.

ഖനിത്രം, കൈക്കോട്ടു, ** തുമ്പായി; A hoe; പാരക്കോൽ, a spade.

ഖലൻ, ക്രൂരൻ, കൊടിയവൻ; A cruel oppressive man.

ഖലു, പോൽ, ആകട്ടെ, തന്നെ; It is said, well.

ഖൾഗം, വാൾ; A sword (ഖഡ്ഗം). ദ: ഖൾഗധാരാവ്യവ്രതം, വാൾ എടുക്കു എന്നവ്രതം അ" കൎമ്മം.

ഖിന്നത, (ഖേദം), സങ്കടം; Distress.

ഖിന്നൻ, ദുഃഖിക്കുന്നവൻ; A mourner.

ഗ

ഗജം, ആന; An elephant; ഗജരുധിരജനിതം, ആനച്ചോരയാൽ ഉണ്ടായതു; caused by the blood of elephant.

ഗണം, എണ്ണം, കൂട്ടം; A multitude.

ഗണ്ഡം, കവിൾത്തടം, കവിൾ; The cheek.

ഗതം, (ഗമ), പോയതു; Gone; കിട്ടിയതു, സാധിച്ചതു, arrived at, obtained.

ഗദ, പൊന്തി, ചുരികക്കോൽ; A bludgeon, club.

ഗദം, വാക്കു; Speech; ദീനം, sickness.

ഗമനം, പോക്കു; Going; യാത്ര, a march.

ഗമിക്ക, നടക്ക; To go, walk; ചേരുക, അടുക്കുക, to approach.

ഗംഭീരം, ആഴം; Depth; ആഴമുള്ളതു, deep; അച്ചം, ശങ്ക, awe; അച്ചമുള്ള, ശങ്കിക്കപ്പെടത്തക്ക, imposant, overawing.

ഗൎജ്ജനം, ഒച്ച; Noise; അലൎച്ച, the roaring of a lion etc.

ഗൎദ്ദഭം, കഴുത; An ass.

ഗഹനം, തിങ്ങിയ കാടു; An impenetrable forest.

ഗഹ്വരം, ഗുഹ; A cave, deep valley.

ഗളം, തൊണ്ട; The throat; കഴുത്തു, the neck.

ഗാഢം, ഇറുക്കം; Tightness; ഇറുക്കമുള്ള, tight; അധികം, much, heavy, oppressive.

ഗാത്രം, ശരീരം; The body, a member.

ഗാമി, (ഗമിക്ക), നടക്കുന്നവൻ; A goer.

ഗിരം, വാക്കു; Speech.

ഗിരി മല; A mountain.

ഗീഷ്പതി (ഗീർ, പതി), വ്യാഴം, ദേവകളുടെ ഗുരുക്കൾ; Brhaspati, the preceptor of gods.

ഗുപ്തം, മറഞ്ഞ; Hidden; പാലിക്കപ്പെട്ട, protected.

ഗുപ്തി, രക്ഷ, ഗോപനം; Protecting.

ഗുരു, കനമുള്ള; Heavy, weighty; സാരമുള്ള, important.

ഗുളം, വെല്ലം, ശൎക്കര; Raw or refined sugar.

ഗൂഢം, ഒളിക്കപ്പെട്ട; Concealed; രഹസ്യമുള്ള; secret; തനിച്ച, സ്വകാൎയ്യമുള്ള, private.

ഗൃദ്ധ്രം, കഴുകു; A vulture.

ഗൃഹിണി, (ഗൃഹം, വീടു), വീട്ടുകാരി, ഭാൎയ്യ; A house-wife, a wife.

ഗൃഹസ്ഥൻ, (സ്ഥൻ), വീട്ടുകാരൻ; A householder, chiefly a married Brahmin.

ഗേഹം, പുര, ഭവനം; A house, dwelling.

ഗോപനം, (ഗുപ), രക്ഷണം; Protection, preservation.

ഗോപിതം, രക്ഷിക്കപ്പെട്ടതു; Protected, preserved.

ഗോമയം, (ഗോ, പശു), ചാണകം; Cowdung; ** വരളി † വരടി, dry cowdung.

ഗോമായു, കുറുക്കൻ; A fox.

ഗോഷ്ഠി, (ഗോ), കൂട്ടം; Assembly; വൻപു പറക, boasting; അസഭ്യം പറക, the using of indecent words; ഒക്കരുതായ്മ, scurrility.

ഗൌഡം, നട്ടുബംഗാളവും അതിൽ ഇപ്പോൾ ഇടിഞ്ഞ പട്ടണവും തന്നെ; The central part of Bengal (Gaur).

ഗൌരവം, (ഗുരു), ഗുരുത്വം; Manners; മാന്യം, respectability; ഉൗറ്റം, superiority.

ഗ്രാമം, ഊർ; A village; ഗ്രാമസ്യാൎത്ഥം (അൎത്ഥം അ:), ഗ്രാമത്തിനാണ്ടെങ്ങു, for the benefit of the village.

ഘ

ഘടം, കുടം; A large earthen water-jar.

ഘടിക, ഛ നാഴിക; A Hindu hour of 24 minutes.

ഘോടകം, കുതിര; A horse.

ഘോരൻ, കടുമയുള്ളവൻ; A fierce person.

ഘ്രാണിക്ക, മണക്ക; To smell; ** മുകഴുക, † മുകക്കുക അ" മുകരുക, to kiss.

ച

ച, ഉം; And, also; കൂടെ, along; എന്നാൽ, but; ഉ: തദനുച, പിന്നെയും, and then.

ചകോരം, ചെമ്പോത്തു; The snake bird. (ആൾക്കാട്ടി?)

ചക്രവൎത്തി (ചക്രം, വൎത്തിക്ക, ഒന്നിങ്കൽ തിരിയുക), മഹാരാജാ; Emperor, monarch.

* ചട്ടു or ചാട്ടു, വടിവുള്ള, അഴകിയ, ഇഷ്ടമുള്ള; Elegant, chiefly of conversation.

* ചട്ടലം, അഴകുള്ള; Beautiful; ഇളക്കമുള്ള tremulous, agitated.

ചട്ടബുദ്ധി (ചട്ടം), നേരുള്ള ബുദ്ധി; Sound reason, sound reasoning.

ചണ്ഡം, ചീറൽ, ചൊടി, Rage; fury; കൊടിയ, ക്രൂരമുള്ള, furious, violent, cruel.

ചതുരം, (ചതുർ, ൪), സാമൎത്ഥ്യമുള്ള; Dexterous, clever.

ചതുൎത്ഥം, നാലാമത്തെ; Fourth.

ചപലൻ, ലഘുബുദ്ധിക്കാരൻ; A light minded person; പൊട്ടൻ, a stupid fellow.

ചപലം, ചഞ്ചലത; Fickleness; പൊട്ടത്തരം, stupidity.

ചരണം, (ചരിക്ക), കാൽ; The foot.

ചരിക്ക, നടക്ക; To walk, move.

ചൎമ്മം, തോൽ; Skin, leather.

ചലം, (ചരിക്ക), അനക്കം, ഇളക്കം; Moving, motion.

ചാഞ്ചല്യം, ചഞ്ചലത, നിലക്കേടു; Instability, fickleness.

ചാട്ടു, ചകട്ടു, ശകടം, കൂട്ടുള്ള വണ്ടി, കൊലാർവണ്ടി; A cart, chariot.

ചാപല്യം, ചപലം അ:

ചാരൻ, ഓട്ടാളൻ; A runner, spy, (ഒററുകാരൻ).

* ചാരവെ, അടുക്കെ; Near.

ചാരി, (ചരിക്ക), നടപ്പുകാരൻ, വഴിപോക്കൻ; A traveller.

ചാരിത്രം മാനമൎയ്യാദ; Good behaviour; നെറി, chastity.

ചാരു, അഴകിയ; Elegant.

ചാരുതപം, ഇൻപം; Loveliness.

* ചാലവെ, ചേലൊടു; Well, very, much.

† ചാലിയൻ, ** കൈക്കോളൻ, നെയ്ത്തുകാരൻ; A weaver.

* ചിക്കെന്ന, ചിക്കനെ, പൊട്ടന്നവെ; Quickly; നിശ്ചയത്തോടു, resolutely.

ത· ചിതം, (ഉചിതം), യോഗ്യത, തക്കം; Fitness, propriety; തക്ക, fit, decent, favourable.

ചിരം, നെടുങ്കാലം, വളരെ കാലം; A long time, length of time.

* ചെമ്മെ, തക്കവണ്ണം; As is convenient, proper, meet—well.

* ചെററു, (ചിറു), അല്പം; Little, short.

ചേടി, ദാസി, വേലകാരി; A female servant.

ചേട്ടക്കാരൻ, ** മാറാട്ടകാരൻ, തിരിപ്പുകാരൻ; † An evil minded, tricking person.

ചേഷ്ടിതം, (ചേഷ്ട, യത്നം,) പ്രവൃത്തി; Doing, dealing, act.

* ചോട്ടു, ചുവടു, അടി; The foot, a footmark.

ചോരൻ, കള്ളൻ; A thief, robber.

* ചോററി, ചുഴററി; A fan.

ഛ

ഛത്രം, കട, കൊററക്കുട; An umbrella.

ഛിദ്രിക്ക, അഴിഞ്ഞുപോക; To miscarry.

ജ

ജഗൽ, ലോകം; The world, universe; ജഗതി, ലോകത്തിൽ.

ജഠരം, വയറു; The stomach, belly.

ജനകൻ, അപ്പൻ; The father.

ജനനി, അമ്മ; The mother.

ജൻ, ജനിച്ചവൻ, പിറന്നവൻ; One who has been born.

ജം, ജനിച്ചിട്ടുള്ളതു; Sprung from.

ജംബുകൻ, കറുക്കൻ; A fox.

ജലചരൻ, (ജലം, വെള്ളം, ചരിക്ക), മീൻ; A fish.

ജലാധാരം (ആധാരം), | ജലാശയം, (ആശയം, ഇരിപ്പു). | ആഴമുള്ള കുളം, പൊയ്ക, ചിറ; | Tank, pond, any reservoir.

ജല്പിക്ക, കൊഞ്ചുക; To prattle as a child; ചിലെക്ക, നൊടിയുക; to chatter, to talk nonsense.

ജളകുമതി, (ജളം; മടിവുള്ള, കുമതി, ദുർബ്ബുദ്ധിലൻ), പെരുമ്മുട്ടാളൻ; A stupid, obstinate, silly person, an idiot.

ജളത, (ജളം), മുട്ടാളത്വം, മുട്ടാൾപോക്കു; Stupidity, obstinacy.

ജളൻ, മുട്ടാൾ, പൊണ്ണൻ; A dull person, an idiot.

ജാതം, (ജനിക്ക), ജനിച്ച, ഉണ്ടായ, സാധിച്ച, കിട്ടിയ; Born, arisen; ജാതസന്തോഷം, പൂൎണ്ണസന്തോഷം.

ജാത്യം, (ജനിക്ക), പിറവിയാലുള്ളതു, സ്വഭാവികമായതു; Natural, born with.

ജായ, ഭാൎയ്യ, കെട്ടിയവൾ; A wife.

ജാരൻ, ജാരകൻ, കള്ളപ്പുരുഷൻ, പുലയാടി; A paramour, an adulterer.

ജീവജീവൻ, ഉള്ളവണ്ണമുള്ളജീവൻ; Life's reality.

ജീവാത്മാവു; Individual existence, a living soul, vitality; ദൈവത്തിൽനിന്ന അവനവന്ന കിട്ടി അവനവൻെറ ജീവന്നു ആധാരമാകുന്ന ആത്മാവു.

ജൃംഭിക്ക, കോട്ടുവായിടുക; Gaping, yawning; വിടരുക, to open, expand.

ജ്യാ, ഞാൺ; Bowstring; ഭൂമി, the earth.

ഝ

ഝടിതി, വേഗം; Speedily; പൊട്ടന്നനവെ, suddenly.

ട

ടിട്ടിഭം, കുളക്കോഴി; A lapwing, (Parra jacana).

ത

** തടസ്ഥൻ, (തട, തടവു, സ്ഥൻ), ഒന്നിൽ കൂടാത്തവൻ; An indifferent man; നടുവൻ, മൂന്നാമൻ, a mediator, arbitrator, umpire; † മുടക്കുന്നവൻ, വിരോധി, opponent.

തടാകം, തഡാകം, താമരയുള്ള കുളം, പൊയ്ക; A tank, pond etc. with lotus.

** തണ്ടുതപ്പി, (തണ്ടു, ഗർവ്വം), പൊങ്ങച്ചക്കാരൻ, മോടിക്കാരൻ; A proud, ostentatious, impudent person.

തൽ, ആ, അതു; That, it; തദ്ധനങ്ങൾ, തദ്ദിശി, ആ ധനങ്ങൾ, ആദിക്കു; ചിലപ്പോൾ തൻ, തൻെറ എന്ന അൎത്ഥം കൂടും: തൽകുലം, തൻെറ കുലം.

തൽപരൻ, നോക്കമുള്ളവൻ; Intent upon.

തൽക്ഷണം, ആ നിമിഷത്തിൽ; That moment; ഉടനെ, instantly.

തത്ര, അവിടെ; There; അതിങ്കൽ, therein.

തത്വം സത്യം; Truth, reality, വസ്തുക്കളുടെ തനതുവക, the essential properties of any thing.

തഥാ, ഇങ്ങിനെ, അങ്ങിനെ; So, thus; യഥാ . . . . തഥാ എങ്ങനെയൊ . . . അങ്ങിനെ.

തഥാവിധൻ, (തഥാ), ഇങ്ങിനെത്തവൻ, അങ്ങനെത്തവൻ; Such a person.

തദനു, പിന്നെ, പിൻ; Then, after that.

തദാ, അപ്പോൾ; Then.

തദ്വിധൻ, (തൽ), നടിക്കുന്നവൻ; A hypocrite.

തനയൻ, (തനു), മകൻ; A son.

തനു, ശരീരം, ദേഹം; The body.

തനൂജൻ, തനുജൻ, (തനു, ജൻ), മകൻ; A son.

തന്തുവായൻ, ചാലിയൻ, നെയ്ത്തുകാരൻ; A weaver.

* തമ്പി, അനുജൻ; A younger brother.

തനുംഗി. തനൂംഗി, (തനു, അംഗം), മെലിഞ്ഞ സ്ത്രീ; A delicate, slender woman.

തപോധനൻ, (തപസ്സ) തപസ്സേറുന്നവൻ; An accomplished ascetic, rich in mortification.

തരളം, വിറയൽ; Trembling; വിറയലോടു, tremulous, trembling.

തരു, വൃക്ഷം, മരം; A tree.

തരുണി, കന്യക, ബാല, യൌവനമുള്ളവൾ; A young woman.

തൎജ്ജിക്ക, † പഴിക്ക, കുററപ്പെടുത്തുക; To reproach, censure.

തലം, അടി; Bottom, base; സ്ഥലം, ഇടം, place; ൟ: ഭൂതലം, പാതാലം ഇത്യാദി, ഭൂമി തന്നെ etc.

തവ, നിന്റെ; Of thee, thine, thy.

തസ്കരൻ, കള്ളൻ; A thief.

തക്ഷകൻ, ത. തച്ചൻ, ആശാരി; A carpenter.

താഡനം, അടി; A blow, beating, flapping.

താഡിക്ക, അടിക്ക, തല്ലുക; To beat.

താൻ, തൻ; ൟ: കൂട്ടന്താന്നിൽ, കൂട്ടത്തിൽ, പൊയ്കതങ്കരെ, പൊയ്കയുടെ കരക്കൽ ഇത്യാദി.

† താന്തൻ, തളൎന്നവൻ; A cast-down person.

* താർ, പൂ, താമരപ്പൂ; Chiefly lotus flower.

താരകാധിപൻ, (താരം), അ, ചന്ദ്രൻ, നിലാ; The moon.

താരം, നക്ഷത്രം; A star.

താരുണ്യം, (തരുണി), യൌവനം; Youth, virginity.

താൎക്ഷ്യൻ, ഗരുഡൻ; Vishnu's vehicle Garuda.

തിലം എള്ള; The sesam plant.

തിമിരം, ഇരുൾ; Darkness; കുരുട്ടു, the blindness called gutta serena.

തീരം, കര; A shore, bank.

തുംഗം, ഉയൎന്ന; High; പെരുമ, excellency.

തുച്ഛം, ചെറു; Small; അല്പം, little; വിട്ടു, low, vile.

തുഞ്ചം, ഉച്ചം, † ഉച്ചം; The top, point.

തുഷ്ടൻ, സന്തോഷമുള്ളവൻ; A person pleased, delighted.

തൃണം, പുല്ല; Grass.

തൃതീയം, മൂന്നാമത്തെ; Third.

തൃഷ്ണ, ദാഹം; Thirst; ദണ്ണ, നഞ്ചിൽ, അത്യാഗ്രഹം, strong desire, greediness.

* തെല്ല, കുറെ; A little.

* തെറെറന്നു, ഉടനെ; Suddenly, instantly.

തെ, നിണക്കു, നിണക്കായ്ക്കൊണ്ടു; To thee, for thee; നിന്റെ, of thee, thine.

തേജസ്സ, കൂൎമ്മ; Sharpness; ഒളി, light, splendour; ചൈതന്യം, vivacity, active principle; കീൎത്തി,

glory; പ്രഭാവം, dignity; ദ: തേജോഭരം, കനത്ത തേജസ്സ, heavy with glory, glory-loaden.

* തൊള്ള, വായി; The mouth.

തോയദം, (തോയം ദം, കൊടുക്കുന്ന), മേഘം; A cloud.

തോയദധ്വനി, (തോയം, ധ്വനി, ഒച്ച), വെള്ളത്തിന്റെ ഇരച്ചിൽ; The roaring or murmuring of water.

തോയം, വെള്ളം; Water.

തോഷിക്ക, സന്തോഷിക്ക; To rejoice, exult.

ത്യാജ്യൻ, തള്ളപ്പെടേണ്ടുന്നവൻ; An objectionable person, a reprobate.

ത്രയം, മൂന്നു; Three.

ത്രാണം, ത്രാണനം, രക്ഷ; Preserving, protection.

ത്വൽ, നിന്റെ; Of thee, thy.

ദ

ദണ്ഡിക്ക, (ദണ്ഡ), ശിക്ഷിക്ക; To punish; പ്രയത്നത്തോടു പണിചെയ്ക, to work hard.

ദണ്ഡം, വടി; A stick; ദീനം, sickness.

ദത്തം, (ദാ), കൊടുക്കപ്പെട്ടു; Given.

ദധി, തൈർ Curdled milk.

ദന്തം, പല്ലു; Tooth; ആനക്കൊമ്പു, an elephant's tusk.

ദന്തി, ആന; An elephant; ദന്തിവൈരി, സിംഹം, a lion.

ദംശനം, കടി; Biting, a bite.

ദംശിക്ക, കടിക്ക; To bite; കുത്തുക, to sting.

ദംഷ്ട്രം, തേററ, കൊമ്പു; A tusk.

ദർദ്ദുരം, തവള; A frog.

ദശ, നില, അവസ്ഥ; A period of life, as childhood, youth etc. ഗ്രഹപ്പിഴ, the supposed influence of planets — fate.

ദശാന്തരം, (ദശ അന്തരം), അന്നേരം, അപ്പോൾ തന്നെ; Whilst, just then, at that very moment.

ദക്ഷിണ, ദാനം; Present given to Brahmins.

ദക്ഷിണൻ, സമർത്ഥൻ; A clever, dextrous person.

ദക്ഷിണം, തെക്കു; The south.

ദാതാവു, (ദാ), കൊടുക്കുന്നവൻ; A doner, liberal person.

ദാരു, മരം; Wood, timber.

ദാരുണം, ഭയങ്കരം; Horror, terror.

ദാശൻ, മുക്കവൻ, മീൻപിടിയൻ; A fisherman.

ദാസി, ദാസിക, ചേടി; അ. അമ്പിട്ടന്റെ കെട്ടിയവൾ; A barber's wife.

ദിനേശ്വരൻ, (ദിനം, നാൾ, ഈശ്വരൻ), സൂൎയ്യൻ; The sun.

ദിവാകരൻ, (ദ്യൌഃ ആകാശം കരൻ), സൂൎയ്യൻ; The sun.

ദിവാന്ധൻ, (ദ്യു, പകൽ, അന്ധൻ) പകൽ കൺകാണാത്തവൻ; A dayblind individual.

ദിശി, (ദിക), ദിക്കിൽ, ഇടത്തിൽ; In a place, region etc.

ദീനത, ദീനത്വം, ദീനം; Sickness; ദാരിദ്ര്യം, poverty; അരിഷ്ടത; wretchedness.

ദീനൻ, ദീനക്കാരൻ; A poor man, a sick, sorrowful man.

ദുഃ, ദുർ, ദുസ, ദുഷ, വിട്ടു; Ill, bad etc.

ദുരിതം, (ഇതം; നടന്നതു), പാപം; Sin.

ദുൎഗ്രഹം, (ഗ്രഹ), വരുത്തപ്പെട്ടുക; Seized by some evil; പ്രയാസത്തോട്ടു പിടിച്ചിരിക്ക, holding with difficulty.

ദുൎഘടം, (ഘടിക്ക, ചേൎക്ക), ഇട്ടുക്കം; Narrowness, strait, distress; ചേതം, mischief.

ദുൎന്നയം, (നയം, തക്കം, വിനയം), ദുഷ്ടത; Wickedness, evilmindedness.

ദുൎഭഗൻ, (ഭഗൻ, കീൎത്തി), കുരൂപി, വിരൂപൻ; An ugly man.

ദുൎമ്മതി, (മതി അ) പൊണ്ണത്തരം; Folly; ദുഷ്ടൻ, an ill-disposed person.

ദുൎമ്മദം, (മദം), പൊങ്ങച്ചം; Arrogance.

ദുൎമ്മോഹം, (മോഹം), ആശ, അത്യാഗ്രഹം; Greediness, covetousness.

ദുൎവ്വിധം, (വിധം, തരം), ദാരിദ്ര്യം; Poverty; ദുൎബ്ബുദ്ധി, stupidity; ദുൎന്നടപ്പു, wickedness.

ദുൎവ്വ്യയം, (വ്യയം, ചെലവു), ദുശ്ചെലവു; Extravagance, waste, squandering.

ദുഷ്പ്രമേയം, (പ്രമേയം, അറിയപ്പെടേണ്ടതു), പ്രയാസത്തോട്ടു അറിഞ്ഞു വരുന്നതു; Difficult to be known.

ദുസ്സഹം, (സഹം, സഹിക്ക), പൊറുത്തു കൂടാത്തതു; Unbearable.

ദുസ്സാമൎത്ഥ്യം, (സാമൎത്ഥ്യം), ദുൎന്നടപ്പു; Bad conduct; അവിവേകം, imprudence.

ദൂതി, ചേടി; A confidante.

ദൃഢം, ബലമുള്ള; Strong; ഉറപ്പുള്ള, firm — നിശ്ചയം, certainly; അധികം, much.

ദൃശം, കാണപ്പെട്ടു; Visible.

ദേഹമോചനം, (ദേഹം, ശരീരം, മോചനം, വിട്ടുക), ശരീരത്തെ കളക; To abandon, sacrifice one's body.

ദ്യോവു, (ദ്യോഃ), ആകാശം; Sky; സ്വൎഗ്ഗം, heaven.

ദ്രവിപ്പിക്ക, (ദ്രു), ** പാറുക, † ഇറക്കുക (ചാരായം ഇത്യാദി); To distil; ഉരുക്കുക, to liquefy.

ദ്രവ്യൻ, ദ്രവ്യം ഉള്ളവൻ, കോപ്പുകാരൻ; A rich man.

ദ്രുതം, (ദ്രു), ഉരുകിയ; Liquid; വേഗം, quickly.

ദ്രുമം, വൃക്ഷം; A tree.

ദ്വന്ദ്വം, (ദ്വി), ഇരട്ടു, ജോട്ടു; A pair, couple.

ദ്വിജൻ, (ദ്വി, ര, ജൻ), ബ്രാഹ്മണൻ; A Brahmin.

ദ്വിതീയം, രണ്ടാമത്തെ; Second.

ദ്വൈധീഭാവം, ദ്വൈതികഭാവം; (ദ്വിധാ, ഇരുപുറത്തു, ഇരുഭാഗത്തു) ഒന്നിൽ കൂടാത്ത ഭാവം; വെറുതെ നില്ക്ക, ഉദാസീനം; Indifference, neutrality.

ധ

ധരണി, (ധരിക്ക), ഭൂമി; The earth.

ധരിപ്പിക്ക, ഉണൎത്തുക, ഗ്രഹിപ്പിക്ക; To inform, to instruct.

ധാത്രി, ഭൂമി; The earth.

ധാൎമ്മികൻ, ധൎമ്മമുള്ളവൻ; A virtuous, pious man, a charitable man.

ധാവള്യം, (ധവളം), വെണ്മ; Whiteness; വെളുത്ത, white.

ധിക്കാരം, (ധിക്, fie! woe), നിന്ദ; Insult, contempt.

ധീ, ബുദ്ധി; Intellect, understanding.

ധീമാൻ, (ധീ) ബുദ്ധിയുള്ളവൻ; A sensible, intelligent man.

ധീരൻ, (ധീ), കരുത്തുള്ളവൻ; A bold, firm man; ബുദ്ധിമാൻ, a wise man.

ധൂമം, (ധൂ), പുക; Smoke.

ധൂമകേതു, കൊള്ളിമീൻ; A falling star; വാല്മീൻ, a comet; ഉല്ക്ക, a meteor.

ധൂൎത്തൻ, (ധൂർ), ചതിയൻ; A cheat; താന്തോന്നി, a conceited, head-strong person.

ധൂൎത്തു, വഞ്ചന; Craftiness.

ധൂളി, നേരിയ പൊടി; Dust; അരിഷ്ടതയുള്ള സ്ത്രീ, a wretched woman; പുളച്ചി, a strumpet.

ധൂളിക്ക, പൊടി ആക്ക; To powder; കിളരുക, to rise as dust; ചിതറിക്ക, to disperse.

ധൃഷ്ടൻ, (ധൃഷ), ധീരൻ, നാണം കെട്ടവൻ; An impudent, shameless man.

ധ്വനി, ധ്വാനം, ഒച്ച; Sound, noise.

ധ്വംസനം, ധ്വംസം, മുടിവു; Destruction; ചാവു, dying.

ധ്വംസിക്ക, മുടിക്ക; To destroy.

ധ്വാംക്ഷം, കാക്ക; A crow; നീൎക്കാക്ക, കൊക്ക ഇത്യാദി, crane, gull etc.

ന

നകുലം, കീരി; The mungoose.

നക്രം, മുതല; A crocodile.

നദീജലം, (നദി, പുഴ), പുഴവെള്ളം; River-water.

നന്ദനൻ, (നന്ദിക്ക, സുഖിക്ക), മകൻ; A son.

നന്ദി, ആനന്ദം, സുഖം; Happiness; കാള, a bull; നന്ദിസമ്പൎക്കം, കാളയോടുള്ള ചേൎച്ച, company with the bull.

നയം, തൎക്കം; Propriety; നാഗരികം, politeness, urbanity; പ്രമാണം, law; നടത്തൽ, guiding, directing.

നരൻ, (നൃ), ആൺ; A man; ദ്വ. നരേന്ദ്രൻ; രാജാവു.

* നലം, നന്മ; Goodness; അഴക, beauty.

നവം, (നൌ), പുതു; New.

നഹി, (ന, not, ഹി), ഇല്ല, അല്ല; No, not.

നളിനം, (നളം), താമര; A lotus; ആമ്പൽ, a waterlily.

നാഗരസ്ഥാനം, (നഗരം, സ്ഥാ), പട്ടണക്കാർ; Inhabitants, townsfolk.

നാഗരാജൻ, (നാഗം, പാമ്പ, ആന), ആനരാജൻ; The elephant leading his herd.

നാദം, (നദിക്ക), ഒച്ച; Sound; വാദ്യഘോഷം, sound of music.

നാമധേയം, (നാമം), പേർ; A name; കൂട്ടപേർ, appellation.

നാരി, (നൃ), പെണ്ണു; A woman.

ത. നാവിതൻ, (നാപിതൻ), അമ്പിട്ടൻ, അട്ടത്തവൻ, കാവുതിയൻ; A barber.

നാസ്തി, (ന, അസ്തി is), ഇല്ലായ്മ, Nonexistence; ഇല്ല, it is not. ഉ: നാസ്തിമെ, ഇനിക്കില്ല.

നി, ഇൽ; In, within; കീഴ, under, beneath.

നികടം, ചേൎന്നു; Near.

നികരം, കൂട്ടം, സമൂഹം; Crowd, flock; ഉ: കരിനികരം, ആനക്കൂട്ടം.

നിഖിലം, മുഴവനും; All.

നിഗൂഢം, (ഗൂഢ), മറെക്കപ്പെട്ടതു; Hidden, mysterious.

നിഗ്രഹം, വെറുപ്പു; Dislike; മുടിവു; destruction.

നിഗ്രഹിക്ക, കൊല്ലുക; To kill; മുടിക്ക, to destroy.

നിജം, സ്വന്തം, തന്നതു; One's own; നിശ്ചയം, certainty, truth.

നിത്യർ, (നിത്യം, ഉറെച്ചതു), മുന്നാഴിക്കാർ; Continual attendants.

നിധനം, വംശം; Family; മരണം, death; മുടിവു, destroying.

നിധി, ശേഖരം, ധനം; Deposited treasure, wealth.

നിപുണൻ, ഗുണനിധി, എല്ലാ നന്മയുടയവൻ, സമൎത്ഥൻ, മാലാക്കെട്ടുക്കി; A clever man.

നിഭൃതം, അടക്കം; Humility; സ്വകാൎയ്യം, privacy.

നിയമം, അവരവർ ഏററ കൎമ്മങ്ങൾ; Selfimposed austerities, religious observances; നേൎച്ച, vow; ചട്ടം, rule.

നിഃ, നിർ, നിസ, നിഷ, കൂടാതെ; Without.

നിരീശ്വരൻ, (ഈശ്വരൻ), യജമാനനില്ലാത്തവൻ, ശക്തിയില്ലാത്തവൻ; One without a master or strength; നാസ്തികൻ, an infidel.

നിൎണ്ണേജകൻ, (നിജ, ശുദ്ധം) വെളുത്തേടൻ, അലക്കുന്നവൻ; A washerman.

നിൎഭരം, ഏററവും; Much, excessive.

നിൎമ്മൎയ്യാദം, (മൎയ്യാദ), നേൎക്കേട്; Dishonesty; നാണക്കേട്, indecency.

നിൎമ്മലം, (മലം, ചേറു,) ശുദ്ധം; Pure, purity.

നിൎവ്വേദഹീനൻ, (നിൎവ്വേദം, അറെപ്പു, disgust), അറെപ്പില്ലാത്തവൻ; One without disgust; അഴിനിലയില്ലാത്തവൻ, one without despair.

നിലയം, (നി), വീട്ടു, പുര; A house.

നിലിമ്പർ, ദേവേന്ദ്രനെ പിഞ്ചെല്ലുന്ന ഒരു വക ദേവന്മാർ; A kind of gods represented as following Dévendren; നിലിമ്പരാജോപമൻ (രാജാ, ഉപമൻ), ദേവേന്ദ്രനെ പോലെ, resembling Dévendren.

* നിലെപ്പിക്ക, (നിലം), നിൎത്തുക, To stop, check.

നിവേദനം, (നി), അറിയിക്കൽ; Making known addressing information.

നിശാകരൻ, (നിശ, രാ), ചന്ദ്രൻ; The moon.

നിഷ്കൃപൻ, (നിഃ), കൃപയില്ലാത്തവൻ; A merciless person.

നിഹനിക്ക, (നി), കൊല്ലുക; To kill; മുടിക്ക, to destroy.

നീചൻ, (നി), താണവൻ; കെട്ടവൻ; A low, base fellow.

നീഹാരം, ഉറച്ച മഞ്ഞു; Frost, snow.

* നീളവെ, (നീളം), പരക്കെ, എല്ലാടത്തും; Everywhere.

നൂതനം, (നു), പുതു; New; തണുത്ത, പച്ച, fresh.

നൂനം, നിശ്ചയമായി; Surely.

നൃ ആണു, മനുഷ്യൻ; Man, mankind; ദ: നൃപതി, രാജാ; നൃപാലയം, കോവിലകം, palace.

* നെഞ്ചകം, (നെഞ്ചു, നെഞ്ഞു), മനസ്സു; The heart, mind.

നൈപുണ്യം, നിപുണത, സാമൎത്ഥ്യം; Skilfulness, cleverness.

നൈഷധൻ, (നിഷധഃ, അജ്ഞിർ), നിഷധരാജാവു; The king of Nishadha, നളൻ.

ന്യഗ്രോധം, പേരാൽ; The Indian fig-tree.

പ

പങ്കജം, (പങ്കം, ചേറു, ചോററ) താമര; The lotus; ദ: പങ്കജോദരം (ഉദരം), താമരയല്ലി, the cup of a lotus.

പഞ്ചമം, അഞ്ചാമത്തെ; The fifth.

പഞ്ചാനനൻ, സിംഹം; Lion; ശിവൻ, Shiva.

**പടവു, പടക †, തോണിയിൽ വലിയതു; A boat.

പടു, ചൊടിപ്പുള്ള; Hot, smart; സാമൎത്ഥ്യമുള്ള, clever.

**പണിയുക, പണി എടുക്ക; To work; വണങ്ങുക, തൊഴുക, to revere, worship.

പണ്ഡിതൻ, (പണ്ഡ, ജ്ഞാനം), ത. പണ്ഡിതൻ, വിദ്വാൻ; A learned man, a doctor (Pundit).

* പതക്കം, പൊൻമാലയും വിലയേറുന്ന കല്ലുള്ള പൊൻ തകിടവും; A gold chain with an ornamental breast plate set with precious stones.

പതഗം, (പതിക്ക, ഗാ) പറവു, പക്ഷി; A bird.

പതനം, (പതിക്ക), വീഴ്ച; Falling, fall.

പതി, യജമാനൻ, കൎത്താവു; A master, lord; ടു: ഭൂപതി ഇത്യാദി ഭൂമിക്കു കൎത്താവായവൻ.

പതിക്ക, വീഴുക, അകപ്പെടുക; To fall.

പതിതം, (പതിക്ക), വീണ പിഴകിപ്പോയ; Fallen, degraded; ടു: ജലപതിതം, വെള്ളത്തിൽ വീണ.

പത്തനം; പാൎപ്പു; An abode; പട്ടണം, a town; കോവിലകം, palace.

പത്തി, പടം; The hood of a snake.

പത്മനാഭൻ, (പത്മം, താമര പൊക്കിൾ ഉള്ളവൻ, വിഷ്ണു; Vishṇu.

പത്രം, ഇല; A leaf.

പത്രി, പക്ഷി; A bird.

പഥികൻ, (പഥം, വഴി), വഴിപോക്കൻ; A traveller.

പഥ്യം, പത്ഥ്യം, ഒക്കുന്നതു; Suitableness — suitable, proper, wholesome.

പന്നഗം, (പദ, ഗം), പാമ്പു; A snake, serpent.

പരദ്രോഹം, (പരൻ, അന്യൻ), മറെറാരുത്തനു കേടു വരുത്തുക; To injure another.

പരം, അപ്പുറം, പിന്നെ; What is beyond, subsequent.

പരമ്പര, തുടൎന്നിട്ടുള്ള; Hereditary, traditional; പണ്ടു, പണ്ടേയുള്ള, ancient.

പരാക്രമം, (പരാ, പിറകോട്ടു), ഊററം; Power; ആണ്മ, ആണത്വം; bravery, manliness.

പരാധീനം, (പരൻ, ആധീനം), അന്യരിൽ ആശ്രയിച്ചിരിക്ക; പരവശം, പ്രയാസം; Dependence on others, helplessness, difficulty.

പരാഭവം, (പരാ), തോല്വ; Discomfiture; അപമാനം, contempt.

പരാല്പരം, പരാപരം, അത്യന്തൻ; The most high or supreme.

* പരിച്ച, നല്ല ഗുണം, മൎയ്യാദ; Good nature, fine style; പരിചൊട്ടു, nicely, with a fine manner.

പരിജനം, (പരി, ചുററിലും), ആൾക്കാർ; Attendants, suit.

പരിത്യജിക്ക, (പരി) തീരെ ഉപേക്ഷിക്ക; To abandon entirely.

പരിത്രാണം, (ത്രാണം അ.), വാഴുക; To rule; കൈത്തടവു, self-defence.

പരിപാകം, (പാകം, പകപ്പ) സാവധാനവും പഴക്കവും; Moderation and experience, maturity.

പരിഭവം, നിന്ദ; Disregard; തോല്വ, defeat.

പരിരംഭണം, (പരി) ആലിംഗനം; A close embrace.

പരിവ്രാജൻ, (പരി) സന്യാസി; A sanyási.

ത. പരിഷ, (പരിഷൽ), കൂട്ടർ; A community, class of men.

* പല്വലം, കുളം; A small tank, or pool.

പക്ഷപാതി, (പക്ഷം, പതിക്ക), ഒരു പക്ഷത്തെ മാത്രം പിടിക്കുന്നവൻ; A partial person.

പക്ഷവാദി, (വദിക്ക), വക്കീൽ; Advocate; ബ. വ. ഇരുകക്ഷിക്കാരുള്ള സാക്ഷികളും വക്കീൽമാരും; witnesses and advocates on both sides.

* പററ, ചേൎന്നു; Close; തിരെ, thoroughly, wholly.

* പററു, അൻപു, മമത; Love, friendship; പററില്ലുള്ളോൻ, one's client or dependent.

പാചകൻ, (പച), വെപ്പുകാരൻ; A cook.

പാടല, പാടലി, (പാടലം, ഇളഞ്ചുവപ്പു), വെൺപാതിരി, (മരം); The trumpet flower tree.

പാടലിപുത്രം, മഗധരാജ്യത്തിൻെറ രാജധാനി (ബെഹാരത്തിൽ); The old capital of Mágadha.

പാടവം, (പടു), സാമൎത്ഥ്യം; Cleverness, talent.

* പാടെ, പഴതെ, വെറുതെ; To no purpose; മുഴുവനും, wholly.

* പാട്ടിൽ, (പാടു), സ്വാധീനം, കൈവശം.

പാണി, കൈ; The hand; ദൃ: വീണാപാണി, കൈയിൽ വീണയുള്ളവൻ.

പാണ്ഡവന്മാർ, ധൎമ്മപുത്രൻ തുടങ്ങിയുള്ളവർ; The 5 Pándavas, sons of Pándu, king of the Curus.

പാദപം, (പാദം, കാൽ, പം, കുടിക്ക), വൃക്ഷം; A tree.

പാനീയം, (പാനം), വെള്ളം; Water.

പാന്ഥൻ, (പഥ, നടക്ക), വഴിപോക്കൻ, യാത്രക്കാരൻ; A traveller.

ത. പാരം, (ഭാരം), വളരെ; Much; ഭാരമായി, heavily.

* പാരാതെ, (പാൎക്കു), താമസം കൂടാതെ; Without delay.

പാർ, പാരിടം, പാൎത്തലം, ഭൂമി; The earth.

പാരുഷ്യം, (പരുഷം), തൻപുകഴ്ച, ആത്മപ്രശംസ; Boasting, ostentation; നാണക്കേടു, impudence.

പാൎത്ഥിവൻ, പ്രഭു, വാഴുന്നോർ, ഇളയരാജാ; A prince.

പാൎശ്വസേവി, (പാൎശ്വം, വിലാപുറം), അടുത്ത പണിക്കാരൻ; An attendant.

പാവകൻ, തീ; Fire; അഗ്നി, ശുദ്ധീകരിക്കുന്നവൻ; a purifier.

പാവനൻ, തീ; Fire; വ്യാസൻ, Vyása.

പാവനം, വെള്ളം; Water; ശുദ്ധീകരണം, purification.

പാശം, (പശ), കെട്ടു; A tie; കയറു, a rope; തള, fetters.

പാഷാണം, കല്ലു; A stone; ഒരു വക നഞ്ഞു അ" നഞ്ചു, arsenic.

പാഹിമാം, (പാഹി, പാലിക്ക; മാം, എന്നെ), എന്നെ രക്ഷിക്കേണമെ; Oh, save me.

* പാഴായി, പാഴിൽ, വെറുതെ, To no purpose, in vain.

* പാറു, ** കെട്ടുമരം, ഒരുവക തിരപ്പം; A raft, catamaran; †, ചെറുകപ്പൽ, a shallop.

പിണ്ഡം, കൂട്ടം; A lump, heap; ശരീരം, the body; ഉരുള, a riceball

or a mouthful; പോനകൾക്കു വെലി ഇടുക, an offering to the manes.

പുംഗവൻ, (പും), കാള; A bull; ശ്രേഷ്ഠൻ, an excellent person.

പുനഃ, പുനർ, പിന്നെയും; Again.

പുനൎജ്ജന്മം, മറുപിറപ്പു; Regeneration; ഉപനയനം, പൂണനൂലിടുക, to invest with the Brahminical string.

പുമാൻ, (പും), ആൺ; A man or male; രാജാ, a king.

പുരുഷകാരം ത. പുരുഷാരം; A multitude of people.

പുഷ്കലം, (പുഷ), നിറഞ്ഞ; Replete; പ്രധാനം, chief; വളരെ, much.

പുഷ്ടം, (പുഷ), വളൎക്കപ്പെട്ടു, നിറവുള്ള; Increased, full.

പൂജനീയം, പൂജിക്കേണ്ടുന്ന; Deserving adoration, worshipful.

പൂരിക്ക, നിറെക്ക; To fill.

പൂൎവ്വജൻ, (പൂൎവ്വം, മുമ്പെ, ജൻ), ജ്യേഷ്ഠൻ; An elder brother.

പൃച്ഛിക്ക, ചോദിക്ക; To ask, inquire.

പൃഷ്ഠം, പുറ, The back; പിമ്പു, the rear.

* പേർ, പെരു, വലിയ; Great.

* പേക്കുലദേവത, (പേ, പിശാച്), ചീത്ത കുലദേവത; An evil household god.

* പേൎത്തു, മുററും; Wholly; പേൎത്തും, പിന്നെയും, again.

* പൊക്കം, (പൊങ്ങുന്നു), ഉയരം; Height, elevation.

* പൊണ്ണൻ, (പൊട്ടൻ), തടിയൻ; A stout man; ** സാരമില്ലാത്തവൻ, a stupid man.

** പോട്ടുക, ടി, അടിക്ക; To strike, as a wedge into a tree.

* പോട്ടുക, ട്ടി ഇടുക; To put.

പൌരുഷം, (പുരുഷൻ), ആണ്മ; Manhood; പ്രതാപം, power.

പ്ര, മുമ്പു; Before.

പ്രകടം, പ്രകാശിക്കപ്പെട്ടതു Manifest, notorious.

പ്രകമ്പം, (കമ്പം), കാററു; Wind; വൻഇളക്കം, commotion; ഭയം, fear.

പ്രച്ഛന്നം, (ഛദ), മറെക്കപ്പെട്ടതു; Concealed, unknown.

പ്രണമനം, പ്രണമിക്ക, (നമിക്ക), വണങ്ങുക, തൊഴുക; To make obeisance, reverence — salutation.

പ്രണയിനി, (പ്രാണൻ), ഭാൎയ്യ; Wife.

പ്രതിഗ്രഹം, (പ്രതി), ഏററു കൊള്ളുക; Acceptance; ബ്രാഹ്മണൎക്കുള്ള ദാനം, peculiar gifts to Brahmins.

പ്രതിയോഗി, (പ്രതി), ശത്രു; An enemy.

പ്രതിശബ്ദം, (പ്രതി), മാറൊലി; An echo.

പ്രതീക്ഷിക്ക, (പ്രതി, അക്ഷം, കണ്ണു), പാൎത്തുനോക്ക, കാത്തിരിക്ക; To look for, wait for.

പ്രത്യയം, ആണ; Oath; നിശ്ച യം, certainty; വിശ്വാസം, trust.

പ്രത്യഹം, (പ്രതി, അഹസ്സ്), നാൾക്കു നാൾ; Day by day.

പ്രഥമം, ഒന്നാമത്തെ; First; മുമ്പുള്ള, prior.

പ്രദീപം, (പ്ര), വിളക്കു; A lamp.

പ്രഭാ, (പ്ര, ഭാ), ശോഭ: ഒളി; Light, splendour.

പ്രഭുത്വം, വലിപ്പം; Greatness, dignity; കൎത്തൃത്വം, sovereignity.

പ്രവരൻ, (പ്ര, വരൻ), സന്തതി; Offspring; ശ്രേഷ്ഠൻ, an excellent man.

പ്രശ്നം, (പൃഛ്ശ), ചോദ്യം; A question.

പ്രസ്ഥാനം, (പ്ര), പുറപ്പാടു; Departure; യാത്ര, march.

പ്രഹരിക്ക, (പ്ര), തല്ലുക; To beat; അറയുക, to beat hard, to flog.

പ്രാജ്ഞൻ, (പ്ര, ജ്ഞൻ), വിദ്വാൻ; A learned man.

പ്രാജ്യം, വളരെ; Much.

പ്രാണ മാത്ര വൃത്തി, പ്രാണനെ മാത്രം രക്ഷിക്കുന്ന കൎമ്മം.

പ്രാണവിശ്വാസം, (പ്രാണൻ), പരിപൂൎണ്ണമുള്ള വിശ്വാസം; The most implicit faith or confidence.

ത. പ്രാതൽ, (പ്രാതഃ, കാലത്തു early); മുത്താഴം, A breakfast, morning meal.

പ്രാപിക്ക, (പ്ര, ആപ, കിട്ടുക), എത്തുക, ചെല്ലുക; To attain, reach; കിട്ടുക, to obtain.

പ്രാഭവം, (പ്രഭു), ശ്രേഷ്ഠത; Pre-eminence; പുളെപ്പു, pride, haughtiness.

പ്രായഃ, പ്രായശഃ, പ്രായേണ, മിക്കവാറും; Frequently; പൊതുവിൽ, generally.

പ്രായോപവേശം, (പ്രായം, വയസ്സ, അന്തഗമനം, ഉപവേശം, ശയനം, ഇരിപ്പു, നശിപ്പാനായിട്ടു കിടക്ക, ജീവനോടു കൂട ഇരിക്ക; Life-time.

പ്രൌഢം, (പ്ര, വഹ), വളൎന്നു തീൎന്നു; Fullgrown; പുളെപ്പുള്ള, proud; അഹമ്മതിയുള്ള, arrogant.

ഫ

ഫണീ, (ഫണം, പടം), സൎപ്പം; A serpent.

ബ

ബകം, ബകോടം, കൊക്ക, കൊച്ച അ:

ബത, ഹാ, ഓ; Ah, hie, oh (in sorrow); കഷ്ടം.

ബധിരൻ; ചെകിടൻ; A deaf man.

ബന്ധം, കെട്ടു; A tie; സംഗതി, cause, necessity.

ബലി, ബലവാൻ; A strong man.

ബഹളം, ബഹുളം, വളരെ; Much; വഴിഞ്ഞു, abundantly.

ബാണം, (വണ), അമ്പു; An arrow.

ബാഹു, (വഹ), കൈത്തണ്ടും മേൽത്തണ്ടും കൂടി; The arm.

ബിംബിതം, (ബിംബം) നിഴലിടപ്പെട്ടതു; Reflected, observed, perceived.

ബുധൻ, (ബുധ), വിദ്വാൻ; A wise, learned man.

ബൃഹൽ, വലിയ; Great, large.

ബൃഹസ്പതി, ബുധൻ; The planet Jupiter; ശുക്രമഹൎഷി, a Rishi.

ബൌദ്ധൻ, ബുദ്ധസേവൻ; A follower of Buddha; മുഹമ്മദീയൻ, a Mussulman.

ബ്രഹ്മചാരി, (ബ്രഹ്മൻ), വെളി കഴിക്കാത്ത ബ്രാഹ്മണനും ആരെങ്കിലും; A bachelor Brahmin or any person in the unmarried state.

ഭ

ഭഗ്നം, (ഭഞ്ജ), നുറുക്കപ്പെട്ടതു; Broken; തോല്പിക്കപ്പെട്ടതു, overcome.

ഭംഗം, (ഭഞ്ജ), പൊട്ടു; വിള്ളൽ. A fracture, rupture; ചതിവു, fraud; തടവു, impediment; നാശം. loss.

ഭഞ്ജനം, പൊട്ടിക്കൽ; Breaking; മുടിക്ക, destroying.

ഭടൻ, പടയാളി; A soldier; പരുത്ത വാക്കു പറയുന്നവൻ, a person of rude speech.

ഭദ്രം, (ഭദ), ഭാഗ്യം; Prosperity; സുഖം, safety.

ഭൎത്തൃശുശ്രൂഷ, (ഭൎത്താവു), ഭൎത്താവിനുള്ള സേവ; Ministering one's husband.

ഭവാൻ, (ഭൂ അ" ഭാ), താൻ, നിങ്ങൾ, താങ്ങൾ; Sir, you.

ഭവൽ, ഭവാൻ ടു: ഭവത്സന്നാദേവ, ശ്രീമാനായുള്ളോവെ നിന്നെ കാണ്കയാൽ; By thy most gracious presence.

ഭവിക്ക, (ഭൂ), നേരിടുക, ഉണ്ടാക; To happen, become, be; ഭവതി, ഭവിക്കും ടു: ഭസ്മീഭവിക്ക, ഭസ്മം ആക, to be reduced to ashes.

ഭവ്യൻ, (ഭൂ): ഭാഗ്യവാൻ; A happy, prosperous man.

ഭാണ്ഡം, മാറാപ്പു; A package, load.

ഭാമിനി, (ഭ), കോപമുള്ളവൾ; A passionate woman; ഭാൎയ്യ, a wife.

ഭാരതി, വാക്കു; A word; സരസ്വതി Saraswati.

ഭാസ്കരൻ, (ഭാ), സൂൎയ്യൻ; The sun.

ഭിന്നം, (ഭിദ), പിളൎക്കപ്പെട്ട; Split, rent; വേൎപ്പെട്ട, divided.

ഭിക്ഷു, സന്യാസി? A sanyási.

ഭീതി, (ഭീ). പേടി; Fear; ഭീതൻ, പേടിയുള്ളവൻ, a timid person, a coward.

ഭുക്തി, (ഭുജിക്ക), ഭക്ഷണം; Food, meal; ഭോഗം, fruition, enjoyment.

ഭുജിക്ക, ഉണ്ണുക, തിന്നുക; To eat, enjoy.

ഭുജം കൈ; The arm.

ഭുജംഗം, (അംഗം) } പാമ്പു;
പു ഭുജംഗി സ്ത്രീ, }
ഭുജംഗമം, (ഗമിക്ക) } A snake.

ഭൂതം, (ഭൂ), ഉണ്ടായതു; Been, become; കഴിഞ്ഞ, past, gone.

ഭൂമിപൻ, (പൻ, പതി, രാജാ; A king.

ഭൂയസാ, (ഭൂയഃ), വളരെ; Much; പിന്നത്തേതിൽ, afterwards; പിന്നെയും, frequently, again and again.

ഭൂരി, (ഭൂയഃ), വളരെ; Much, many.

ഭൂഷണം, അലങ്കാരം; Decorating; ആഭരണം, a trinket, ornament.

ഭൃംഗം, (ഭ്രമ), വണ്ടു; The humble bee.

ഭേകം, തവള; A frog; പെരുന്തവള, a toad.

ഭേദോപായം (ഭേദം, ഉപായം), ഭേദിപ്പിപ്പാനായ്ക്കൊണ്ടുള്ള ഉപായം; A scheme to bring about dissension.

ഭേദ്യം, (ഭിദ), വേർപിരിക്കുവാൻ തക്കതു; Seperable; ഭേദ്യപ്രയോഗം, torture in common Malayalim.

ഭോക്താ, (ഭുജ), തിന്നുന്നവൻ; An eater; അനുഭവിക്കുന്നവൻ, an enjoyer.

ഭോഗി, (ഭുജ), സർപ്പം; A snake; അനുഭവിക്കുന്നവൻ, an enjoyer.

ഭോജനം, (ഭുജ), തീൻപണ്ടം; Food; ഊണു, a meal.

ഭോഷ്ക്കു, പൊയ്; A lie, falsehood.

ഭ്രാതാവു, ഉടപ്പിറന്നവൻ; A brother.

മ

മകുടം, മുടി, കിരീടം; A crown; ദൃ: കുലമകുടമണി, തന്റെ കുലത്തിന്നു മികെച്ച മുടിയായവൻ, the highest ornament of his tribe.

മക്കണം, മൂട്ട A bug.

മണ്ഡലം, വട്ടം; A circle; പ്രദേശം, a region; ദൃ: ഭൂമണ്ഡലം, ഭൂപ്രദേശങ്ങൾ.

മണ്ഡൂകം, തവള; A frog.

മതി, അറിവു; Knowledge; ബുദ്ധി, intellect; മനസ്സു, mind; ഏറിയ സമാസങ്ങളിൽ ഇന്നിന്ന മനസ്സുള്ളവൻ എന്ന അൎത്ഥം കൂട്ടും; ദൃ: കപടമതി, കുടിലമതി, തരളമതി, നിപുണമതി, ഇത്യാദികളിൽ കപടമനസ്സുള്ളവൻ ഇത്യാദി അത്രെ; ബുദ്ധിമതി, വലിയ ബുദ്ധിയുടയവൻ.

മൽ, (അഹം എന്നതിൽ പ.), മമ, എന്റെ; My, of me; മൽകുലം, മത്സഖി ഇത്യാദി, എന്റെ കുലം ഇത്യാദി.

മത്തം, (മദം), സന്തോഷമുള്ള; Glad, delighted; വെറി പിടിച്ച, intoxicated with pride, passion etc.

മത്തൻ, (മദം), യാതൊന്നിനാൽ വെറിയൻ ആയി പോയവൻ; One who is intoxicated with liquor, pride etc.; മദം ഇളകിയ ആന, a mad elephant.

മദജലം, (മദം), മദം പിടിച്ച ആനയുടെ ചെന്നികളിൽനിന്നു ഒലിക്കുന്ന വെള്ളം; The juice flowing from the temples of a rutting elephant.

മദനാൎത്തൻ, (മദനം, കാമം; ആൎത്തൻ, ദുഃഖിതൻ), മോഹപരവശൻ; One swallowed up by his lust a libertine.

മദപ്പാട്ട, (മദം), മത്തൻെറ നില ഇത്യാദി; The state of intoxication with liquor etc.

മദിപ്പിക്ക, (മദം), മോഹിപ്പിക്ക; To engender lust.

മദ്യപൻ, (മദ്യം, ചാരായം, കള്ള), കുടിയൻ; A drunkard.

മധുമഥനൻ, വിഷ്ണു, കൃഷ്ണൻ; Vishṇu.

മദ്ധ്യമൻ, (മദ്ധ്യം, നടു), പൊതുവിലുള്ളവൻ; An ordinary, common person.

മദ്ധ്യാഹ്നം, (മദ്ധ്യം, അഹസ്സ), ഉച്ച; Noon, midday.

മനക്കാമ്പു, (മനസ്സ), ഉള്ളം; The mind.

മനോഗതം, (മനസ്സ), നിനവു; Thought; ആഗ്രഹം, desire.

മനോജ്ഞൻ, (മനസ്സ), അഴകുള്ളവൻ; A handsome person.

മനോരഥം, (മനസ്സ), നിരൂപണം; Imagination; ആശ, wish.

ത· മന്തു, (മന്ഥനം), കററം, ദോഷം; Fault, transgression.

മന്ദം, (മദ), ചുറുക്കില്ലാത; Slow, dull; മെല്ലെ, slowly; ദ: മന്ദേതരോത്സാഹി, (തരം, ഉത്സാഹം), മെല്ലവെ ഉത്സാഹിക്കുന്നവൻ.

മന്ദഭാഗ്യൻ, (മന്ദം), നിർഭാഗ്യമുള്ളവൻ; An unfortunate man.

മന്ദിരം, ഭവനം; House, residence.

*മന്നവൻ, (മന്നു, ഭൂമി), രാജാവു; A king.

* മന്നിടം, (മന്നു), ഭൂമി; The earth.

മമ, (അഹം എന്നതിൻെറ ഷ·), മൽ, എൻെറ; My, of me.

മമത്വം, (മമ), മമത, ചങ്ങാതിത്വം; Affection, friendship.

* മരംചാടി, കുരങ്ങു; A monkey.

മൎക്കടൻ,—ം കുരങ്ങു; A monkey, an ape.

മൎത്യൻ, (മൃ), ചാവുള്ള മനുഷ്യൻ; Man as subject to death.

മസ്തകം, തല; The head; മണ്ട, the skull.

മഹത്തരം, (മഹാ), ഏററവും, വലിയതു; Very great, grand, glorious.

മഹാ: മഹാത്മാവു, (ആത്മാവു), ഉയൎന്ന ഭാവശീലങ്ങൾ ഉള്ളവൻ; A lofty-minded, eminent, religious or moral person.

മഹാബാഹു, (ബാഹു), വൻകൈക്കാരൻ, വൻ ഊററക്കാരൻ; A very powerful man.

മഹാമതി, ബുദ്ധിസമൎത്ഥൻ; A very clever man.

മഹാരഥൻ, (രഥൻ), വലിയ ആത്മശക്തികൾ ഉടയവൻ; A man of great powers.

മഹോത്സവം, (ഉത്സവം), വലിയ പെരുനാൾ; A great festival; വലിയ കൊണ്ടാട്ടം, a great festivity.

മഹി, മഹീ, ഭൂമി; The earth.

മഹിതം, തക്ക, ഒത്ത; Fit, proper, pleasing.

മഹിഷി, (മഹി), എരുമ; A buffalo-cow; തമ്പുരാട്ടി, a queen, noble woman.

* മാടോട്ടു, (മാടം), പുരമെയ്യുന്ന ഓടു; A tile.

മാണവൻ; (ത. മാണാക്കൻ), ആണ്കുട്ടി; A boy; ശിഷ്യൻ, a student.

മാതംഗം, (മതംഗ), ആന; An elephant.

മാധവൻ, വിഷ്ണു; Vishṇu.

മാധുൎയ്യം (മധുരം), മധുരഗുണം, തിത്തിപ്പു; Sweetness.

മാദ്ധ്യാം, (മദ്ധ്യം), ഉച്ച നേരത്തു ചെയ്യേണ്ടുന്ന കൎമ്മം; A rite to be performed at noon-day.

മാനനീയൻ, (മാനം), മാനത്തിന്നു യോഗ്യൻ അ" പാത്രം; Deserving of regard, respectable.

മാനി, മാനശാലി; A man of high honor; പുളെപ്പുള്ളവൻ, an arrogant person.

മാനിനി, (മാനം), സ്ത്രീ; A woman.

മാമകം, (മമ), എന്റെ; My, mine.

മാം, (അഹം എന്നതിന്റെ ദ്വി.) എന്നെ; To me, me.

മാരമാൽ, (മാരൻ, കാമദേവൻ,* മാൽ, മോഹം), കാമശീലം; Lewdness.

മാരി പെരുമഴ; Impetuous rain.

മാരുതം (മരുത്ത), കാററു; Wind.

മാൎജ്ജാരകൻ, വീട്ടുപൂച്ച; The house-cat.

മാഹാത്മ്യം (മഹാത്മാ), പ്രതാപം; Majesty, dignity, dignified bearing.

* മികവു, ശ്രേഷ്ഠത;Eminence;—പെരുക്കം, abundance; വളരെ, much.

മിത്രം, (മിദ), സ്നേഹിതൻ; A friend; തോഴൻ, a companion; മമത, friendship.

മിത്രഭേദം, ഹാം തന്ത്രം, സ്നേഹിതന്മാരെ പിരിപ്പിക്ക; Separating of friends.

മിത്ഥ്യാ, പെറുതെ; In vain; തെററായിട്ടു, falsely.

മുഖി, മുഖമുള്ളവൾ; Faced (fem.)

മുടക്കൻ, പാററ; The outer clasp of a box-lock etc.

മുണ്ഡം, ചിരച്ച തല; A shaven head; മൊട്ടത്തല, a bald head; ചിരെച്ച, shaved.

മുണ്ഡിതം, ചിരെക്കപ്പെട്ട: Shorn, shaven, bald.

മുൽ, ത്തിന്റെ സന്തോഷം; Joy, delight; മുദാ, സന്തോഷത്തോടു, gladly.

മുദിതം, സന്തോഷം പൂണ്ട; Rejoiced, delighted, pleased.

മുഷ്കരം, മിടുക്കു മിടുമ, വ;Strength, power; മുട്ടാളത്വം, obstinacy.

മൂങ്ങാ നത്തു; An owl.

മൂഢൻ, മൂക്കൻ, പൊണ്ണൻ; A stupid person; കൊടുമയുള്ളവൻ, a cruel man.

മൂലച്ഛേദം, (മൂലം, വേർ, ഛേദം നാശം), വേരോടെ പറിച്ചുകളക, മുടിക്ക; Eradication, destruction.

മൂഷികൻ, മൂഷികം, (മൂഷ, കക്കുക), എലി; A mouse or rat.

മെച്ചം (മിഞ്ചുക, മുൻ), അതി ശ്രേഷ്ഠം; Pre-eminent, excellent.

മെ, (അഹം എന്നതിന്റെ ച.) എനിക്കു; To me.

* മേട, (മേട്ടു) മാളിക, പല തട്ടുള്ള വീടു; A two or more storied house.

മേദിനി, (മിദ), ഭൂമി; The earth.

* മേനി, ശരീരം; The body.

* മേലാ, ഒല്ലാ, വഹിയാ; Cannot.

* മേന്മേൽ, (മേൽ) മേല്ക്കുമേൽ; More and more.

* മേവുക, *v. n.* ഒരു ഇടത്തെ പെരുമാറുക; To be accustomed to a place and prefer it; *v. a.* വസിക്ക, ഇരിക്ക, to continue; വാഴുക, to rule.

മേഷം, (ത. മേടം), മുട്ടാടു; A ram.

മൈഥുനം, (മിഥുനം), ചേൎച്ച; Union, association.

മോഘം വ്യൎത്ഥം; Useless; വിടപ്പെട്ടു, left; മോഘം എന്നിയെ തെററു കൂടാതെ, without mistake.

മോചിക്ക, (മുച), വിടുക; To free, let loose; വിടുവിക്ക, deliver; ഇളെക്ക, to pardon, forgive.

മോദിക്ക, (മുൽ അ:) സന്തോഷിക്ക; To be delighted, to rejoice.

മോഷ്ടാവു, (മൂഷ കക്കുക) കള്ളൻ; A thief.

മൌഢ്യം, (മൂഢത), അറിയായ്മ; Ignorance; ജാതിവെറി, caste prejudices; മതവെറി, fanaticism.

മൌഷ്ക്കൎയ്യം, (മുഷ്ക്കരം) മിടുമിടുക്കു; Great power; തിരണ്ടുമുട്ടാളത്തരം, great obstinacy.

യ

യതി, സന്ന്യാസി; A religious mendicant.

യൽ, (യഃ), ഏതു; What? ആകയാൽ, ആകകൊണ്ടു, as because.

യത്നം, (യത), അദ്ധ്വാനം; Effort, exertion.

യഥാ ഏതു—, യാതൊരു — പ്രകാരം; as ദൃ: യഥാസുഖം, സുഖത്തോടു.

യദുതനയൻ, (യദു, കൃഷ്ണന്റെ വംശം), കൃഷ്ണൻ; Krishṇa.

യദൃച്ഛയാ, (യദ, ഏതു, ഋച്ഛ), തന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം അനങ്ങുന്നതു; Following one's own fancies, independence; — പൊടുന്നനവെ, accidentally, providentially, suddenly.

യന്ത്രം. (യമ), ഉപായം A scheme, device, plan.

യന്ത്രിതൻ, (യന്ത്രം), തടുക്കപ്പെട്ടവൻ; One who has been checked; കെട്ടപ്പെട്ടവൻ, one who is bound.

യമൻ, അന്തകൻ; Yama.

യയൌ (യാ), യാനം ചെയ്തു, യാത്രയായി; (I, you, he) departed.

യഷ്ടി, വടി; A stick; ദുഷ്ടസ്ത്രീ a bad woman; യഷ്ടിതപം, പൊട്ടത്തരം; stupidity.

യസ്മിൻ, യഃ; എന്തു, ഏതു; എന്നതിന്റെ സ: ഏ: വ:, ഏതിൽ; In which; യാവനൊരുത്തനിൽ, in whomsoever.

യാചനം, ഇരക്കുക; Begging, asking.

യാനം, (യാ), പോക; Going; വാഹനം, any conveyance.

യാമിനി, (യമ), രാത്രി; A night.

യുഗളം, ജോടു, ഇരട്ട; A pair, a couple.

യൂകം, പേൻ; A louse.

യൂഥം, കൂട്ടം; A multitude of beasts or birds.

യോജ്യം, (യുജ), ചേൎക്കപ്പെടുവാൻ തക്കതു; What can be joined; ഒക്കുന്നതു, to the point.

ര

രഘുതനയൻ, (ഘു, രാമന്റെ കുലം), രാമചന്ദ്രൻ; Rámachandra.

രചിതം, ചമെക്കപ്പെട്ടതു; Composed, constructed.

രജകൻ, വെളുത്തേടൻ, വണ്ണാൻ; A washerman.

രജനി, (രജസ്സ), രാത്രി; The night.

രജ്ജു, കയറു; A rope, tie.

രന്ധ്രം, (രദനം), പോടു, പൊതു, ** പൊത്തു, മാളം; † A hole.

രഭസം, പെട്ടന്നു; Suddenly, very quickly.

രമിക്ക, (രമ), സന്തോഷിക്ക; To delight in; കളിക്ക, to sport, play.

രമണൻ, ഭൎത്താവു; A husband.

രമണി, ഭാൎയ്യ; A wife.

രവം ഒച്ച; Any sound, noise.

രഹിതം, (രഹ), വിടപ്പെട്ടതു; Left, bereft; കൂടാതെ, without; ഉ: ഭയരഹിതൻ, ഭയമില്ലാത്തവൻ, a fearless person; സ്വജനധനരഹിതൻ, തന്റെ ജനത്തേയും ധനത്തേയും വിട്ടവൻ, one who has renounced his family, wealth etc.

രക്ഷണം, കാക്കുക; Preservation protection; ചരതിക്ക, laying up in store.

രക്ഷിതം, സമ്പാദിക്കപ്പെട്ട; Gained.

രാജഹംസം, അരയന്നം, (ത.); A sort of flamingo.

രാജീവം, താമര; A lotus.

രാശി, കൂട്ടം; A heap, multitude, assemblage.

രാസഭം, കഴുത; An ass.

രിപു, മാററാൻ, ശത്രു; An enemy.

രുചിതം, (രുചി), ഇഷ്ടപ്പെട്ട; Desired, longed for.

രുദിതം, (രുദ), കരച്ചൽ; Weeping.

രുധിരം, (രുധ), ചോര; Blood.

രൂഷിതം, (രഹ), മൂടപ്പെട്ട; Covered; അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട, decorated.

രോചിതം, (രുച), അഴകാൎന്ന, മനോഹരം; Brilliant.

രോദനം, (രുദ), കരച്ചൽ; Weeping, lamentation.

രോദസ്സ, (രുദ), ആകാശം; Heaven; ഭൂമി, earth.

രോധം, (രുധ), തടവു; An obstruction, impediment.

രോഷം, (രുഷ), ചീററം; Wrath, anger, rage.

ല

ലഘു, കനം കുറഞ്ഞതു; Light; പ്രയാസമില്ലാത്തതു, easy; നിസ്സാരം, trifling, unimportant.

ലംഘ്യം, തെററത്തക്കതു; What can be transgressed.

ലത, വള്ളി; A creeper.

ലബ്ധം, (ലഭിക്ക), നേടിയതു; Obtained, got, gained.

ലബ്ധനാശം, ദാംതന്ത്രം, നേട്ടയഴിവു; Loss of gains; ദ: ലബ്ധനാശാതുരൻ, കിട്ടിയതിൻെറ നാശത്താൽ ദുഃഖിക്കുന്നവൻ.

ലലിതം, ലളിതം, ആട്ടമുള്ളതു; Tremulous; കൊഞ്ചലുള്ള, dallying; സൌന്ദൎയ്യമുള്ള, beautiful, lovely; ആകൎഷണമുള്ള, attractive.

ലാഘവം, (ലഘു), കനമില്ലായ്മ; Lightness, slightness; നിന്ദ, contempt.

ലാംഗൂലം, (ലഗ). വാൽ; A hairy tail.

ലാളിക്ക, ലാലിക്ക, (ലല), കൊഞ്ചുക; Fondling, caressing a child.

ലീല, (ലല), കളി; Sport, pass-time.

ലുബ്ധൻ, (ലുഭ), ഒരംററൻ; A greedy, covetous person; പിശുക്കൻ, a miser, niggard.

ലേശം, ഒട്ടു; A little; ചെറു, കുറെ, small.

ലേഹനം, (ലിഹ), നക്കൽ; Licking.

ലോപം, (ലുപ), തള്ളൽ; Rejection, abolition; വീണുപോക, disappear.

ലോഹം, (ലൂ), പൊൻ വെള്ളി മുതലായതു; Metal in general; ഇരിമ്പു, iron.

ലൌകികം, (ലോകം), മൎയ്യാദക്കേടു; Vulgarity; ജനസമ്മതമുള്ള, popular; ലോകാചാരം, politeness, urbanity (ത. ലോക്യം).

വ

* വക്കാണം, തൎക്കം; Quarrel, dispute; കുരുമ്പുകാട്ടി ഒരുത്തനെ പോൎക്കു വിളിക്ക, to provoke by mimicry.

വക്ത്രം, (വച), വായി; The mouth; മുഖം, the face; ദ: വക്ത്രാന്തരെ, വായിൽ.

വടം, വടവൃക്ഷം, പേരാൽ; The banian tree.

വടു, ബ്രഹ്മചാരി; A bachelor Brahmin; കിടാവു, a lad.

വണിക്ക, ചെട്ടി; A merchant; സമാസം, വണിഗീശൻ, (ഒരംശൻ).

വദനം, (വച), പറക; Speaking; വായി, the mouth; മുഖം, the face.

വദിക്ക (വച), പറക; To speak, converse.

വദാമി, ഞാൻ പറയുന്നു; I speak.

വദതി, അവൻ പറയുന്നു; He spoke.

വധിക്ക, കൊല്ലുക; To kill, murder.

വദ്ധ്യസ്ഥാനം, (വദ്ധ്യം, കൊ ല്ലപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം), പോൎക്കളം; The battle field; കലമിലം, the place of execution.

വനചരൻ, (വനം, കാട്ടു ചരൻ), കാട്ടാളൻ; A forester, hunter.

വപുസ്സ, (വപ), തടി, ശരീരം; The body.

വയം, ഞങ്ങൾ; We.

വരൻ, ഭൎത്താവു; Husband; ശ്രേഷ്ഠൻ; an excellent man; ദ: എലിവരൻ.

* വരത്തില്ല, വരികയില്ല; There is no possibility.

വരുണൻ, (വൃ) കടൽദേവൻ; Varuṇa.

വൎക്കത്തു, ശോഭ, ശ്രീത്വം; Blessing, good luck.

വൎജ്ജിക്ക, ഒഴിക്ക, വിട്ടുകളക; To quit, abandon, shun.

വൎത്തനം, (വൃത) പാൎപ്പു, ഇരിപ്പു; Staying or moving in a place; തൊഴിൽ, profession, occupation, trade.

വൎത്തിക്ക, ഇരിക്ക; To stay or move in a place; തൊഴിൽ ചെയ്ക; to labor, to trade; ചെയ്ക, to do, act.

വൎദ്ധിതം, (വൃധ), വളൎന്ന; Grown; വൎദ്ധിച്ച, increased, multiplied.

വല്ഗുത്വം, (വല്ഗു), അഴകുള്ള സൌന്ദൎയ്യം, അഴക; Beauty, comeliness, loveliness.

വല്ലന്തി, അപായം, ആപത്തു; Calamity, peril; തിന്മ, evil.

വല്ലഭ, (*വല്ല) ഭാൎയ്യ; A wife.

വല്ലഭൻ, ഭൎത്താവു; A husband.

വസനം, വസ്ത്രം, Cloth or clothes; പുതപ്പു, covering; വീടു, a house.

വഹിക്ക, (വഹ). ചുമക്ക; To convey, carry, bear; നടത്തുക, to manage.

വഹ്നി, (വഹ), തീ, അഗ്നി; The fire.

വക്ഷസ്ഥലം, (വക്ഷസ്സ, മാറു നെഞ്ഞു, സ്ഥലം), മാറിടം; The breast, the bosom.

വാച്ചതും, വാശ്ശതും, (വാശ്ക, കിട്ടിയിരിക്ക), കണ്ടതും, വല്ലതും; Whatsoever it be.

വാട, (വട), വാടം ഒരു കോട്ടയുടെ എങ്കിലും ഗ്രാമത്തിന്റെ എങ്കിലും കിള അ" മൺകോട്ട; A bulwark, a mudwall enclosure.

വാടിക, (വാടം) പൂങ്കാവു; A garden; തോട്ടം, an orchard.

വാപി, (വപ), നീളം ഏറുന്ന പൊയ്ക; A large oblong tank or pond.

വാമനൻ, (വാമം), കുള്ളൻ; A dwarf.

വായസം, (ചേവൽ) വായസി (പിടി) (വയസ്സ), കാക്ക; A crow.

വാരണം, (വൃ), തടവു; Obstruction, preventing, warding off; ആന, an elephant.

വാരി, കടൽ; The sea; വെള്ളം, water.

വാരിധി, (ധി), സമുദ്രം; The sea.

വാരിവാഹം, (വാഹം), മേഘം; A cloud.

വാശ്ശൂത്തും, വാച്ചുത്തും, അ:

വാശ്ശുവൻ, (വാശ്ശു), കണ്ടവൻ, വല്ലവൻ; Whosoever it be, anybody.

വാസരം, (വസിക്ക), നാൾ; A day.

വാഹനം, വാഹം, (വഹിക്ക), ചുമക്കുന്ന യാതൊരു മൃഗവും സാധനവും [വണ്ടി പല്ലക്കു ഇത്യാദി]; Any conveyance.

വാഹിനി, (വഹിക്ക), വ്യഃ ആനകളും വ്യഃ തേരുകളും വ്യഃ കുതിരകളും ൨൦൦ കാലാളുകളും ഉള്ള സൈന്യം; An army; പുഴ, a river.

വി, എന്നതു ഇല്ലായ്മയും; (Privation); നീക്കവും, (separation); വിശേഷതവും, (distinction); കുറിക്കുന്ന അവ്യയം, (particle) ആകുന്നു.

വികല്പം, (വി) തെറ്റു; Error, mistake; തിച്ചക്കേടു, want of decision; തുളു തുളുമ്പൽ, fluctuation.

വിക്രുതം, (കൃതം, അ:), മറിക്കപ്പെട്ട; Upset; കുരൂപം, distorted, ugly.

വിക്രുഷ്ടൻ, (കൃഷ്ടം), സാമത്ഥ്യമുള്ളവൻ; A clever, plotting man.

വിക്രമം, (വി), വൻ ഊററം; Prowess; ആണ്മ, bravery, heroism.

വിക്രമി, ആണ്മ കാട്ടുന്നവൻ, വമ്പൻ; A valiant man, a hero.

വിഖ്യാതൻ, (ഖ്യാതി; കീൎത്തി ലോകപ്രസിദ്ധൻ; A notorious, renowned person.

വിഗ്രഹം, (വി), യുദ്ധം, പോർ; War.

വിഘ്നം, (ഹൻ), തടവു; Obstacle, hinderance; ആപത്തു, misfortune.

വിഘ്നേൻ, ഗണപതി; Ganesa.

വിചേഷ്ടിതം, (ചേഷ്ടിതം, അ: ചെയ്യപ്പെട്ടതു, വ്യാപാരം; What has been done.

വിജനം, (ജനം), ആൾ ഇല്ലാത്ത ദിക്കു, ഏകാന്തം; A solitary place, private.

വിജ്ഞാനം, (വി), ലൌകീക അറിവും വകതിരിവും; Secular knowledge and discernment.

വിടകൊള്ളുക, [മാനവാക്കു], വരിക; Get leave to come, to come, arrive.

വിടപി, വൃക്ഷം; A tree; പേരാൽ, the banian tree.

വിട്ട, ചീത്ത; Bad, vile; തള്ളപ്പെട്ട, abandoned, mean; സമാസങ്ങളിൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടുന്നു.

വിട്ടപണി, (വിട്ട) താണ പണി; A vile work; അടിമ, servitude.

വിട്ടഭോഷൻ, (വിട്ട), തിരണ്ട പൊട്ടൻ; A perfect fool.

വിത്തം, (വിദ to wit); ധനം; Riches, property.

വിത്തനാഥൻ, കുബേരൻ Cubhéra; ധനവാൻ, a rich man.

വിത്തവാൻ, ധനവാൻ; A rich man.

വിദഗ്ദ്ധൻ, (ദഹ) വിദ്വാൻ; A scholar; നിപുണൻ, a skilful person; കുടുക്കുകാരൻ, an intriguer.

* വിന, കൎമ്മം; Action; പാപം, sin; ദീനം, sickness.

വിനാ, (നാ), കൂടാതെ; Except, without.

വിനാശം, (വി), മുടിവു; Total destruction, annihilation.

വിനീതി, (വി), സൌമ്യത; Meekness; താഴ്മ, humility.

വിപൽ വിപത്തു, (വി), ആപത്തു; Adversity, misfortune.

വിപൎയ്യയം, (വി), വിപരീതം; Contrariety, the reverse.

വിപിനം, (വി), കാടു; A forest.

വിപ്രൻ, (വി), ബ്രാഹ്മണൻ; A Brahmin.

വിപ്രിയം, (വി), അനിഷ്ടം രുചിക്കേടു; Dislike; രുചികെട്ട, disliked.

വിഭവശത, (വിഭ, ഒളി), ഒളിയെ പ്രാപിച്ചതു; Resplendence.

വിഭൂഷണം, [വി] ഭൂഷണം അ:

വിഭ്രംശം, (വി), തന്റെ നിലയിൽ നിന്നു പിഴകിപോക, ഭ്രഷ്ടം; Forfeiting of one's character etc.

* വിരവു, ഉഴറൽ; Haste; വിരവൊടു, വിരവിൽ, ഉഴറോടു, quickly, eagerly; നന്നായിട്ടു, well.

വിലം, (വിൽ), പൊത്തു, മാളം; A hole.

വിലക്ഷണം, (വി), വേറെ സ്വഭാവമുള്ളതു; Of different character, nature; വിശേഷമുള്ള, extra-ordinary; അപൂൎവ്വം, unprecedented.

വിലാളം, പൂച്ച; A cat.

വിലോകനം, (വി), കാഴ്ച; Sight; നോക്കു, നോട്ടം, seeing, looking.

വിവിധം, (വി), പല വിധം, പലതരം; Various, different.

വിവേകം, (വി), വകതിരിവു Discrimination, discernment.

വിവേകി, വകതിരിവുള്ളവൻ; One of sound judgment.

വിശകലിതം, (വി), നുറുക്കപ്പെട്ടതു; Smashed, reduced to fragments.

വിശാരദൻ, (വി), വിദ്വാൻ; A learned man; ശ്രേഷ്ഠൻ, an eminent person.

വിശ്രമിക്ക, (വി), സ്വസ്ഥമാക; To repose, rest.

വിശ്രുതൻ, (വി), വിഖ്യാതൻ അ".

വിശ്വം, (വിശ, കടക്ക), ലോകം; The world.

വിഷണ്ണൻ, (വി, സദ), ദുഃഖിതൻ; A dejected man; അഴിനിലയുള്ളവൻ, a desponding person.

വിഷയഭ്രാന്തി, (വി, സി), കെട്ടുക, ഭ്രാന്തി), യാതൊരു പൊരുളിൽ (വിഷയത്തിൽ) ലയിച്ചു പോക; Sensuality.

വിഷയി, ഇന്ദ്രിയം; An organ

of sense; പൊരുളടിമപ്പാട്ടുള്ളവൻ, ജഡികൻ, കാമി, a sensualist.

വിസൎജ്ജിക്ക, (വി സൃജ), ഉപേക്ഷിക്ക; To quit, abandon; നാട്ടു കടത്തുക, to exile.

വിഹിതം, (വി), വിധിതം; Ordered; നിലെക്കടുത്ത, proper, right; ആഗ്രഹിച്ചതു, wished for.

വൃത്രാരി, (വൃത്രൻ, അരി), ദേവേന്ദ്രൻ; Indra.

വൃഥാ, വെറുതെ; In vain, useless.

വൃദ്ധി, വൎദ്ധന, വാഴ്വു; Increase, prosperity; വട്ടി, പലിശ, interest.

വൃന്ദം, കൂട്ടം; Heap, multitude.

വൃഷം, വൃഷഭം, (വൃഷ), കാള; A bull; ദ: വൃഷഭോത്തമൻ, (ഉത്തമൻ), കാളശ്രേഷ്ഠൻ.

വൃഷലി, —ളി (വൃഷം), ശൂദ്രി, A Shudra girl, maid-servant.

* വെൺകുമദം, (വെം), വെള്ളാമ്പൽ; The white water-lily.

* വെണ്മ, (വെം), വെളുപ്പു; Whiteness; അഴക, beauty.

ത. വെലി, (ബലി), മരിച്ചവൎക്കായിട്ടുള്ള കാഴ്ച; Offering for the manes.

* വെല്ലുക, ജയിക്ക; To overcome, to outdo.

* വെള്ളിമാമല, (വെള്ളി മഹാമല), കൈലാസം; Vishṇu's heaven.

** വേട്ടു, ഉഴി, വിട്ടുവേർ പേരാലിൽ ഇറങ്ങുംവേർ അ" താണവേർ, Roots descending from the branches of the Banian tree.

വേണി, ചിക്കിയ തലമുടി; Hair hanging down loose; ഇരുപ്പിരിയൻ മുടി, braided long hair.

ത. വേസ്ഥ, (വ്യവസ്ഥ) ചട്ടം; Ordinance, rule, law.

* വേഴ്ച, സ്നേഹം; Love, affection, attachment.

വൈകല്യം, (വികല), താറുമാറു; Confusion; ഊനം, defect.

വൈകുണ്ഠൻ, വിഷ്ണു; Vishṇu.

വൈരിഷ്ഠൻ, (superl. of വൈരി), പ്രാണശത്രു; A deadly foe.

വൈരൂപ്യം, വിരൂപം; Deformity, ugliness, disfiguration.

വൈവശ്യം, (വിവശത), പരവശത മനസ്സിടിവു; Perplexity, despair.

വൈഷമ്യം, (വിഷമം), പ്രയാസം; Difficulty; ചൊവ്വുകേടു, unevenness.

വ്യഗ്രം, ഭ്രമിച്ചിക്കപ്പെട്ട; Bewildered, perplexed, alarmed.

വ്യയം, (ആയം), ചെലവു; Expense; മുടിവു, ruin, destruction.

വ്യാഘ്രം, കടുവായി; A royal tiger; നരി, a tiger.

വ്യാജം, ചതിവു; Fraud, deceit; കളവു, a lie.

വ്യാപാരം, തൊഴിൽ; Occupation, trade; നടപ്പു, behaviour.

വ്രതം, (വ്ര), നേൎച്ച, A vow or selfimposed observance.

വ്രാജകൻ, വ്രാജിതാ, തേരാളി, A charioteer.

ശ

ശകടം, വണ്ടി; A cart, car.

ശകലിതം, (ശകലം), ഉടെക്കപ്പെട്ടതു; Broken, parted.

ശക്യം, കഴിയുന്ന (വല്ലും); Possible; ചെയ്യപ്പെടേണ്ടുന്ന, to be done.

ശഠത, മുട്ടാളത്തരം; Obstinacy; ദുഷ്ടത, wickedness; നേരുകേട്ട, dishonesty.

ശഠൻ, മുട്ടാളൻ; A blockhead; ചതിയൻ, a rogue.

ശതാംശം, (ശതം, ൧൦൦, അംശം) നൂറാം പങ്ക; The 100th part.

ശബ്ദമാത്രം, (ശബ്ദം,) മാത്രം), ഒച്ചയുടെ വലിപ്പം; The formidableness of a sound.

ശമം, (ശം), സ്വസ്ഥത; Rest, relief.

ശമനകരം, സ്വസ്ഥമാക്കുന്ന; Tranquillizing, pacifying.

ശമിക്ക, സ്വസ്ഥമാക; To be quieted, become alleviated; അടങ്ങിയിരിക്ക, to have the passions tamed.

ശല്യം, കുന്തം; A dart; അമ്പ, an arrow; അലച്ചിൽ, vexation.

ശശധരൻ, (ശശം), ചന്ദ്രൻ, നിലാവു; The moon.

ശശൻ, (ശശം), സാധു, നല്ലവൻ; A good and mild man.

ശശം, ശശകൻ, മുയൽ; A hare, a rabbit.

ശശാങ്കൻ, (ശശം), ചന്ദ്രൻ; The moon.

ശശി, (ശശം), ചന്ദ്രൻ; The moon.

ശഷ്പം, ഇളയ പുല്ല; Young grass.

ശാകം, (ശക), ഇലക്കറി; A pot-herb in general (leaf, flower, fruit etc.)

ശിംശുമാരൻ, കടൽപന്നി; Porpoise; സ്രാവു, shark.

ശിഖരം, (ശിഖ), കൊട്ടുമുടി; The peak of a mountain; തുയ്യം, തുച്ചം, the top.

ശിരസ്സ, തല; The head; തുച്ചം, the top.

ശില്പം, യന്ത്രപ്പണി, കൌശലപ്പണി; Machanical arts, fine manual work.

ശിഷ്ടൻ, (ശാസ), ഭക്തൻ; A pious man; നല്ലവൻ, a good man.

ശീഘ്രം, ചിക്കനെ, വേഗം; Quickly, speedily.

ശുകം, കിളി, തത്ത; A parrot.

ശുക്രൻ, വെള്ളി [നക്ഷത്രം] The Venus (planet.)

ശുണ്ഠി, ചുക്ക; Dry ginger; എരിച്ചിൽ കോപം, anger.

ശുഭാശുഭം, നന്മതിന്മ, ഗുണദോഷങ്ങൾ; Good and evil.

ശുഷ്കം, (ത. ചുക്ക), ഉണങ്ങിയ, ഉലന്ന; Dry, dried.

ശൂന്യം, പാഴ; Vain, desolate, barren; മുടിവു, destruction.

ശൃണു, (ശ്രു)) കേൾ; Listen!

ശൈലം, (ശില, കല്ലു, പാറ), മല; A mountain.

ശോകം, (ശുച), ദുഃഖം; Grief, sorrow.

ശോണിതം, (ശോണം, ചുവന്ന), ചോര; Blood.

ശൌൎയ്യം, (ശൂര), ആണത്വം; Prowess, valour.

ശ്യേനൻ, പരുന്തു, പരുന്ത്; A hawk.

ശ്രവണം, (ശ്രു), കേൾവി; Hearing; ചെവി, the ear.

ശ്രവിക്ക, (ശ്രു), കേൾക്ക; To hear.

ശ്രാദ്ധം, ത· ചാത്തം; A funeral ceremony.

ശ്രീകാൎയ്യം, (ശ്രീ, വൎദ്ധന; ലക്ഷ്മി), ദേവസ്വവകയുള്ളതു; Any sacred thing or business; ക്ഷേത്രപ്രമാണി, കഴകക്കാരൻ, a temple-trustee.

ശ്രീമത്ത, ശോഭയുള്ള; Pleasing, beautiful, prosperous.

ശ്രേണി, (ത· ഏണി), നിര, വരി; Row, line; കൂട്ടം, a company.

ശ്രോത്രം, (ശ്രു), ചെവി, കാതു; The ear.

ശ്ലാഘിതം, (ശ്ലാഘ, സ്തുതി), സ്തുതിക്കപ്പെട്ട; Praised, applauded.

ശ്ലാഘ്യം, സ്തുതിക്കു യോഗ്യൻ; Praiseworthy, venerable.

ശ്വാവു, നായ; A dog.

ഷ

ഷണ്ഡത, നപുംസകം, കായകെട്ടവൻെറ നില; The state of a eunuch.

ഷണ്ഡൻ, നപുംസകൻ; A eunuch.

ഷണ്മുഖൻ, (ഷൾ, ന്ന; മുഖം), സുബ്രഹ്മണ്യൻ; Subrahmanya.

സ

സകാശം, അടുക്കെ; Near; പോലെ, like.

സഖി, (സ, ഖം), തോഴൻ; A companion; തോഴി, a female companion.

സങ്കേതം, (സം, കുട), ഉടമ്പടി, സമ്മത; Engagement; അടക്കലം, an asylum.

സംഖ്യാതം, (സം), എണ്ണപ്പെട്ട; Numbered, counted.

സംഗമം, (സം; ഗമിക്ക), ചേൎച്ച; Meeting, union.

സംഗമിപ്പിക്ക, ചേൎപ്പിക്ക, യോജിപ്പിക്ക; To make unite, to cause to associate, to cause to fit.

സംഗരം, (സം), യുദ്ധം; War.

സംഗിക്ക, (സം, ഗം), ചേൎക്ക; To unite.

സംഗ്രാമം, (സം), പോർ; War.

സംഘലിക്ക, (സം), സംഘടിക്ക, ചേൎക്ക; To join, unite.

സചിവൻ, (സജ), മന്ത്രി; A minister, councellor.

സഞ്ചിന്തനം, (സം, ചിന്തിക്ക), വഴിപോലെ ചിന്തിക്ക, ആലോചിക്ക; Reflection.

സഞ്ചിതാനന്ദം, (സഞ്ചിതം, നേടിയതു), പൊങ്ങുന്ന സന്തോഷം; With accumulated, full of joy.

സതതം, (തൻ) എല്ലാപ്പോഴും; Always.

സൽക്കരിക്ക, (സൽ), മാനിക്ക; To honour; വന്ദിക്ക, to greet; ഊട്ടുക, to feast.

സത്തമൻ, (സത്തു), ഏററവും നല്ലവൻ; An excellent, virtuous person.

സത്തുകൾ—ക്കൾ, (സത്തു) നീതിമാന്മാർ; Righteous people.

സത്രാ, കൂട; With, together or along with.

സത്രാസം, സന്ത്രാസം (സത്രം സം), ഭയത്തോടു; Fear-smitten.

സത്വരം, (സ), വേഗം; Speedily, quickly.

സദാ, എക്കാലത്തിലും; At all times, always.

സദാനന്ദം, (സദാ, സൽ?), നിത്യാനന്ദം; Eternal happiness.

സനാതനം, (സനാ, എപ്പോഴും), നിത്യം; Eternal.

സന്തതം, (തൻ), ഇടവിടാതെ; Continually; എന്നെന്നേക്കും, eternally.

സന്താപം, (സം), കടുപ്പമുള്ള ദുഃഖം; Acute grief.

സന്തുഷ്ടൻ, (സം), തൃപ്തിപ്പെട്ടവൻ; One who is gratified, satisfied.

സന്ത്രാസം, സത്രാസം അ:

സന്ദൎശനം, (സം), കാണ്മാൻ; പോക; A visit.

സന്ദൎശിക്ക, കാണുന്നു; To look; കാണ്മാൻ പോക, to pay a visit.

സന്ധാരണം, (സം, ധരിക്ക), കൈവശത; Possession, tenure.

സന്ധി, (സം); ചേൎച്ച; Union; നിരപ്പു, reconciliation; സമാധാനം, peace.

സന്ധിപ്പിക്ക, യോജിപ്പിക്ക; To make to join; നിരപ്പു വരുത്തുക, to cause to be reconciled.

സന്ധിവിഗ്രഹം, (വിഗ്രഹം), സമാധാനയുദ്ധങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചതു, നയം തന്ത്രം; Politics.

സന്ധ്യാനിയമം, (സന്ധ്യ, നിയമം), പുലൎകാലവും സായങ്കാലവും നടക്കേണ്ടുന്ന ജപം; Morning or evening devotion.

സന്നതൻ, (സം, നമ), വന്ദിക്കപ്പെട്ടവൻ; One who is revered.

സന്നാഹം, (സം), കോപ്പു; Preparation; കൂട്ടം, retinue; പടമുതിൎച്ച, readiness for fight.

സന്നിധി, (സം), തിരുമുമ്പു; Presence of God, king, guru etc.

സന്നിഭൻ, (സം), തുല്യൻ; One similar or equal to.

സന്മധു, (സൽ), ഇമ്പം; Agreeableness.

സപദി, (സ), പൊടുന്നനവെ; On the spot, at once.

സഭ്യൻ, (സ, ഭാസ്സു), മാനമൎയ്യാദസ്ഥൻ; A polite, civilized person.

സഭാവാസി, (സഭ, വസിക്ക) സഭയിൽ കൂടുന്നവൻ; One of an assembly, belonging to honourable society.

സമസ്തം, (സം), മുഴുവനും; All, the whole.

സമാഗമം, (സം, ആഗമം), അണയുക; Approach; എതിരേല്ക്ക, meeting with.

സമാപ്തം, (സം), തീൎന്നു; Complete; അവസാനം, the end.

സമാരംഭം, (സം), തുടക്കം; Beginning, commencement.

സമാശ്രയം, (സം), തികഞ്ഞ അ" പൂൎണ്ണ ആശ്രയം; Refuge, protection.

സമീരണൻ, (സം), കാററു; Wind, air.

സമീഹിതം, (സം), വാഞ്ഛിതം The thing longed for, wish.

സമുചിതം, (സം), ഏററവും ഉചിതം; യോഗ്യം; Proper, fit.

സമ്പൎക്കം, (സം), ഇടവാടു; Intercourse, contact; കൂട്ടു, സഹവാസം, society.

സമ്പ്രതി, (സം), ഇപ്പോൾ; At this time, now.

സമ്പ്രഹൎഷം, (സം, പ്ര, ഹൎഷം); ഏററവും പൊങ്ങുന്ന സന്തോഷം; The height of glee.

സമ്പ്രാപ്തി, (സം), പൂൎണ്ണ സാധിപ്പു; Obtaining altogether, perfect acquisition.

സമ്പ്രേക്ഷ്യം, (സം പ്ര, അക്ഷം), മുങ്കരുതൽ; Precaution.

സംഭരിക്ക, (സം), ചരതിക്ക; To provide; ഒരുക്കുക, to prepare.

സംഭാരം, വട്ടം കൂട്ടുക; Getting any thing ready, provision.

സംഭൃതം, (സം, ഭൃ); ഉളവായതു; Sprung from.

സംഭൃതം, (സം,) ഒരുങ്ങിയ; Ready, complete; നിറഞ്ഞ, full; ഉടയ, possessed of.

സംഭ്രമം, (സം), ഉഴററു; Hurry; ബദ്ധപ്പാടു, flurry, confusion; ഭയം, fear.

സംമേളനം, (സം, മില), ഉററചേൎച്ച; A close union, harmony; കൂററായ്മ, fellowship.

സംശയസ്ഥാനം, കിണ്ടംപിണെയുവാൻ തക്ക നില; Jeopardy.

സംശ്രയിക്ക, (സം), പരിപാലിക്ക; To protect well.

സംസാരം, (സം), ഇഹത്തിലുള്ള ജീവനം; Life in the world; ഇഹത്തൊടുള്ളചേൎച്ചകൾ, worldly ties and concerns; അറിയിപ്പു, communication.

സംഹാരം, (സം), നശിപ്പു; Destruction; മുടിവു, annihilation.

സംക്ഷോഭം, (സം, ക്ഷുഭ), നടുക്കം; Tremor, perturbation; മറിച്ചിൽ, upsetting.

സരസം, (സ, രസം), രസമുള്ള; Tasty, relishing; ഇഴുക്കുന്ന ആകൎഷണമുള്ള, attracting.

സരസ്സ, (സൃ), പൊയ്ക; A tank, pond.

സരോജം, (സരസ്സ, ജം) താമര; A lotus.

സൎപ്പത്താൻ, (മാ,) സൎപ്പം; A serpent (honorif.)

സൎവ്വതഃ, (സൎവ്വം); ചുററിലും; On all sides; മുഴുവനും, entirely.

സൎവ്വത്ര, (സൎവ്വം), എല്ലാടവും; Everywhere.

സൎവ്വദാ, (സൎവ്വം), എപ്പോഴും; Always.

സലിലം, (സല), വെള്ളം; Water.

സല്ലാപം, (സം, ലാപം), സംഭാഷണം; Conversation, discourse.

സഹസ്ഥിതൻ, (സഹ, കൂട), കൂടെ നില്ക്കുന്നവൻ അ" ഇരിക്കുന്നവൻ; One being along in (a position etc.)

സാകം, (സ അ" സഹ), കൂടെ; Together with.

സാഗരം, (സഗര), കടൽ; The sea.

സാദരം, (സ), ആദരവോടെ; Respectfully.

സാധു, ഉത്തമം; Excellent; കലൎപ്പില്ലാത്ത, genuine; വഴിപോലെ, fit, proper.

സാദ്ധ്യം, ചെയ്യാൻ കൂടുന്നതു; Practicable, feasible, possible; കിട്ടാകുന്നതു, obtainable.

സാന്ദ്രം, തിങ്ങിയ; Thronged, close.

സാമ്പ്രതം, (സമ്പ്ര), സമ്പ്രതി, ഇപ്പോൾ; Now, at present.

സാരം, സരസ്സു അ:

സാരംഗം, വരയുള്ള മാൻ; A variegated deer.

സാപകാരം, (സ, അപകാരം), പകയോടു: Maliciously; നിറഞ്ഞ പക, malice.

സാഫല്യം, (സ, ഫലം), വിളവിൽ; Fruitfulness; സിദ്ധി, effect.

സാമദാനാദി, [ഭേദം, ദണ്ഡം], കാൎയ്യസിദ്ധിക്കായിട്ടുള്ള ൪ ഉപായങ്ങൾ; The 4 expedients for obtaining an object.

സാമം, ഇണക്കം; Conciliation.

സാമോപായികന്മാർ, (ഉപായം), ഇണക്കുവാനായിട്ടു പ്രയാസപ്പെടുന്നവർ; Those who try conciliation.

സാവധാനം, സാവധാനതം, ചരതിച്ചിരിക്ക, ജാഗരിക്ക; Caution, circumspection; തെളിഞ്ഞ മനസ്സു, an undiverted quiet mind.

സാശൻ, (സ, ആശ), ആശയുള്ളവൻ; One longing, hopeful.

സിദ്ധാന്തം, ഉറപ്പുള്ള തീൎച്ച; A firm result; മനോസങ്കല്പിതം, determination.

സിദ്ധി, നിവൃത്തി; Fulfilment, success; മുക്തി, beatitude.

സിദ്ധിപൂരിക്ക, കൊല്ലുക.

സിംഹത്താൻ, മാ. സിംഹം; The lion.

സുഗ്രഹൻ, (സു), വഴിപോലെ ഗ്രഹിക്കുന്നവൻ; One of good understanding.

സുതൻ, (സു), പുത്രൻ; A son.

സുപ്തം, (സ്വപ), ഉറങ്ങിയിരിക്ക; Asleep.

സുപ്രധാനം—നത്വം, (സു), അതിശ്രേഷ്ഠം; Principal, very excellent; അതിശ്രേഷ്ഠത, superiority.

സുഭഗൻ, (സു), സുന്ദരൻ; A handsome man; ഭാഗ്യവാൻ, a fortunate man.

സുഭഗം, കണ്ണിന്നിമ്പമുള്ള; Pleasing to the eye; പ്രിയമുള്ള, liked; ഭാഗ്യമുള്ള, fortunate, auspicious.

സുമതി, (സു), കൂറായ്മ; Friendship; ആദരവു, kindness; നല്ലഗുണമുള്ളവൻ, a well disposed person.

സുമംഗലം, (സു), എത്രയും ഭാഗ്യമുള്ള; Very fortunate.

സുരംഗാ തുരങ്കം; A mine; പൊത്തു, a hole.

സുരൻ, ദേവൻ; A god; സ്വൎഗ്ഗീയൻ, a celestial, heavenly person; ആയതു പല സമാസങ്ങളിൽ കാണാം ദൃ: ധരണീസുരൻ; ഭൂസുരൻ, മഹീസുരൻ, ഇത്യാദി, ബ്രാഹ്മണൻ.

സുലളിതം, (സു), മനോഹരം; Pleasant, agreeable.

സുവൎണ്ണം, (സു), പൊന്നു; Gold.

സുഷിരം, (സു), പൊത്തു; A hole.

സുഹൃത്ത, സുഹൃൽ, (സു, ഹൃൽ, ഹൃദയം), തോഴൻ, സ്നേഹിതൻ; A friend.

സുഹൃല്ലാഭം, (ലാഭം), മമത, വാംതന്ത്രും; Friendship; കൂറായ്മയാലുള്ള ലാഭം, advantages attending friendship.

സൂക്തം, ഋക്കസാമയജൂർ വേദങ്ങളിൽ ഉള്ള യാഗഗീതങ്ങൾ; The sacrificial songs in the Rig, Sāma and Yajur Vedas (as a collection called Samhita).

സൂചകൻ, (സൂച), ഒറ്റുകാരൻ; An informer, a spy; ഗുരു, a teacher.

സൂചകശ്രുതി, ഗുരോപദേശം; Teaching.

സൂചീമുഖി, ഒരുവക പക്ഷി; A bird.

സൃഗാലകൻ, സൃഗാലം, കുറുക്കൻ; A jackal .

സൃഷ്ടി, (സൃജ), പടെപ്പു; Creation; ചമെപ്പു, invention, production.

സേതു, (സി), അണിക്കെട്ടു, ചിറ; A mound, bank, causeway.

സോദരൻ, (സ, ഉദര), ഉടപ്പിറന്നവൻ; A brother.

സോപകാരം, (സ, ഉപകാരം), സഹായത്തോടു; Connected with help.

സോഹം, (സ, അഹം), ഞാനും; I too.

സൌജന്യം, (സുജന), ദയ; Benevolence; ദാനം, a free gift, present.

സൌധം, വെങ്കിളിമാടം, കോവിലകം; A palace.

സൌഹാൎദ്ദം, (സു, ഹൃദ), കൂറായ്മ, മമത; Friendship.

സ്കന്ധം, ചുമൽ; The shoulder; കാണ്ഡം, a chapter, section.

സ്തനം, മുല; The breast.

സ്ഥിതം, (സ്ഥാ), നില്ക്കുന്ന; Standing; ഇരിക്കുന്ന, situated, being.

സ്നിഗ്ദ്ധൻ, (സ്നിഹ), സ്നേഹിതൻ, A friend, beloved.

സ്പൎശം, തൊടുക; Touch, contact.

സ്രവിക്ക, (സ്രു), ഒലിക്ക; വാൎക്ക; To flow, ooze.

സ്വഛന്ദം, (സ്വ), തന്നിഷ്ടമുള്ള; Selfwilled.

ത. സ്വത്ത, (സ്വം); ധനം; Wealth.

സ്വയംകൃതം, താന്താങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതു; What a person does himself, self-done.

സ്വല്പം, (സു) ഇത്തിരി: Very little.

സ്വസ്ഥൻ, (സ്ഥ), തന്നിൽ തന്നെ ആശ്രയിക്കുന്നവൻ; Relying on oneself, confident; വെറുതെ ഇരിക്കുന്നവൻ, one doing nothing.

സ്വാഗതം, (സു), സുഖമായി ഇരിപ്പിൻ; Welcome; വന്ദനം, salutation.

സ്വാന്തം, (സ്വ), മനസ്സ; The mind.

സ്വൈരം, (സ്വ, ഇര), മനസ്സ ചായുമ്പോലെ നടക്ക; Following one's own inclination; സൌഖ്യം, health, rest.

ഹ

ഹതം, (ഹനിക്ക), അടിക്കപ്പെട്ട; Smitten; കൊല്ലപ്പെട്ട, killed.

ഹനിക്ക, അടിക്ക; To strike, smite; കൊല്ലുക, to kill.

ഹന്ത, കഷ്ടം; Ah, alas; അല്ലയൊ, he, ho there!

ഹംസം, ത. അന്നം; A swan, goose.

ഹരണം, ഹരിക്ക, വാങ്ങുക; Accepting; പിടിക്ക, seizing; ചതിക്ക, defrauding.

ഹരി, സിംഹം; A lion.

ഹരിണം, മാൻ; A dear.

ഹൎഷം, (ഹൃഷ), സന്തോഷം; Joy, delight.

ഹസിക്ക, ചിരിക്ക; To laugh; കളിയാക്ക, to mock.

ഹസ്തം, കൈ; The hand; തുമ്പിക്കൈ, an elephant's trunk.

ഹസ്തി, ആന, An elephant.

ഹാടകം, (ഹട), പൊന്നു; Gold.

ഹാരം, (ഹരിക്ക), മുത്തുമാല; A string of pearls.

ഹാസം, (ഹസി), ചിരി; Laughter.

ഹിതം, ഇഷ്ടം; Will, pleasure; തക്ക, fit.

ഹിതാഹിതം, ഇഷ്ടവും, അനിഷ്ടവും; Liking and dislike, mixed advice.

ഹിതോപദേശം, ഗുണമുള്ള ഉപദേശം; Salutary instruction, friendly advice.

ഹിംസകൻ, (ഹൻ), കൊല്ലുന്നവൻ; A murderer.

ഹിംസനം, കൊല; Killing.

ഹുംകൃതി, (ഹും), അലച്ച; Roar; ഇരച്ചൽ, humming noise.

ഹേല, പുളെച്ചു കൊഞ്ചൽ Wanton dalliance; കേളി, sport, നിന്ദ, contempt.

ഹ്രദം, കയം; A deep lake.

ക്ഷ

ക്ഷണം, ൧൦ വിനാഴിക രണ്ടു മിനിട്ടു; 4 Minutes, a moment of time.

ക്ഷാത്രം, (ക്ഷത്രം), ക്ഷത്രിയ സംബന്ധമുള്ള; Particular to Kshatrias; പോർ കരുത്തു, warlike.

ക്ഷിതി, (ക്ഷയം), ഭൂമി; Earth; വീട്ടു, house; വാട്ടം, wane.

ക്ഷിപ്രം, വേഗം; Quick, swift; quickly, swiftly.

ക്ഷീരം, പാൽ; Milk.

ക്ഷുത്തു, ക്ഷുധ, വിശപ്പു; Hunger.

ക്ഷുദ്രൻ, ചെറിയവൻ; A small man; നിസ്സാരൻ, a mean man; നിർദ്ദയൻ, a cruel man.

ക്ഷുരകൻ, (ക്ഷുരം), അമ്പിട്ടൻ; നാവിതൻ; A barber.

ക്ഷേപം, (ക്ഷിപ), വിടുക; Throwing; താമസം, delay.

ക്ഷൌരകൻ, ക്ഷുരകൻ അ:

സംബോധന: സ്വാമിൻ, സാധൊ ഇത്യാദി.

തൃതീയ, ആൽ ഹേതുവായിട്ടു, കൊണ്ടു.

ഏ. കോപേന; ഭാവെന, ദേവാനുകൂല്യേന ഇത്യാദി.

മാൎഗ്ഗേണ, വിശേഷെണ ഇത്യാദി.

ഇച്ഛയാ, സ്ത്രിയാ, ധൎമ്മബുദ്ധ്യാ, ശങ്കയാ, ജാത്യാ ഇത്യാദി.

പ. ഇൽനിന്നു, ഹേതുവായിട്ടു.

ഏ. ആദരാൽ, കൌതുകാൽ, സ്നേഹാൽ, വേഗാൽ ഇത്യാദി.

ഷ. ഇന്റെ, ഉടെ.

ഏ. ഗ്രാമസ്യ ഇത്യാദി.

ബ. നൃണാം, രാജ്ഞാം, തേജസാം ഇത്യാദി.

സപ്തമി, ഇൽ.

ഏ. ശിരസി, രഹസി, വപുഷി, ജഗതി, ഭുവി, ദിശി ഇത്യാദി.

സന്നിധൌ, വിധൌ, രാത്രൌ, അന്ത്യൌ, ഇത്യാദി.

ആപണെ, ഭൂമൌ; കടിതടെ, ദേശെ; വിദ്യാഭ്യാസെ, പദാന്തെ ഇത്യാദി.

ബ. ദേശാന്തരെഷു ഇത്യാദി.

കനകകലശജനനചരിത്രം, പൊൻ കുടം ഉളവാകുന്ന വഴി; The way in which gold vessels are made.

രട്ടിക്കു വന്നു മമ, ആ(ദിക്കു) നില ഇനിക്കും വന്നു; This is now my case.

മഹാമൂഢതാരൂപസിന്ധുതോയം, മൂട്ടാളത്തരം കൊണ്ടു പൊങ്ങുന്ന വങ്കടൽ അ" കടൽ വെള്ളത്തൊളം പൊങ്ങുന്ന വലിയ മൂട്ടാളത്വം; Ocean of stupidity.

ജംബുകൊമേഷയുദ്ധേനേതി, കുറുക്കന്നു ആട്ടുയുദ്ധത്തിങ്കൽ ഇപ്രകാരം (ഭവിച്ചു); Thus it happened to the fox in the fight of the rams.

തദാ വയം ആഷാഢഭൂതിനേതി, അപ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു ആഷാഢഭൂതിയാൽ ഇപ്രകാരം (ഭവിച്ചു); Thus it happened to me with Ashádhabhúti.

തത്തഥാമയാകൃതമെങ്ങിനെ മോചിക്കേണ്ടു, പിന്നെ എന്നാൽ ചെയ്യപ്പെട്ടതു എങ്ങനെ വിടെണ്ടു; How then can I leave off my own work?

അ ട ക്കം.

ഭാഗം.

മുഖവുര. 3

പ്രഥമ തന്ത്രമാം മിത്രഭേദം.

൧. സഞ്ജീവകന്റെ യാത്ര. 8
൨. പിംഗലന്റെ ഭയപ്പാടു. 10
൩. വാനരാപായം. 12
൪. ക്രോഷ്ടാക്കളുടെ ആമന്ത്രണം. 16
൫. ദമനകന്റെ നീതിവാക്യം. 22
൬. സിംഹവും വൃഷഭവും പരസ്പരം സ്നേഹാകുലന്മാരായതു. . 27
൭. തങ്ങൾ താനുണ്ടാക്കുന്ന ദോഷങ്ങൾ മൂന്നു കൂട്ടം. . . . 30
൮. വായസങ്ങൾ കാളസൎപ്പത്തെ വധിപ്പിച്ചതു. 34
൯. മുയൽ സിംഹത്തെ സിദ്ധി പൂകിച്ചതു. 39
൧൦. ദമനകന്റെ ഹിതം. 42
൧൧. മൂട്ടയും പേനും തമ്മിലുണ്ടായ നേരംപോക്കു. . . . 49
൧൨. ദമനകൻ സഞ്ജീവകന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നതു. 50
൧൩. ഒട്ടകത്തിന്റെ അപായം. 56
൧൪. കുളക്കോഴി സമുദ്രത്തോടു കലഹിച്ചതു. 61
൧൫. പിംഗലസഞ്ജീവകന്മാരുടെ സംഗരം. 66
൧൬. സൂചീമുഖിയുടെ അപായം. 70
൧൭. ദുഷ്ടബുദ്ധിയും ധൎമ്മബുദ്ധിയും. 71
൧൮. യസ്മിൻ ദേശെ അട്ടേശെ. 76
൧൯. പിംഗലന്റെ പശ്ചാത്താപം. 78

ദ്വിതീയ തന്ത്രമാം സുഹൃല്ലാഭം.

൧. കാക്ക ആമ മുതലായവരുടെ ബന്ധുത്വം. 81
൨. ഭിക്ഷുമഠത്തിൽ എലിക്കു സംഭവിച്ചതു. 90
൩. അന്യമായിട്ടൊരു കാരണം. 92
൪. ഘോരപാശത്തിൽ പതിപ്പതിനു എന്തു കാരണം. . . . 98
൫. ബന്ധു എന്ന രണ്ടു അക്ഷരം. 102

ഭാഗം.

തൃതീയ തന്ത്രമാം സന്ധിവിഗ്രഹം.

൧. തടിധന്മാരെ ചെറ്റും വിശ്വസിക്കരുത. 106
൨. വാക്കുദോഷംകൊണ്ടു നാശം വന്നതു. 114
൩. ദന്തിരാജനെകൊണ്ടു കൂട്ടത്തെ പിരിപ്പിച്ചതു. 116
൪. പക്ഷിയും ശശകനും അന്തികെ ചെന്ന നേരം. . . . 119
൫. ചെണ്ടകൊട്ടിച്ച നമ്മെക്കഷ്ടമങ്ങാടിക്കാരൻ. 123
൬. ഉത്തമം നമുക്കിപ്പോൾ ആശ്രിതത്രാണം തന്നെ. . . . 125
൭. മൂഷികസ്ത്രീ പിന്നെയും മൂഷികസ്ത്രീയായ്വന്നു. 127
൮. രിപുക്കളെ സ്കന്ധത്തിൽ വഹിച്ചീടാം. 133

ചതുർത്ഥ തന്ത്രമാം ലബ്ധനാശം.

൧. വനവിടപിയുടെ മുകളിൽ മമ ഹൃദയം ഉണ്ടു. 137
൨. ശിവശിവ കിമിതി വദതി ചപലഹൃദയൻ ഭവാൻ. . . 142

പഞ്ചമ തന്ത്രമാം അസംപ്രേക്ഷ്യകാരിത്വം.

൧. അന്തണശ്രേഷ്ഠന്നു കീരി മൂലം യഥാ. 147
൨. മനോരാജ്യം ഏറത്തുടങ്ങരുതു. 148
൩. ദ്രവ്യമില്ലാഞ്ഞു ദുഃഖിക്ക വേണ്ടാ ഭവാൻ. 151
൪. ഡിക്ഷ്ണരി. 158

18792

Panchatantram
4. ed.

...alim

...HATANTRAM

...ITION

...ന്ത്രം

...വിരചിതം

...ദൈവരക്ഷിതം |
...തംവിനശ്യതി ||
...നെവിസജ്ജിതഃ |
...ഹനജീവതി ||

K. UNIV. BIBL. TÜBINGEN

...ORE
...R, BASEL MISSION PRESS

CXIV 46a 8°